

Nicolae Niță

PERIODICE LEGIONARE

- din exil si din țară -

Editura "Libertatea", Jacksonville, 2022

CUPRINSUL

- AXA.....	03
- CARPAȚII (exil).....	12
- CETATEA LUMINII (exil).....	27
- CUGET ROMÂNESC (exil).....	35
- CURIERUL (exil).....	45
- CUVÂNTUL STUDENȚESC	50
- DECEMBRIE.....	54
- GLASUL STRĂMOȘESC	62
- ÎNĂLȚAREA	68
- ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE	72
- LIBERTATEA.....	76
- LIBERTATEA (exil).....	83
- PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC.....	89
- PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC (exil).....	93
- RÂNDUIALA.....	97
- ROMÂNIA CREȘTINĂ.....	103
- ȚARA ȘIPENIȚULUI	108
- VREMEA.....	114

◆ **"AXA"** (Publicație bilunară, Politică, Artistică și Literară). Direcția și administrația: H. Guguianu. Redactori: Mihail Polihroniade și Ioan-Victor Vojen. Apare la 20 Octombrie 1932, București. *"Concepem un stat nou etnic românesc clădit pe tradiții, pe credința străbună, pe primatul familiei și al culturii românești, pe sacrificiul nostru al tuturor celor care ne-am descătușat de egoismul individualist... Vom arăta... că izbânda comunistă ar însemna izbânda elementelor anarhice, anticreștine, distrugătoare de ordine și așezare trainică, a singurului izvor de pace, bunătate și înălțare... Celor care sapă temelia caselor noastre și a credinței noastre ne vom împotrivi..."* – se arată într'un articol de fond al primului număr sub semnătura lui Ioan Victor Vojen, exprimând clar direcția de urmat a publicației (**Predoslovie**, I, 1). Printre fondatorii prestigioasei reviste s'au numărat: Ion I. Moța, Vasile Marin, Mihail Polihroniade. Colaboratori: Alexandru Constant, Vasile Christescu, Nichifor Crainic, Ion V. Vojen, Nicolae Roșu, Ion I. Cantacuzino, Vladimir Dumitrescu (Zyrax, Z.), Ștefan C. Ionescu, A. Vântu (Andrei C. Ionescu), Arșavir Acterian, Virgil Ionescu, C-tin Noica, Paul Sterian, Mircea Eliade, Octav Șuluțiu, Radu Gyr, G. Zlotescu, Al. Bassarab, s.a. Suspendată la 7 Decembrie 1933, **"Axa"** este mai apoi interzisă de serviciul de cenzură, ultimul număr (II, 24) din această primă serie, redactat din închisoare la inițiativa lui Ion Moța, apărând la 23 Decembrie 1933, dar care, în aceste circumstanțe, este imediat confiscat de autorități. Înfațisând câteva opinii despre proaspăta dizolvare a Gărzii de Fier și prigoana antilegionară dezlănțuită de guvernarea Duca, sunt consemnate în acest număr răspunsurile mai multor intelectuali în frunte cu Nichifor Crainic, care ține să accentueze: *"Liberalii, ultimii mastodonți ai unei ere defuncte pentru Europa, au crezut că Garda de Fier e un partid politic și au dizolvat-o... Dar Garda de Fier e o credință și o formidabilă disciplină morală în tiparele căreia clocotește lava acestei credințe"*. Cu mare parte din grupul redacțional arestat, revista anunță cititorilor: *"Astăzi, când toate publicațiile îmbracă veșmânt festiv, noi apărem sărac. Explicația e simplă – colaboratorii 'Axei' se află în cazematele Jilavei și alte închisori; drept mărturie stau: Mihail Polihroniade, Ioan Victor Vojen, Ion I. Moța, Vasile Marin, ing. Virgil Ionescu, Vasile Cristescu, Alexandru Cantacuzino, pr. N. Georgescu-Edineț, Virgil Rădulescu, Const. Popov și A. Vântu. Sub acelaș steag, gând și credință, rămânem deplin încrezători în marea victorie de mâine"*. Într'un amplu articol descriptiv cu titlul **"Momente din Istoria presei Legionare"**, ziarul **"Cuvântul"** (XVII, Nr. 27) din data de 9 Noembrie 1940, scria:

"Axa". (I). Nr. 11, 1933

*“Revista **Axa** a fost prezentă în toate manifestările Mișcării Legionare, ea a întrunit cele mai alese condee din presa naționalistă și a lăsat o urmă de mare înălțare sufletească... Cel mai productiv redactor al revistei **Axa** a fost Mihail Polihroniade. Articolele lui¹⁾ de mari dimensiuni, izvorâte dintr’o convingere nezdruincată, documentate întotdeauna, scrise cu un condei sprinten, sunt pietrele unghiulare ale presei legionare” (ibidem).*

Reapare la 2 Decembrie 1940 (IX, Nr. 25) cu subtitlul *“ziar de luptă politică, doctrină legionară, informație și reportaj”*. Cotidian de seară. Ctitor: Mihail Polihroniade. Director: Pavel Costin Deleanu; Prim-redactor: Crișu Axente²⁾. Numărul 32 (IX) apărut la 11 Decembrie 1940, omagiază semnificația zilei de 10 Decembrie 1922, *“baza de plecare a unei întregi generații pentru crâncena luptă a biruinței legionare”*, raportată la 10 Decembrie 1940 ca *“început de veac nou, gama suferinței unei întregi generații și treptele Golgothei acestei generații..., primul popas pe acest nou drum orientat de brațele miilor de cruci ale martirilor noștrii”*, cu certitudinea că: *“Studențimea de astăzi ca și cea de mâine va înțelege sensul adânc al acestei sfinte orientări!”* (C-tin Papanace – **“10 Decembrie 1922”**). Tot așa se pronunță și I. G. Dimitriu, care arată că *“Mișcarea Legionară proclamă ziua de 10 Decembrie ca ziua suferinței legionare. A tuturor suferințelor îndurate și a celor pe care le vom îndura”*, iar *“în amintirea acestor chinuri, toți cei ce-am suferit atunci, să facem din ziua de 10 Decembrie O ZI DE POST ȘI RUGĂCIUNE, Ziua suferinței pentru credința în Țara noastră, pentru credința în viitorul ei”* (art. **“10 Decembrie 1922-1940”**). *“La 10 Decembrie*

“Axa”. (IX). Nr. 32. 1940

1922, zarurile au fost aruncate – scrie Ion Zeană, Preș. Stud. Macedo-Români – ‘Duhul marilor rupturi’ a erupt atunci vulcanic la suprafață. Și s’a revărsat clocotitor, ca o lavă, peste întreaga Țară. Din volbura vremii, sub un cer brăzdat de fulgerele furtunilor ce aveau să vină, sbucni din străfunduri milenare de Istorie și Neam, figura de cremene și vulture a unui flăcău înalt cât o culme de veac nou: Căpitanul. El a creat mitul. A polarizat energiile, dându-le unitate, direcție și convergență”, și prin aceasta, “studențimea și-a descoperit Zeul”, pornind “să propovăduiască, mistică și fanatizată, adevărul mare, unic, organic, rumânesc al religiei celei noi: “Patria! Patria! Patria!” (art. **“10 Decembrie”**). Tot pe fondul omagial al acestui număr cu privire la istorica dată din trecutul studențimii, semnează: Pavel Costin Deleanu – **“10 Decembrie 1940”**; Crișu Axente – **“Un vechiu și un nou 10 Decembrie”**; Teodor Iliuț - **“Studenții”**; Florea Florescu – **“Cartea și studentul”**, fiind reproduse cu această ocazie câteva articole apărute în publicațiile timpului, însoțite de mai multe facsimile ale ziarelor **“Cuvântul Studențesc”** și **“Axa”**. Sub titlul: **“Ziua de 10**

Decembrie a fost sărbătorită cu deosebită măreție, este prezentat reportajul de ultimă oră al ziarului în care sunt relatate festivitățile ce au avut loc în București, începând cu serviciul divin de la biserica Sf. Anton ("Biserica Studenților") *"oficiat de un sobor în frunte cu preoții Georgescu-Edineț, duhovnicul studențimii și Ilie Imbrescu, vajnicul luptător al credinței legionare"*, și culminând cu festivitatea dela Casa Studențească și cuvântările participanților la acest important eveniment: Viorel Trifa (pres. U.N.S.C.R. – Uniunea Națională a Studenților Creștini din România), D-tru Grozea (cond. Corpului Muncitoresc Legionar) și Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare. Reținem din discursul final al acestuia: *"Studențimea a format, permanent, osatura mișcării legionare, iar în decursul marelui prigoane, studenții au dus greul... Contribuția de jertfă a studențimii a fost decisivă pentru biruința mișcării legionare"*, exprimându-și credința că *"idealul studențimii este mult mai larg"* și că ea va trebui *"să lupte până la biruința finală"*. Tot din cuprinsul bogat al acestui număr, atrage atenția conferința Prof. Traian Brăileanu (ministrul Educației Naționale, Cultelor și Artelor) cu titlul: **"Mișcarea legionară, mișcarea tinereții"**, conferință în care vorbește despre scopul educației și al disciplinei în sânul comunității, pentru a cărei existență și dăinuire *"trebuie să fie în primul rând o strânsă legătură sufletească, între elită și mulțime"*, cu o explicație finală privind cadrul *"fenomenului legionar"* în structura actualului stat. Numărul special de Crăciun din 25 Decembrie 1940 al ziarului **"Axa"** cuprinde 26 de pagini (IX, Nr. 43, 25 Dec. 1940), având pe frontispiciu reprezentarea Nașterii Domnului de Gheorghe Vânătoru (în frumoase culori), cu valoroasele contribuții semnate de: D. Barbilian (Ion Barbu) - **"Umanismul cel nou"** (patentat cu o expresivă gravură de Cristea Grossu), în care autorul se întrebă și răspunde cu privire la *"Ce poziție ocupă tânărul nostru cultură legionară față de umanismul clasic"* și *"neo-umanismul științific"*, unde, desvoltând, afirmă curajos: *"Vremurile noastre legionare sunt omoloage cu vremurile primilor părinți ai Bisericii"*, cultivarea umanismului clasic neajutătoare și *"stearpă"*, ea trebuind a fi *"delăsată"*: *"Nu știu care confrate – scrie autorul - pune de curând în principiu imitarea respectuoasă a maștrilor, ca normă a culturii românești. Nimic mai departe de autenticitatea legionară, decât această abdicare a spiritului dela întrepeditatea sa... În veacul legionar, singurul umanism nesubversiv care, prin ideile ce le agită nu pune în primejdie temeliile acelei Biserici arătată de Căpitan ca marginea de sus a mersului asimptotic al Legiunii și care poate trezi și interesul oamenilor de acțiune prin puterea aplicativă a creațiilor sale, - efect al unei misterioase armonii prestabilite, între spirit și lume, - e **umanismul cel nou** al*

"Axa", număr special de Crăciun, (IX), Nr. 43, 1940

științei”; Anton Balotă - **“Ortodoxia noastră”**, ce este, în definiția clară a autorului, *“aceea a vieții populare, care, unind peste hotare sufletul neamului, a perpetuat din generație în generație specificul etnic..., crucea fără de care românul nu începe nimic, fapta bună, singura mândrie a omului pe plaiurile noastre; a fost lupta pentru apărarea pământului pe care ne-a așezat Domnul, luptă după care Ștefan zidea câte o biserică și postea patruzeci de zile; a fost munca ce înfrătea odinioară ca și lupta, pe rumân cu slujitorul Domnului, în toate zilele muncitor și el, în caz de atac dușman luptător și el, niciodată funcționar al Statului ca azi, au fost mormintele ce străjuind locașul Domnului aminteau creștinului credința lumii celei adevărate, ce va să vie, credință mai veche pe aceste pământuri decât creștinismul...”*; Pr. Alex. Popescu - **“Cartea neamului lui Iisus Hristos”**; Pavel Costin Deleanu - **“S’a intrupat!”**; Alexandru Randa - **“Moștenirea jertfelor”**; George Cumpănașu - **“Cum am aflat la Jilava vestea asasinării Căpitanului”**; Mircea I. Goruneanu - **“Neam Nou”**; Ion Botaș - **“Cultul noilor născuți”**; Jose Maria Peman - **“Romanta celor căzuți pe câmpul de luptă”** (versuri dedicate luptătorilor naționaliști din Spania în lupta contra comunismului traduse de Olga Caba); Dan Botta - **“Colinde...”**; Ilarion Cocișiu - **“Crăciunul nostru”**; Gh. Rațiu - **“Crăciunul în Timoc”** (comuna Țâmbu); Liviu Bratoloveanu - **“Vicleimul”**; Ilie Anesia - **“Plugușorul Legionar”**; Constantin Răutu - **“Nicolae Bălcescu, vizionarul vremurilor de azi”** (cu o frumoasă gravură realizată de Al. Bassarab); Horia Stamat - **“Pan”** (versuri - fragment, cu o gravură de Anatol Vulpe). Sub titlul **“Crăciunul prigoaniților”**, publicația *“evocă zilele întunecate ale sărbătorilor Crăciunului petrecute în prigoană”*, gânduri și amintiri descrise de Corneliu Georgescu - **“La Vaslui, în prigoană”**, C-tin Papanace - **“Noaptea Moș Ajunului”**, dr. Șerban Milcoveanu - **“Crăciunul în cetatea torturii dela Râmnicu-Sărat”** și Dumitru Groza - **“În cazematele Chișinăului”**, crâmpoie emoționante *“din viața de sbucium și chin”* a acestor legionari. Alte contribuții de relevanță din acest număr de excepție: Miorița Mușat - **“Crăciunul copiilor”**; Niculae Tatu - **“Un uitat: Aurel C. Popovici - Ce ne desparte, și ce ne apropie de el”**; Ion Pupeza - **“Temeiurile politice sociale în Statul Legionar”** cum și multe altele, semnate ori nesemnate, prea numeroase pentru a le aminti în totalitate, alături de frumoase colinde culese din diferite puncte ale țării ce se împletesc în paginile publicației. Cu numărul 47 (IX), ziarul pășește în Noul An 1941, înfățișând în prima pagină un interesant fotomontaj având în partea stângă chipul regelui Burebista (făuritorul întâiului Stat Dac) și o reproducere de pe Columna lui Traian privind luptele de apărare ale strămoșilor noștri daci -

*“Axa”, (IX), Nr. 47, 1
Ianuarie 1941*

simbolizând eroismul și sacrificiul lor în luptele purtate cu armatele romane invadatoare -, apoi, în partea centrală, o imagine reprezentându-l pe Horia în fruntea iobagilor răsculați din Transilvania împotriva asupririi nobilimii maghiare, urmată de portretul voevodului Mihai Viteazul (unificatorul celor trei țări românești), cel al gloriosului voevod creștin Ștefan cel Mare și Sfânt, iar în dreapta, reproducerea steagului ostășesc al Măritului Domn (originalul aflat atunci în colecția “Muzeului Militar”), toate suprapuse pe harta teritoriului românesc cuprins de la Tisa și până la Nistru. În ultima parte a fotomontajului, jos, sunt expuse portretele celor doi conducători ai Mișcării Legionare, Corneliu Codreanu (“Căpitanul”) și Horia Sima (“Comandantul”), înconjurați de numeroși legionari surprinși în diverse ipostaze și îndemnul *codrean*: *“Înainte, dragi legionari! Fiți mândri de tot ce-a fost în anul acesta și priviți cu o nesfârșită încredere în anul care vine!”* – urare și îndemn în același timp. Cea de-a doua pagină a ziarului (reprezentând central un fragment de frescă din Ion Botezătorul realizat de Andrei (Andronic) Cantacuzino, parte a expoziției grupului plastic LUCHIAN deschisă în sala Dalles, unde *“Prințul Alexandru Cantacuzino apare în această compozițiune ca unul din cei chemați la predica de pe munte”* cum se exprimă publicația), conține mai multe articole semnate de Alexandru Bassarab, L. Popovici și Anton Balotă, un “calendar legionar” pentru ziua de 31 Decembrie și 1 Ianuarie, versuri din folclor culese de Florea Florescu și Ilarion Cocișiu, ultimul cu un plugușor cules în 1932 de la Aurel Barbu de 13 ani din Cornetu-Ilfov: *“Seara Sfântului Vasile / Fie-vă boeri, de bine. / De mulțisor a’serat / Și noi n’am mai colindat / Ais boul dinainte / Cu coarnele poleite; / Ais boul din mijloc / Cu cornițele de foc; / Ais boul dela roată / Cu cornițele de piatră”*. **“Anul plastic 1940”** se intitulează articolul semnat de Alexandru Bassarab, în care autorul face o analiză retrospectivă asupra principalelor expuneri din Capitală în decursul anului, oprindu-se în special asupra valorosului grup de tineri artiști plastici reprezentat de Gh. Zlotescu, Valentin Hoeflich, Gh. Vânătoru, Al. Bassarab, dar și ai celorlalte arte de sculptură și arhitectură, cum ar fi: Cristea Grossu (sculptor), D-tru Anastase (sculptor), Nicolae Goga (arhitect), Const. Joja (arhitect), - toți participanți la marea expoziție din Sala Dalles de la finele anului, ca membri ai grupurilor “Ideia Românească” și “Luchian”. Despre **“Datină și tradiție”** ne vorbește Anton Balotă în aceeași pagină a ziarului: *“Datinele în înțelesul lor folkloric reprezintă materializarea aspirațiilor către frumos ale sufletului românesc, sublimarea întru estetic a concepțiilor sale etice și spirituale... Tradiția este garanția creațiunii în spirit etnic și prin aceasta isvorul tuturor contribuțiilor naționale... Întoarcerea la tradiție, nu înseamnă deci, așa cum lasă să se înțeleagă dușmanii vieții etnice, întoarcerea la forme de viață trecută, ci numai ținerea în seamă în orânduirea traiului nostru a tot ceea ce din trecut prin datini este încă viu, cu adevărat viu în sufletul omenesc”*.³⁾ Pavel Costin Deleanu, **“Din pragul lui 1941”**, face o incursiune cu privire la semnificația zilei de 6 Septembrie, înfățișând preluțiile politice ale ultimilor doi ani și jumătate în cadrul european și românesc,

dezastrele politicii nefaste a fostului regim carlist, prăbușirea lui în oprobriu și victoria Legiunii dela 6 Septembrie, *“ziua Libertății de când începe acțiunea desăvârșirii istorice a biruinței legionare, a biruinții Neamului prin Legiune”*, cu adăugarea că *“îi rămâne sarcina istorică de a reface și Patria și Neamul”*. Despre **“Râmnicul Sărat – cetatea reculegerii și a tărilor legionare”** (loc de ultimă suferință al conducătorilor legionari, porniți în lanțuri de aici în miezul nopții și strangulați în furgoane, ori secerăți de mitralierele ucigașe în curtea înconjurată de ziduri groase a închisorii), Costin I. Murgescu ne împărtășește câteva însemnări ale unui pelerinaj de natură dramatică, descriindu-ne - zguduit parcă de emoțiile triste ale pașilor porniți în căutarea smerită a reculegerii -, impresiile apăsătoare la vizitarea cimitirului și celulelor închisorii ale celor *plecați* de-acum la ceruri, *martirii* Legiunii: *“...Au rătăcit prin frig, au fost loviți cu patul puștii de jandarmi, au dormit pe o scândură așezată pe ciment, au flămâzlit ca animalele prin păduri. Și toate acestea pentru a trezi Neamul, pentru a salva pe cei ce petreceau liniștiți și mulțumiți – în timp ce duba ‘sfinților’ se sguduia pe ulițele Râmnicului... Pe aici a fost ultimul ‘lor’ drum. Drumul morții... Acolo – mai spune autorul rândurilor - sunt oasele de temelie pe care ne miscăm noi, toți cei rămași în viață...”* Despre **“Frăția de cruce în trecutul românesc”**, originea și semnificația ei istorică, ne vorbește Stelian Semedrescu care scrie: *“Când vremurile grele apăsau chinuita viață a bietului român, el lua calea codrului și se haiducea pentru a lupta împotriva prigonitorului. Primul act pe care-l făceau, cei apucați pe calea codrului, atunci, era înfrățirea, deveneau fărtați, frățiori, frați de cruce, frați din dragoste, în desišul, de-atâtea ori prietenos, al pădurii... Această înfrățire era legământul solemn încheiat în fața lui Dumnezeu că-și vor fi cu credință unul altuia, că nici o șovăire nu-i îngăduită vreunuia din cei înfrățiți astfel, când celălalt s’ar afla în vreo primejdie”*, un obicei străvechi de altfel, repus ca normă organizatorică de bază la însăși temelia organizației legionare. **“Viața de jertfă, opera și moartea profesorului Vasile Christescu”** se intitulează genericul din pg. 7 a ziarului, omagiu colectiv adus istoricului în preajma împlinirii a doi ani dela mișleasca lui asasinare în Ianuarie 1939, semnăturile de evocare purtând numele ilustrațiilor Prof. Traian Brăileanu, Prof. P. P. Panaitescu, Corneliu Georgescu, Șerban Milcoveanu și Traian Herseni, încadrate de amintirile semnate de Manole Rădulescu: *“Până la înrolarea în rândurile Legiunii, viața comandantului Christescu s’a confundat cu pasiunea cărții. Fiu de judecător, crescut în spiritul dreptății, Vasile Christescu a fost cel mai eminent elev al liceului ‘Cantemir Vodă’ și al Facultății de litere din București, unde și-a luat licența cu ‘magna cum laudae’, tratând în 1923 – subiectul: ‘Elemente orientale în Tracia’. Elev al lui Vasile Pârvan – magistrul – cum îi ziceau emulii, Vasile Christescu, are din nou ocazia – în 1924 - să se remarce: obține la examenul de capacitate, premiul întâiu, - pe țară... În 1929, își ia doctoratul cu aceeași mare distincție: ‘magna cum laudae’... (articolul **“Amintiri”**). ‘Vasile Christescu a iubit cu pasiune școala, pentru că iubea tinerețea, iubea creșterea tumultoasă a vieții și*

se simțea în stare să o strunească și s'o modeleze după principiile frumuseții omenești" – scrie Traian Herseni în articolul său evocativ purtând titlul celui omagiat, iar P.P. Panaitescu în **"Vasile Christescu ca istoric"**, completează: **"Vasile Christescu a înnoit în chip fundamental cunoștințele istorice asupra Daciei Romane, așa cum magistrul său, Vasile Pârvan le înnoise pe cele privitoare la la Dacia dinainte de Traian. El rămâne cu o operă de netăgăduită valoare în știința noastră istorică, fără de care nu se înțelege nimic din istoria noastră antică. Nimeni înainte sau după dânsul n'a mai dat nici o operă de sinteză asupra acestei epoci"**. Un valoros studiu sociologic semnează Ion Ionică despre **"Puterea de rod"**, subiect sintetizat în subtitlurile ce le cuprinde: **"Cununa sau buzduganul, o ceremonie agrară în Țara Oltului"**, **"Cântecul ritual al cununei"**, **"Obiceiuri în legătură cu munca în Țara Românească"**, **"Formele primare ale ritului agrar"**, **"Natura puterii de rod"** și **"Viziunea magică"**... Alte articole de importanță în cuprinsul numărului: A.B. (Alexandru Bassarab) – **"Ultimul An Nou al Căpitanului la Predeal"**; Florea Florescu – **"Obiceiurile de Anul Nou în Ardeal"**; Ștefan Ion Gheorghe – **"Balada III-a lui Horia"** (versuri); **"Icoane, evocări și mărturii din Ardealul românesc"**; **"O pagină din istoria Ardealului – Mișcarea memorandistă"** (ambele nesemnate); Mihail B. – **"Revizuirea procesului Căpitanului, singurul fapt important din Anul judiciar 1940"**; Grigore Vlădoianu – **"Penitenciarul special Doftana și celula Căpitanului"**; Vasile Dova – **"Economia Țării în regimul legionar"** și multe altele și de interes, prea numeroase pentru a le putea înșira pe fiecare în parte în acest spațiu. Revenind la evoluția ziarului **"Axa"** din perioada acestei serii apărute, nu putem încheia înainte de a sublinia un alt număr de valoare extremă prin profunzimea conținutului său, număr apărut la 14 Ianuarie 1941 (X, Nr. 56) la aniversarea tristă a patru ani dela sacrificiul creștin al eroilor căzuți în Spania la Majadahonda, Ion I. Moța și Vasile Marin. Semnează în această ediție: Pavel Costin Deleanu – **"Pentru Hristos"**; Andrei Vasile – **"Ion I. Moța, tăria credinței noastre"**; Octav Iosif – **"Vasile Marin"**; I. G. Dimitriu – **"Jertfa lui Moța și Marin pentru Hristos și Neam"**; Louis Beneyto – **"Cei ce nu mor"**; Ion Ionică – **"Moța înaintemergătorul"**; Crisu Axente – **"Cu legionarii din Spania în Franța"**; Alexandru Bassarab – **"Cum i-am cunoscut"**; Mircea Goruneanu – **"Majadahonda"**; Gheorghe Năstase – **"Jertfa manolică"**; Ion Botaș – **"Testamentul lui Ion Moța"**; Alexandru Randa – **"Ion Moța"**; Vera Totu – **"13 Ianuarie 1937"**. Sub titlul **"Moartea lui Moța și Marin povestită de camarazii lor de luptă"**, sunt transcrise fragmente din amintirile supraviețuitorilor echipei din Spania cuprinse în lucrările publicate de aceștia: Nicolae Totu (**"Însemnări de pe front"**), Bănică Dobre (**"Crucificații"**), Alexandru Cantacuzino (art. **"Mărturisesc"** și **"Povestea unei**

*"Axa", (X), Nr. 56, 14
Ianuarie 1941*

nopți”), Ing. Gh. Clime sau alții, fiind reproduse cu această ocazie și un număr însemnat de articole apărute în presa naționalistă sau legionară scrise de cei doi Comandanți omagiați, între ele, ca adevărate fruntarii de veșnicie, **“Măsura creștinătății noastre”** aparținând lui Ion I. Moța sau **“Morții noștri”**, sub semnătura lui Vasile Marin. Își încheie forțat activitatea la 23 Ianuarie 1941 (X, Nr. 64), cu noua prigoană dezlănțuită împotriva Mișcării Legionare, în corpul ziarului fiind exprimate apeluri de încetare a samavolnicilor comise asupra legionarilor, îndemnuri la fraternitate între Legiune și Armată sau imagini ale celor asasinați mișelește pe străzile capitalei din ordinul criminal al gen. Antonescu.

Ultima apariție a **"AXEI"** are loc în exil („Caetele *“Axa”*, - *Caete Legionare de Istorie, Doctrină și Artă* - trei numere editate de Grupul Legionar Rostock, Germania), a avut loc în 1942 sub conducerea lui Pavel Costin Deleanu, numărând printre colaboratori pe: Horia Stamatou, Nicolae Petrașcu, Eugen Teodorescu, Corneliu Georgescu, Ion G. Dimitriu, Vasile Posteuca, Ion Cengher, Toader Ioraș⁴⁾ și alții. Credem că este important (dată fiind raritatea acestor numere), să prezentăm contribuțiile autorilor și titlurile articolelor apărute⁵⁾ (chiar dacă o facem deocamdată în simpla notă de subsol din lipsa altor izvoare documentare), importanța cunoașterii lor fiind precumpănitoare.

Tipografiile “Lupta” N. Stroilă, “Corvin” și “Universul”, București (1932-’33). Imprimeriile “Curentul” (1940-’41).

1)___

- Vezi, în special, articolele distinctive privind **“Dreapta Românească”** (I, Nr. 2); **“O anumită stângă dar și o anumită dreaptă”** (I, Nr. 4); **“Pentru o politică externă românească”** (I, Nr. 10); **“Garda de Fier și statul democrat”** (I, Nr. 13); **“Sensul revoluției naționale”** (I, Nr. 14); **“Garda de fier la postul de onoare”** (I, Nr. 23), **“Naționalism și cuzism”** (II, Nr. 5), ș.a.

2)___

- Doctor în Drept dela Paris, trăgându-se din istorica familie a tribunului Axente care a jucat un mare rol sub conducerea lui Avram Iancu în luptele cu ungurii din anii 1848-1849. Tatăl lui a descălecat din Ardeal și s'a așezat la Turnu Severin unde a profesat avocatura. Aici s'a născut, la 8 Noembrie 1910, Crișu Axente (fost Prefect al județului Mehedinți în perioada 1940-41). Aderă la idealurile Mișcării Legionare în anul 1936, trece prin lagărele dela Miercurea Ciuc și Vaslui în timpul teroarei carliste, iar după lovitura de stat din Ianuarie 1941, se refugiază în Germania, fiind internat în lagărele dela Rostock și Buchenwald împreună cu ceilalți legionari. Crainic la postul de radio din Viena în timpul Guvernului

Național constituit aici după trădarea dela 23 August 1944, la finele războiului își îndreaptă pașii către vestul Europei, ca în final să ajungă la Madrid. Absolvă Școala de ziariști și se înscrie la Academia diplomatică condusă de Exc. Sa Juan de Cardenas unde, timp de doi ani, trece cu brio toate examenele. Nu a reușit să-și termine teza pe care și-a propus-o cu titlul *“Criminalii de pace”* (și la care a lucrat până în ultimele sale zile de viață), fiind răpus de o boală necruțătoare la începutul anului 1953 (vezi și **“Libertatea”**, Madrid, Nr. 21-22, 1953).

3)___

- Inițial apărut în revista **“Decembrie”** (Dir. Nicolae Roșu), Anul I, Nr. 4, 14 Ianuarie 1938. Vezi și studiul referent al autorului: *“Satul, izvor de viață românească”*, Editura “Cugetarea”, 1941.

4)___

- Seria de articole publicate de Toader Ioraș în această ediție a **“Axei”**, sunt întregite mai apoi într'un volum sub titlul *“Nicadorii”* apărut în colecția “Omul Nou” din Salzburg, 1952.

5)___

- Cf. Mardarie Popinciuc, din vol. II, în manuscris, al lucrării memorialistice **“Pentru sfânta cruce, pentru Țară”**, din care ne permitem să extragem datele esențiale enunțate mai sus: *“Numărul 1 din Caetul “Axa” a avut următorul cuprins: “Cuvânt înainte”, de Pavel Costin Deleanu; “Printre greutăți și primejdii”, de Nicolae Petrașcu; “Nocturnă la Marienehe”, de I. G. Dimitriu; “Ce a trebuit și n'am făcut”, de Traian Puiu; “Holderlin”, Cântecul ursitei lui Hyperion”, de Ion Țolescu-Văleni; “În sat. Steagul batalionului”, de Toader Ioraș; “Talazurile trace”, de Ar.; “Primul contact cu poezia național-socialistă, Baldur von Schirach, Eberhard Wolfgang Moler: traduceri”, de Vasile Posteuică; “Drumul până la gradul de legionar și viața Cuibului”, de Eugen Teodorescu; “Schiță pentru organizarea economică a României legionare”, de Dr. Ion Cengher; “În codrul dela Schweizeruhaus”, de I. G. Dimitriu; “Lucrările publice în Statul Legionar”, de Ing. D(umitru) Mihăescu; “Karl Schmidt, Stat-Mișcare-Popor” de Grigore Bărbosu; “Orientare spre Est, sau politică de Est?” de prof. Gavril Ionescu; “Cronica externă. Politică și războiu”, de Ar., și “Gravurile în lemn”, de Prof. Aurel Chira.*

Numărul 2 din **“Axa”** a fost dedicat în întregime Führerului Adolf Hitler cu ocazia serbării zilei onomastice a acestuia – scrie în continuare Dr. Mardarie Popinciuc în relatările sale, după care ne introduce în cuprinsul numărului 3 al **“Axei”** dedicat împlinirii a 15 ani dela întemeierea Legiunii Arhanghelul Mihail: **“La cincisprezecea aniversare a întemeierii Legiunii”**, de B. V. Cogu; **“Introducere la o concepție legionară”**, de Pavel Costin Deleanu; **“Căpitanul”**, de Ion Țolescu; **“Ion Moța, ctitor legionar”**, de Nicolae Pârvu; **“Mișcarea Legionară și Comandantul ei”**, de S. Costea; **“Imnul credinței”**, de Horia Stamatu; **“Misiunea europeană a Căpitanului”**, de Nicolae Petrașcu; **“Nicadorii”**, de Toader Ioraș; **“Comandantul Bunei Vestiri, ing. Clime”**, de Petre Vălimăreanu; **“Sub comanda lui Ion Banea”**, de Nicolae Mândreanu; **“Nicoară”**, de I. G. Dimitriu; **“Căpitanul Emil Șiancu, Tribunalul Moșilor, Comandant Legionar”**, de Vasile Hanu; **“Familia legionară”**, de Ion I. Ionică; **“Unitatea și forța Legiunii în prigoană”**, de Mihai Tase; **“Două lumi”**, de Vasile

Posteucă; **“În comunitatea de destin a Mișcărilor naționalist-totalitare europene”**, de Al. Radu; **“Un an de viață legionară în Rostock”**, de Eugen Teodorescu; **“Perspectiva economică românească în Noua Ordine”**, de Traian Puiu; **“Noui concepții economice”**, de Gheorghe Sârbu; **“Producția în cadrul organizării economice a României Legionare”**, de Dr. Ion Cengher; **“Căile ferate române în perspectiva Mișcării Legionare”**, de Dumitru Mihăescu; **“Muzica populară isvor de inspirație pentru compoziția modernă”**, de Ion Cubicec; **“Scurte îndrumări bibliotecărești”**, de I. G. Dimitriu; **“Redresarea sistemului de educație germană”**, de Hans Schemm (traducere de Prof. Gavril Ionescu); **“Conceptul politicului”**, de Carl Schmitt (recenzie de Grigore Bărbosu) și **“Cronica externă și a războiului”**, de Ar. Gravurile de A. Chira și Gh. Petrea...”

◆ **“CARPAȚII”** (revistă de cultură și acțiune românească în Exil) Director: Aron Cotruș. Redactori: Traian Popescu și N. S. Govora. Anul I, Nr. 1, 10 Mai 1954, Madrid. Primul număr apare cu subtitlul de *“revistă culturală”* și este dedicat Congresului Uniunii Latine care a avut loc la Madrid între 10 și 16 Mai 1954. Semnalăm din cuprins: Vasile Pârvan - **“Homenaje al Emperador Trajano”**, Aron Cotruș - **“Rapsodia Valaca”**, Alfred Rimbaud - **“Histoire des Roumains de la Dacie Trajane”**. *“Unul din punctele principale ale programului revistei noastre este acela de a răspândi, printre Românii deșertați, scrieri literare dintre cele mai apropiate de sufletul neamului nostru, care le pot fi spre întărire sufletească, precum și tot ce avem mai deosebit în visteria noastră poporală, cu care avem tot dreptul să ne mândrim. Cu aceste gânduri pornite din adâncul ființei noastre, trimitem din pragul acestui număr, un frățesc salut Românilor de bine, care ne vor primi în casele lor, prin mijlocirea revistei “Carpații” – se scrie în explicația cu titlul **“Rostul revistei noastre”** aflată pe ultima pagină a publicației. Una dintre cele mai cunoscute reviste de cultură românească din Exil, cu un conținut substanțial, a numărat printre colaboratori de-a lungul timpului, nume dintre cele mai ilustre: Pamfil Șeicaru, C. Xenii, Nicolae Novac, Dr. Faust Brădescu (D. Brad), Toader Ioraș, Șt. Georgescu-Olenin, Vasile Posteucă, Grigore Manoilescu, Sava Gârleanu, Ion G. Dimitriu, V. Buescu, Ion Țolescu, Filon Verca, Serafim Bratocea, Dr. Alexandru Șuga, Romeo Bran, Dr. Ovidiu Vuia, Nicolae Roșca, Sever Mănuceanu, Dr. Ana Maria-Marin, Ion Jovin, Prof. Univ. Stan M. Popescu, Radu Budișteanu, Prof. Univ. Dumitru Paulescu, Vintilă Horia, Alexandru Moraru, Ovidiu Ionescu, Prințul Mihail Sturdza, Ioan Mirea, Demetrius Leontieș, G-ral Platon Chirnoagă, Prof. Univ. Eugen Lozovan, Eugen Drăguțescu (grafică), Gabriel Bălănescu și mulți alții. Sunt de menționat articolele comemorative bine documentate închinare personalităților și momentelor de importanță istorică din viața poporului român, cele destinate naționalismului românesc reprezentat de Mișcarea Legionară, reportajele comemorative dela Majadahonda, contribuțiile cu versuri ale poetului Aron Cotruș (în special), proza și articolele de istorie politică. Remarcabilă și la obiect rubrica de *“Note cu lexic potolit”*¹⁾ îngrijită de-a*

lungul anilor de Nicolae S. Govora, în care sunt analizate și dezbătute sintetic problemele conflictuale din lumea exilului politic românesc, sau cea de informații și comentarii critice sub aceeași semnătură intitulată *"Ecouri"*. Reținem: Pamfil Șeicaru – **"Scrisoare deschisă lui Mihai Sadoveanu"** (un aspru rechizitoriu cu privire la lipsa de scrupule și colaboraționismul scriitorului cu regimul comunist), căruia autorul i se adresează cu cel mai profund dispreț: *"Cu câtă scârboasă precipitare te-ai târît la picioarele învingătorului, cu ce rușinos elan aspirai să cobori, să te prostituezi, să te tăvălești în noroiul comunist. O frenezie a desonoarei. Din băltoaca pactizării cu ocupantul, în care făceai mișcări de bivol fericit, trâmbe de noroi stropeau sufletul îndurerat al țării. Evident n'ai ars nici o credință deoarece n'ai adorat nimic, biată moluscă a unei existențe placide..."* (I, Nr. 2, 1954); Aron Cotruș – **"Cântecul graiului"** (versuri, I, Nr. 2, 1954). Cu numărul 3 al **"Carpații"**-lor, Pamfil Șeicaru deschide seria de portretizări istorice, începând cu **"Ionel I. C. Brătianu"** pe care îl definește drept *"arhitectul României Mari"*, urmat de Octavian Goga în articolul **"Poezie și politică"** (II, Nr. 9/11, 1956), **"A. C. Cuza - Un junimist antisemit"** (II, Nr. 12, 1956), **"Un singuratec: C. Stere"** (III, Nr. 15/17, 1956-'57), **"N. Iorga"** (IV, Nr. 19, 1957), **"Un învins: Ion Mihalache"** (V, Nr. 26/27, 1958), ori socialistul N. D. Cocea care *"și-a creat legenda de om vicios, de permanent conspirator contra ordinii sociale, de fioros revoluționar, de perversitate sexuală" și "de rafinement decadent", un "măscărici tăvălind în noroiul vulgarității tot ce are un om ca nobleță spirituală"* sub titlul **"Parodia lui Dorian Gray"** (II, Nr. 6/8, 1955). Virgil Cioflec – **"Ștefan Luchian"** (I, Nr. 3, 1954), cadrul mesurabil de prezentare și cunoaștere a artiștilor plastici români extinzându-se în numărul viitor al revistei asupra pictorilor **"Teodor Aman"** și **"Ion Andreescu"** (I, 4/5, 1955), sau a contemporanului Eugen Drăguțescu (II, Nr. 6/8, 1955); Ștefăniță Nicoară (N. S. Govora) – **"Corrida la București"** (nuvelă, II, Nr. 9/11, 1956); Șt. Georgescu-Olenin – **"Murfatlar"** (amintiri prețioase din viața autorului născut în această așezare dobrogeană, care, în același timp, face și o importantă contribuție monografică la cunoașterea localității); Nicolae Novac – **"La capătul drumului"** (nuvelă, o dramă sfâșietoare în care personajul central, "Dănuț", angrenat în lupta de rezistență anticomunistă, se jertfește benevol tranzitând pe mai departe ideea supremă de luptă și libertate - II, Nr. 9/11, 1956); Aron Cotruș – **"Între Volga și între Mississipi"** (*"Neamul meu, ce este și nu mai este, / în calda-i cenușe, ca'n Carpați de poveste, / cu uitătură aprinsă și dreaptă, / așteaptă, așteaptă..."* - II, Nr. 12, 1956); Gr. Manoilescu – **"Moartea lui Fra Geremia Valacco"** (este vorba despre sfântul călugăr capucin Ieremia Valahul, *"feciorul lui Costia răzăș din Țara de Sus și a Mărgărintei lui Barbat, vrednică și cuvioasă femeie"*, și ultimele zile de viață ale acestuia la Napoli în Martie 1625, *"pregătit pentru moarte și cu trupul și cu sufletul"* - III, Nr. 13/14, 1956, partea a doua a studiului continuându-se în numărul următor cu înfățișarea momentelor dramatice privind **"Înmormântarea fratelui capucin Irimia Valahul"**, acestea ca ecou al preocupărilor prilejuite de apropiata împlinire, în 1957, a 400 de ani de la nașterea Ven. Ieremia). Tot în această ediție, purtând semnătura lui Faust Brădescu, în cadrul rubricii **"Concursul de Nuvelă"**, o frumoasă povestire avându-l ca erou pe **"Gherasim"**, centralizată pe epopeia unei echipe de legionari

parașutată în Țară, *“cavaleri ai unei noi și grele cruciade”* anticomuniste, iar poetul Aron Cotruș dedică *“deșăraților de totdeauna ai Neamului românesc”, “de pe toate drumurile nevăzute ale vântului / și din marginile cenușii ale pământului”* versurile cu titlul **“Cântecul Deșăraților”**. Despre neobositul luptător pentru cauza națională a românilor din Transilvania, memorandistul **“Vasile Lucaciu”** (supranumit și “Leul dela Șișești”), viața plină de zbucium și pătimirile acestuia în slujba idealului național scrie Gustav Pordea în nr. 15/17 (III, 1956-'57), iar Ion G. Dimitriu ni-l prezintă pe **“Marele povestitor Ion Creangă”**, neasemuitul scriitor care a scos *“din adâncul gliei pietrele scumpe, tezaurul neprețuit al limbii române, așa cum este ea păstrată prin graiul țăranilor noștri”*. Semnează versuri în cuprins: Nicolae Novac, Aron Cotruș, Vasile Posteuca, Ion Țolescu și Nichifor Crainic, iar din lirica macedo-română Nuși Tulliu. Un important și valoros număr este cel purtând data de 10 Martie 1957 (III, Nr. 18), număr în care sub titlul **“Ardealul și Habsburgii”**, prezentând istoria Familiei Habsburg de-a lungul unui mileniu de existență, G. A. Pordea tratează aspectul istoric al absorbirii teritoriilor românești, politica habsburgilor și tentativele de restaurare ale imperiului habsburgic, rânduri *“destinate a reaminti în mod sumar principalele aspecte ale pozițiunii trecute și prezente a Casei de Austria în spațiul național românesc”*. Un frumos grupaj de poezii semnează I. G. Dimitriu despre **“Mircea cel Bătrân”, “Ștefan Vodă cel Sfânt”, “Vlaicu Vodă” și “Alecsandru cel Bun”** (din ciclul “Letopiseț de veacuri”), Nicolae Novac iscălește nuvela cu titlul **“Într’o noapte neagră”**, desprinsă din realitățile sângeroasei represiuni antilegionare care a avut loc în Septembrie 1939, iar Traian Popescu vorbește despre jertfa legionarilor **“Moța – Marin”** la împlinirea a 20 de ani dela sublimul lor sacrificiu, fiind prezentat cu acest prilej și un reportaj fotografic în pagina centrală a revistei despre impresionanta manifestare dela Majadahonda din ziua de 13 Ianuarie 1957, cu participarea conducătorului Mișcării Legionare, Horia Sima, a Falangei, autorităților spaniole, invitaților reprezentanți ai țărilor străine și a unui numeros public. Mai semnalăm: Nicolae Teban – **“Amintiri din satul meu”** (IV, Nr. 20, 1957), amintiri²⁾ continuate cu un fragment despre perioada de exil a autorului în Germania postbelică intitulat **“Pe drumul pribegiei”** (IV, Nr. 22/23, 1957-'58); Augustin de Foxa – **“România nu trebuie să moară”** (IV, Nr. 22/23, 1957-'58); I. G. Dimitriu – **“Între poezie și istorie. Osândirea haiducului oltean Nicolae Groaza – 7 August 1838”** (IV, Nr. 22/23, 1957-'58); N. S. Govora – **“Cain, unde este fratele tău?”** (un periplu din sirul ignobil de vânzări și trădări încheiate cu atâtea deznodăminte tragice în istoria poporului nostru: vinderea lui Ioan Vodă cel Cumplit de Golia, cea a lui Brâncoveanu de spătarul Toma Cantacuzino, a lui Tudor Vladimirescu de însăși căpitanii lui, vânzarea lui Avram Iancu, a lui Horia, a Domnitorului Alex. Ioan Cuza de maiorul Leca, a lui C. Z. Codreanu ș.a.m.d., stigmat care ar trebui să ne apese greu conștiința cu atâtea lașități ticăloase care se continuă și în ziua de azi - V, Nr. 26/27, 1958); Alexandru Randa – **“Avram Iancu”** (viața și faptele “Craiului Munților” - V, Nr. 26/27, 1958). Din perspectiva împlinirii a 20 de ani dela asasinarea mișelească a conducătorului Mișcării Legionare Corneliu Z. Codreanu și a celorlalți legionari în pădurea Tâncăbești, la 30 Noembrie 1938, revista ține să omagieze printr’un număr special (V, Nr. 28, 1958), personalitatea complexă a Căpitanului

Românimii, între cei care semnează numărându-se: Grigore Manoilescu – **“Un om din altă plămadă: Corneliu Codreanu”**; Traian Popescu – **“Căpitanul”**; Nicolae Teban – **“Corneliu Codreanu și muncitorii”**; N. S. Govora – **“Corneliu Zelea Codreanu”**. **“Codreanu văzut de străini la douăzeci de ani după moarte”** este titlul prezentării în care își aduc contribuția Juan M. de la Aldea și Vincente Talon, în acest cadru fiind reproduse facsimilele mai multor articole din presa belgiană sau italiană care evocă figura istorică a lui Corneliu Codreanu: ziarul **“IL Secolo d’Italia”**, **“Il Picchio”**, **“L’Europe Reelle”** sau **“L’Architrave”**. Un frumos poem în limba spaniolă intitulat **“A Cornelio Zelea Codreanu”** semnează Alberto Crespo, urmat de alte dedicații în versuri din creația poezilor Valeriu Cârdu, Radu Gyr, Ion Țolescu și Alexandru Silistreanu. **“Centenarul Unirii Principatelor Române”** (1859-1959) reprezintă subiectul central al expunerilor din viitoarea ediție a revistei (VI, Nr. 30/31, 1959), din care ținem să desprindem articolele de largă cuprindere semnate de Grigore Manoilescu (**“Priviri în viitor”**), Gen. Platon Chirnoagă (**“Sufletul Armatei Române într’un secol de la Unire”**), N. S. Govora (**“Cuza Vodă, Domnitorul țăranilor”**), alături de textul conferinței susținute de Blas Pinar în sala Institutului de cultură hispanică din Madrid la 28 Ianuarie 1959 cu titlul **“Popoare de frontieră”**, în cadrul manifestărilor festive dedicate acestui important eveniment. Un alt număr aniversar este cel ocazionat de împlinirea a 70 de ani dela moartea poetului nostru național Mihai Eminescu (VI, Nr. 32/33, 1959). Notăm din contribuțiile diverse apărute în cuprins: Aron Cotruș – **“Lui Eminescu”**; Rev. F. Taillez – **“Eminesco et l’Ame du people roumain”**; Simion Mehedinți – **“Optimismul lui Eminescu”**; N. S. Govora – **“Țărănismul lui Mihai Eminescu”**; Ion Pârvulescu – **“Eminescu în proiecția românească a eternității”**; Louis Combi – **“Hyperion”** (Luceafărul, traducere în limba franceză); **“Epistola III-a”** (în limba spaniolă de Jose Matas Perpinas), toate acestea întregite cu mai multe **“Fragmente din gândirea politică a lui Mihail Eminescu ce pot servi la zidirea României de mâine”**.

“București, răscruce de drumuri și interese” este genericul următoarei ediții în culori a revistei **“Carpații”** (VI, Nr. 34/35, 1960), la împlinirea atestată a unei jumătăți de mileniu dela data când **“Vlad Vodă a așezat scaunul domniei în Cetatea Dâmboviței”**. Sunt înfățișate însemnări ale călătorilor străini despre orașul de pe malurile Dâmboviței, parcursul istoric al orașului surprins în perioade diverse fie de Conte de Lagarde, Edouard Thouvenel, Pierre Lescalopier, F. Recordon, Leo Claretie, Paul Morand, Frederic Tailliez ori Marchizul de Nantouillet Pedro de Prat y Soutzo. Își mai aduc contribuția în paginile revistei, în tematica enunțată: Grigore Manoilescu, cu întâmpinarea **“La mulți ani București!”**, G. Ionescu-Gion – **“Bucureștii noștri”**, J. N. Manzatti – **“Era cam prin o mie nouă sute zece”**, amintiri din epocă descrise cu multă savoare și pline de umor. Aparte de tema acestei ediții, credem că merită semnalate și rândurile pe care N. S. Govora le intitulează **“Hoinar prin Iașul literar”**, mărturii importante la cunoașterea scriitorilor, a tendințelor și vieții

literare din orașul moldav. Din păcate, aici se încheie prima serie a revistei **“Carpații”**, eforturile convergente fiind concentrate în următorii doi ani – prin editura **“Carpații”** – la redactarea și tipărirea unui număr de lucrări considerate importante și necesare, atât exilului, cât și luptei anticomuniste. Reapare la 10 Martie 1962 (VIII, Nr. 1, 1962), aducând vestea copleșitoare a dispariției poetului și directorului spiritual al revistei, Aron Cotruș: *“S’a stins pe plaiuri californiene – ni se spune în fruntariul revistei - gândind la Țara pe care-a iubit-o și glorificării căreia a dedicat toată puterea lui creatoare... Omagiului smerit pe care colaboratorii îl aduc marelui poet Aron Cotruș, prin dedicarea acestui număr special din “Carpații”, asociem omagiul emoționant și sincer al Iberiei care l-a prețuit și iubit”*. Remarcăm: Jose Camon Aznar – **“Ante la muerte de un poeta”** (A. B. C., Madrid, 19 Noembrie 1961); Miguel Melendres – **“Adios a Aron Cotruș”** (Diario de Barcelona, 15 Noembrie 1961); Rafael Manzano – **“Aron Cotrus y El Cristo de Lepanto”** (Solidaridad Nacional, 17 Noembrie 1961); Octavio Saltor – **“Elegia para un bardo iberico”** (Noticiero Universal, Barcelona, 15 Noembrie 1961); Octavio Saltor – **“Aron Cotrus, el poeta rumano luliano”** (Diario de Mallorca, 9 Noembrie 1961); Lope Mateo – **“Ha muerto un gran poeta. Requiem por Aron Cotrus”** (La Vanguardia, Barcelona); Rafael Manzano – **“Elegia por Aron Cotrus”** (Solidaridad Nacional, 16 Noembrie 1961); Jose Tarin Iglesias – **“Aron Cotrus, el poeta que murio sonando con su tierra rumana”** (El Correo Catalan, 12 Noembrie 1961). **“La moartea lui Aron Cotruș”** se intitulează articolul pe care îl semnează redacția **“Carpații”**-lor (cu o prezentare a *omului* și poetului *“Româniilor albe de mâine”*, Aron Cotruș, însoțită de mai multe imagini ale acestuia împreună cu *leaderii* comunității românești din Spania în diverse ipostaze și un frumos portret grafic), în cuprinsul revistei fiind reproduse cu această ocazie mai multe poeme din creația cotrușiană: **“Rapsodie pribeagă”**, **“Horia”**, **“Rugăciune”**, **“Pâinea noastră”**, **“Psalm românesc”**... Din numărul următor al publicației **“În memoria lui Ion Moța și Vasile Marin, cu prilejul comemorării a douăzecișicinci ani de la moarte – 13 Ianuarie 1937 – 13 Ianuarie 1962”** (VIII, Nr. 2/3, 1962), reținem articolele semnate de: Blas Pinar – **“Sânge românesc pe pământ spaniol”**; Pedro de Prat y Soutzo – **“Efectul revoluției spaniole în România”**; C-tin Sassu – **“Semnificația Majadahondei”**; G-ral Ricardo Villalba Rubio – **“Legionarii români ai gărzii de fier în războiul spaniol de eliberare națională”**; Grigore Manoilescu – **“De ce?”**; G-ral Platon Chirnoagă – **“Națiunea și Armata”**, alături de un interesant grupaj de fotografii care înfățișează **“Aspecte dela diverse aniversări la Majadahonda între 1940 și 1962 ale morții lui Moța și Marin”**. Sunt deasemenea prezentate, în facsimil, depeșe sau articole apărute în presa spaniolă în cursul anilor care relevă importanța sacrificiului celor doi Români, cum și mai multe fragmente de *“documente cu privire la Mihai Viteazul, aflate recent într’o arhivă occidentală de istoricul român, Alexandru Randa...”* sub titlul **“Două săbii de onoare”**. Este vorba despre propunerea adresată Regelui Filip al III-lea de către Consiliul Suprem al Regatului Spaniei la 19 Iulie 1600, de a răspunde unei scrisori a lui Mihai Viteazul *“lăudând frumos zelul și curajul său..., nădăjduind că evenimentele ce vor urma să-i fie atât de favorabile încât să atingă țelul pe care îl urmărește în slujba lui Dumnezeu și pentru întărirea Sfintei Credințe”*, și de a i se trimite Voevodului

Valahiei o *sabie de onoare* ca dovadă a prețuirii lui. Regele Filip al III-lea aprobă trimiterea sabiei (probabil *“bătută în pietre scumpe”*, cum opinează revista), fără de a se ști *“dacă Mihai Viteazul a ajuns s’o poarte, și nici măcar dacă sabia a apucat să ia drumul Ardealului”*. *“După trei veacuri și mai bine, la 24 Noembrie 1936, o sabie de onoare pornește din România spre Spania... Era sabia purtată în lupte de unul din eroii războiului nostru de întregire națională, iar darul ei a fost pecetluit cu sânge de mare preț. O aducea generalului Moscardo, generalul Cantacuzino Grănicerul: “Entuziasmați de eroismul Domniei Voastre în faimoase și legendare lupte, entuziasmați de rezistența nemaipomenită în Alcazarul din Toledo, partizanii mei, însușindu-și ideea Comandantului Legionar al Bunei Vestiri Doctor Ion Moța, șeful acestei echipe, am hotărât să vă oferim o sabie de onoare...”*

După 10 ani de întrerupere fortuită de greutatea financiară, la 10 Iulie 1972 publicația revine în arena luptei anticomuniste cu un cuvânt explicativ al redacției **“Carpații”**: *“Împrejurări potrivnice ne-au împiedecat în tot acest interval de timp, să vă împărtășim, vouă frați Români, răspândiți pe toate cele cinci continente, gândurile și preocupările noastre în legătură cu Neamul nostru. Le bănușiți și le înțelegeți... Nu putem rămâne nepăsători. Ca totdeauna, glasul nostru, încă exprimat liber în exil, trebuie să se ridice răspicat, cerând libertate și dreptate pentru neamul românesc vândut fără voia lui unor forțe streine de tradițiile și de sufletul lui”* (XVIII, Nr. 1). Semnează în acest număr: Mihail Sturdza (fost Ministru al Afacerilor Externe) – **“Unde dai și unde crapă”**; Gen. Platon Chirnoagă – **“Refugiații și Conferința de Securitate Europeană”**; George Demetrescu (în numele Comunității Românilor din Spania) – **“Memoire des Roumaniens residents en Espagne concernant la Basarabie et les autres territoires ravis a la Roumanie par L’Union Sovietique”**; Radu Ghenea – **“Exilul și Exilații”**; Faust Brădescu – **“Forțele Exilului Românesc”**; Demetriu Leontieș – **“Kapitulation der Bonner Opposition”**; Pr. D. Em. Popa – **“10 Mai”**; Ioan Biciola – **“Unitatea Europei și Românii din streinătate”**, ș.a. Punând accentul, în primul rând, pe reprezentarea intereselor naționale românești și apărarea acestor interese în fața lumii internaționale sau încercând să facă public punctul de vedere românesc în fața problemelor mondiale, sunt publicate numeroase studii și articole în limbile majore de circulație universală: Faust Brădescu – **“La Derniere faillite communiste”**; M. St. – **“Funeral for Liberty”**; Remy de Laon – **“Analyse de la conjuncture”**; Radu Ghenea – **“Ante la segunda Yalta hay que fortalecer la Union Sovietica”** (toate acestea în nr. 5, XVIII, 10 Noembrie 1972), sau cele din numărul proxim (6, 10 Decembrie 1972): Mihail Sturdza – **“The Archangel and the world”**; Basil Rustakol de la Kaleone – **“Ambitious presidentielles”**; Traian Popescu – **“1 de Diciembre de 1918”**, ori **“Memorandum-ul”** în lb. engleză adresat Conferinței de Securitate Europeană din partea Asociației Refugiaților Români, fără a neglija pe cele în limba română sub semnăturile lui: Faust Brădescu (**“Ultimul discurs al lui Corneliu Zelea Codreanu”**), Gen. Platon Chirnoagă (**“Forțele stau față în față”**), Traian Popescu (**“Voi n’ați stat cu noi în celule”**), sau ciclurile despre **“România și unitatea Europei”** de Traian Popescu cu privire la emisiunile filatelice românești editate la Madrid sau cele de dialog intitulate **“De vorbă cu noii refugiați”** pe care le semnează D. Brad (pseudonimul Dr. Faust Brădescu). Despre **“Securitatea europeană și al treilea**

război mondial” ne vorbește Gen. Platon Chirnoagă în primul număr apărut la 20 Ianuarie 1973, iar Dr. D-tru Leontieș cuprinde **“Semnificația Corpului Legionar Moța-Marin”**, jurămintele și postulatele acestor jurăminte care *“trebuiau să fie spartane în asprimea lor față de pornirile materiale din om”*. Tot în acest număr (7, XVIII), Episcopul Valerian D. Trifa, în numele Episcopiei Ortodoxe Române din America, semnează o **“Scrisoare deschisă domnului Athanase Joja, presedintele Asociației ‘România’**, prin care reafirmă poziția clară a emigrației române vis-à-vis de condițiile de dialog exprimate de Asociația “România”, emisară a regimului comunist. 55 de ani de la aniversarea unirii Basarabiei cu România, este tema majoră a expunerilor cuprinse în nr. 10/11 (XIX) Aprilie-Mai 1973, un prim articol în lb. engleză sub titlul **“Some sad recollections on the occasion of March 27th”** (*Câteva gânduri triste cu ocazia zilei de 27 Martie*) fiind semnat de Prof. Dr. Anton Crihan, cu un rechizitoriu asupra fărâdelegilor comise de sovietici la ocuparea Basarabiei în 1940-’41 și cea după 1944, deportările populației și măsurile punitive constituind un genocid de proporții, succedate de un masiv influx de populație slavă, urmat de un elocvent articol al Prof. Alex Boldur **“La Volonte de la population bessarabienne”** (*Dorința populației basarabene*), capitol reprodus din volumul publicat la Paris în 1927 de emeritul profesor, **“La Basarabie et les relations russo-roumaines”**, el însuși român basarabean, specialist în problemele Basarabiei, prin care analizează împrejurările Unirii Basarabiei cu România de la 1918 și frământările în împlinirea acestui deziderat național. **“Basarabia pământ românesc”** este titlul articolului pe care îl semnează Gen. Platon Chirnoagă, cu o escală de cunoaștere a istoriei pământurilor dintre Prut și Nistru, României *“prin însăși existența lor milenară până’n malurile Nistrului”* fiind stăpânitorii acestui pământ, drepturi recunoscute chiar de Țarul Petru cel Mare în tratatul de alianță cu Dimitrie Cantemir de la 3/13 Aprilie 1711. **“Herr Brejnev! Wo sind die bessarabien rumanen in der sowjetunion geblieben?”** (*Cum au rămas românii basarabeni în Uniunea Sovietică?*), este întrebarea pe care Alexandru S. Moraru (alias Alex. Șuga) o adresează presedintelui comunist sovietic Leonid Brejnev, în care prezintă schematic un tablou cu privire la numărul populației românești rămasă între zidurile noului imperialism comunist, iar Traian Popescu, la împlinirea a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir creionează figura istorică a domnitorului Moldovei și înfăptuirile din scurtul și bogatul său timp de domnie. Strigătul deznădăjduit de soarta Basarabiei, robită în valurile suferinței și ruptă de la sânul Țării Mame, dar și tumultul unei cavalcade de optimism, nădejdea promițătoare de viitor, exprimată în versurile cutremurătoare ale poetului Vasile Posteuca din elegia **“Jalea basarabeană”**: *“Românie, Românie / Ce-ai lăsat Rușii să vie?... / Cheamă-ți codrurile, voinicii, / Că ne’neacă veneticii, / Căpcăunii, bolșevicii... / Nistrule, să te ridici, / Căpitan peste voinici / Să-i strivim pe venetici...”*, încheie, parcă, această serie dedicată Basarabiei oprimate. **“Mișcarea legionară și spiritul religios”** este titlul studiului pe care îl iscălește Faust Brădescu în nr. 20/21 (XX) Feb.-Martie 1974, punctând diferențele dintre Mișcarea Legionară care *“spre deosebire de indiferența religioasă a democrației și de ateismul declarat al comunismului este o concepție politico-socială structurată religios”*, urmărind *“modificarea în adâncime”* a individului, arătând că

extraordinarele valori ale Mișcării Legionare *“morale și sociale, umane și politice”*, se datorează acestui spirit religios imprimat în *“doctrina, preceptele, concepția de viață și activitatea”* ei. În 1977, împlinindu-se **“O sută de ani de Independență (1877-1977)”**, N. S. Govora face o incursiune istorică a preliminariilor care au dus la intrarea României în războiul dela 1877, participarea Armatei Române și victoriile ei asupra redutelor turcești, același autor redând contextual și fragmentul care înfățișează **“Împresurarea Plevnei”**, fragment extras din volumul **“Carnetul unui veteran”** de Ștefan Georgescu-Sergent apărut în Editura “Rigmor” N. S. Govora din Madrid, 1976. Tot din sumarul omagial al acestui număr, A. Vlahuță descrie **“Războiul Independenței văzut prin penelul pictorului N. I. Grigorescu”**, T. Belgiu semnează în limba spaniolă articolul **“La Unificacion Rumana de 1600”** (prima unire sub Mihai Viteazul a țărilor române, preludiul Independenței dela 1877 și României Mari din 1919), iar Traian Popescu, în limba spaniolă, înfățișează pe scurt istoria Românilor și a conducătorilor lor din cele trei regiuni cum și importanța Independenței dela 1877 în viața poporului român în articolul **“1877-1977 – Centenario de la Independencia de Rumania”** (XXII, Nr. 4, Aprilie – Mai 1977). Un important expozeu semnează Alexandru Șuga despre **“România și drepturile ei asupra Basarabiei”** în numărul 7 (XXIII, 1977), iar Faust Brădescu sub titlul **“24 Iunie 1927”**, la aniversarea a cinci decenii de existență a Mișcării Legionare, ține să precizeze: *“Au trecut 50 de ani de când simțirea a devenit cuget și cugetul faptă! O jumătate de veac prinsă’n cumpănirea omului între a rămâne gând nedospit sau a se ridica spre zările senine, luminate de preceptele legionare... Sub semnul credinței legionare, omul și-a înțeles menirea și’n adâncul ființei lui au început să se limpezească căile împlinirii... În străfundurile nevăzute ale sufletului, flacăra aprinsă acum 50 de ani de Căpitan, pâlpâie ca o candelă de veghe. În milioane de inimi românești ea păstrează speranța și încrederea în învierea României, așa cum odinioară, în vremuri de prigoană, tot ea a păstrat demnitatea și curajul zecilor de mii de legionari întemnițați... Mișcarea Legionară, vie și nestrămutată în gând și faptă, stă straje neclintită în fața puhoaielor comuniste, a inconștienței demoplutocratice și a tuturor rămășițelor oligarhice care au trădat neamul românesc”*. Următoarea ediție a revistei (XXIII, Nr. 9, 1978) pe lunile Februarie – Martie cuprinde o importantă punere la punct intitulată **“Răspuns Domnului Radu Cornățeanu”** pe care o semnează directorul revistei Traian Popescu, iar Faust Brădescu în **“Reflecții și obiecțiuni”**, dezbate problema reînființării răposatului Comitet Național Român pe care o propune Nicolae Penescu, după cum se exprimă autorul articolului, *“pe aceleași baze falimentare și cu aceiași politicieni”* trecuți *“prin toate compromisurile”*. Rubrica **“Pe marginea cărților”** din această ediție, îngrijită de N. S. Govora, face o importantă contribuție la cunoașterea volumului memorialistic pe care îl semnează Horia Sima, **“Sfârșitul unei domnii sângeroase”**³⁾, cronică amplă de mărturii legionare ce se vor continua și închea prin celelalte volume binecunoscute tipărite ulterior. Un alt număr important al revistei **“Carpații”** este cel apărut în cadrul omagial al aniversării triste a 40 de ani dela asasinarea Căpitanului (XXIV, Nr. 14, Noembrie – Decembrie 1978), număr care debutează cu o *“circulară”* adresată legionarilor pe care o semnează Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare, reafirmând *“forța spirituală”* a

Căpitanului, la fel de viu *“ca și atunci când era în viață”*, înălțându-se *“ca un uriaș peste întunericul lumii contemporane”*, a cărui aureolă *“de puritate și adevăr a rămas neatinsă”*, doctrina Căpitanului devenind *“un bun universal”* dela care se adapă *“numeroase grupări naționaliste”* în lume. Un studiu dezvoltat **“Corneliu Zelea Codreanu în lupta anticomunistă a poporului român”**, pe care îl iscălește Nicolae Roșca în pag. 5-9 ale revistei, analizează scopul și parcursul luptei pornite în pădurea Dobrina la începutul anului 1919, moment după care *“Țara românească se îmbracă în haine de sărbătoare și se avântă cu încredere pe făgașurile istorice pe care i le deschide Corneliu Zelea Codreanu”*, Căpitanul Românilor, a cărui figură, peste ani, *“se desprinde din orizontul românesc și se proiectează pe firmamentul lumii ca un mare vizionar al frământatelor noastre vremuri”*. **“Deshumarea Căpitanului”** este titlul însemnărilor pe care le descrie Vasile Posteuca în jurnalul său, martor al acestui moment în toamna anului 1940, cu îndemnul, rămas valabil și azi peste negura timpurilor: *“Generațiile de mâine, pentru a înțelege mai bine chemarea neamului și voia lui Dumnezeu, vor trebui să meargă și să îngenunche la Jilava și la Casa Verde. Să sărute țărâna aceea sfințită de cel mai curat sânge al primei generații legionare. Căci această țărână le va vorbi mai mult și mai clar decât toate cărțile de învățătură și le va da cel mai bun sfat cum să creadă, să lupte, să moară și să biruie. Noi cei de azi, așa mici cum suntem, cutremurați de clipele trăite la Jilava, spunem: o istorie este cu atât mai mare, cu cât e mai grea de morminte. Și mormintele istoriei se deschid, iar morții ei învie”*. Mai notăm, din această ediție: Faust Brădescu – **“Nicadorii, Decemvirii, Răsbunătorii”**, caracteristica și premisele *“care au dus la stabilirea... unui nou comportament uman în fața abuzului de putere, a mișeliei și-a trădării”*, aceste trei echipe de pedepsire trebuind a fi *“privite prin prisma suferințelor Mișcării Legionare și ale poporului român... adică trebuiesc luate în considerație atât cauzele imediate care au precipitat faptele, cât și cauzele îndepărtate ce apasă pe sufletul tuturor. Gestul lor – continuă autorul – a fost răspunsul unei generații desprinsă din complexul robiei spirituale, decisă să readucă ordinea și cinstea în mijlocul unei societăți ce pierduse și sensul răspunderii și al curajului civic”*; G. Dumitrescu – **“Demascarea”** (extrase din lucrarea cu același titlu privind măsurile de reeducare din închisorile comuniste); Ovidiu Vuia – **“Sonetele lui V. Voiculescu”**. Numărul 24 al publicației (XXV) din 1980 debutează în prima pagină cu circulara intitulată **“Pe baricadele adevărului (1927 - 1980)”** adresată legionarilor de Horia Sima la împlinirea a 53 de ani de existență a Legiunii, reiterând crezul și poziția neclintită de luptă a acesteia: *“Astăzi, ca și acum 53 de ani, în acea zi binecuvântată de 24 Iunie, când ia naștere Mișcarea Legionară, stăm neclintiți pe baricadele adevărului... Exilul se apropie de sfârșit, căci bătălia finală nu mai e departe... Dumnezeu va răsplăti credința și răbdarea noastră”*. **“Clasă și Națiune în concepția legionară”** se intitulează studiul pe care îl semnează Faust Brădescu focalizat pe diferențele de *clasă și națiune* între gândirea marxistă și concepția legionară, iar ediția viitoare a revistei, numărul 25 (XXV) pe lunile Octombrie – Noembrie, tradus în mai multe limbi de circulație mondială, publică **“Memoriul difuzat de Asociațiile Românești din Exil și Comunitatea Românilor din Spania asupra Conferinței de securitate europeană dela Madrid”** cerându-se *“organizarea de alegeri libere”* în toate

țările căzute în robie din estul Europei și *“abolirea acordurilor secrete semnate la Teheran și Yalta la sfârșitul celui de-al doilea război mondial”*, în același spirit fiind și expunerea sub titlul *“Les Droits de L’Homme et L’Independence de la Nation Roumaine”*. Vintilă Horia iscălește articolul intitulat sugestiv *“De ce viitorul nu poate fi comunist”*, Nicolae Roșca, sub titlul *“Voi fasciștii sunteți teroristi”*, face o analogie a *“drepturilor omului”* din România anilor '20 - '30 și respectarea acestor drepturi în timpul guvernărilor liberale din acel timp, iar Traian Popescu încheie seria de fascicule despre *“Instigațiile domnului Marius Ligi”*, prin care răspunde afirmațiilor tendențioase debordante pe care acesta le face la adresa Mișcării Legionare. În numerele 28/29 din 1981 (XXVI), din conținutul deosebit de bogat și variat, ținem să distingem totuși relatările cuprinse despre *“Basarabia – Pământ românesc sub jug strein”*, simpozion și protest în același timp împotriva samavolnicei ocupații sovietice, pe care îl găzduiește Cercul Cultural “Independența” din Koln cu ocazia împlinirii a 63 de ani de la realipirea Basarabiei cu Țara Mamă în 1919. Manifestarea include comunicările prezentate de Dr. Alexandru Șuga (conducătorul Cercului Cultural “Independența”), *“Din istoria glorioasă și tristă a Basarabiei”*; Ovidiu Vuia – *“Spiritualitatea românească a Basarabiei”*; Traian Popescu – *“Bolșevismul se clatină”*; Cătălin Nițescu – *“Unirea Basarabiei cu Patria Mamă, 27 Martie 1918”*; Eugenia Dumitrescu – *“Basarabia, pământ românesc sub jug strein”*, iar Nicolae Lupan, sub titlul *“Tragedia euforiei”*, evocă momentele triste ale ocupației sovietice a Basarabiei în urma abjectului ultimatum dela 28 Iunie 1940, sau cele ale retragerii din Basarabia în 1944. Tot aici găsim articolul semnat de Faust Brădescu, *“Le Miracle Polonais”*, în care vorbește despre mișcările revendicative din Polonia conduse de Lech Walesa, editorialul semnat *“Carpații”* despre atentatul contra Papei Ioan Paul al II-lea, *“Attentat contre Le Pape Jean Paul II”*, sau însemnările și considerațiile pe care le face N. S. Govora sub titlul *“Memoriile lui Duca”* pe marginea lucrării apărute în exil cu titlul “Amintiri politice” de I. G. Duca. Numărul 30 (XXVI) al revistei apărut în toamna anului 1981, este un număr comemorativ dedicat în întregime poetului Aron Cotruș, cu ocazia împlinirii a 20 de ani dela moartea acestuia survenită în anul 1961, în California. Despre *“Maestrul Aron Cotruș – Omul”*, *“Directorul și conducătorul spiritual al revistei noastre..., bardul inegalat al Valachismului, în toate întruchipările istorice, dela Decebal, Horia și până la Corneliu Zelea Codreanu”*, ne vorbește Traian Popescu, prieten apropiat al poetului încă din primii ani de exil, amintiri prețioase însoțite de numeroase fotografii sau reproduceri olografe din versurile și scrisorile marelui bard. Își aduc contribuția în acest număr omagial: Faust Brădescu – *“Aron Cotruș, simbol al iubirii de neam”*; V. Copilu Cheatră – *“Cum l’am cunoscut pe Aron Cotruș”*; Vintilă Horia – *“Aron Cotruș în amintire”*; N. S. Govora – *“Socialistul” Aron Cotruș*; Ovidiu Vuia – *“Aron Cotruș, marele rapsod”*, fiind reproduse cu această ocazie mai multe poeme ale acestuia, între

care **“Țară”** și **“Corabia Verde”**, iar Ion Țolescu alături de Al. Gregorian închină versuri poetului nemuritor. Despre alegerile privitoare la *“cei 63 foști demnitari care au pierit la Jilava în 1940”* scrie Nicolae Roșca în numerele 31 (XXVI, 1981) și 33 (XXVII, 1982) sub titlul **“Sindicatul crimei”**, autorul înfățișându-ne faptele pline de cruzime împotriva legionarilor, crimele și excesele acestor *“demnitari”* în timpul autocrației carliste soldate cu sute de morți din rândurile Legiunii, un tablou cu adevărat sumbru și înfricoșător. **“Yalta, pactul rușinei”** este titlul editorialului semnat de revista **“Carpații”** în prima pagină a publicației cu numărul 33, Yalta nefiind *“un simplu pact de înțelegere militară între forțe aliate pentru a înfrunta cu mai multă încredere reciprocă inamicul comun”*, ci *“o nerușinată târguială pe taraba istoriei”* și *“o infamă tranzacție între cumetri ce-și împărțeau o pradă de război ca ultimii barbari ai unui secol plin, în teorie, de umanism, libertate, justiție și drepturi ale omului...”*, iar Dr. I. C. Untaru analizează prin date istorice apariția hunilor în Europa, desființând remanentele propagandei revizioniste și revendicările absurde lipsite de orice fond ale Ungariei și agitatorilor ei din exil pe seama Transilvaniei în articolul **“Maghiarii și maghiarimea”**. Același cadru substanțial de prezentare se remarcă și din evoluția ulterioară a publicației, din conținutul bogat mărginindu-ne să prezentăm, la întâmplare, câteva titluri de relevanță: **“Morminte fără cruce”** se intitulează rândurile pe care le semnează Filon Verca în numărul 36 (XXVII, 1983) prin care-și expune considerațiile cu privire la noul volum apărut al cărui autor este Cicerone Ionițoiu, purtând titlul omonim al articolului. Problema pe care o scoate în evidență Filon Verca, se referă la *“tendința de a minimaliza, de a elimina chiar din istoria acestei epoci, o parte a rezistenței românești și cea mai autentică: Mișcarea Legionară”*. Filon Verca, el însuși membru al rezistenței anticomuniste din țară, arată în exemple numeroase faptul că apartenența legionară a multora din cei pomeniți în volum de C. Ionițoiu este voit ignorată din motive politice, autorul lucrării fiind veleitar național-țărănist, *“lăsând chiar uneori să se înțeleagă că erau toți țărăniști”*, practicând în chip necavalereasc imaginea unei aureole prin extrapolarea celor afiliați ideilor sale. Filon Verca revine de altfel pe marginea rezistenței anticomuniste în nr. 38/39 (XXVII, 1983), când începe publicarea propriilor mărturii despre **“Parașutarea în România vândută⁴⁾** și lupta de rezistență anticomunistă, continuate apoi în numerele viitoare ale revistei. Fiind la cuprinsul acestui număr, semnalăm luările de poziție ca răspuns la atacurile împotriva Șefului Mișcării Legionare pe care le lansează Ion Pantazi în ziarul **“Stindardul”** din nr. 149, Iulie 1983, Filon Verca arătând cu precizie inspirația lor: *“Cu amărăciune privesc cum ‘orchestra roșie’ a câștigat o nouă vioară, aceiaș care odinioară vibra, durerea neamului întreg la Baia Sprie, Aiud, Valea Nistrului... Astăzi, melodia ei sinistră însoțește acordurile unei orchestrații dirijată din umbră...”* (art. **“Apărătorii Mareșalului”**). Pe marginea subiectului mai semnează: Cpt. N. S. Beldie, **“Un răspuns domnului Ion Pantazi”** și Traian Popescu care vorbește despre **“Inconsecvențele Mareșalului”**, polemică ce se continuă în numărul 45 (XXVII, 1984). În nr. 40/41 al publicației (XXVII, Oct.-Ian. 1983-'84), Grigore Manoilescu descrie *tainicul înțeleș* al jertfei din 1937 a celor doi conducători legionari, Ion Moța și Vasile Marin (art. **“De ce?”**), și ne înfățișează amintirile sale legate de Corneliu Codreanu și

personalitatea acestuia în articolul **“Un om din altă plămadă”**: *“Am avut prilejul să-l văd pe Codreanu de multe ori și în felurite împrejurări – scrie autorul. În momente dramatice sau în ceasuri senine, bătut de gânduri sau luând hotărâri. L-am văzut glumind și l-am văzut poruncind. Vorbind cu țărani și cu muncitori, cu oameni politici sau cu oameni de cultură. Cu români și cu străini. Un an de zile, cât a apărut «Buna Vestire», l-am văzut aproape în fiecare zi. Dar tot nu îndrăznesc să spun că l-am cunoscut într'adevăr. Ce-am putut vedea au fost mai ales unele înfățișări ale personalității lui vizibile, trecătoare, neesențiale. Rar mi-a a fost dat să întrevăd câte o scânteie din adâncuri. De aceea tot ce pot face astăzi e sa adun doar câteva pietre noi, necunoscute, pentru temelia monumentului lui. Câteva fapte și gânduri care as vrea să fie înfățișate întocmai așa cum au fost deși sunt trecute prin sufletul unui om care l-a iubit și l-a respectat”*. Despre drama exilului românesc și atitudinea noilor refugiați scrie Faust Brădescu în articolul pe care-l intitulează **“Între lașitate și oportunism”** din numărul 45 al publicației (XXVII, 1984), și tot aici găsim transcris în limba română **“Interview-ul Comandantului Horia Sima luat de Georges Gondinet, Directorul revistei “Totalite”**, interviu apărut în nr. 18/19 al acesteia, două numere dedicate în întregime Mișcării Legionare. În mesajul final, adresat *“tinerilor care refuză Europa dela Yalta și care resping viziunea materialistă a lumii”*, Horia Sima precizează la finele interviului: *“Noile generații riscă să-și piardă definitiv libertatea și să devină sclavi în imperiul mondial al comunismului, dacă nu se întorc la adevărurile esențiale ale vieții, care sunt: ideea națională și ideea creștină. Nu poți fi liber și să te bucuri de drepturile omului într'o națiune de sclavi. Datoria fiecăruia, tânăr sau bătrân, este în acest moment nu numai de a se opune amenințării din Răsărit, dar de a câștiga bătălia contra comunismului”*. În numărul 47 (XXVII) pe lunile Ianuarie – Martie 1985, la pierderea dureroasă a lui George Demetrescu, Președintele Comunității Românilor din Spania, ca un adevărat omagiu colectiv, semnează articole despre marele dispărut: Nicolae Roșca, J. N. Manzatti, Faust Brădescu, Ion Țolescu (versuri), Vintilă Horia și Traian Popescu din al cărui articol intitulat **“La moartea lui George Demetrescu”**, ținem să extragem: *“Prima grije i-a fost de a regrupa - ca români - zecile de refugiați aflați în Spania, aplanând vechi conflicte personale, divergențe de opinii pe teme politice, culturale sau naționale, cam a fost cazul Aron Cotruș - Pamfil Șeicaru, Crișu Axente - Uscătescu, ora românească la Radio Național Madrid etc. Făcând să prevaleze interesele naționale ambițiilor personale, l-a determinat pe ultimul să accepte președenția la comunitate a lui Aron Cotruș și pe acesta să primească la revista Carpații colaborarea lui Șeicaru, care a continuat fructuoasă și după moartea poetului. A doua grije a fost să oficializeze comemorarea anuală de la Majadahonda a jertfei eroice adusă cauzei creștine și națională a Spaniei, prin sacrificiul voluntar al lui Ion Moța și Vasile Marin, cruciați români în lupta Europei împotriva Anticristului comunist, înființând Asociația “Amigos de Majadahonda” sub președenția generalului Don Ricardo Villalba cu sprijinul moral al generalului Jose Diaz de Villegas și Sergio Cifuentes, personaje marcante ai Movimentului franchist”*. Tot din numărul 47 al **“Carpații”**-lor ținem să consemnăm reportajele pe care le reproduce din ziarul madrilean **“Fuerza Nueva”** pe marginea manifestărilor care au avut loc la Monumentul dela Majadahonda la împlinirea a 48 de ani dela jertfa lui I. Moța și

V. Marin, rândurile consemnate în limba română de Traian Popescu și textul cuvântărilor celor doi invitați, ca vorbitori principali, Blas Pinar (conducătorul organizației “Fuerza Nueva”) și Dr. Radu Budișteanu, însoțite de numeroase fotografii. Frunzărind bogatul conținut, ținem să mai notăm din numerele viitoare ale publicației: Traian Popescu – **“Un perfid atac împotriva Mișcării Legionare”** I-II (XXX, Nr. 49/50 – 51, 1985); Filon Verca – **“Fii adoptivi”** (analiză despre cartea de amintiri “În lupta neamului” de Horațiu Comanicu); Radu Budișteanu – **“Principiile și aplicarea lor în politică”** (XXX, Nr. 49/50, 1985); Traian Popescu – **“Gheorghe Costea, Comandant al Bunei Vestiri, ne-a părăsit”** (omagiul la plecarea din viață a vajnicului luptător pentru cauza Legiunii și a cauzei românești, Directorul revistei **“Țara și Exilul”** lansată la finele anului 1964 - XXXI, Nr. 51, Ian.-Feb. 1986); Radu Budișteanu – **“Politica externă a U.S.A.-ului”**; N. S. Govora – **“Un om sgâlțâit de ambiții, domnul Dr. Iancu Rațiu”** I – V (ultimul capitol al prezentării începute în nr. 41/42); Ovidiu Ionescu – **“Ion Pacepa”** (considerații pe marginea dezvăluirilor făcute de Ion Pacepa publicațiilor pariziene “L’express” și “Le Matin” – XXXI, Nr. 52, 1986). Despre **“Aspectul reprezentării în Exil”** scrie Faust Brădescu în ediția cu Nr. 53/54 (XXXIII, 1987), concludând că *“toate tentativele au fost și au rămas încercări nereprezentative. Izolate prin tendință, reduse prin număr, n’au reușit să mobilizeze exilul românesc, să stabilească acea încredere totală în finalitatea urmărită, care-i caracteristica inconfundabilă a oricărei acțiuni mobilizatoare. Exilul românesc – spune în continuare autorul – așteaptă mereu semnul revelator al acordului de vederi și al armoniei de simțiri”*. Mai semnează în cuprins: Ion Țolescu – **“O problemă de conștiință”**, iar Alexandru Șuga închină rândurile sale lui **“Pavel Onciu, Domnul din Banat”** (Vicesecretar al Mișcării din exil și Senator legionar), la despărțirea dureroasă de acesta. Nu putem încheia rândurile de față despre bogata activitate editorială a revistei **“Carpații”**⁵⁾, fără prezentarea numărului tipărit al acesteia pe lunile Iunie – Noembrie 1989 (XXXVIII, Nr. 62/63), număr care debutează cu articolul **“Centenarul Eminescian – La arme frați Români”** pe care îl semnează Traian Popescu, la împlinirea a o sută de ani dela moartea poetului (1889-1989), *“bardul suferințelor și virtuților naționale, vizionarul României Mari”*. Autorul ne înfățișează manifestările numeroase care au avut loc în exil, între acestea comemorarea dela Paris sponsorată de opt instituții culturale din Europa și Statele Unite, la inițiativa Fundației Culturale Române din Madrid prezidată de scriitorul Vintilă Horia, la încheierea festivităților având loc la Biserica Română *“dezvelirea și sfințirea statuii dedicate memoriei lui Mihai Eminescu de sculptorul Ion Vlad, care va fi situată la indicațiile Primarului Chirac într’una din piațetele care încercuiesc Biserica. Omagiu și adeziune franceză la comemorare”*. O altă manifestare pe seama acestui eveniment, la Munchen, în Germania Federală, unde *“sculptorul Alexandru Pană i-a dedicat o plachetă în bronz având ca avers figura lui Eminescu, iar pe revers conturul României Mari”*, însă – ne spune în continuare autorul - *“cea mai valoroasă și pozitivă contribuție la această aducere aminte a geniului creator Eminescu este retipărirea la Paris a operei etico-socială eminesciană cuprinsă în eruditele articole publicate în revistele și gazetele epocii lui”* sub îngrijirea și efortul material al directorului editurii **“Miorița”** din Paris, Gh. Pișcoci-Dănescu.

Tot în cuprinsul acestei ediții sunt reproduse imagini dela marea adunare din ziua de 27 August 1989 în fața Mitropoliei Ortodoxe din Chișinău, a românilor dintre Prut și Nistru în număr de peste 750.000 participanți, ocazionată de hotărîrea privind *revenirea limbei moldovenești la grafia latină*, alături de facsimile ale titlurilor mai multor reviste tipărite pentru prima dată în caractere latine: **“Literatură și Artă”**, ediția de Joi, 31 August 1989, **“Deșteptarea”** (Nr. 3, August 1989) și **“Glasul”**, tipărit în Lituania de Societatea de Cultură “Dacia”, acesta din urmă apărut încă din... Martie 1989, conducerea redacției compusă din Leonida Lari, Ion Vătămanu și Viorel Mihail, asumându-și cu mare curaj caracterul și conținutul naționalist, la pagina 12, în cadrul rubricii *“Lecție de istorie”* cu titlul **“Regi și căpetenii Geto-Dace de până la Burebista”**, reproducând (pentru prima dată în peste 40 de ani), întreaga hartă a Daciei de până la cucerirea romană, teritorii cuprinse *“dela Nistru pân’ la Tisa”*, fapt de importanță extraordinară care relevă identitatea populației cuprinse în aceste fruntarii și drepturile ei ancestrale, adevărat avertisment emancipativ de care va trebui să se țină seamă în viitor. Nu mai puțin curajoasă este publicația **“Deșteptarea”** de care am amintit mai sus, *“Buletinul Frontului Popular din Moldova”*, din facsimilul reprodus al primei pagini a acestui număr putându-se citi, în majuscule, un fragment din articolul lui Mihai Eminescu intitulat **“Mândria de a fi Român”** în care se spune: *“...Oprezece veacuri sînt de cînd viața latină a fost sădită pe acest pămînt... Sămînța din care a răsărit acest popor, e nobilă, și poporul nu va pieri decît atunci cînd Românii vor uita nobleța seminției lor”*, iar mai jos, purtând titlul **“27 august – Marea Adunare Națională”**, este publicată Declarația Frontului Popular din Moldova datată 2 August 1989 cu privire la Pactul Ribbentrop-Molotov, declarație de protest împotriva anexării de către U.R.S.S. a Bucovinei și Basarabiei, din cele 8 puncte prezentate reieșind doleanța de unire a *“acestor două regiuni în cadrul unei singure organizări statale – Moldova...”* Tot în cuprinsul acestui număr al **“Carpații”**-lor întâlnim articolul pe care îl semnează Victor Corbuț, **“Ultimul Văcăreștean – La moartea lui Radu Mironovici”**, prezent cu toate riscurile în vara anului 1979 la înmormântarea Comandantului Bunei Vestiri, Radu Mironovici, dar și grupajul de **“Evocări”** pe care le semnează Filon Verca și Traian Popescu, primul vorbind despre personalitatea Dr. Ion Claudian, cel de-al doilea zugrăvind portretele Comandorului Eugen von Baila și Avocatului Vasile Mailat, două nume de frunte ale luptei anticomuniste din exilul românesc. Mai amintim, ca punct final, precizările pe care le face N. S. Govora în **“Câteva cuvinte despre un istoric dispărut”** (istoricul fiind Vlad Georgescu), autorul unei pretinse “Istorii a Românilor de la origini până în zilele noastre” redactată în cel mai curat stil marxist, precizări pe care N.S. Govora⁶⁾ le face atât asupra lucrării amintite, cât și a celui care a scris-o, ca răspuns la afirmațiile laudative susținute de Matei Cazacu sau Pavel Chihaiia în privința acestui *fals istoric tipărit*.

A apărut în limbile: română, franceză, spaniolă, germană și engleză.

În paralel, sub auspiciile revistei, **Colecția și Editura “Carpații”** în care au văzut lumina tiparului numeroase lucrări de importanță românească.

1) —

- În tonul unei mai vechi și consacrate rubrici intitulată *“În vârf de săbii”* continuată din periodicalul **“Chemarea”** dela Paris de care s’a îngrijit N. S. Govora (nume real: Nicolae Stelian Beldie). Un studiu onest cu privire la viața și activitatea acestuia stabilește criticul și istoricul literar botoșănean Victor Durnea, în două fascicule publicate în revista **“Convorbiri Literare”** la rubrica de *Istorie literară* sub titlul **“Nicolae Stelian Beldie, alias N.S. Govora. Mai multe întrebări și câteva răspunsuri”**, primul dintre ele apărut la 24 August 2016, iar celălalt în data de 20 Septembrie 2016, accesate de noi la pagina electronică a revistei în data de 7 Octombrie 2016. În el, cercetătorul contribuie la îndepărtarea și elucidarea lacunelor în cunoașterea lui Nicolae Stelian Beldie (N.S. Govora), corectează datele eronate sau incomplete indicate de anumite surse, reușind la final să creioneze frumoasa activitate a autorului nostru, atât din țară, în primii ani de debut, cât și din exil, în coloanele revistelor **“Chemarea”** de la Paris, **“Carpații”** de la Madrid sau **“Libertatea”** din New York. Bogatul său palmares anticomunist timp de peste 40 de ani și importanta sa contribuție în lumea exilului luptător, a fost și este din păcate mânjită cu nerușinare de câțiva autori interesați, între aceștia numărându-se și Victor Frunză, pus la “insectar” de N. S. Govora în coloanele **“Carpații”**-lor pentru mulții săi ani de profesorat la școala de partid, așa zisa academie “Ștefan Gheorghiu” din București. În dizgrație, după publicarea unei scrisori critice la adresa regimului în anul 1978, V. Frunză primește pașaport împreună cu familia în anul 1980 și se stabilește în Danemarca, rămânând totuși atașat ideilor comuniste în noua postură de “dizident”, după ce zeci de ani i-a îndobitocit pe bieții români cu vitriolul marxist și s’a bucurat de avantaje nemăsurate pentru serviciile sale în interesul partidului și aparatului de represiune comunist. Așa zisele “dovezi” de... colaboraționism la adresa lui N. S. Govora (cu referire la broșura “Transilvania Românească”), sunt total neconvingătoare și lipsite de orice adevăr, în fapt mistificări grobiene provenind din arhive comuniste și consemnate de inși care își majorează dubios rolul de “agenți” pentru a demonstra șefilor și conducerii importanța activității lor în străinătate, ori faptul că sunt demni de toată încrederea. Rolul, maximalizat, se desprinde din majoritatea notelor agenților reseriști răspândiți în lumea vestică, din interese pur materiale și de menținere în poziții. Personal, am primit de-a lungul anilor la redacția ziarului **“Libertatea”** sute de scrisori dezinformatoare provenite de la astfel de agenți cu adrese fictive sau căsuțe poștale (în mod special din Franța, Anglia, Spania și Germania), și nu în ultimul rând, am fost contactat telefonic să *popularizez* o lucrare proaspăt apărută la București în 1985, ea *“ajutând la contracararea acțiunilor ungurești”* pe seama Transilvaniei (un topic frecvent și subterfugiu optim de *apropiere* folosit de agenți în acei ani). În urma apelului, am stabilit o întâlnire pe malul Hudsonului cu persoana ce trebuia să-mi înmâneze un exemplar al lucrării *“de curând primită de la un prieten profesor din România”* (cred că la începutul anului 1986), nu înainte de a lua anumite precauții absolut necesare în astfel de cazuri. Persoana întâlnită (care pretindea că locuiește în cartierul Brooklyn din New York), nu mi-a inspirat încă de la început nici un fel de încredere, dar, avându-l la ceva distanță pentru orice eventualitate pe unul dintre colaboratorii ziarului, am conversat asupra lucrării atât de *“ajutătoare cauzei românești”* după însăși exprimarea făcută de personajul în cauză. Spre finalul conversației noastre pe aleile parcului din apropiere, mi-a transmis că, din *puținul său*, dorește să contribuie în bani la eventuala tipărire în ziar. Nu am dat curs din varii considerente, cu toate meritele lucrării respective (în primul rând pentru că era o lucrare tipărită în țară și coordonată de autori în slujba regimului, iar în plan secund din considerentul că persoana nu îmi inspira absolut nici un fel de încredere după cum am mai spus și ridica numeroase semne de întrebare asupra unei bune intenții). Astfel de aproprieri au fost făcute și la alte redacții de ziare anticomuniste în exil, iar presupunerea că N.S. Govora a *consimțit* retipărirea studiului său apărut în original în revista **“Carpații”** între anii

1976-1977, nu-l angajează și nu-l acuză în nici un fel drept colaboraționist, neexistând nici o dovadă a acestei *consimțiri* din partea sa proprie. Încercarea de apropiere a agenților comuniști de personaje cunoscute ale exilului sau cea de influențare a publicațiilor anticomuniste, în diverse forme, a avut ca rol general compromiterea și șantajarea acestora, învrăjbirea spiritelor și slăbirea activităților anticomuniste din exil.

Victor Durnea conține în același fel observațiile sale în privința lui N. S. Govora: *“Nici argumentele avansate de Victor Frunză în favoarea tezei colaboraționismului lui Beldie – Govora nu sunt, cred, convingătoare pe deplin... Cred că, – mai scrie dânsul într’un alt pasaj – înaintea de a da verdicte definitive, trebuie să se examineze cu maximă atenție, obiectiv și fără pre-judecăți întreaga sa publicistică din “Carpații”, îndeosebi în perioada 1977-1989, în contextul general, precum și mai multe „documente arhivistice”. Și, am adăuga noi de comun acord cu autorul studiului, că prezentarea unilaterală făcută de acești autori interesați în valorificarea zvonurilor tendențioase și încercarea lor de compromitere a luptătorilor anticomuniști din exil (în cazul de față N.S. Beldie-Govora), trebuie privită întotdeauna cu mare circumspecție, pentru ca onoarea și caracterul unor oameni de mare probitate să nu fie știrbite ori să nu ia forma groaznică și nedreaptă a unei adevărate asasinări morale cum s’a încercat în cazul de față din mintea câtorva năuci cu doruri de vremile roșii ce s’au dus.*

2) _____

- Vezi și volumul memorialistic al autorului intitulat **“Prigoana cea mare”** apărut în Colecția “Omul Nou” din Salzburg, 1953.

3) _____

- Horia Sima – **“Sfârșitul unei domnii sângeroase”**. Editura Mișcării Legionare, Madrid, 1977.

4) _____

- Filon Verca – **“Parașutați în România vândută”**, vol. I. Editura “Carpații”, Traian Popescu, Madrid 1987. Vol. II sub titlul **“Exilul amar”**, Editura “Petroșneana”, Paris, 1992.

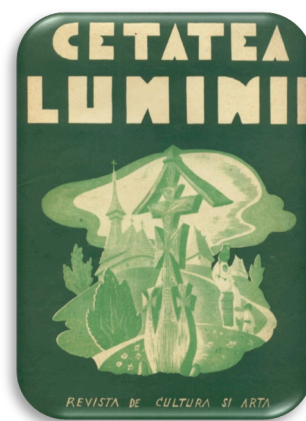
5) _____

- Câteva zeci de articole apărute în cursul anilor în revista **“Carpații”**, pot fi consultate *on line* pe situl [miscarea.net](http://www.miscarea.net) la următoarele adrese de referință: <http://www.miscarea.net/carpatii-revista.htm> sau <http://www.miscarea.net/carpatii-revista-a.htm>

NOTĂ: Cea mai mare parte a studiilor publicate în paginile revistei **“Carpații”**, s’au tipărit și în format de broșură la Editura “Carpații”, Traian Popescu, în cadrul Bibliotecii de Documentare “Dacia” (forma complementară a “Colecției DACIA” de la Rio de Janeiro, Brazilia).

◆ **“CETATEA LUMINII”** Director: Prof. Dumitru Paulescu (*Revistă de Cultură și Artă*), Sao Paulo - Brasilia. Anul I, Nr. 1, 23 August 1954. *“Purtăm în sufletele noastre sbuciumate, icoana pământului natal. Purtăm în inima noastră pribeagă, icoana neamului osândit. Destin de răscruce ducem pe umeri și ne scriem cu sânge cronica amară... Cetatea Luminii înseamnă pentru cei care i-au dat ființă și se vor îngriji de*

viața ei, tranșeu de luptă permanentă, drum de onoare și sacrificiu pentru neam. Înseamnă armă nebiruită, în lupta pentru recucerirea dreptății și libertății pierdute. Cetatea Luminii, înseamnă veghere de sentinelă credincioasă, întru apărarea patrimoniului nostru sacru. Acest ideal ni-i drag și sfânt și rămâne scris în inimile noastre". Tipărită în frumoase condiții grafice, se mai specifică în corpul revistei că ea "apare în cadrul 'Bibliotecii SATUL', sprijinindu-se pe elanul unui mănunchi de compatrioți din S. Paulo, strânși în jurul figurei nemuritoare a filosofului V. Conta". Dintre colaboratori: Iulia Carâp, Vasile Posteuca, N. Iancu - Păltinișanu, Alexandru P. Silistreanu, Dumitru Leontieș, N. S. Govora, Faust Brădescu, Nicolae Roșca, Gr. Nandriș, Al. Busuioceanu, Dumitru Mărgineanu, Toma Jalbă, Dan Boghiu, Victor Buescu, Cătălina Negură, Prof. George Onciul, ș.a. Semnează în numărul de debut Prof. Nae Ionescu despre **"Ființa noastră spirituală și omul de caracter"** (din convorbirile îngrijite de Mircea Eliade și G. Racoveanu), Prof. univ. Grigore Nandriș (fost președinte al Societății pentru cultură, 1929 - 1942) vorbește în cadrul cercetării sale **"Despre viața culturală a Bucovinei"**, Prof. George Onciul prezintă un studiu de frumoasă semnificație **"Despre Muzica Populară Românească"**, D. Paulescu înfierează **"Robia Întunericului"** marxist, încrezător că "sub stindardul nemuritor al Libertății, într'un front comun de luptă și sacrificiu, se vor încolona mâine toate neamurile pământului, conștiente de primejdia de moarte a Robiei Întunericului Comunist" scoțând "neamul omenesc de sub apăsarea tuturor fărădelegilor", Prof. univ. Victor Buescu își expune punctul său de vedere cu privire la vechea capitală a Daciei, Sarmisegetuza, sub titlul **"Sarmisegetuza dans la toponymie Daco-Romaine"** (Sarmisegetuza în toponimia Daco-Romană), în lumina noilor descoperiri arheologice sau teoriilor emise, cuprinzând în analiza sa trei aspecte de raportare: arheologic, lingvistic și toponimic, iar Mircea Eliade, în lb. portugheză, descrie cu admirație venerația în cultul lui Zalmoxis a Daco-Geților, viața simplă și ascetismul lor sub influența lui Burebista în articolul **"Sob o signo de Zamolxis"** (Sub semnul lui Zamolxis). Din parnasul antologic al poeziei românești sunt reproduse versuri de Radu Gyr, **"Crucea din stepă"** și **"Cântec Ardelean"**, frumoasa baladă **"Făt Frumos"** dedicată Căpitanului de Tudor Arghezi: "Munții pustii, cu piscurile cată / Mâhniți, din cer, în valea de granit, / Ca să-l mai vadă, cel puțin odată, / Viu dacă-i viu sau mort, de-o fi murit...", poemul lui Octavian Goga, **"Plugarii"**, reactualizat parcă de suferința țărănimii sub noul jug roșu: "Frați buni ai frunzelor de codru, / Copii ai mândrei bolți albastre, / Sfințiți cu roua suferinții / Țărâna plaiurilor noastre!...", îndrăgitele versuri pline de duioșie ale poetului Vasile Militaru, **"Mama"**: "A venit aseară mama, din sătucu-i de departe / Să mai vadă pe fecioru-i, astăzi, 'domn cu multă carte!'...", alături de nemuritoarele strofe ale poetului

basarabean Al. Mateevici din poezia **“Limba noastră”**: *“Limba noastră-i o comoară / În adâncuri cufundată / Un șirag de piatră rară / Pe moșie revărsată...”*. Nu lipsesc din perimetrul literar contribuțiile numeroase ale poezilor refugiați din Brazilia și din exil: Ion Țolescu (**“Doină”**), D. Paulescu (**“Vipere Neadormite”** alias Cetatea Luminii și **“Tulnicul Rarăului”**¹) sub pseudonimul D. Dorneanu: *“Muntelui să-i spun, / Sub stejar străbun, / Gândul meu de ani, / Fulgere'n dușmani. / Să las la răscruci / Vorbă la haiduci...”*; Al. Silistreanu (**“Versuri pentru Neam”**), Vasile Postecă (**“Zodier”**), Al. Busuioceanu (**“Cetate Sacră”**), fragmente din **“Rapsodia Dacă”** a lui Aron Cotruș (în lb. spaniolă) sau **“23 August”** de Nicolae Novac, preluată din revista **“Carpații”** de la Madrid. După numărul trei (III) apărut în anul 1957, copleșită de nenumărate preocupări și dificultăți financiare, publicația se vede silită să-și întrerupă temporar existența. Reapare, după o lungă absență de 23 ani, la 26 Aprilie 1981, cu nr. 4 – 5 (Anul XXIII), consemnând în primele rânduri: *“Cu gândul la Țara noastră chinuită și la condeierii noștri din pribegie, care au rămas neclintiți de pe linia destinului românesc, ca niște stâlpi de lumină, îi invităm și-i așteptăm să pună umărul și sufletul, alături de noi, la zidirea, consolidarea și apărarea acestui tranșeu de luptă românească și anticomunistă, de pe îndepărtatele țărături străine... Am dispărut 23 de ani de pe ecranul vieții românești din exil, – se mai spune în altă parte a revistei sub titlul ‘Gânduri pentru Cetatea Luminii’ – încercuiți de dușmani și greutăți. Dar, am reapărut și reînviat cu credința și hotărîrea de a nu da înapoi și de a nu înceta lupta, până când tirania și teroarea sălbatecă a comunismului, această religie a urii, a jafului și a crimei, nu va cădea la pământ”*. *“Cetatea Luminii (în traducere Helis², N.N.) - astfel și-au botezat străbunii noștri capitala Daciei în antichitate... În cele 3 numere din Cetatea Luminii, apărute în Sao Paulo în anii 1954 și 1957, sub răspunderea Bibliotecii Române ‘SATUL’ – scrie Prof. Dumitru Paulescu în prezentarea intitulată ‘Cetatea Luminii’ - s’au strâns, ca lângă un iconostas al iubirii de neam, unii dintre cei mai aleși scriitori ai românismului din trecut și din exil, care și-au schimbat condeiul în spadă, încălzind cu inima, talentul și dragostea lor, paginile acestei reviste, închinată pătimirii poporului român”*. Dedicat Sfintei Învieri, sunt reproduse în acest număr două texte clasice ale Prof. Nae Ionescu despre **“Înviere”** și **“Iertarea Creștină”**, versuri antologice din creația poezilor români: Al. Mateevici – **“Christos a Înviat”**, Valeriu Cârdu – **“Rugă pentru Înviere”** și Vasile Militaru – **“Christos a Înviat”**, ori Steluța Doru (Brazilia) – **“În noaptea Învierii”**, alături (în cadrul literar general), de cele ale poezilor exilați, între care: Ion Țolescu – **“Căpitanului”**, D-tru Paulescu cu poemul de rezonanță telurică **“Sunt lutul”**: *“Mă lupt sălbatic cu mii de furtuni, / Să-mi apăr țara mea din străbuni. / Cred în Domnul și ogorul din lan, / Scapă-ne, Doamne, de crudul dușman...”*, **“Veniți să strigăm în lume”** și **“Ajută-ne, Arhanghele Sfânt!”** (nesemnată), **“Legământ”**, Nicolae Petra – **“Psalm”**, M. Cerna – **“Sunt zeci de ani”**, Eglantina Daschievici – **“Notre pays resiste”**, Iulia Carâp – **“Țara mea”** și **“Dor”**, Alex. Silistreanu – **“Iluminând”**, **“Poema ao heroi**

Jan Palach”, *“Cutremurând”* și traducerea în portugheză *“O Captao”* (Căpitanul) de Aron Cotruș, G. Tomis – *“De când nu ne-am văzut”* (poem dedicat eroului legionar Lucian Caramlău), Al. Gregorian – *“Icoana de lemn”*, Aron Cotruș cu versurile impregnate de revoltă *“Cuvinte către țăran”* (împovărat și nedreptățit de *“ciocoi desfățarnici ai pământului”*), Dumitru Leontieș – *“Drapelul”*, sau ardentul poem-manifest al lui Radu Gyr, *“Ridică-te Gheorghe, Ridică-te Ioane”*: *“Nu pentru-o lopată de rumenă pâine, / nu pentru pătule, nu pentru pogoane, / ci pentru văzduhul tău liber de mâine, / ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!..”*, Ion Buzdugan – *“Căsuța dela Nistru”*: *“Căsuță de la Nistru de hoarde pângărită, / Ne-om mai vedea vreodată, la vatra în ruine / Să-ți îngenunchi în față, icoană răstignită, / Să plâng de fericire, căsuța mea, cu tine?...”*, Duiliu Zamfirescu cu idilica baladă intitulată *“Bucovină”* (năpustită de străini, cerând cu umilință ajutor Voevodului Ștefan), ori cutremurătoarele versuri ale lui Gh. Coșbuc, *“Decebal către popor”*: *“Din zei de-am fi scoborîtori, / C'o moarte tot suntem datori!..”*. Tot din numărul de față, ținem să desprindem frumoasele rânduri pe care le semnează D-tru Paulescu despre viteazul și înțeleptul Rege al Dacilor, *“Burebista”*, căruia *“i se datorește statornicirea neamului nostru pe pământul cuprins între Tisa, Dunăre, Marea Neagră și Nistru”*, articolul *“Ce este politica naționalistă? Și ce este naționalismul?”* de Vasile Marin (reprodus din vol. *“Crez de Generație”*, 1937), sunt prezentate extrase din ziarul *“Fuerza Nueva”* (Madrid) cu privire la manifestarea comemorativă a eroilor Ion I. Moța și Vasile Marin care a avut loc în luna Ianuarie la Monumentul Moța-Marin din Majadahonda, Spania, în prezența Comandantului Mișcării Legionare Horia Sima și a liderului naționalist spaniol Blas Pinar (conducătorul organizației *“Fuerza Nueva”*), cu pasaje din cuvântările susținute de Nicolae Roșca și Blas Pinar în fața numeroasei asistențe. În continuare, este publicat apelul redacției adresat exilului cu titlul *“Desrobirea României prin luptă, post și rugăciuni”*, N. S. Govora dezbate în rândurile sale intitolate *“File de istorie”* afirmațiile pe care le face Mihai Fotin Enescu cu privire la partidul liberal și poziția acestuia vis-à-vis de rivalitatea imperiului rusesc, D. Paulescu aduce un omagiu la trecerea din viață a emeritului *“Profesor T. Onciulescu”* dela Univ. din Roma și Napoli, consătean cu autorul din satul de arcași Voloca *“de sub streășina Cosminului, astăzi înrobit și schingiuit de anticriștii Moscovei, în Bucovina martirizată”*, amintind că T. Onciulescu *“face parte din prima pleiadă de tineri ai satului care s’au ridicat la învățătură mai înaltă, în epoca dintre cele două războaie mondiale... Am fost colegi de școală și de universitate – scrie în continuare D. Paulescu – cu aproape toți fruntașii de mai târziu ai studențimii bucovinene, Tudose Popescu, Ion Țurcan, Ion Negură, Aurel Nenati, Filon Lauric, G. Macrin, Ilie Imbrescu și tinerii poeți, Mircea Streinul, Vasile Posteuca, Mihai Horodnic, G. Todiraș, G. Clopina, Iulian Vesper, Teofil Lianu, Dumitru Leontieș, Vianor Bendescu, etc. Această nouă lume de tineri, pornită de pe prispa satelor la învățătură și luptă pentru neam, își găsește împlinirea într-un ideal, împreună cu Onciulescu... Din*

această 'Țară de Sus' a Moldovei, din această Bucovină 'cu mănăstiri și brazi', pământ de țărani și poeți, de pe plaiurile acestei Regine, cu Doine și Hori, s'a ridicat spre muncă și lumină și T. Onciulescu...", încheie omagiul său D. Paulescu, revenind mai pe larg în numărul următor al revistei cu înfățișarea activității culturale (publicistică și universitară) a profesorului (sub pseudonimul D. Voloceanu), alături de prezentarea pe care i-o face Ion Popinceanu ilustrului dispărut. În continuare, este reprodus un fragment din vol. **"Desgroparea Căpitanului"** de Vasile Posteuca cu privire la **"Lucafărul"** poeziei românești Mihai Eminescu, protestează în apărarea Pr. Gh. Calciu-Dumitreasa din București, "care a fost condamnat la 10 ani închisoare, fără nici o apărare din partea Prea Fericitului Patriarh, și-și ruinează sănătatea în neagra închisoare din Aiud" (**"Cuvinte către tineri"**), sunt redată pasaje din scrierile lui C. Z. Codreanu (**"Noi și pământul nostru"**, Carmen Sylva, 1936), etc. în articolul privitor la **"Centenarul Monarhiei Române"**, este publicat un fragment din lucrarea memorialistică **"Sfârșitul unei domnii sângheroase"** de Horia Sima apărută la Madrid, iar la **"Pagina Bibliotecii Române - SATUL"**, Prof. Dumitru Paulescu împărtășește exilului că *"și-a pus în gând să ridice cu orice sacrificiu, pe aceste îndepărtate tărâmurile tropicale, arse de soare și secetă spirituală, UN CĂMIN ROMÂNESC, unde să-și poată adăposti în siguranță, cărțile, colecțiile, mobilierul și obiectele de valoare"* în apelul **"Visăm o Casă Românească pentru Biblioteca - SATUL"**, dezvăluind cu această ocazie și prima listă a contributorilor veniți în ajutorul importantei inițiative³⁾. Tot Prof.

Dumitru Paulescu anunță cu tristețe faptul că **"Ne-a părăsit profesorul și ofițerul român Ion Teodorescu"** (survenită la 10 August 1979), *"strălucit profesor și pedagog... apreciat și iubit de studenții care l-au cunoscut, iubit și admirat... primul bibliotecar al Bibliotecii Române SATUL din Brasilia"* și care - ține să amintească în continuare autorul - *"s'a oferit cu tot sufletul să lucreze onorific pentru tânăra înjghebare culturală românească..."*, fiind prezentată în paralel și o scurtă biografie a acestuia în limba portugheză sub titlul **"Dados Biograficos de Ion Teodorescu"**. La fel de substanțială este și următoarea ediție a publicației (Anul XXIV, Nr. 6 - 7, Iunie 1982 - Ianuarie 1983), din care dorim să amintim aici bogata și prețioasa contribuție a Prof. Dumitru Paulescu (sub nume propriu, în numele revistei sau cu alte pseudonime⁴⁾), în primul rând cu articolul omagial la împlinirea a **"55 de ani dela Întemeierea Mișcării Legionare"** (semnat D. Dorneanu), cu un parcurs al vieții și luptei anticomuniste a fondatorului Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu, a biruințelor și martiriului lui; articolul **"Strigătul fraților din cătușele comunismului"**, despre revolta mocnită a românului, năpăstuit de nedreptatea și urgia apocaliptică comunistă; apelul adresat **"Fraților Români"** de a

se apropia *“cu tot sufletul de cutremurătoarele suferinți ale țării noastre, de frații noștri schingiuiți în bezna celulelor și de poporul român înfometat”,* ori versurile de profundă semnificație **“Colindăm lui Dumnezeu”, “Plugușorul Românului pribeag”** (*“Vin cu plugul meu pribeag / Pân’la tine frate drag...”*), **“Când o fi să mor”** (în memoriam poetului Vasile Posteuca): *“Când o fi să mor / În freamăt de dor, / Să mă îngropați / Pe culmi de Carpați...”*, sau **“Un dor”**, cea din urmă sub pseudonimul Teodor Paulescu. Colaborează la acest număr: Alexandru Silistreanu – **“În cimitirul Montparnasse”**, versuri închinare maestrului George Enescu (vezi și articolul din cuprins **“Un veac dela nașterea Maestrului George Enescu”** pe care îl semnează D. Paulescu alias Dumitru Subțirel), **“Murmurio de Riacho Fundo”, “Drumurile”**; Georgeta Crainic – **“Meditație la... POD”** (câteva reflexii asupra operei literare a lui Vasile Posteuca), alături de comunicarea privind lucrările celui de-al **X-lea Congres al Limbii Române** susținut la Toronto dedicat poetului V. Posteuca și **“In memoriam”** (versuri, la pierderea lui Octavian Roșu). O frumoasă evocare istorică face Ovidiu Găină în numărul de față despre **“Primul marș de propagandă la Mănăstirea Putna”** întreprins de Frăția de Cruce “Sf. Gheorghe” din Rădăuți și împrejurările constituirii acestei Frății: *“...Anul 1932. Era în Octombrie. Un coleg ne-a făcut semn, în pauză. A scos o hârtie împăturită din chimir, a desfăcut-o și ne-a citit conținutul cu vocea sugrumată de emoție. Era un manifest adresat românilor, în care li se cerea să se strângă în jurul steagului înălțat de Corneliu Zelea Codreanu. În mijlocul manifestului era chipul său frumos de Arhanghel. Studentul care-i dăduse manifestul colegului (cred că era Moisuc), ne invită la o consfătuire. Se prezintă. Se numea Vasile Cârciu și era student în Drept, la Iași. Ne-a îndemnat să formăm o ‘Frăție de Cruce’... Așa că pe la mijlocul lui Decembrie, câteva zile înainte de a pleca în vacanța de Crăciun, ne-am adunat în casa unui țăran legionar din ‘Obor’, cartierul nou al Rădăuțului, și am depus legământul în fața camaradului Negru... Într’o zi de sârbătoare ne-am decis să întărim jurământul nostru de Frați de Cruce, repetându-l la mormântul lui Ștefan cel Mare. Ne-am hotărît să facem un marș până la Putna, trecând prin Marginea, Frătăuți, Vicov și Sucevița. În total ceva mai mult de 70 kilometri. În dimineața acelei zile (Mai, 1933), după o scurtă rugăciune”* – ne mai spune autorul articolului – câte doi, în pas cadențat, cântând, frații de cruce se văd *“ajunși la chilia lui Daniil Sihastru, de unde pornise săgeata pentru a indica Voevodului locul unde trebuia zidită mănăstirea; ne-am așezat pe pietrele ce serviseră înainte Sihastrului de odihnă și începurăm să cântăm. Cred că era pentru întâia oară, când răsuna în chilie Imnul Legiunii și ‘Ștefan Vodă al Moldovei’: ‘Tot așa tu Căpitane, / Urcă pe-ale Putnei văi, / Și-ți vom da batalioane, / De legionari flăcăi...”*. Un index al **“Cărților românești apărute în pribegie”** (continuat în ediția următoare), articolul **“Trei decenii dela înființarea Bibliotecii Române SATUL”**, alături de rubrica **“Ne scriu cititorii”**, încheie bogatul sumar. Ultimul număr al revistei (Anul XXV, Nr. 8 - 10, Iunie – August 1984) este închinat *“întru eliberarea osânditului nostru neam*

românesc și a tuturor popoarelor subjugate de dictatura și tirania comunismului”, cu îndemnul adresat de redacție în **“Comunicarea”** publicată din prima pagină pentru a lupta *“din răspuțeri contra fiarei ce-și varsă focul și cruzimea bestială asupra Creștinismului”*, concludând că *“numai prin lupta, prin credința și jertfa noastră, pentru Cruce și neamul din care ne-am ridicat, Lucifer va fi răpus și Soarele Dreptății Divine va străluci în lumina istoriei”*. Subliniem din cuprins frumoasele rânduri intitulate **“Din martiriul Basarabiei și Bucovinei”** semnate de Dumitru Paulescu sub pseudonimul D. Transnistrianu (în spațiul dedicat celor două provincii românești robite, Basarabia și Bucovina), contribuțiile cuprinse aici fiind iscălite de Alex. Mateevici (**“Limba noastră”**), Teodor Craioveanu - Cernăuți cu un omagiu pe care îl aduce cărturarului și luptătorului **“Onisifor Ghibu”**, J. N. Manzatti cu o **“Scurtă panoramă a folklorului bucovinean”**, notele Prof. Ion I. Nistor despre **“Gazeta BUCOVINA” și Testamentul lui D. Hurmuzachi**, amintirile Prof. D. Paulescu la pierderea tragică din viață a poetului **“Dumitru Leontieș - vultur din Țara Fagilor”**, *“fratele nostru de cruce, stejar nemuritor din Bucovina”*, ș.a. Alte semnalări notabile din conținut: Gabriel Bălănescu – **“Din nou despre actul dela 23 August 1944”**; Prof. Dr. Stan M. Popescu – **“Isvorul urii contra legionarilor”**; Georgeta Crainic – **“Vasile Posteuca, versuri inedite”**; Dumitru Paulescu – **“Neamul Românesc pierde un suflet ales”** (Dr. Nicu Iancu-Păltinișanu, 18 Ian. 1910 – 15 Iulie 1984) sau, în continuare, interesantele **“Amintiri - Din ultimele zile de pe front”** semnate de N. S. Govora. Partea literară a revistei este bogat reprezentată de versurile pe care le semnează: Alexandru Gregorian (cu poemul religios **“Învierie”**), Ion Țolescu – **“Rugă de pe Rarău”**, N. S. Govora – **“Rugă”**, Al. P. Silistreanu – **“Hino a Polonia”**, **“40 de ani”** și **“A căzut un camarad”** (în memoriam C-tului Legionar al Bunei Vestiri, Dr. Nicolae Iancu-Păltinișanu), Aron Cotruș – **“Marș rășboinic”** (din ultimele poeme ale poetului, aflate în manuscris), Nicolae Novac – **“Ora căderii în lut”**, Iulia Carâp – **“Țara mea”**, **“Așteaptă-ne frate”** și **“Stropi de gând”**, D. Bacu – **“Invitare”**, Sandu Tudor – **“Imnul la Rugul Aprins al Maicii Domnului”** (acatist scris de Sandu Tudor în 1947 la Mănăstirea Antim, cu precizarea că *“este ultima creație a acestui martir, care fiind întemnițat de comuniști, a ales drumul cel mai strâmt, al Învierii prin Moarte, refuzând abjurarea ideilor și credinței lui”* - însoțit de o notă biografică asupra acestuia), Eglantina Daschievici – **“Țăranul Român”** sau Dumitru Paulescu cu **“Soldații lui Isus”** (pentru a ne limita doar la acești autori din șirul contributorilor), iar rubrica intitulată **“Ne scriu cititorii...”** încheie sumarul valoros al publicației pe care, cu atâta dragoste, Prof. D. Paulescu a editat-o de-a lungul anilor ca Director al ei și al Bibliotecii Române “Satul”, în ciuda tuturor dificultăților pe care le-a întâmpinat în greul și lungul surghiun al exilului.

1) _____

- Multe din poeziile autorului din această perioadă vor fi de altfel cuprinse peste ani în vol.

“**Pentru frații noștri fără mormânt**” apărut în cadrul Universității din Brasilia, 1971, cu o prefață de Vasile Postescu.

2) _____

- **Helis** – e vorba, desigur, de prima capitală a Daciei sub Burebista (locul de naștere al Marelui Rege). După cum se știe, pentru un timp Arge-Dava devine ce-a de-a doua capitală a Daciei, statornicită în final la Sarmisegetusa Regia din Munții Orăștiei (a nu se confunda cu capitala romană Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmisegetusa, garnizoana militară romană stabilită la cca. 40 de km. de Sarmisegetusa Regia după înfrângerea Dacilor din cel de-al doilea război dela 105-106).

3) _____

- Tezaurul colecțiilor aflate în posesia Bibliotecii “Satul” includea ziare și reviste românești, unele dintre ele aproape dispărute din orice circuit, cum ar fi ziarul “**Cuvântul**” apărut la Viena în 1945 ca organ oficial al Guvernului Național dela Viena, ziarul “**Dacia**” tipărit la Paris în 1945, “**Trăsnetul**”, “**Crucile Albe**”, etc. Lista cuprindea în întregime publicațiile naționaliste românești apărute pe continentul sud-american, numeroase ziare și reviste naționaliste străine, mii de titluri de cărți în limba română sau în cele de circulație universală cu referire la viața și istoria poporului român, “fondurile” donate și lăsate în păstrare Bibliotecii de românii stabiliți în America Latină sau de pe alte continente (cum ar fi fondul “Dr. Nicu Iancu”),*) obiecte valoroase de artă populară românească, ș.a. În cursul anilor următori, inițiativei de construire în capitala Braziliei a Casei Românești “Satul” i s’au alăturat revista “**Carpații**” din Madrid și ziarul “**Libertatea**” din New York, în paginile acestora fiind adresate numeroase apeluri românilor de a subscrie la fondul de construcție, prin cumpărarea *cărămizilor* necesare exprimate în valori diferite până la suma de o sută dolari. Reținem din *Apelul Bibliotecii Române “SATUL”* publicat în ziarul “**Libertatea**”: *“Frați Români de pretutindeni, 35 de ani au trecut dela data înființării în Sao Paulo, Brazilia, a Bibliotecii Române ‘SATUL’, la 10 Decembrie 1952. Încă de atunci, ne-am pus în gând și am hotărât construirea unei case în stil românesc sub cerul Americii Latine, care să adăpostească Biblioteca ‘SATUL’. În acest scop nobil și pentru construirea acestui altar de cultură românească, de apărarea și cultivarea limbei, artei, istoriei și literaturii române, care se sufocă otrăvite, între seceră și ciocan, batem acum la poarta sufletului tău, frate român și frate creștin, ortodox sau catolic, ca să nu ne lași singuri la acest drum greu, pentru înfăptuirea acestei ctitorii românești. Fii ctitorul și sprijinitorul acestui așezământ național românesc din visul nostru. Nu fi indiferent, nu amâna sprijinul tău, desprinde-te o clipă de toate preocupările cotidiene, de chestiuni poate mai mărunte și mai personale și primește vestea aceasta cu dragoste și bucurie, și aleargă cu însuflețire, ca o albină, dela un frate la altul, dela un prieten la alt prieten, deschizându-le inima ce zace sub apăsări materialiste, făcându-i să înțeleagă rostul exilului nostru și lupta la care ne-am angajat, fără obiective materiale și interese personale și să contribuie cu drag, pentru această strălucită realizare din deștărarea noastră, unde suntem urmăriți, sabotati și prizonieri de agenții și cozile de topor, ale stăpânilor vitregi și tovarășilor dela București”.*

Visul arzător al profesorului pentru clădirea “Casei Românești SATUL”, n’a putut fi împlinit! Peste ani, la 10 Decembrie 1996, Dumitru Paulescu ținea să amintească românilor: “*Ultima dorință a Bibliotecii – SATUL -, este părăsirea meleagurilor străine, după 50 de ani de surghiun, aducând acasă, cele 17.000 de cărți, majoritatea românești, broșuri, publicații periodice, icoane, tablouri și mobilierul, dând suflet și viață nouă, acestui așezământ cultural, pe pământul nostru strămoșesc, prigonit de toți barbarii*” (“**Ultimul meu cuvânt din Exil**”, 1997). Biblioteca, această comoară unică de bogăție culturală și spirituală, rodul străduinței lui neîntinate, deși au trecut mai bine de 20 de ani dela cele scrise mai sus, a rămas încă pe meleaguri străine. Stins din viață în anonimat, Profesorul univ. Dumitru Paulescu a fost un exemplu de dăruire și un luptător dintre cei mai aleși și destoinici pentru dreptatea cauzei românești, mult prețuit și iubit de toți românii din exil, stâncă de măreție în vâltoarea nemiloasă a anilor care l-au despărțit de pământul natal pe care, atât de duios ni l-a împărțășit în versurile sale cu gândul la Voloca și Bucovina lui dragă, răstignită nemilos în străinării.

Biblioteca Română “Satul”^{}**, Sao Paulo (1952-1960); după 1960, strămutată în Brasilia (noua capitală federală a Braziliei); înregistrată ca *persoană juridică independentă*. Membrii fondatori: Dumitru Paulescu, (Director, prof. univ.); Nicolae Iancu (avocat); Ion Teodorescu (profesor); Alexandru Mateescu Frâncu (prof. univ.); Ion Jelescu (avocat); Iulia Carâp (medic); Victor Carâp (inginer); Dan Boghiu (inginer); Al. Petru Silisteanu (poet); Alexandru Botescu (ofițer); Dumitru Nicolau (contabil); Dumitru Toceanu (comerciant); Ion Dimitriu (contabil); Victor Tudorănescu (ofițer); Alexandru Roșca (comerciant); Dumitru Dornescu (tehnician); Constantin Croitoru (constructor) și Ion Guleș (comerciant). Secretar: Steluța Doru.

4)_____

- Vezi și: D(ecebal) Transnistrianu, D. Suceveanu, D. Voloceanu, Teodor Paulescu, Dumitru Subțirel, Amos de pe Nistru, ș.a.

*)_____

- Vezi și volumul apărut cu titlul “**Despre Nicu Iancu**” de Dumitru Paulescu, Brasilia, 1995.

**)_____

- Actualmente sub îngrijirea Prof. Roșiu Ovidiu Petru Octavian.

◆ **“CUGET ROMÂNESC” – “Pensamiento Rumano”** (“*revistă de cultură românească*”, cu sacrificiul și sub îngrijirea redacțională a unui comitet de intelectuali din exil). Anul I, Nr. 1, Ianuarie - Februarie 1951, Buenos Aires, Argentina. Motto: “*Pe-al nostru steag e scris unire / unire’n cuget și simțiri*”. Din 1952, sub conducerea prof. de filologie romanică Dumitru Găzdaru¹⁾ dela Universitatea Catholică din Buenos Aires. Colaborări diverse: Dem. Gh. Nolla²⁾, arh. Ovidiu Coatu, J. N. Manzatti, D. Tăroiu, G. Racoveanu, Dumitru Găzdaru, Toader Ioraș, D. St. Marin, Lucia A. Popovici, Stan Ionescu, Mile Lefter, Nicolae Șeitan, Virgil Ionescu, Anton

Bălan, ș.a. Coperta grafică: Ovidiu Coatu. În cadru auxiliar, ca *Supliment Literar*, revista a oferit încă de la apariție și o prețioasă antologie sub titlul *“Pagini alese din Scriitorii Români”*, justificată ca o adevărată necesitate în exil: *“Prezența unui mare număr de tineri, născuți și crescuți în străinătate și care n’au avut norocul să ia contact cu literatura noastră ca și dorința aproape unanimă a lumii din exil de a reciti multe din paginile de seamă ale acesteia, ne-au îndemnat să încercăm a umple, într’o mică măsură, marele gol pe care-l provoacă lipsa de biblioteci românești în exil”* (I, Nr. 5-6, Decembrie 1951). Sunt reproduse versuri din creația poetilor Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Lucian Blaga, Octavian Goga, Nichifor Crainic, Radu Demetrescu-Gyr, Gh. Topârceanu, Tudor Arghezi și alții, schițe, nuvele ori povestiri din operele scriitorilor români în frunte cu Ion Creangă, B. Delavrancea, N. Gane, Al. O. Teodoreanu, Ion Slavici, Emil Gârleanu ș.a., sau de importanță pentru lumea românească și legionară, așa cum au fost scrisorile lui Ion I. Moța către părinții săi, din lucrarea cu titlul **“Testamentul lui Ion Moța”**. Un grupaj de *Note* și însemnări încheie sumarul publicației, împreună cu rubricile permanente rezervate pentru: *Cărți* (recenzii), *Publicații* și *Cronici* diverse care sunt cuprinse în spațiul exclusiv intitulat **Cultura Românească în Exil**. În *“Cuvântul înainte”* al primului număr semnat de redacție, este exprimat faptul că *“cei care fac sacrificiul să o scrie și să o răspândească înțeleg să o pună întregă în serviciul românismului”*, coalizată realei rezistențe care se face *“cu temei numai acolo unde are loc și oprimarea, acolo unde năpârcile, instrumente de totdeauna ale pârjolului bolșevic, au inoculat veninul distrugător de neamuri și civilizații”*, celor care, *“în orice colț de țară românească, rezistă: luptând, suferind, rugându-se și murind înfrățiți. Această înfrățire – continuă redacția – va constitui și pentru noi cei de aici singura mare lozincă”* și *“spre realizarea ei vor tinde deci toate strădaniile noastre”*. **“Manifestări culturale ale Românilor din exil”** se intitulează prima prezentare generală asupra intelectualilor români refugiați întocmită de Prof. D. Găzdaru, lista cuprinzând succint numele, spațiul de manifestare, titlurile și țările de refugiu ale acestora. Cadrul final al acestui număr îl constituie *suplimentul literar* care se axează la început cu expunerea diverselor aspecte ale datinelor și obiceiurilor de Crăciun întâlnite în scrierile lui Ion Creangă (frag. preluate din vol. *“Amintiri din copilărie”*), I.L. Caragiale (*“O cronică de Crăciun”*), versuri și colinde aparținând poetului Mihai Eminescu (*“Rugăciune”*) sau G. Dem. Teodorescu (*“Crăciunul Românesc”*, *“Moș Ajunul”*), ori cele din care *“se reflectă zbuciumul și lupta predecesorilor”* cum ar fi *“Hora Unirii”* de Vasile Alecsandri sau nemuritoarea *“Doină”* a lui Eminescu. Despre manifestările *comemorative* din țară în cursul anului precedent cu privire la centenarul nașterii poetului Mihail Eminescu, redacția ia

atitudine în numărul 2 pe lunile Martie – Aprilie față de falsificările apărute în “Viața Românească”, “revista vânduților, sub direcția Greco-bulgarului M. Ralea”, care “a avut nerușinarea să dăruiască Românilor un Eminescu inedit, plastografiat cu concursul unui poet de duzină, care ascunde sub pseudonimul său pe cineva care n’are nimic cu nația românească. Mistificarea era prea grosolană pentru a trece neobservată, dar nimeni n’a protestat în România, unde astăzi se permit numai aplauzele... În opera politică a lui M. Eminescu sunt foarte numeroase paginile referitoare la pericolul rusesc. Cele mai caracteristice însă, și parcă anume scrise pentru a desminti pe falsificatorii dela București, - scrie “Cuget Românesc” - sunt acelea din studiul intitulat **România în luptă cu Panslavismul...**, rămas multă vreme înmormântat în paginile ziarului *Timpul*, la care Eminescu era redactor principal, și abia în 1941... reeditat și adus la cunoștința publicului românesc” (articolul “**Mihail Eminescu față de pericolul rusesc**”), tradus de altfel și în limba spaniolă și publicat la începutul primelor pagini cu titlul “**Mihail Eminescu frente al peligro ruso**”. Studiul este reprodus în întregime în cadrul *suplimentului literar* al revistei, precedat, ca adevărate litere de foc în eternitate, de cuvintele marelui naționalist apărute în ziarul “*Timpul*” din 3 Martie 1878: “A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominațiunii rusești. Numele *Basarab* și *Basarabeni* există cu mult înaintea vremii în care acest pământ devenise românesc; acest nume singur este o istorie întreagă”. Tot în legătură cu aceste aspecte ale relațiilor româno-ruse se înscrie în acest număr și articolul “**Petre Carp – Un simbol pentru zilele noastre**” semnat de Virgil Deltă (Ionescu?!, pseudonim, desigur), fiind arătată poziția acestuia ca “una dintre marile figuri ale politicei românești, care a combătut din toate puterile orice apropiere de Rusia”, în care “vedea un permanent pericol, și cel mai mare, care amenință existența noastră ca neam latin”. Din conținut mai luăm cunoștință de tragica moarte în exil a tânărului pianist și compozitor Dinu Lipatti (la 2 Decembrie 1950, în Elveția, Geneva) din rândurile pe care le semnează în chip de omagiu Nello Manzatti (sub pseudonimul Ion Ion), cum și de ecourile apărute în “**Presa franceză despre Dinu Lipatti**” ale aceluiași autor care se iscălește apoi cu inițialele M. N. Subliniem, deasemenea, continuarea articolului intitulat “**Manifestări culturale ale Românilor din exil**” din numărul de debut al publicației, unde se revine cu precizări asupra “*listei de intelectuali români care au păstrat peste graniță legături de creație cu știința, literatura, ziaristica și arta românească*”, ea urmând a fi completată și sistematizată în viitor într’o selecție “pe țări”, un “*prim articol informativ*” de referință, “în modul cel mai sobru și mai obiectiv cu putință”, fiind “despre întreaga activitate culturală românească realizată în Argentina”. Găsim în această listă, între alții, pe laureatul Academiei de Muzică din București, prof. univ. Jean Constantinescu, profesor la Universitatea din Mendoza, pe cel al profesorului A. Corpaci dela Universitatea din La Plata, Facultatea de Științe, catedra de Geodezie Superioară, numele emeritului Doctor în Litere, prof. Dumitru Găzdaru, fost profesor

al Universității din Iași și București și director al Academiei Române din Roma, la catedra de Filologie Romanică dela Universitatea din Buenos Aires, Popescu Oreste, Doctor în Științe Economice și Politice dela Universitatea din Innsbruck, Nello Manzatti, literat și compozitor muzical, Horia Vintilă, licențiat în drept, gazetar și scriitor sau Mile Lefter, avocat, fost Director General al Monitorului Oficial și al Imprimeriilor Statului, Doctor în Științe Teologice la Institutul Oriental din Roma, pentru a ne rezuma doar la câteva din numele celor pomeniți în lista întocmită. Revenind la acest aspect al reprezentării românești din exil într'un număr viitor al revistei, de această dată sub titlul ***"Afirmări românești pe plan cultural internațional"*** (Anul V, 1955-1956), Prof. D. Găzdaru va întregi lista intelectualilor cu mai multe medalioane, în cadru succint fiind prezentați: Mircea Eliade, *"unul din cei mai autentici reprezentanți ai geniului românesc"* sau Prof. N. I. Herescu, cunoscut pentru activitatea științifică și *"aportul său stăruitor și original la studiul poeziei latinești"*, continuate cu înregistrarea numelor slaviștilor Gr. Nandriș (Londra) și E. Turdeanu (Paris), filologilor Petru Iroaie sau T. Onciulescu din Italia, lingvistului Eugen Coșeriu dela Universitatea din Montevideo care, *"dela catedra de lingvistică..., a introdus pentru prima dată în învățământul universitar uruguaian metodele de investigație modernă"*, a Prof. Sever Pop dela Universtatea Catolică din Louvain, Belgia, lingvist *"format la școala filologică a lui Sextil Pușcariu"* din a cărui inițiativă s'a fondat "Centrul Internațional de Dialectologie" de la aceiași universitate, *"reuşind să polarizeze numeroși specialiști din întreaga lume"*, a lui Basil Munteanu, *"membru asesor al Asociației Internaționale de Literatură Comparată constituită la Oxford în cadrul Federației Internaționale de Limbi și Literaturi Moderne"*, ori a poezilor Alexandru Busuioceanu și Aron Cotruș, *"amândoi considerați astăzi și ca mari poeți ai Spaniei"* (din prezentările făcute asupra activităților acestor specialiști în exil, se poate trage concluzia clară că Prof. D-tru Găzdaru a purtat cu mulți dintre cei evocați o corespondență bogată de-a lungul anilor, deloc de neglijat într'o viitoare cercetare). Din cel de-al patrulea număr al revistei apărut în August 1951 asupra căruia ne oprim cu observațiile noastre, facem un prim popas peste rândurile semnate de Liviu Bogdan intitulate ***"Semnificația unei alegeri"***, cu privire la rosturile de viitor ale Episcopiei Ortodoxe Române din America odată cu recenta alegere a noului Vlădică care să-i păstorească pe credincioșii români din America de Nord, alegere considerată ca o adevărată *"biruință a ideii creștine asupra păgânismului și asupra rătăcirii"*, tânărul Păstor Valerian Trifa fiind garanția supremă prin trecutul său, ca reprezentant de seamă între conducătorii tineretului naționalist creștin român din țară³⁾. ***"Românii în exil și lupta anticomunistă"*** este prima parte și titlul unui articol de largă cuprindere pe care îl semnează Dem. Gh. Nolla în paginile revistei, analiză a stărilor de lucruri și a cadrului optim de împotrivire și rezistență, iar Arh. Ovidiu Coatu descrie într'o privire generală ***"Casa Românească"***, alături de mai multe înfățișări grafice reprezentative; tot aici

întâlnim un fragment reprodus din **“Cartea Căpitanilor”** de Ernest Bernea și luăm cunoștință, printr’o dare de seamă **“Dela latină la limbile romanice”**, de activitatea academică a Prof. Dumitru Găzdaru în cadrul Universității din Buenos Aires, fiind informați că a ținut la 21 August o prelegere cu titlul **“Aventuras del Latin y Origenes de las Lenguas Romanicas”**, ca introducere a cursului de specializare **“Origenes Neolatinas”** organizat de Facultatea de Litere și Filosofie și Institutul de Literaturi Neolatine, urmând ca la 6 Septembrie 1951 să susțină o conferință despre originea limbii și literaturii române cu titlul: **“Rumania, isla de la latinidad en el mar eslavo”**. **“El amor como principio politico”** (Iubirea ca principiu politic) se intitulează articolul care sintetizează prin câteva extrase două discursuri ale Președintelui Argentinei, Juan Peron, în primul număr de la începutul celui de-al doilea an de apariție (Ianuarie-Februarie 1952), urmat de prima parte a capitolului întâi din studiul cuprinzător despre **“Contribuția Românilor la progresul cultural al slavilor”** pe care îl semnează Prof. D. Găzdaru, studiu pe care îl dedică profesorilor săi dela Universitatea din Iași, Al. Philippide și Ilie Bărbulescu, preliminariile abordate în introducere fiind relațiile culturale slavo-române, contribuțiile cercetătorilor slaviști români sau ale celor străini, tendințele șovine de interpretare ale unora privind influența slavă asupra poporului român sau **“elucubrațiile pseudo savanților bolșevici”**, desprinzându-se la finalul acestei părți constatarea indubitabilă că **“pe date filologice, istorice și arheologice... slavii n’au contribuit cu nimic, în epoca originilor, la plămădirea individualității noastre spirituale”**. În continuare, ținem să subliniem din sumar articolul semnat de redacție (atribuit lui D. Găzdaru) intitulat **“O datorie de onoare față de memoria lui Dragoș Protopopescu”**, cu o scurtă prezentare a cunoscutului om de cultură, a operei și serviciilor sale în slujba Legiunii și naționalismului românesc, suspendat în 1938 pe timp de doi ani dela catedra din Cernăuți de **“regele culturii”** (sic!), Carol al II-lea, internat în lagărul dela Ciuc și mai apoi eliberat **“pe baza unei simple declarații de supunere, față de legile statului”**, după semnarea ei. Autorul insistă că noua conducere legionară din toamna anului 1940, a comis o nedreptate în privința Prof. Dragoș Protopopescu neatribuindu-i catedra sau, la reapariția sa, conducerea ziarului **“Buna Vestire”** al cărui Director fusese, și publică în acest sens trei puncte din memoriul pe care, indignat, Dragoș Protopopescu l-a adresat conducerii legionare din acel timp. Probabil că în cazul Prof. D. Protopopescu s’a săvârșit o greșeală, dar nu ținem să însușim celelalte considerente circumstanțiale pe care autorul le acreditează cu privire la **“Șeful”** conducerii legionare, care nu sunt decât simple erori de gândire și poziționare a liniei dizidente din sânul Mișcării Legionare. Un frumos medalion în *Notele* revistei pe care îl semnează D. Găzdaru cu titlul **“O figură românească: A. Philippide”**, ne înfățișează câteva aspecte hazlii din viața concentrată a profesorului de filologie românească însărcinat de Academia Română să redacteze *Dicționarul Limbii Române*, D. Tăroiu, la rubrica dedicată **Culturii**

Românești în Exil face o prezentare a *“Bibliotecii Române”* din Freiburg (Germania), *“cea dintâi instituție românească de acest fel, în exil”*, înființată la 1 Mai 1949 *“din inițiativa, strădania, și stăruința d. prof. Virgil Mihăilescu”*, același autor oprindu-se în acest spațiu și asupra volumului de versuri **“Drumuri prin Furtună”** apărut în luna Decembrie 1951 la Madrid sub semnătura poetului Aron Cotruș, *“poetul inspirațiilor bărbătești, înalte, dure ca și versurile sale”*, rapsodul, cântărețul *“suferințelor unui neam nefericit, care, și atunci când a avut norocul să fie adunat sub ascultarea aceluiași legi, a trebuit să-și plângă feciorii aruncați în temniți, sau asasinați pe la răspântii”*, bardul care și aici își ridică strigătul de jale la barbariile nevolnicilor din țară, plânge în versurile sale suferința, mistuit de dorul momentului întoarcerii: *“Dus de volbura-mi grea / ce spre tine se pierde, / glia-ți s’o calc aș mai vrea, / cu pas încă verde...”* Prezentarea periodicelor din exil se concentrează în această ediție asupra revistelor **“Înșir’te Mărgărite”** de sub direcția Prof. dr. I. G. Dimitriu, **“Vers”** (*“scrisă cu talent și cu mult bun simț de un grup de tineri”* avându-l în frunte, ca animator, pe Nicolae Novac), **“Vatra”** de la Roma condusă de Petre Vălimăreanu sau **“Îndreptar”** din Germania sub îndrumarea lui Gh. Racoveanu, pentru a enumera doar o parte dintre ele. **“El fin ultimo de la Nacion”** (Țelul final al Neamului), este titlul unui sub-capitol din vol. **“Pentru legionari”** de Corneliu Codreanu, tradus și publicat în limba spaniolă în deschiderea nr. 2 (II) al revistei pe lunile Martie-Aprilie 1952, un număr amplu și divers apărut în preajma Sărbătorilor Pascale, urmat de articolul intitulat **“Cristos a înviat!”** în care autorul ce semnează cu inițialele I.G. (Ilie Gârneață), ține să se adreseze, la final, plin de speranță, exilaților: *“Grupul dela ‘Cuget Românesc’ unindu-și rugăciunile, către Cristos Dumnezeu, cu ale fraților Români pribegi pe întinsul pământului, crede azi mai mult ca oricând în eliberarea și învierea Neamului Nostru căci a înviat Cristos semănând în toată lumea și până la sfârșitul lumii speranța. Speranța că nu vom mai fi striviți sub piatra nedreptății, oricât de mult ar apăsa peste trupurile noastre slabe. Și plini de curaj trimite tuturor creștinescul salut: Cristos a înviat!”*. În același context, structurată sub titlul **“Isus și Paștele în poezia română”**, ținem să înscriem aici și frumoasa antologie din partea a doua a revistei, cuprinzând versuri semnate de Alexandru Vlahuță, George Coșbuc, Nichifor Crainic sau Mihail Celarianu, pentru a-i aminti doar pe aceștia din marele număr al celor incluși în sumarul ei. Câteva note de interes, *“pe marginea unui studiu”*, îmbogățite cu numeroase ilustrații despre **“Biserica Românească”**, tipul și cadrul ei architectural în diverse zone ale țării, expune în parcursul mai multor pagini Ovidiu Coatu, pictor și arhitect, urmat de Prof. D. Găzdaru care continuă prezentarea primului capitol⁴⁾ al lucrării sale ce tratează **“Contribuția Românilor la progresul cultural al slavilor”** publicat în primul număr din Ianuarie-Februarie 1952 (II), pp 3 – 18, partea finală a acestuia urmând să vadă lumina tiparului în ediția viitoare a revistei, iar în continuare și următoarele capitole (II-V) care se extind astfel în paginile ei până în cursul anului

1954 (IV, Nr. 1, Iulie). **“Realități crude – Dela Teheran și Yalta la Lisabona”** se intitulează analiza pe care o face Dr. M. I. Dumbravă asupra bazelor politice de expansiune comunistă în lume, imperiul moscovit beneficiind indirect de inabilitatea Occidentalilor de înțelegere reală a pericolului pe care îl reprezintă comunismul sovietic, contribuind prin tratatele de împărțire a lumii dela Teheran și Yalta la distrugerea multor popoare căzute astfel în vasalitatea sovieticilor: *“În disprețul celor mai elementare sentimente de umanitate, de care se face atâta caz, deși se cunoșteau suferințele popoarelor de sub tirania sovietică (care dura din 1944), Occidentalii au subscris, în 1947, cu mâna lor, abandonarea a 110 milioane de ființe umane în robia comunistă”*, luând ca exemplu individual cazul țării noastre, care, *“după semnarea tratatului de pace, a pierdut independența, Regele detronat, Țara sovietizată și sute de mii de oameni: închiși, deportați sau uciși!”* Sunt amintite formele de infiltrare ale agenților comuniști în Vestul liber, necesitatea ca Pactul Atlanticului să devină *“o realitate, pentru apărarea civilizației și corijarea erorilor diplomației”* și urgentarea *“doborârii definitive a comunismului, omenirea plătind cu milioane de jertfe, râuri de lacrimi și munți de suferinți erorile politice și diplomației țărilor occidentale”*. Un argumentat răspuns sub titlul interogator **“Subversivi?”** semnează D. Tăroiu articolului *“Gardism și Libertate”* apărut la 28 Dec. 1951 în “Foaia Poporului” din Cleveland, în care autorul restabilește adevărul cu privire la Mișcarea Legionară în fața *“ieșirilor deplasate”* și *“invectivelor perimate”* ale foii sus amintite, un fel de “scînteie” comunistă în America susținută cu fonduri de regimul de pe malurile Dâmboviței. Mai reținem în cuprinsul acestui număr, *Notele* din care luăm cunoștință de activitatea colaboratorului revistei, arhitectul, pictorul și scriitorul Ovidiu Coatu, *“Diplomat al Facultății de Arhitectură din București și asistent al acestei facultăți”*, *“trimis să se desăvârșească în mediul artistic al Italiei, fiind admis în urma unui concurs. În Mai 1941 reușește să urce treptele Academiei Române din Roma, acea instituție de cultură creată de Vasile Pârvan, în care s’au format o serie de personalități ale culturii naționale. În Roma, două expoziții de pictură, foarte reușite, cu laude superlative în presă, îl consacră definitiv ca pictor, iar un proiect de reconstrucție a stadionului de pe Palatin, al lui S. Sever... îl clasifică între arhitecții de înaltă școală... Refugiat în Argentina împreună cu alți frați de suferință, își continuă activitatea...”*, ultima sa manifestare artistică, pe solul Argentinian, reprezentând-o *“expoziția de pictură organizată la Sediul central al Arhitecților din Buenos Aires”* care îl definește *“ca pe un desăvârșit maestru al penelului”* – vezi nota cu titlul **“Un ambasador al Artei Românești”**. **Cultura Românească în Exil**, spațiul de cunoaștere și dezbateră a activităților culturale ale diasporei, ne aduce la cunoștință în rubrica dedicată *Cărților* de tipărirea în Ed. “Cartea Pribegiei” din Argentina, la finele anului 1951, a piesei de teatru *“Iphigenia”*, autorul ei, Mircea Eliade⁵⁾, fiind *“unul dintre puținii discipoli ai lui Nae Ionescu”*: *“Scrisă în amurgul tinereții”* sale – arată Dem. Gh. N(olla) în partea a doua a prezentării, - *“Iphigenia”* d-lui Mircea Eliade

marchează pentru literatura română, începutul schimbării unei atitudini dincolo de estetism ori modă literară. Este vorba de o viziune română, în special, a creației, cu rădăcinile în ‘Meșterul Manole’, dar nevalorificată până acum pe plan artistic”. Cadru acestui mit de sacrificiu ni-l exemplifică în continuare autorul rândurilor prin generația tânără care “nu numai că a pus ideea de jertfă la baza oricărei încercări de clădire a omului românesc, ci a și împlinit această jertfă” exprimată în fondul și înțelesul baladei populare a Meșterului Manole. Tot la această rubrică este prezentat volumul de poeme intitulat “Analiza Cuvântului Dor” de Ștefan Baciu apărut în editura amintită mai sus, fiind exprimate considerații dure asupra conținutului poemelor, dar și a poetului socialist “activ colaborator la ‘Libertatea’ condusă de Lothar Rădăceanu și Gaston Beuvo (Serban Voinea)... după năvălirea Rușilor în Țară”, punând în suspensie poziția sa de “rezistent” în exil. Din secția muzicală aflăm de tipărirea la începutul anului, în atelierele Editurii “Julio K.” din Buenos Aires, a albumului “Nostalgie – Zece cântece de inimă albastră” de J. Nello Manzatti, suntem înștiințați de activitățile Dirijorului Jean Constantinescu și este prezentat poemul simfonic “Doina” pentru cor și orchestră de Remus Țincoca pe versurile poetului Aron Cotruș. Rubrica ce examinează evoluția presei românești în exil, ocupă și ea un spațiu adecvat în această ediție, oprindu-se la revistele “Însemnări”, “România” și “Curierul Creștin” din Argentina, “Solia” din Cleveland publicată de Episcopia Ortodoxă Română din America, “Patria” și “Îndreptar” din Munchen, sau ziarul “La Nation Roumaine” din Paris.

Alte sublinieri din parcursul evolutiv al revistei; astfel, în tematica legionară: “Disciplina și Dragostea” de Corneliu Codreanu (II, Nr. 1, 1952, extras din vol. “Pentru Legionari”); “Un sfert de veac de la înființarea ‘Legiunii Arhanghelului Mihail’ – 1927 – 24 Iunie – 1952” de Ilie Gârneață (II, Nr. 3, Mai-Iunie 1952). Privind alte aspecte: “Începutul clarificărilor” iscălit de Liviu Bogdan (un rechizitoriu aspru și documentat cu privire la actul dela 23 August 1944 care “a însemnat falimentul Statului Român, a Instituțiilor sale în frunte cu Regalitatea și chiar a Partidelor Democratice care s’au străduit să-l făptuiască” (II, Nr. 3, Mai-Iunie 1952); “Spătarul N. Milescu (Cu unele date necunoscute cercetătorilor români)” semnat de Av. Mile I. Lefter (II, Nr. 4-6, Dec. 1952); “Românii în monumente literare și istorice din evul mediu” de Prof. Dumitru Găzdaru (referințele prezentate în acest studiu fiind – după cum precizează autorul în introducerea sa - de două feluri): “1. Cele deduse prin comentarea lingvistică a diferitelor nume de locuri și persoane întâlnite în documentele interne sau externe” și “2. Notițele directe... aflate în monumentele literare și istorice, occidentale sau bizantine”, adunate și concentrate într’un manuscris (“corpus complet”) intitulat “Știri despre Români până în sec. XIV” ⁶ al Prof. Al. Philippide, “care însă a rămas inedit din cauza morții autorului”, cele culese pentru sec. IX-XII din unele izvoare armenesti de orientalistul

român A. Decei în Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj, VII (1936-1938), București 1939, pp. 412-581, sau de A. Sacerdoțeanu în lucrarea "Considerații asupra Istoriei Românilor în Evul Mediu", București 1936, "afară de notițele... întâlnite mai mult întâmplător în diferitele lecturi din timpul acestui exil" ale autorului, Prof. Dumitru Găzdaru, parte dintre ele discutate într'o altă cercetare "Referencias medievales a los Latinos de Oriente en Monumentos Germanicos y Romanicos" apărută în Estudios Germanicos, Boletín N. 10, Buenos Aires, 1953 (IV, Nr. 2, Dec. 1954). În cadru arhaic, presărate cu regionalisme și mult umor, sunt amintirile din lumea copilăriei pe care ni le destăinuie Toader Ioraș în același număr de mai sus al revistei sub titlul "**Prostii**", urmate de *Cronica* (semnată "Observator"), care se ocupă de "**Literatura în R.P.R. - Tinerețe fără bătrânețe...**", pe marginea unui articol apărut în revista "Viața Românească" de la București anunțând triumfant "*încadrarea în frontul poeziei*" a vechiului poet Demostene Botez, mai precis, alinierea acestuia la metastaza și propaganda versificată dizgrațioasă de proslăvire a "realizărilor" regimului și a "oamenilor muncii", pe care-i înfățișează în slava și lumina proletcultistă caracteristică: "*Când am intrat pe poarta mare, / În zarea iernii albăstrue, / Mă 'ntâmpinără, în statue, / Un muncitor și-o muncitoare... / El, c'un ciocan automat... / Ea, cu o secere de fier...*". Desigur, din scheletul compoziției, nu putea lipsi scârnavă și imanentă împerechere a secerei și ciocanului, altfel "*încadrarea în frontul poeziei*" a bătrânului poet (cum o cataloga bucluțașă revistă bucureșteană), ar fi fost incompletă...

Sumarul celor 18 numere apărute se oprește la anul VI, vol. 6, 1957-1958, când, din păcate, se încheie și cariera revistei care, prin opiniile exprimate și studiile academice publicate cu atâta sacrificiu, a făcut cunoscută cultura românească în exil și a adus un aport substanțial, prin paginile antologice din operele scriitorilor români, la prezentarea și înțelegerea nealterată a fondului spiritual și cultural specific românesc și la propășirea lui în exil.

1) —

- Dumitru Găzdaru: Născut la 18 Ianuarie 1897, în comuna Grivița, județul Ialomița. Studii secundare la Galați și Iași, superioare la Universitatea din Iași (1922), Marburg și Roma. Membru al Școlii Române din Roma (1929-1931); Asistent la catedra de filologie romană a Universității din Iași (1924-1930); Conferențiar (1930-1935); din 1934, Profesor titular al catedrei de limbi și literaturi romanice (Facultatea de Litere și Filosofie) de la aceeași Universitate (vezi și colaborarea acestuia la revista de filologie "**Arhiva**" din Iași sub conducerea Prof. Ilie Bărbulescu, în 1939 fiind dealtfel cooptat și în comitetul ei director). Suspendat de la catedră la data de 1 Mai 1938, i se fixează domiciliu forțat, după care este închis în lagărul de la Miercurea Ciuc și Vaslui. Este reintegrat în învățământ la 1 Octombrie 1939, iar în toamna anului 1940, face parte din Comisia de revizuire a membrilor corpului didactic din învățământul superior condusă de rectorul Politehnicii București, Prof. Eugen

Chirnoagă. Director al Școlii Române din Roma (1940–1941) și Profesor la Institutul de Filologie Romanică al Universității din Roma (1942-1946). Refugiat în Argentina din anul 1949, funcționează zeci de ani ca profesor emerit al Universităților din Buenos Aires și La Plata. Moare în 1991, la Buenos Aires, cu ultimul gând la țara visurilor dragi ce l-au învăluit de-a lungul greilor și numeroșilor ani de exil.

2) _____

- Dem. Gh. Nolla: "Îți scriu de undeva din tinerețe..." (poeme). Tip. "Cartea Românească", Martie, 1938 (volum reeditat în Decembrie 1941 la Brașov, Tip. "Tribuna Literară" - a se vedea și prezentarea semnată de Didona Dinescu Loreti în *Cronica Literară* din "Convorbiri Literare", Anul LXXV, Nr. 11 - 12, Nov.-Dec. 1942), care la finele recenziei ținea să-l prezinte cititorilor: "...Am vorbit de Dem. Gh. Nolla, fără să știm prea bine cine este... Totuși e interesant de știut, repet, că Nolla are numai 20 ani, că a văzut lumina zilei nu departe de Olimp - adică în Macedonia... Ce searbădă este însă o 'biografie', pentru un om de talent, care știe el mai bine ca toți ceilalți ceea ce este și mai cu seamă ceea ce nu este: 'Știi ce va spune lumea, dar câte n'o să spună?' ...Și cu atât mai interesantă prezentarea, 'autobiografică' sau în cazul acesta conștiința valorii 'Eu'-lui... Ce este însă un șir întreg de poeme, decât cea mai profundă și adevărată 'autobiografie' - revelație a unui suflet? Și la ce ar mai folosi să știm că tinerețea poetului a fost călită în resemnări și înfrângeri: 'Viers zămislit cu'nfrângeri și victorii / Cine ghici-va, cine 'ngenuncherea / Și sbuciumul din tine și durerea...' La ce ar folosi să știm iarăși că se roagă mereu pentru 'Marele Sfârșit' cu ochi bolnavi de atâtea visări, că nu-i e frică de moarte: 'Vezi nu e moartea care mă înspăimântă. / Căci am dorit-o știi ca pe-o mireasă*)', / Eu am dorit-o frate haiducește / Și ca la nuntă colăceri să iasă', sau: 'Prietene, din ora mea târzie / Visam cândva o moarte românească / Să cânte carabina - poezie - / Și aripi de șoim pe trupuri să 'nflorească' ". La fel, vezi colaborarea acestuia la revista "Tribuna Literară" din Brașov (Dir. Octav Șuluțiu, Anul I, Nr. 1 - 7, Iunie - Decembrie 1941), alături de Mihail Chirnoagă, Cicerone Mucenic, Dr. C-tin Sassu, Gherghinescu Vania, V. Spiridonică, Vasile Coman, Șt. Muscalu și alții, unde a funcționat și ca secretar de redacție. Vezi "Poeme" (I, Nr. 1, Iunie 1941, pg. 11), sau nuvela "Norii" (I, Nr. 3 - 7, Aug. - Dec. 1941, pg. 17-20).

*) _____

- "Moartea, numai moartea legionară, / Ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunți..." (Radu Gyr - Imnul tinereții legionare); analogic, în același plan spiritual.

3) _____

- Prin alegerea sa, prin schimbarea canonică și încetarea dependenței Episcopiei Ortodoxe Române din America de Patriarhia de la București, chiar dacă la început nu a pus capăt relațiilor tensionate între credincioșii români ai Americii de Nord (întreținute în diverse forme prin agenții săi de regimul comunist), totuși ea s'a dovedit a fi una dintre cele mai prodigioase de-a lungul celor 32 de ani de păstorire arhierescă, Vatra Românească din Michigan devenind o adevărată *Vatră de Spiritualitate Creștină și Românească în Exil*.

4)___

- Titlurile capitolului acestui studiu la care facem referință publicate în revista **“Cuget Românesc”**: **I. Migrațiunile păstorești ale Românilor și difuzarea printre Slavi a civilizației românești legată de păstorit.** – *Influența românească în lexicul, toponimia și onomastica Slavilor.* – În folklor. **II. Epoca slavonismului bisericesc. Slavonismul cultural impus Românilor din considerații de sfințenie.** – *Aspecte ale superiorității culturale românești: tiparul.* - Țările Românești protectoare ale culturii slave și ale ortodoxismului. **III. Eliberarea de slavonism prin întărirea contactului cu Occidentul: Catholicismul, Umanismul, Reforma.** – *Primele traduceri în limba națională.* – *Ideia latinității.* – *Cultura latină la noi și la Rusi.* **IV. Renașterea bulgară. Sprijinul românesc.** – *Aportul românesc la crearea culturii moderne bulgărești.* **V. Personalități de origine românească în cultura rusă.**

5)___

- În lămurirea pe care o face la începutul lucrării, Mircea Eliade arată că această piesă în trei acte *“a fost scrisă în Decembrie 1939” și, deși acceptată de Comitetul de Lectură al Teatrului Național din București în Martie 1940, n’a putut fi reprezentată decât la 10 Februarie 1941*, singura reprezentație publică de altfel (credem), evenimentele intervenite, de cenzură acerbă și prigonire, împiedicând (din prudența maximă extinsă asupra intelectualilor legionari) alte reprezentații ale ei.

*)___

- Vezi publicarea ei în **“Universul literar”**, Anul XLVIII, Nr. 51, Sâmbătă, 23 Decembrie 1939.

6)___

- Provenite - după cum ne indică Prof. D. Găzdaru - din cercetările publicate de N. Drăganu, *“Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și onomastice”*, București, Academia Română, 1933, și cele ale Prof. Alexandru Marcu în *“Riflessi di storia romana in opera italiane dei secoli XIV e XV”* din *Ephemerias Dacoromana*, I, Roma 1923.

◆ **“CURIERUL”** Director: Gabriel Bălănescu. Anul I, Nr. 1, Ianuarie-Martie 1981. A apărut inițial la Chicago ca *“organ al Congresului Național Român-American”*, avându-l ca director pe binecunoscutul ziarist și scriitor Gabriel Bălănescu¹⁾, iar ca prim redactor pe A. Predescu. După primele cinci numere, publicația își schimbă permanent sediul redacției la Santa Clara, în California. Din apelul primului număr adresat de Congresul Național Român-American compatrioților din exil, reținem: *“Pentru patria noastră, pentru suferințele prin care trece ea astăzi, pentru libertatea ei de mâine: Mișcați-vă! Lăsând la o parte în acest moment fricțiunile dintre grupările politice, alăturați-vă acțiunii pe care o întreprindem viguros ca să deschidem o fereastră largă problemelor esențiale românești și viitorului nostru. Nici un Român nu trebuie să se abțină îndatoririlor supreme. Asaltul împotriva existenței noastre ca neam este uriaș. Uriașă trebuie să ne fie hotărârea de a-l respinge și a ne reacheza căminul în spiritul legilor eterne ale pământului nostru, în spiritul strămoșilor noștri, sub nimbul*

de suferințe și glorie al lui Iisus”. Au semnat în paginile revistei: Ovidiu Găină (Stan M. Popescu), Filon Verca, Radu Budișteanu, Ana Maria Marin (A.M.M.), Dr. Alexandru Șuga (vezi și pseudonimele de Mircea Olaru, Lixandru Pribeagu ori Alexandru Pribeagu), Petre Brătan, Ioan Mirea, Traian Golea, Dr. Alexandru Ronnett, Vlaicu Ionescu, Emil Brad, Dr. Ioan Dumitru Dan²⁾, Ion Halmaghi, Protos. Grațian Radu, Ion Pantazi, ș.a. Reținem: Petre Brătan – **“Despre Exil încăodată”** (I, Nr. 1); Dr. A. E. Ronnett – **“Lupta muncitorilor polonezi contra tiraniei comuniste”** (I, Nr. 1); Dr. Alexandru Șuga – **“BASARABIA: Pământ românesc sub jug rusesc”** (I, Nr. 3); Traian Golea – **“Grupurile etnice și politica americană”** (I, Nr. 3); Stan M. Popescu – **“Quo vadis America”** (I, Nr. 4); Vlaicu Ionescu – **“Brâncuși și transcendența obiectivată”** (I, Nr. 4, studiu continuat în numerele 5, 6 și 8), încheiat odată cu prezentarea capitolului intitulat **“Curenți anti-brâncușiene în arta contemporană”**, la finele căruia autorul își exprimă îngrijorarea față de interpretările esteților care analizează scala valorică a artei brâncușiene: **“Sesizarea și redarea directă..., a unor transcendențe care coboară – deci în curs de emanație – sau a unor “monade” – reflectând centralitatea “solară” a spiritului – în curs de transfigurare, deci de transcendare a condiției terestre, iată ținta de ținută titanică, prometeiană, a marelui artist român. Și iată de ce o estetică amputată de baza metafizică tradițională n’a putut și nu va putea pătrunde fenomenul Brâncuși”**. În numărul 5 (I) al publicației, în editorialul intitulat **“Strategie globală”** (al cărui autor este Dr. Al. Ronnett), acesta analizează noua strategie a Statelor Unite în politica externă cu privire la așa zisa “coexistență pacifică” sau “doctrina drepturilor omului”, noua administrație a Președintelui Ronald Reagan înțelegând că numai printr’o politică de forță comunismul poate fi constrâns să-și respecte obligațiile și, finalmente, fi învins. Mai semnează în acest număr, între alții: Ion Halmaghi – **“Transilvania: Subiect al șovinismului maghiar, obiect al santajului sovietic”**; Victor Malcoci – **“Într’o iarnă timpurie...”** (câteva amintiri cu privire la partizanii anticomuniști din munții Gilăului); Petre Brătan – **“Itinerar fără ieșire”** (imersiune retrospectivă asupra evoluției comunismului internațional, a cauzelor care l-au generat și îl mențin). **“Despre Moarte și despre Înviere”** este titlul din prima pagină a curajoasei predici rostite de Pr. Prof. Gh. Calciu în Biserica “Radu Vodă” din București la 12 Martie 1978 (II, Nr. 7, 1982), iar din numărul următor al publicației ținem să semnalăm constatările pe care ni le destăinuie Ovidiu Găină (Prof. Univ. Stan. M. Popescu) în articolul de fond din prima pagină intitulat **“Insulele Malvine, Anglia, Statele Unite și Argentina”** cu privire la conflictul izbucnit între Anglia și Argentina, în care pledează faptul că Argentina, națiune suzerană a acestor insule, fără nici un ajutor, în ciuda **“solidarizărilor**

platonice” și izolată în urma presiunilor din afară până și de către țările latine ale Americii de Sud, deși a reperat victorii strălucitoare împotriva Angliei în acest război, a fost nevoită până la urmă să recunoască înfrângerea. Tot în această ediție, prima parte a unui interviu al redacției **“De vorbă cu Protosinghelul Grațian Radu despre Episcopia Ortodoxă a Românilor din America”** (discuția fiind continuată în numărul următor având ca temă **“Sinodul Bisericii Ortodoxe Române din Exil și despre ‘Cazul Trifa’**)³⁾, cum și importantul și semnificativul **“Răspuns Dlui Lukacs”** iscălit de Traian Golea, pe marginea aserțiunilor cuprinse în articolul **“In Darkest Transylvania”** din revista “The New Republic” pe care senatorul american Daniel Moynihan l-a susținut a fi introdus în *Congressional Record* la 3 Martie 1982, Tr. Golea cerând cu această ocazie ca în spirit echitabil senatorul să susțină și precizările cuprinse în răspunsul său deschis pe care i l-a adresat oficial. De altfel, Traian Golea revine cu alte precizări semnificative în sprijinul cauzei românești tratând în mai multe fascicole **“Aspectele relațiilor Româno Maghiare”** (III, Nr. 9, 1982, Nr. 10 și 11, 1983), ori sub genericul **“S.O.S. Transilvania”** (IV, Nr. 14, 1984). Mai reținem din parcursul viitor al revistei: Vintilă Horia – **“Cu răul pe umeri”** (III, Nr. 10, 1983); Faust Brădescu – **“Scrisoare deschisă Domnului James Buckley”** (președintele posturilor de radio “Europa Liberă” și “Libertatea”, în lb. română și engleză, III, Nr. 11, 1983); Ovidiu Găină – **“Adevăr și Libertate”** (III, 12-13, 1983); Gabriel Bălănescu – **“Volte Face-ul Dlui Pantazi”**; Dr. Al. Suga – **“Yalta, simbolul vânzării”** (III, 12-13, 1983); Gabriel Bălănescu – **“Excursionistii”** (editorial, cu o clară luare de poziție în fața așa zisului și des invocatului “dialog cu țara” de o anumită categorie complacentă și “cea mai periculoasă”, aceea a “excursionistilor”, - “înhămați la căruța rușinoasă a câtorva filistini îmbogățiți” care “se transformă în mijlocul exilului în adevărați apostoli ai dialogului...”. Argumentând în cadru realist, G. Bălănescu explică: “Dialog cu țara? Cum? Exilaților foarte adesea le este interzis și nevinovatul dialog sentimental epistolar, cu părinții, copiii, prietenii. Niciun cetățean al României comuniste n’are dreptul la o opinie înafara celei a ‘partidului’. Iar celor din țară le este oprită, sub amenințarea legii marțiale, chiar legătura transcedentală. Exemplul: Preotul Gheorghe Calciu-Dumitreasa (care) a fost recondamnat la zece ani muncă silnică pentru slujbe și predici religioase” - IV, Nr. 14, 1984). Aceiași temă este reluată și analizată de Radu Budișteanu în articolul **“Puntea de aur”** din numărul 17 al revistei (V, 1985), care se întreabă cu îngrijorare: “Ce este acest dialog?”, răspunsul pe care ni-l dă fiind unul și același, cunoscut de adevăratul Exil românesc, compromiterea prin **“acceptarea comunismului în România (și în lume)..., dialogul pus în circulație contestând detaliile de aplicare ale comunismului”** care astfel **“ratifică fondul”**. Tot din cuprinsul acestui număr (17), ținem să amintim articolul pe care îl semnează Ana Maria Marin cu titlul **“Daruri neprețuite”**, cum și pe cel al Prof. univ. Stan M. Popescu intitulat **“Încă ceva despre Mișcarea legionară...”**. Alte semnalări: Ion I. Mirea – **“Nimic nu se mai poate...!”**, Valentin Cantor – **“Ordinea**

Nouă Mondială” (VI, Nr. 19, 1985); Ana Maria Marin – *“Genocid și Genocid”* (VI, Nr. 20-21, 1985); Ioana Angela Barzotescu – *“Nicolae Totu: Căpitanul Andrei”*, Radu Budișteanu – *“România și Conferința dela Munchen 1938”*, Ana Maria Marin – *“Icoane Martire”* (VI, Nr. 22, Ian.-Martie 1986). Numeroase știri din exil, note și comentarii politice de importanță găsim pe întregul parcurs evolutiv al revistei în cadrul rubricii **“Panopticum”** îngrijită în cea mai mare parte de Gabriel Bălănescu (fie sub pseudonimele Ieronim Turdaș sau Aron Grămadă), ori prin contribuția lui Alexandru Șuga.

Apare până în anul 1986 când își încetează existența (VI, Nr. 22), odată cu dispariția din viață a directorului ei la 19 Martie...

1) _____

- Vezi colaborările autorului din presa interbelică la: **“Buna Vestire”** (unde a funcționat și ca secretar general de redacție), **“Sfarmă-Piatră”**, **“Decembrie”**, **“Revista Funcționarilor Publici”**, **“Ideea liberă”**, **“Izvod”**, **“Universul literar”**, **“Vestitorii”** (1941), **“Porunca Vremii”**, (București), **“Iconar”** (Cernăuți), **“Bobi de Mărgean”**, **“Încrustări”** (Râmnicu-Vâlcea), etc. A semnat și sub inițialele: G.B., G.I.B. ori folosind pseudonimele Șerban Barițiu (la debut, 1930, în revista Liceului “Al. Lahovari”, Rm.-Vâlcea), M. Ilarion, ș.a. Vezi și volumele: **“Acteon”** (roman, cu o prefață de Ștefan Ion George), Râmnicu-Vâlcea, 1934; **“Satul Daba”**, Tip. “Episcop Vartolomeu”, Râmnicu-Vâlcea, 1936; **“Avram Iancu”** (roman social-istoric pe care îl dedică *“memoriei camaradului Valeriu Cârdu”*, cu o prefață de Liviu Rebreanu), Editura “Cugetarea – Georgescu Delafras”, București, 1940; **“Cartea întunericii”**, București, 1940; **“Jurnalul unui anonim”**, Colecția “Drum”, 1981 (cu 6 ilustrații de Ștefan Munteanu); **“Din împărăția morții”** (cronică rezumată din închisori), Editura “Dacia”, Madrid, 1981. Facem și o mică paranteză (necesară, credem noi) în privința acestei lucrări: volumul II la care autorul lucra cu asiduitate când își putea permite să meargă *“o săptămână la ferma unui amic”* ieșind din contingentele vieții obișnuite (cf. unei scrisori din 18 Iulie 1985), deși încheat în numeroase capitole și aproape de starea finală, încă nu a fost tipărit; nu cunoaștem soarta manuscrisului, dar avem nădejdea că, dacă el mai există pe undeva, contribuția lui Gabriel Bălănescu la înțelegerea fenomenului rezistenței anticomuniste (în special cu privire la “Mișcarea Națională de Rezistență” asupra căreia era concentrat volumul), ar fi una deosebit de valoroasă. A îngrijit și editat: **“Radu Gyr – Balade”** (selecții din vol. *“Cununi uscate”*, Ed. “Cartea Românească”, 1938 și *“Balade”*, Ed. “Gorjan”, 1943) în editura “Curierul”, Santa Clara, 1982. Colaborări variate în presa exilului anticomunist la ziarele și revistele: **“Carpații”** (Madrid), **“Scrisori Legionare”** (Buenos Aires), **“Cetatea Luminii”** (Brasilia), **“Libertatea”** (New York), **“Drum”** (Pittsburgh), **“Buletinul Casa Română”** (Oakland), ș.a.

2) _____

- Câteva date de relevanță cu privire la personalitatea Monseniorului Ioan Dan consemnate în numărul 12 – 13 (III, 1983) al revistei, credem că merită cunoscute și subliniate pentru cunoașterea activității lui excepționale în exil: *“Sfântul Părinte Ioan Paul II a binevoit să*

Înalțe pe Monsenioul Dr. Ioan Dan, parohul bisericii române unite din Buenos Aires, la rangul înalt de Prelat Papal, prin bulla dată la Vatican, în ziua de 29 Martie 1983. Activitatea Monseniorului Ioan Dan în Argentina, (mai înainte la Roma), este binecunoscută. Activitatea de preot, de cărturar, de profesor și de înalt funcționar la Arhiepiscopia din Buenos Aires. Amintim pe scurt numai câteva date. Dela Roma, unde și-a terminat studiile universitare cu diferite doctorate obținute cu cea mai mare calificare de "suma cum laude", și unde a fost profesor de drept la Universitatea pontifical de Lateran și la Propaganda Fide, a fost trimis în 1948 la Buenos Aires la cererea românilor din Argentina, pentru păstorire sufletească, misiune pe care o îndeplinește de atunci neîncetat. În jurul acestei biserici, Prea Sfinția Sa a știut să adune pe toți românii, catolici și ortodocși, fără deosebire, pentru a menține mereu vie și dinamică atât activitatea apostolică, dar și cea patriotică românească. Tot în cadrul acestei activități românești trebuie să menționăm conferințele ținute în salonul bisericii (peste 123), la diferite adunări și serbări naționale. Deasemenea și frumoasa activitate a corului Doina, creat de Monseniorul Ioan Dan chiar dela începutul misiunii sale la Buenos Aires, cor care cântă nu numai în biserica românească, ci în toate bisericile importante din Buenos Aires, dând și multe concerte fie la radio, fie la televiziunea argentiniană, sau în alte locuri rezervate marelui public. În aceste piese musicale, mai ales colinde, multe sunt compoziții personale ale Monseniorului Ioan Dan, care de fapt este și dirijorul acestui cor. Înalt Prea Sfinția Sa chiar din primul an a fost numit profesor la diferite institute și apoi la diferite facultăți dela universitățile "Del Salvador" și dela "Sfânta Maria de Buenos Aires", unde are catedra de drept, antropologie, filosofie și deontologie juridică. Între timp a fost numit judecător la Tribunalul Metropolitan și apoi la cel Interdiocezan. Este și secretar cancelar, asesor juridic și vicar general pentru problemele Bisericii Orientale în Argentina. Încă la Roma fiind, a publicat diferite cărți și studii, articole, conferințe, etc. aparținând științelor de specialitate, fie în limba latină, fie în italiană, franceză, spaniolă sau română. Astăzi știm că lucrează la o trilogie despre Transilvania și la alte cărți, de exemplu, despre unirea bisericilor, despre colindele românești, etc. Sfinția Sa Monseniorul Prelat Ioan Dan se bucură de mare stimă nu numai în mijlocul coloniei române, dar și în cercurile reprezentative bisericesti și culturale din capitala Republicii Argentina, care-l înconjoară cu multă dragoste și prețuire..."

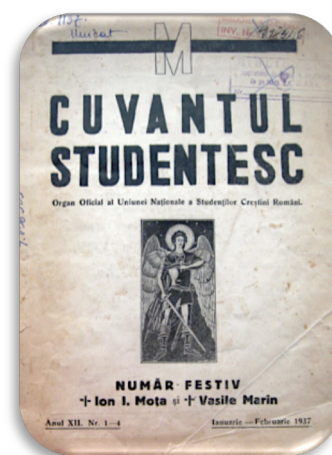
3) _____

- Vezi și acida polemică care urmează între Protosinghelul Grațian Radu și Dr. Alexandru Șuga pe seama acestui interviu, cel din urmă în "**Precizarea**" pe care o face în numărul 10 al revistei, arătând ingerințele așa zisului "Sinod" de la Paris, numit "Comitet Inter-Episcopal", cu misiunea să coordoneze activitatea eparhiilor ortodoxe, având în frunte "un episcop trimis de Patriarhia roșie dela București și un altul dela Moscova". Mai scrie, în lămurirea sa Al. Șuga: "Episcopul trimis dela București are cinci preoți în Germania, recunoscuți ca ofițeri de securitate, iar Episcopul Gheorghe, șeful spiritual al preoților Dumitru Popa și Viorel Mehedințu are și el doi preoți români ortodocși în Germania", concludând, la final: "Dacă episcopii preoților din Germania sunt egali în grad și slujesc împreună la Paris, atunci logic este ca și 'preoții securiști din Germania să fie egali cu preoții din exil', ori aceasta nu vrem noi. Nu vrem să avem legătură cu sucursala partidului comunist din România nici direct, nici indirect".

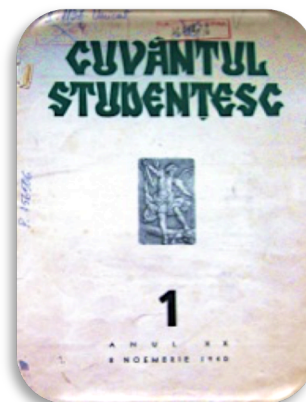
◆ **"CUVÂNTUL STUDENȚESC"** (1) (*"organul Studențimei Române din întreaga țară"*, mai apoi, *"organ oficial al Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români"*). Giranți responsabili: L. Bugheanu, Ion Simionescu, Eugeniu Bușilă, V. Climescu și alții. Apare în Ianuarie 1923, la București, sub egida studenților naționaliști, cuprinzând numeroase știri din activitatea studențească, despre manifestările revendicative ale studențimii române în centrele universitare ale țării cu privire la aplicarea proporționalității în baza principiului **"Numerus Clausus"** de admitere a minoritarilor, în special a celor de naționalitate etnică mozaică, luptele studențimii în contextul măsurilor nejustificate, abuzive și represive ale guvernului, luări de poziție în fața atacurilor și aserțiunilor gazetelor subsidiate intereselor anti-naționale, ș.a.m.d. În numărul 30 (I) din 4 Septembrie 1923, este publicat importantul comunicat cu privire la **"Congresul delegaților întregii studențimi române din Țară"**¹⁾ din zilele de 22-25 August care, fiind împiedicat de autorități să aibe loc în incinta universității ieșene după prima sa ședință²⁾, *"se ține în Mânăstirea Cetățuia, în pădure și în casa unei vechi familii domnitoare"* (Casa Ghica), sunt publicate *"hotărârile studențimii române și apelul delegaților către studențime"*, împreună cu telegramele de protest adresate de delegați primului ministru, ministrului Instrucțiunii publice sau ministrului Cultelor, exprimând faptul că *acțiunea dusă de guvern, pentru interzicerea congreselor studențești e în afară de legi, arbitrară și neromânească*. **"Examenle de admitere în Universități"** se numește scrisoarea deschisă adresată ministrului instrucțiunii publice, Dr. C. Angelescu, de stud. Corneliu Zelea-Codreanu pe seama așa zisei **"nostrificări"** (recunoașterea diplomelor obținute în străinătate de cetățeni români aparținând diferitelor naționalități etnice), în nr. 32 din 18 Sept. 1923, iar Ion I. Moța, Preș. Centrului Studențesc "Petru Maior" din Cluj, la 25 Sept. 1923 (I, Nr. 34), sub titlul semnificativ **"Scrisoare către părinți..."**, adresează un apel profesorilor care *"înțeleg și aprobă mișcarea studențească"* de a lua parte activă la "Congresul Profesorilor Universitari" dela Iași, să susțină, să adere și să ceară legiferarea principiului **"Numerus Clausus"**, același lucru înțelegând să-l dezbată în coloanele ediției și Napoleon N. Crețu sub titlul **"Profesorii Universitari vor da sentința"**, arătând răspunderea acestora *"ca dascăli și ca cetățeni, ca părinți și ca minți luminate"*. Despre arestarea conducătorilor studențimii și așa zisul **"Complot"** împotriva guvernului se relatează pe larg în numărul 39 din 30 Oct. 1923, fiind prezentate declarațiile făcute Parchetului de către cei 7 studenți reținuți în frunte cu Corneliu Z. Codreanu, și este redată conversația pe care o are Ion I. Moța cu tatăl său, părintele I. Moța, în fața judecătorului Radovanu, și în care declară că *"pornirea noastră era îndreptată împotriva dușmanilor cauzei noastre studențești, care sunt în*

același timp și dușmanii țării și ai neamului nostru”, desmițind faptul că acțiunea studenților era în vreun fel “complotistă” împotriva guvernului, cum lăsa să se înțeleagă comunicatul oficial emis. În numărul 10 (II) din 25 Martie 1924, se va reveni pe larg cu ocazia anunțului începerii în fața Curții cu Jurați a Capitalei, la data de 29 Martie, a **“Procesului studenților arestați la Văcărești”**, studențimea din întreaga țară solidarizându-se cu acțiunea conducătorilor ei. “Comitetul Central Studențesc”, în comunicatul publicat cu această ocazie sub titlul **“Ora judecării a sunat!...”**, ținea să arate: *“A venit ziua în care vom spune țării și lumii întregi toate durerile noastre, toată dreptatea noastră, toate visurile noastre sfinte. A venit ziua, să arătăm că noi suntem feciorii acestor blânde plaiuri, iar nu copiii nimănui, bătuți, batjocoriți, întemnițați și urgisiți de toți”*. La 28 Martie 1924, cu doar o zi înainte de începerea anunțată a procesului, avea loc **“Pedepsirea trădătorului Vernichescu”** de către Ion Moța în incinta închisorii Văcărești (unde se găseau întemnițați încă de la arestare studenții), cu această ocazie fiind tipărită o ediție specială prin care înfierează vehement gestul trădător al lui Aurelian Vernichescu și se atașează total faptei studentului Moța, ținând să sublinieze că *“întâmplarea de mai sus, venită ca o dreaptă judecată și sancțiune, nu ne tulbură câtuș de puțin. Căci dacă pe mulți îi înspăimântă moartea sau numai primejdia ei, pe noi mai mult ne înspăimântă trădarea... Sentimentul care a stăpânit pe colegul și fruntașul nostru Moța, atunci când a dat cu ochii de trădător pentru prima oară dela trădare, este al nostru al tuturor”*.³⁾ La 29 Martie, ora 1 după amiază, studenții sunt aduși în sala Tribunalului și încep dezbaterile procesului “complotiștilor”, dezbateri care se vor continua până în dimineața zilei următoare la orele 6:30, când este pronunțată sentința de **achitare** a acestora. Decizia este primită cu cea mai mare satisfacție de numerosul public prezent în sală sau masat pe străzile alăturate, cu aplauze, în cântece de redeșteptare națională și urale ce se vor răspândi la scara întregii țări. Ziarul va manifesta aceeași atitudine curajoasă și în viitor, înfierând acțiunile violente de la Iași ale prefectului Manciu asupra studenților și elevilor la 31 Mai 1924 (cu toate urmările sale), ori în decursul “procesului Codreanu” pe seama “cazului Manciu”. Atmosfera tensionată a acelor vremuri, amplu descrisă în coloanele publicației, prezintă un tablou fidel al evenimentelor întâmplate, iar ziarul, ca portavoce a întregii studențimi, însumând colaboratori dintre cei mai distinși și respectați, va fi de-a lungul anilor un important aliat la răspândirea și susținerea drepturilor tinerei generații universitare. Redactor responsabil al publicației (1932-1933): Florin Becescu. Suprimat de autorități după evenimentele din Decembrie 1933 când este interzisă participarea la vot a Gărzii de Fier și au loc masive arestări ale legionarilor pe întreg cuprinsul țării, **“Cuvântul Studențesc”** va reapare la 25

Noembrie 1934. În anii 1935-'36-'37, printre colaboratorii de vază permanenți ai publicației s'au înscris numele multor fruntași intelectuali legionari: Ion I. Moța⁴⁾, Vasile Marin, Ion Banea, Simion Mehedinți, Alexandru Cantacuzino, Dragoș Protopopescu, Gheorghe Furdui, Dan Rădulescu, Alexandru Cantacuzino, Viorel Trifa, Traian Cotigă, Ion Antoniu, ș.a. Demne de remarcat, studiile biografice semnate de A. Vântu (Andrei C. Ionescu) și Mihail Polihroniade, primul vorbind despre **Ion I. Moța** iar celălalt despre **Vasile Marin**, în cadrul celor patru numere omagiale ale revistei pe lunile Ianuarie – Februarie 1937 (XII) dedicate jertfei dela Majadahonda a celor doi Comandanți legionari, articolul înălțător **“Urmașii lui Eminescu”** de Simion Mehedinți, cel al preotului N. T. Georgescu-Edineți cu titlul **“Eroi ai crucii, mucenici ai neamului”**, dar și celelate semnate de Dr. V. Trifu (**“Ionel Moța nu a murit”**), Ioan Victor Vojen (**“La părinții lui Vasile Marin”**), V. P. Gârcineanu (**“Răscumpărarea”**), Vasile Christescu (**“Jertfa lui Ion Moța și Vasile Marin în lumina istoriei”**), Șerban Milcoveanu, Preș. U.N.S.C.R. (**“Mormânt de sfânt – Neam Mesianic”**), G. Racoveanu (**“Să tacă tot trupul...”**), Ernest Bernea (**“Întoarcerea acasă”**), Radu Mironovici (**“Ion Moța”**), C. Demetrescu (**“I. Moța elev al liceului Sf. Sava”**) sau Corneliu Georgescu (**“Rânduri pentru martiri”**), care privesc deopotrivă apoteoza faptei și luptei creștine a celor doi eroi. Tot în cuprinsul acestei ediții festive, sunt reproduse *pasagii extrase din articolele publicate de Ion Moța și Vasile Marin* în diverse ziare și reviste legionare. Întrerupt de cenzură, reapare la 8 Noembrie 1940 (XX, Nr. 1): *“Cuvântul Studentesc” este o revistă care a intrat de mult în istorie. El n'a fost o oarecare revistă. Paginile lui – fiecare'n parte – au folosit generațiilor studențești. El a purtat slova doctrinei legionare și fapta legionară* – scria Eugeniu Haralambie în ziarul **“Cuvântul”**, serie nouă, XVII, Nr. 34, 16 Nov. 1940. *“Numărul prim care reia șirul întrerupt de prigoană, aduce câteva excepționale colaborări”* – spune în continuare autorul de mai sus, semnalând numele celor care iscălesc articolele din cuprins, dintre care reținem: Prof. Traian Brăileanu (Ministrul Educației Naționale), Alexandru Constant (Ministrul Propagandei), Viorel Trifa (Preș. U.N.S.C.R.), Prof. Univ. Traian Herseni, Petre P. Panaitescu (Rectorul Universității București), Andrei Vasile (Comandantul Studenților legionari), Fănică Anastasescu (Membru protectoral U.N.S.C.R.), Valer Neagoe (Preș. Centrului Studentesc București), ș.a. Tot din acest număr, desprindem comunicatele Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România ce privesc **“reorganizarea Căminelor și Cantinelor Studențești”**, **“Legea de Reorganizare a Studențimii”**, numirea conducătorilor studențimii, **“Legea burselor studențești”** și condițiile distribuirii acestora, sprijinirea și ajutorarea tuturor studenților refugiați din teritoriile cedate, pronunțându-se cu hotărâre *“împotriva oricăror agitații”* în

centrele universitare ale țării sau represalii contra colegilor evrei “care sunt mai slabi decât noi”, invocându-se “cavalerismul” legionar de a nu ridica “sabia împotriva celor ce nu au sabie”.

Tipografiile “Răsăritul”, “Steaua”, “Tiparul Românesc” și “I. N. Copuzeanu”, București.

1) _____

- Programat inițial să aibă loc la Cluj în zilele anunțate mai sus, Congresul este interzis de autorități. Octavian Goga, în nr. 28 al “**Cuvântului Studențesc**” din 21 August 1923, în articolul central din prima pagină cu titlul “**O nedreptate. Oprirea Congresului Studențesc**”, denunțând în termeni duri decizia de interzicere a Congresului de la Cluj, ținea să afirme: “*Stânjenirea libertății de întrunire pe seama tinerimii noastre intelectuale pare ciudată, într’o vreme când răscolind interese foarte puțin patriotice, fel de fel de adunări se țin lanț și aruncă lozinci subversive în opinia publică... Guvernul a făcut un act de mare nedreptate și de completă nepricepere, când cu o simplă măsură de poliție a lovit pătura cea mai onestă în năzuințele ei*”, adăugând că “*societatea noastră lipsită de disciplina gândirii și zguduită adese de penibile perturbații morale, nu are decât să câștige pe urma corectivului de care o împărtășește mișcarea studenților universitari*”. Încheind, se adresează studenților deznădăjduiți și revoltați de atitudinea guvernului: “*Frământați-vă, deci, dragi prieteni! Deasupra sbuciumului vostru văd cum planează fiorul istoric al atâtor generații de tineri care au visat ca și voi căutând leac pentru durerile altora*”. În astfel de condiții, de comun acord cu toate celelalte centre universitare ale țării, studențimea ieșeană ia hotărîrea și își asumă răspunderea ca lucrările Congresului Studențesc să se desfășoare la Iași, finalizate cu zbuциumatele deznodăminte arătate mai sus.

2) _____

- Susținută în amfiteatrul Facultății de Drept.

3) _____

- Într’un comunicat de solidarizare pe care “Asociația Studenților Creștini” dela Universitatea din Iași îl publica în ziarul “**Opinia**” sub titlul “**Un trădător a fost pedepsit**”, reflectând întregul asentiment al studențimii din țară, aceasta își arăta la rândul ei revolta în fața lașei și odioasei trădări a colegilor săi săvârșită de către Aurelian Vernichescu: “*Fapta lui Moța e a noastră a tuturor; el n’a fost decât solul revoltei noastre și hotărât executor al unei pedepse care prea întârziase. Sângele în care canalia sperjură se scaldă nu ne mișcă și calificativul de crimă dat faptei lui Moța nu e o rușine pentru noi – căci nu e crimă să sdrobești țeasta șarpelui ce-l strângi la sân și te muscă...*”.

4) _____

- Merită semnalate și numeroasele luări de poziție ale acestuia din primii ani ai publicației, limitându-ne să amintim, la întâmplare, doar câteva dintre ele: “**Palatul Eforiei**” din nr. 28 (I), 21 August 1923 (pe marginea unui articol apărut în ziarul clujean “**Keleti Ujsag**”, “*alarmat de desgroparea delicatei chestiuni a omorului ritual*”); “**Răspuns Unirii dela Blaj**”

semnat cu inițialele I. I. M., în nr. 32 (I) din 18 Sept. 1923 (este vorba de oficiosul bis. Greco-Catolice din Blaj) care, într'un articol se exprimă împotriva *restricțiilor asupra minorităților* propagate de mișcarea studențească, caz pe care Ion Moța, la rândul-i, ține să-l lămurească în coloanele gazetei, răspunzând invocărilor: *"...Noi facem o deosebire între omul ticălos și cel bun, între tâlhar și om cinstit... Noi ne gândim la acel Hristos care cu biciul în mână a gonit din biserică pe negustorii ticăloși"*; **"Profesorul Jacobovici"** din nr. 36 (I), 9 Oct. 1923 (comentarii de atitudine la un *studiu* al prof. Jacobovici), denunțând faptul că în cuprinsul acestuia *"este insultată studențimea, mișcarea ei națională și întregul popor românesc..."*, ș.a. Deasemenea, trebuie subliniat faptul că în decursul acestor ani, Ion. I. Moța a adus o contribuție importantă în paginile **"Cuvântului Studențesc"** pe seama *"chestiunii evreiești din România"*, publicând traduceri din presa străină sau analize însoțite de comentarii, chiar dacă o mare parte dintre ele au fost publicate sub latura anonimatului.

◆ **"DECEMBRIE"** (*săptămânal de orientare critică, literară și politică*). Anul I, Nr. 1, Vineri 17 Decembrie 1937, București. Director: Nicolae Roșu. Din motivația și sensul de orientare al revistei exclamat în prima pagină sub titlul **"Pentruce, Decembrie?"**, ținem să extragem: *"Decembrie vrea să fie post-fața lumii vechi. Se încheie o epocă de capitulări lașe, de imitații servile și lipsă totală de încredere în sufletul românesc. Decembrie este așadar piatra de hotar. Acei care scriu la această revistă sunt vestitorii lumii noi, crainicii biruințelor de mâine... Îndrumătoare cinstită a destinului, revista Decembrie... va deschide răsăritul lumii noi"*. Tot în cadrul angajamentului pe care și-l propune în viitor, publicația condamnă și se delimitează de curente literare anarhice, precizând că *"obârșia acestui val e un parazit străin"*, iar *"misiunea noastră va fi, la această mare răspântie în viața spirituală românească, de a denunța pseudo-valorile naționale, regizoratele semite și masonice în cultura neamului, tendințele de falsificare a spiritului românesc, și de a extirpa, cu toată energia, infiltrarea străinismului în celulele organice ale națiunii... Vom fi prietenii tuturor acelor, care sunt mai întâi români, și încadrându-se sufletului autohton, nu sfidează nici una din valorile consacrate ale spiritualității noastre: misiunea legendară și eroică, cultura ca expresie a națiunii, ortodoxia în forma și înțelesul ei popular, echilibrul viziunii poetice, expresiunea lucidă și morală"* – art. **"Frontispiciu"**. Semnează în numărul de debut: Nicolae Roșu – **"Viclenia politicianismului"** și Nicolae Andrieș – **"Istrate Micescu"** (două luări de poziție în fața afirmațiilor tendențioase exprimate de Istrate Micescu la adresa celor doi eroi legionari căzuți la Majadahonda, Ionel Moța și Vasile Marin); Anton Balotă – **"Profesorul Iorga și Istoria Românilor"**; N. Ladmiss Andrescu – **"Libertatea în**

creația artistică” (însemnări dezbătute pe marginea problemei *“libertății absolute”* de creație vs. a celei *“disciplinare”*, de *“făgășuire a creației artistice”*); Constantin Maican – **“Legionari, comanda la mine!”** (cuprinzând câteva note din campania de propagandă a Legiunii în zona Lehliu); Ilariu Dobridor – **“Preludiu la un proces”** (cu accente polemice în privința lui Ion Mihalache și *“țărănișmului”*); Cezar Petrescu – **“Toamnă în anul jubiliar”** (fragment din romanul 1907, vol. II, **“Noi vrem pământ”**), iar Nicolae Roșu la rubrica *“Figuri și fapte revoluționare”*, ni-l prezintă pe **“Cel mai tânăr viitor dictator: Leon Degrelle”** și mișcarea *“rexiștă”* din Belgia, un curriculum al vieții acestuia, ascensiunea, principiile și doctrina¹⁾ pe care o promovează cum și evenimentele politice electorale din această țară în contextul anului 1937. Tot în acest număr, la rubrica de prezentări a revistelor românești, Teodor Scarlat (T.S.) face un sumar al noii reviste apărute **“Sânziana”** de sub conducerea scriitorului C-tin Gane, *“bogată în material de specialitate”*, note de apreciere asupra revistelor de conformație naționalistă între care **“Iconar”** și **“Însemnări Sociologice”** dela Cernăuți, **“Pagini Literare”** din Turda, **“Lanuri”** din Mediaș, **“Vremea”** dela București, ș.a. Tot Teodor Scarlat, la rubrica de *“probleme scriitoricești”*, iscălește articolul intitulat **“Tineri și bătrâni”**, în care analizează condiția și raportul dintre scriitorii celor două generații, făcând un apel de ajutor în viitor a tinerilor scriitori. Semnează versuri: Aron Cotruș – **“Căpetenie”**; Radu Gyr – **“Bilanț”**; Ion Pillat, trad. din Baudelaire – **“Sfârșit de seară”**; Ion Th. Ilea – **“Răsărit de soare”**; N. Crevedia – **“Cică e și ea cucoană”**. Gravuri și desene: Aurel Jiquid, Geo Zlotescu și Victor Ion Popa. Cel de-al doilea număr al revistei apărut la 24 Decembrie, pornește cu un editorial intitulat **“Post festum”** al directorului revistei, N. Roșu, bilanț pe marginea alegerilor electorale din România, reiterând semnificația *“noii biruințe legionare”*, considerând-o ca o adevărată rectificare a *“simțului moral și a demnității românești”*. Tot pe frontispiciul revistei, *“cântă lin colind”* Vasile Voiculescu într'un edenic și sugestiv **“Colind uitat”** (*“...Stau în staul jos / Boi vârgați cu sânge / Între ei Cristos / Desmierdându-i plânge”*), alături de un desen reprezentativ cu doi colindători de zodie nouă în albul zăpezii asternute, iar mai sus îndemnul biruitor al revistei: **“Înainte! Pășim în România Legionară!”**. Ilariu Dobridor, în **“Regele plugului și sclavul plugului”**, continuă să analizeze *“durerile țărănești stoarse de nefastul vistiernic”* Virgil Madgearu, sau de *“zeul tutelar al țărănișmului, marele stăpân, în bucătăriile căruia au ronțăit casele, fiscurile și bancnotele răsmeriței”*, care n'a fost altul decât Max Auschnit, în timp ce *“țăranul se hrănește cu foaia lată a dragavciului, cu sfoegită, pentru ca 'regele plugului' să-și îndoape serbii...”* Într'un remarcabil studiu critic despre **“Domnul Eugen Lovinescu - falsificator al culturii**

românești” și lucrarea acestuia *“Istoria literaturii române contemporane”*, Nicolae Roșu²⁾ obiectând autohtonismul culturii îl definește astfel pe deviantul de stânga mai sus amintit: *“...o figură de veritabil șabăs-goim în slujba sinagogii literare...”*, în fața faptului că lucrarea promovează *“o serie de scriitori mărunți, și de proveniență meteorică, semită sau semi-semită..., cocoțați ca păduchele pe frunte, la rangul de ‘forțe ale literaturii de mâine’..., într’o carte de istorie și critică literară în care nu sunt nici măcar amintiți cu numele, scriitorii români: Mircea Streinul...”* sau alții de calibrul lui Ovidiu Papadima, Emil Cioran sau Liviu Rusu. Mai reținem, din corpul acestui număr: D. Cuclin – ***“Evoluția artei muzicale explicate prin prisma filozofiei hegeliene”***; R.B. – ***“De vorbă cu Ana și Aurel Juquidi”***, doi artiști plastici distinși cu Marele Premiu (“Grand Prix”) la Expoziția Internațională de la Paris din 1937 pentru fresca decorativă românească: *“În ea – se destăinuie Aurel Juquidi în cadrul interviului ilustrat bogat cu grafici din creația celor doi – am reprezentat bogățiile și frumusețile țării pe provincii. Fiecare perete, cuprinde câteva caracteristici din provincii: Transilvania; Bucovina; Moldova; Muntenia; Basarabia; Oltenia și Dobrogea. Am lucrat amândoi, vreme de 6 luni. A fost o lucrare care ne-a costat și grele eforturi fizice...”*; Cezar Petrescu – ***“Un arendaș cu multe griji...”*** (un nou fragment din romanul **1907**, vol. II, ***“Noi vrem pământ”***); N. Ladmiss-Andreescu – ***“Proces”*** (schiță). Vana Volbură semnează *Cronica plastică*, Teodor Scarlat *Cronica dramatică*, Constantin Stelian se îngrijește de *Cronica literară* a revistei, Dimitrie Cuclin de *Cronica muzicală*, iar N. Ladmiss-Andreescu se ocupă de rubrica intitulată *“...În zodia Țapului”* din ultima pagină, cu accente polemice asupra “grămăticului” anodin, Silviu Cernea. Tot aici, articolul ***“Ceeace s’a întâmplat”*** semnat sub pseudonimul “Observer” de N. Roșu, în care se arată că, din punct de vedere politic intern, *“prin triumful mișcării legionare”* la alegerile din 20 Decembrie 1937, *“Țara a repudiat postum o mare greșeală politică alipindu-se de Partidul “Totul pentru Țară”*. Trecând la cel de-al patrulea³⁾ număr al publicației, sunt de reținut sfaturile pe care Nicolae Roșu le adresează lui Octavian Goga în cadrul editorialului pe care îl intitulează ***“Breviarul bunului ministru”***, odată cu investirea acestuia la putere ca prim ministru al guvernului interim, iar Rudolf Rybiczka îl ilustrează caricatural sub titlul sugestiv ***“Natură moartă”***. Tot în prima pagină a revistei sunt reproduse în partea dreaptă portretele celor doi eroi căzuți la Majadahonda, Ion I. Moța și Vasile Marin, la împlinirea unui an dela moartea lor vitejească: *“Jertfa voastră pentru cruce și ideal ne este soare și scut”*, iar Radu Gyr semnează poezia ***“Scrijelări pe un cuțit”***, cu accente politice *la zi*. Pe același fundal de analiză a evenimentelor politice întâmplute după alegeri se situează și articolul intitulat ***“Transfugii”*** pe care îl iscălește Constantin Maican, în care se arată caracterul ipocrit al transfugilor politici, în cazul de față fiind vorba de național-țărănistul Armand Călinescu, care se alege cu funcția de ministru al internelor, *“scenă de cabotinaj democrat care zburdă și are viață doar în fața ciolanului”*. *Cronica Literară* din acest număr semnată de

Constantin Stelian, întâmpină frumos antologia de **“Poezii din Baudelaire”** în traducerea lui Ion Pillat, care are meritul că *“publică poezii netălmăcite încă de nimeni în limba românească”*, și se oprește asupra volumului de eseuri **“Semne și Mituri”** de N. Ladmiss-Andreescu apărut în editura revistei *“Lanuri”* dela Mediaș, cu o prefață de Nicolae Roșu. **“Scrisoare Chișinăului”** este titlul introducerii la *“Monografia pitorească a Chișinăului”* pe care o semnează George Dorul Dumitrescu, lucrare plănuită să vadă lumina tiparului în viitorul apropiat⁴⁾, după cum ni se explică în nota de subsol: *“M’am trudit să strâng în cartea mea tot ceiace caracterizează mediul, aspectul, sufletul, viața orașului; tot ceiace îl diferențiază de celelalte târguri românești. Lucrând, mi l-am imaginat ființă vie...”* – scrie autorul în rândurile sale. Tot în acest număr al revistei găsim un fragment din romanul **“Viața la ‘ntâmplare”** de Teodor Scarlat, avându-l ca erou principal pe Gură-strâmbă, *“pictor de firme pe vremuri”*, iar Anton Balotă tratează despre **“Datină și Tradiție”** într’un frumos ciclu de cunoaștere ce se va continua în numerele viitoare cu **“Tradiție și Stat”** (I, Nr. 5-6) și **“Țară și Stat”** (I, Nr. 7, 1938)⁵⁾. Nr. 5-6 (I) al publicației va apare la 29 Ianuarie 1938 cu un **“Comentar politic”** în prima pagină semnat de Nicolae Roman, având ca bază traiectoria Legiunii și motivele popularității de care se bucură în rândul maselor, răspunzând afirmațiilor insinuante ale unora că această popularitate n’ar fi fost decât rezultatul *“unei psihoze colective, un fel de Maglavit politic”* (după expresia lui O. Goga), neglijând (sancta complicitas) să arate și să recunoască adevăratul spirit reformator al revoluției morale care caracterizează Mișcarea Legionară în întregul ei. *“Guvernul (interim – N.N.) de azi – mai scrie autorul – crede că va lua voturile fostului guvern liberal, adică își va însuși aritmetic o porțiune din masa electorală care fascinată de puterea celui mai tare își schimbă atitudinea dela o alegere la alta”*. Articolul este însoțit de o caricatură a graficianului R. Rybiczka reprezentându-l pe Guță Tătărescu, ultimul prim ministru democrat dinaintea alegerilor din Decembrie 1937, iar Radu Gyr publică poezia cu titlul **“Crai de verde”** (greșit interpretată de un tânăr cercetător literar a fi adresată lui Corneliu Codreanu), *“conducătorul Gărzii de Fier fiind portretizat ca un proscris, ucis prin vicleșug într’o ambuscadă...”*⁶⁾. Bogatul cuprins al acestei ediții găzduiește un fragment din romanul **“Gorila”** de Liviu Rebreanu, un interviu realizat de Teodor Scarlat cu scriitorul Camil Petrescu despre *estetica teatrului și piesa acestuia “Suflete tari”* (reluată pe prima scenă după un interval de 15 ani), o scrisoare adresată prim-ministrului Octavian Goga din partea scriitorilor tineri care-i solicită ajutorul, iar la rubrica de *“Figuri și fapte revoluționare”*, Dionisie Fotescu face o prezentare a liderului naționalist Jacques Doriot, conducătorul Partidului Popular Francez, și sintetizează la finalul expunerii programul de viitor al acestui partid în privința politicii interne, externe și economice. Sub titlul **“Revizionism”**, N. Ladmiss Andreescu analizează problema teritoriilor românești și rolul Ligii Antirevizioniste Române limitat la apărarea tratatului dela Trianon și

hotarelor României, organism pe care îl consideră totuși “*anacronic*” și “*vetust*”, și avansează ideea unei “*Ligi Revizioniste Române*” care să aibe în program revizuirea granițelor României și înglobarea **tuturor** teritoriilor românești, “*să lupte, să cucerească*” și “*să împlinească imperialul destin al vulturului valah*”, cu mesajul: “*Românul nu trebuie să afle odihnă decât în ziua în care brațul lui va sta de straje pe malul româneștei și trădatei Tise. Și nici atunci*”, după care, se întrebă cu legitimă mâhnire: “*Ce caută Ungaria postbelică și turanică în câmpia Bihariei? În viile și holdele Aradului? Cu ce rost, în virtutea cărei chemări, grofii secolului XVI asupresc în veacul nostru de... ‘autodeterminare’, iobăgimea valahă de acolo? Dar orașul Biserica-Albă, acest luminos soare bisericesc al Banatului în întregime românesc, pentru ce își flutură destinul vitreg sub steag străin? Dar maramureșenii români din Carpații păduroși de sud?*”. Tot din cuprinsul ediției de față, ținem să subliniem rândurile prin care Nicolae Roșu examinează însemnătatea studiului intitulat “**Protecția medico-socială a maternității**” avându-l ca autor pe dr. Marius Georgescu, studiu care tratează despre îngrijorătoarea problemă a mortalității infantile din România și metodele optime de combatere a ei, statisticile ridicate fiind alarmante și considerate a pune în pericol însăși “*regenerarea rasei*” în expresia concludivă a lui Nicolae Roșu; Mircea Streinul se îngrijește în cadrul rubricii *Lumini și Umbre* de câteva aspecte care privesc viața culturală, Codin Lăzărescu descrie, reflexiv, “*regresul*” artei plastice din România, iar Nicolae Roșu salută pe ultima pagină reapariția “*sub altă zodie, reluând firul întrerupt, dar pe un drum mult mai trainic, și în zorile deschise de Mișcarea Legionară*” a ziarului “**Cuvântul**”, suprimat brutal din ordinul autorităților la 1 Ianuarie 1934. Din numărul 7 al revistei, în 12 pagini, apărut Duminică 6 Februarie 1938, ne atrage atenția în prima pagină articolul pe care îl iscălește Radu Gyr intitulat “**Asasinii**”, ca răspuns la propaganda și calomniile publicate în oficiosul partidului liberal “**Viitorul**” asupra Mișcării Legionare, campanie abjectă de insinuare și denigrare conform căreia Mișcarea Legionară “*ar cultiva, cu aleasă grijă, crima politică*”. “*Partidul liberal – scrie autorul – îndrăznește să vorbească și să acuze pe alții de ‘crime politice’? Dar însăși eșafodajul partidului liberal a fost ridicat pe temelii de sânge, pe fundații de asasinat bine cunoscute în istorie. Nici un alt partid politic, în țara noastră, nu a cultivat, cu atâta știință, cu atâta îndemnare savantă, cu atâta rutină satanică, exterminarea adversarului, suprimarea ‘piedicilor’ care se opuneau meschinilor interese partidiste*”. Din lungul și sumbrul șir al asasinatelor de care se face vinovat partidul liberal, autorul amintește de moartea lui Barbu Catargi, Lahovary, “*miile de morți din revoluția anului 1907*”, “*schingiuirea și asasinarea atâtor național-țărăniști, înainte de 1928*”, asasinarea legionarilor Virgil Teodorescu, Niță Constantin, Toader Toma, Nicolae Bălăianu, Sterie Ciumetti din Nov.-Dec. 1933, a lui Gheorghe Negrea la 12 Ianuarie 1934, Hristache Solomon, cea a legionarului Ion Târcolea, “*ucis în Decembrie 1937 în comuna Țândărei-Ialomița, de către bandele de bătăuși liberali*”, și până la “*atentatele dirijate împotriva*

destinului nostru etnic” prin “transplantarea francmasoneriei”, “infiltrațiile iudaice” sau “complotul de exterminare a generației tinere naționaliste” din 1933-1934. Aceiași latură abordează tangențial și Nicolae Roșu în articolul intitulat “**Momentul politic**” din ultima pagină a revistei, în care cercetează mai întâi situația durabilității măsurilor antisemite adoptate de noul guvern și carențele acestor măsuri, la final răspunzând aserțiunilor “agenților provocatori dela “Viitorul” cu precizarea că succesul partidului “Totul pentru Țară” se datorează *constructivismului, disciplinei și dinamice mișcării legionare*, iar acest “*spirit este prefigurația statului de mâine*”. Revenind la cuprinsul primei pagini a revistei, scriitorul Cezar Petrescu prin articolul intitulat “**Ochii care nu văd**”, arată luptele intestinale pentru șefie din sânul partidelor politice, făcând o comparație a situației prezente vis-à-vis de cea dela 1907, unde constată la finele rândurilor: “*Îndeobște analogiile nu prea dovedesc mare lucru. Aceasta nu mai este însă o analogie. E o demonstrație pe teren. Partidele politice atinse în măduva instinctului de conservare, nici nu mai așteaptă lovitura de grație din afară. Își fac harakirii, spectaculos, în văzul lumii, pentru a încheia de-abia acum ciclul lichidărilor început încă din 1907*”, cu remarca: “*...Toate ca în Ianuarie și începutul lui Februarie 1907. Cu o singură diferență. Că atunci, venea asupra partidelor o revoluție cu topoare și furci, care a fost înăbușită în sânge. Pe când acum revoluția e de altă natură, mai profundă și mai durabilă, legală și electorală. O răsmeriță a urnelor*”. Un frumos interviu cu Ion Pillat “**despre clasicism și poezie**” (“*talent care se dăruiește total și definitiv, cu un spirit sintetic care nu pierde din vedere... izvoarele de inspirație ale clasicismului*”) - în compania co-redactorului C-tin Stelian și a soției poetului, doamna Maria Brateș-Pillat (artist plastic) - consemnează Nicolae Roșu sub inițialele N.R. în pagina 5 a revistei, Teodor Scarlat continuă cu un nou fragment din romanul său “**Viața la întâmplare**”, iar Dimitrie Cuclin în cadrul *Cronicii Muzicale* afirmă necesitatea unui “*învățământ muzical*”, aspect pe care îl consideră neglijat de “*forurile conducătoare ale educației noastre naționale*”. Despre situația tragică a tinerilor scriitori (comentată de altfel și în numerele anterioare), semnează, în ordine, în pagina centrală a publicației cu genericul “**Îndreptar pentru d. ministru Al. Hodoș**”: N. Ladmiss Andreescu - “**Permise pentru scriitori**”, Teodor Scarlat - “**Ora pro nobis**”, Neagu Rădulescu - “**Strigoii filmelor**”, Gabriel Bălănescu - “**Scriitor sau slugă?**”, Cnst. Virgil Gheorghiu - “**Realități**”; separat, sub titlul “**Creion**”, N. Ladmiss Andreescu (Ladmiss) înfățișează groaznică realitate în care se zbate poetul naționalist Ion Th. Ilea, alungat din serviciu de fostul prefect liberal de Deva, Romulus Mioc, și care, sosit la București, după multe promisiuni și bătăi pe la ușile redacțiilor, “*Vineri 21 Ianuarie anul Domnului 1938, umbla mort de foame - expresia nu este exagerată - pe calea Victoriei, fără un ban în buzunar, fără un adăpost, înebunit de spectrul zilei de mâine*”. Semnează versuri: Ovid Caledoniu - “**Ore**”, Constantin Salcia - “**Troița**”, Vasile Voiculescu - “**Iarna în odaia cu scoarțe oltenești**”, George Ionașcu - “**Rugă pentru Arhanghelul Mihail**” și N. Tomescu -

“Scrisoare tatei”. Acuarele: Maria Brateș-Pillat. Ultimul număr al revistei este cel apărut la 13 Februarie 1938, care debutează cu un editorial intitulat **“Bătrâna paiată”** pe care îl semnează Radu Gyr la adresa atacurilor virulente venite din partea liderului național liberal Dinu Brătianu și încercarea lui odioasă de discreditare a partidului “Totul pentru Țară”, acestea pe fondul realităților în care legionarii aflați în campanie electorală pentru noile alegeri programate în cursul lunii Martie, cad uciși în diverse puncte ale țării, ultimele victime nevinovate ale spectrului de violență fiind legionarii Dimitrie Mija și Florian Popescu. Este și titlul **“Închinării”** pe care revista o publică în coloana din dreapta a primei pagini, anunțând monstruosul asasinat al celor doi: *“În sanctuarul jertfei legionare se așează cu cinste două suflete nevinovate. Să le fie țărâna ușoară, și să ne îndreptăm gândul către toți martirii mișcării legionare morți pentru reînvierea României de mâine. Cu sufletul lor au clădit trăinicia zilelor de mâine. Sângele lor înseamnă ispășirea unei grele poveri așezată lespede de mormânt peste tinerețea noastră. La teroare și împușcături, la provocări care vor să aducă o represiune violentă în masă, mișcarea legionară prin conducătorul ei, Corneliu Z. Codreanu, răspunde cu liniștea resemnării nedorită de adversarii noștri. Pentru a păstra viața celor condamnați morții, cultivând memoria celor care au fost împușcați, Căpitanul a pronunțat o lecție de etică și ordine a tăcerii, mult mai folositoare pentru izbânda marșului legionar! Dimitrie Mija – Prezent! Florian Popescu – Prezent!”* – încheie rândurile sale redacția gazetei. **“Năvala strigoilor: liberalii – asasinii!”** se intitulează largă prezentare cuprinsă în cele două pagini centrale ale publicației cu privire la *“opera de crimă, fățarnicie și distrugere inspirată și executată de partidul liberal”* – continuare ce se raportează la articolul **“Asasinii”** semnat de Radu Gyr în numărul precedent – subcapitolele descriind în amănunțime tabloul înspăimântător al fărădelegilor prin care *“de aproape 100 de ani partidul liberal terorizează România, falsifică istoria, complotază împotriva Domnitorilor și a Regilor, asasinează, omoară și fură”*, cum se exprimă redacția în subtitlu. Alte semnalări din bogatul și variatul cuprins al revistei: Valentin Al. Georgescu – **“Despre poezie și psihanaliză”**; Ionel Neamtzu – **“Ospățul lui Platon”**; Liliana Delescu-Stanimia – **“Femei celebre”**; Nicolae Roșu – **“Un geniu bizar: Edgar Allan Poe”** (un compendiu despre viața zbuciumată și opera celebrului poet american). Bine închegate și în acest număr cronicile diverse, notele și polemicile din cuprins (*“cauterizări, invective”*) la care își aduc contribuția: Mihail Strajă, “Interim”, Virgil Carianopol, sau cele nesemnate în care recunoaștem condeiful Prof. Nicolae Roșu sau pe cel al redactorului N. Ladmiss Andreescu. Semnează versuri: Grigore Bugarin – **“Drum de tradiție”**, **“Ziditorii”** și Silviu Lazăr – **“Înțelegerea omului”**. Ilustrațiile: Rudolf Rybiczka și Nicolae Brana.

În chiar ziua tipăririi acestui ultim număr la 13 Februarie 1938, după cum s’a stabilit ulterior, revista este suprimată din ordinul expres al lui Nicolae Iorga.

Comentând apariția noului săptămânal, revista "Sfarmă Piatră" cu nr. 109, ținea să explice următoarele: *"Titlul acestei publicații încheie în el pe 10 Decembrie 1922, cu figurile lui eroice, cu pușcăriile și mișcările baladice de acum 16 ani, începutul prigoanei din 1933, și atâtea amintiri scumpe ale generației tinere. Dr. Roșu e unul dintre martorii acestor evenimente. De aceea a și izbutit să reactualizeze în paginile revistei sale atât de corect sensul luptelor eroice de început ale naționalismului. 'Decembrie' e o tribună a intelectualității tinere și militante".* În același context se exprimă și Dinu Buzdugan în paginile "**Rânduelli**", socotind că noua revistă apărută vine "să împlinească un rost deosebit între publicațiile naționaliste, și anume, să dea un caracter mai accesibil, mai viu, problemelor de doctrină și înfăptuire ale tineretului care luptă astăzi pentru o țară nouă" ("**Rânduiala**", vol. II, caietul 9-10, 1937).

Tipografia "Universul", București.

1)___

- "Rexismul promovează ideea de acceptare liberă, necondiționată ideologic, cu scopul de a ajunge la binele personal, societatea dând posibilități de existență sigură și îmbelșugată fiecărui individ" (citată după N. Roșu), program în curs de realizare în cadrul căruia să se pună accentul pe "protecția familiei", "refacerea comunității sufletești a poporului", "încurajarea natalității" sau "refacerea proprietății" – pentru a aminti numai o parte a punctelor din program enunțate.

2)___

- Vehement apărător al Românilismului, N. Roșu (1903 – 1962) a fost permanent animatorul campaniei îndreptate împotriva "pornografiei literare", practică de un apreciazabil număr al străinilor pentru foloase pecuniare, travestiți în culturnici mai apoi după instaurarea comunismului, fapt care dovedește odată în plus dreptatea cauzei pentru care atât s'a zbatut N. Roșu.

3)___

- Programat să vadă lumina tiparului în ajunul Anului Nou, din nefericire, cel de-al 3-lea număr al revistei va fi interzis în totalitate de serviciul cenzurii...

4)___

- Monografia va apare abia în 1944 sub titlul "**Orașul din amintire**", la editura "Fântâna Darurilor" din București.

5)___

- Vezi și volumul autorului intitulat "**Satul izvor de viață românească**" apărut în cursul aceluiași an la editura "Rotativa" S.A.R., București, 1938; reeditat în 1941 la ed. "Cugetarea – Georgescu Delafras", București.

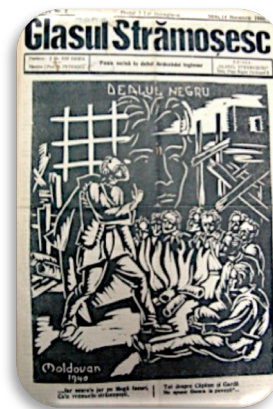
6)___

- George Neagoe în **“Asul de pică: Ștefan Aug. Doinaș”**, editura “Cartea Românească”, 2013, unde, ca dată primară a tipăririi poemului ni se indică varianta retipărită din *“Curentul: magazin literar”* (seria II, Anul II, Nr. 70, Duminică 4 August 1940, pag. 1). Cum se știe, Corneliu Codreanu era în viață la data apariției poemului, asasinarea acestuia producându-se zece luni mai târziu; înclinăm să credem, mai degrabă, că i-a fost dedicat legionarului Ion Târcolea*) din Țândărei, ucis de o bandă de ciomăgași liberali la 12 Decembrie în com. Săveni, jud. Ialomița, în timpul campaniei pentru alegeri, la împlinirea a șase săptămâni dela pierderea lui.

*)___

- Vezi și reportajul apărut în ziarul **“Buna Vestire”**, Anul I, Nr. 246 din 19 Decembrie 1937 cu titlul **“Înmormântarea legionarului Ion Țârcolea, ucis la Săveni”**, care *“a călcat moartea cu propria sa moarte”*, fiind decorat cu *“cea mai înaltă distincție legionară, ‘Crucea Albă’*.

◆ **“GLASUL STRĂMOȘESC”** (*Revistă de educație, cultură și informații naționaliste*). Anul I, Nr. 1, Octombrie 1934, Cluj. Director: Ion Banea, I. Th. Ilea. Redactori responsabili: Horea Mureșanu și Mișu Gaftoiu. Revistă educativă legionară. Printre valoroșii ei colaboratori s’au numărat Ion I. Moța, Vasile Marin, Victor Puiu Gârcineanu, Prof. Dan Rădulescu, Marta D. Rădulescu-Moga, I. Codrea, Pr. Fl. Mureșanu, R. Oprean, Pr. Romul Grecu, Pr. Prof. Titus Mălai, Romulus I. Boca, Prof. N. Caranica, Ion Moldovan (grafică), ș.a. Într’un articol de profundă simțire pe care îl semnează directorul revistei în numărul omagial (8, IV) din 30 Iulie 1937 cu titlul **“Ștefan cel Mare”**, autorul prezintă faptele de glorie ale măritului Domn rămas *“în conștiința vie a neamului”*, fapte care *“se înalță mereu în trăirea românească, prin mărturia timpului”*, Ștefan-Vodă reprezentând în istoria românească, prin geniul său, *“cel mai de seamă conducător pe care l-a avut neamul nostru”*, un adevărat *“zid ne învins”* în apărarea creștinătății. *“În Ștefan cel Mare au fost întruchipate toate virtuțile acestui neam și, mai presus de toate, credința, vitejia și dreptatea”* - scrie I. Codrea în **“Legendă și Istorie”** - fiind *“cel mai mare ctitor, cel mai viteaz apărător al ‘moșiei’ și creștinătății și cel mai drept stăpân”*. Tot despre **“Ștefan Vodă al Moldovei – Ctitor de altare creștinești”** scrie și Preotul Fl. Mureșanu care, cu răbdare, înseamnă pe răbojul timpului ctitoriile acestuia începând dela prima zidire la 4 Iunie 1466 a Mănăstirii Putna, și până la aceea a înălțării Bisericii dela Reușani cu Hramul “Tăierea Capului Sf. Ion” la 8 Septembrie 1503, lucrare ce se termină în Septembrie 1504. Din rubrica de **“Fapte legionare”**, aflăm despre sfințirea dela 27 Iulie a Bisericii din comuna Marca, jud. Sălaj, *“locaș de închinare”* reprezentând *“realizarea străduinței legionare în cele două tabere ce au avut loc acolo în 1935 și 1936”*, luând parte *“peste 500 de legionari, veniți din județ, din Satu-Mare, Oradia și Cluj”*. Din această rubrică luăm

cunoștință și despre sfințirea unei fântâni legionare în comuna Bucerdea-Vinoasă din jud. Alba la 20 Iulie, luând parte *“circa 600 de legionari din Bucerdea-Vinoasă și din comunele învecinate”*, cum și ridicarea a trei troițe în amintirea lui Moța și Marin: prima dintre ele în com. Vătava din jud. Mureș, în ziua de Sf. Petru și Pavel, la sfințire luând parte *“toți intelectualii din cercul cultural al notariatului Vatava, Românii din comunele învecinate și legionarii din Reghin, Tg.-Mureș, Răstolița, Porcești și Petriș”*; cea de-a doua, *“o cruce splendidă în mărime de 12m. așezată pe un deal din vecinătatea comunei, de unde străjuește toată Valea Bârgăului”*, sfințită la 11 Iulie în Mijlocenii Bârgăului, jud. Năsăud, în prezența a *“800 de legionari, veniți din comunele județului și peste 2500 de Români”*, iar cea de-a treia *“în com. Pădureni din jud. Cluj, situată la 18 km. depărtare de capitala Ardealului”*, frumoasa troiță fiind sfințită de Părintele Fărcaș în ziua de Duminică, 25 Iulie cu participarea sătenilor *“din comună și din jur, precum și 170 muncitori și studenți legionari din Cluj”*. Alte **“Însemnări, fapte, informațiuni”** utile lumii legionare, le găsim în ultima pagină a gazetei, cum ar fi: *“-Broșura camaradului Gh. D. Orșoveanu: “Cum trebuie înțeleasă Dreptatea Socială” a apărut de curând. 20 pagini – 5 lei. – Deasemenea a apărut lucrarea camaradului D. Popescu: “Iadul comunist” în care face o analiză succintă a ororilor revoluției bolșevice și a stărilor din Rusia. 47 pagini – 7 lei”, sau: “La sediul legionar din București a avut loc în ziua de 1 Iulie punerea pietrei fundamentale a noului sediu al Legiunii”, ori: “În ziua de 20 Iulie a.c.*

Căminul Ardealul leaionar din Cluj

s’a pus piatra fundamentală a Bisericii cu hramul “Buna Vestire” din comuna Aghireș, dela Șorecani (jud. Cluj)...”, suficient, credem, pentru a se înțelege natura informațiilor prezentate la acest ferpar. După câteva luni de absență și “vacanță” binemeritată, următorul număr al revistei apare la 1 Noembrie 1937, cu un prim articol semnat de Ion Banea despre trista veste a despărțirii pământene de **“Generalul Gheorghe Cantacuzino-Grănicerul”**, a cărui viață *“întreagă – scrie autorul - a fost*

*închinată la altarul Patriei. Pe drumul său de jertfă a iubit tranșeia și Jilava. Trupul său nu a cunoscut decât două haine: Tunica militară și cămașa verde. Prin cea dintâi a luptat pentru creerea României de azi, prin cea de a doua, pentru înfăptuirea României legionare. Haina sa militară e încărcată de un înalt ordin de zi al Regelui, de Mihai Viteazul și Legiunea de Onoare. Cămașa verde, e înfrumusețată de Crucea Albă a Legiunii și onoarea de a fi călăuzit oștirea cea nouă. În ambele a fost un suflet mare”. Tot în cuprinsul acestei pagini, Prof. Dan Rădulescu explică despre însemnătatea, rolul educativ, caracterul și **“Semnificația muncii legionare”** în tabere, una din aceste împliniri fiind chiar **“Căminul ‘Ardealul legionar’ din Cluj”** asupra realizării căruia se oprește Ion Banea în altă pagină, făcând o *dare de seamă amănunțită* despre primele începuturi ale construcției, greutățile întâmpinate, iar la final mărețul rezultat (IV, Nr. 9, 1937). După evenimentele din primăvara anului 1938 când are loc instaurarea dictaturii carliste, este întreruptă și publicarea acestei importante tribune de luptă legionară, reapărând în toamna anului 1940 după alungarea regelui Carol al II-lea din țară. Ocupația maghiară a*

Ardealului de Nord (rușinoasă concesie a regelui care spera prin aceasta să-și mențină tronul) și implicit a orașului Cluj, căzut în mâinile ungarilor, duce la strămutarea revistei în orașul Sibiu. Revine purtând subtitlul de *“foaie scrisă în duhul Ardealului legionar”*, Anul VI, Nr. 1, la 8 Noembrie 1940, având pe frontispiciu o frumoasă gravură realizată de Laurențiu Moldovan înfățișând **“Biruința Legionară”** cu înscrisurile: *“Unde umbrează darul tău, Arhanghele, de acolo se gonește puterea diavolului”*... și *“Din temnițe și bezne, din ocna în care am sângerat... venim cântând din închisori pe aurori”*... Prof. Nicolae Petrașcu, noul director al foii, ține să împărtășească rostul hotărât și rolul de viitor al publicației: *“Gazeta Ardealului legionar, gazeta lui Ion Banea reapare la Sibiu sub semnul biruinții legionare... A trecuturgia și măcelul celor doi ani și jumătate din urmă și ‘Glasul Strămoșesc’ e din nou viu. Prin el ne vorbește iar Ion Banea și toți vii și morții noștri la un loc. Prin slova lui se va răspândi mai departe flacăra frântă a gândului și a faptei legionare... În slujba acestei credințe, ‘Glasul Strămoșesc’ reînvie și odată cu el sutele de mii de cămăși verzi calcă pe drumul biruinții”* (art. **“Glasul Strămoșesc”**, VI, Nr. 1, 8 Noembrie 1940). Redactor responsabil: Diacon Nic. Constantin. Dintre colaboratori: Spiridon Căndea, Traian Brăileanu, Pr. Ion Sabău, C-tin Stoicănescu, Prof. Teodor Bodogae, Pr. Zosim Oancea, D. Rosca-Săulești, Nicu Iancu, Emil Cioran, Aurel Cioran, Ecaterina Săndulescu, Pr. Nicolae Vonica, Viorel Trifa, General Mehedinți, Laurențiu Moldovan (grafică), ș.a. Semnalăm, tot din acest număr, rândurile pe care le semnează Spiridon Căndea și considerațiile sale cu privire la **“Biruința Legionară”**, însemnătatea și cadrul ei de împlinire în viitor: *“...A sosit ceasul biruinței legionare. Biruința legionară? Toată lumea spune așa, toți afirmă la fel. Adevărul este însă că a sosit numai ziua începutului de biruință legionară, dar adevărata biruință legionară este încă departe, ea n’a fost încă și nu poate fi realizată decât cu eforturi uriașe și într’un timp mai îndelungat de muncă și abnegațiune a neamului întreg. Testamentul Căpitanului este un pisc înalt, veșnic luminat de soare, este o culme de ideal pe care neamul va reuși s’o atingă numai după ce va fi desbrăcat cu totul haina mișeliei, a trădării și a tuturor păcatelor, care ne-au adus unde suntem”*. Aceleași idei reafirmă și Pr. Ioan Opreș: *“Legiunea n’a pornit la luptă cu un țel – puterea – ci, cu un ideal. Mai presus de a guverna, ea năzuește la transformarea din temelii a sufletului românesc. Pentru acest sublim ideal au luptat ‘cu moartea pre moarte călcând’ toți mucenicii Legiunii. Pentru ei vor lupta și de azi încolo, toate generațiile de legionari, până în veacul veacului”* (art. **“Pentru marea biruință”**). Din numărul 2 (VI, 14 Nov. 1940) al acestei serii, reținem câteva din evocările la adresa ctitorului publicației, Dr. Ion Banea, asasinat împreună cu alți conducători în marele masacru dela 21/22 Septembrie 1939 în incinta închisorii din Râmnicu-Sărat: Nicolae Petrașcu – **“Ion Banea, omul gliei noastre”**; Nic. Iancu – **“Ion Banea”**; General Mehedinți – **“Amintiri despre Dr. Ion Banea”**; D. Roșca-Săulești – **“Ion Banea la Iași”**, suficient pentru a ilustra venerația și admirația de care s’a bucurat acest mare conducător al Legiunii, Comandantul Ardealului Legionar, Dr. Ion Banea, și care

Dr. Ion Banea

parcă de dincolo de mormânt, le transmitea testamentar prin scris camarazilor săi rămași în luptă: *“Legiunea va înflori din munca noastră, din viața și din umila noastră jertfă”* (vezi **“Portul Național”**, 1928). Mai consemnăm, din numerele următoare: Pr. Nicolae Vonica – **“Studentii Arhanghelului”** (VI, Nr. 3, 1940); Viorel Trifa (Conducătorul Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români – U.N.S.C.R.) – **“Legiunea și studenții”** (VI, Nr. 3, 1940), articol preluat din ziarul **“Cuvântul”** cu data de 9 Nov. 1940; **“Universitatea Clujului și-a redeschis porțile”** (reportaj nesemnat despre festivitățile din Sibiu dela 10 Noembrie 1940, la redeschiderea Universității “Regele Ferdinand I” în prezența conducătorilor statului român, gen. Ion Antonescu și Horia Sima, alături de Rectorul acestei Universități, Prof. Sextil Pușcariu, de corpurile studentești, de studenți, profesori și militari – VI, Nr. 3, 1940). Numărul 4 din data de 21 Noembrie, având în cadrul central al primei pagini o imagine grafică sugestivă despre **“Ajutorul Legionar”**, însoțită de maxima reprezentativă a Căpitanului *“Ajută-ți fratele căzut în nenorocire! Nu-l lăsa!”* pe care o semnează Ion Moldovan, tratează despre însemnătatea caritabilă și necesitatea ajutorului, *“zilele prin care trecem ne pun la inimă porunca ajutorării fratelui căzut în nenorocire... Nicicând mai mult ca azi încercările și nenorocirile venite peste capul neamului nostru nu ne strigă mai mult ajutor reciproc decât astăzi”* – după cum scrie Dr. T. Bodogae sub titlul **“Actualitatea “Ajutorului Legionar”**. Același aspect este cuprins și în articolul **“Jertfă curată și sfântă”** pe care îl semnează Pr. Nicolae Vonica în cuprinsul aceleiasi pagini a revistei: *“În bătălia “Ajutorului Legionar” e vorba de o jertfă dublă: o jertfă materială, rupând din avutul nostru spre a ajuta pe fratele lipsit, și o jertfă sufletească, rupând din noi egoismul, îmbuibarea, luxul, și poftetele deșarte ale risipei de orice fel...”* Următoarea pagină ne înștiințează despre deschiderea **“Cantinei Legionare Nr. 1 Sibiu”** cu participarea Episcopului Maramureșului, Vasile Stan, Arhim. Veniamin Nistor, Protopop E. Cioran, alți preoți și personalități de seamă ale orașului, fiind reproduse câteva fragmente din cuvântarea de deschidere a Dr. Nistor Chioreanu, șeful Regiunii a II-a. **“În ajutorul sinistraților”** se intitulează comunicatul **“Ajutorului Legionar”** în urma dezastruosului cutremur care a lovit România, prin care se apelează la contribuții imediate, de orice natură, necesități stringente în fața zecilor și sutelor de mii de oameni rămași fără adăpost în pragul iernii ce se apropia, apel pe care-l face și C-tin Stoicănescu în aceiași pagină sub titlul **“Dezastrului îi răspundem prin muncă”**. Alte știri despre măsurile de ajutorare întreprinse de cuiburile legionare, sunt publicate pe scurt în corpul revistei. Ultima pagină a publicației, la rubrica de **“Însemnări, fapte, informațiuni”**, prezintă **“Hotărârile Consiliului Superior al Mișcării Legionare”** întrunit în seara de 13 Noembrie 1940, care la punctul 3 al hotărârilor stabilește: *“Față de acțiunea nedisciplinată și incorectă a unor elemente dinlăuntrul Mișcării Legionare, care s’au asociat cu personae streine de Mișcare pentru a provoca, în aceste momente grele pentru țară, agitații cu scopuri meschine, dealtfel complet lipsite de seriozitate, Consiliul Superior Legionar cere imediata eliminare din Mișcare a preotului I. Dumitrescu-Borșa, Gheorghe Ciorogaru și Dumitrescu Zăpadă”*, făcând publică și **“Circulara către toate cuiburile din țară”** pe care Horia Sima o adresează legionarilor, în care se precizează: *“Văzând cele stabilite în Consiliul Superior al Legiunii, pentru a feri Mișcarea de orice primejdii*

care ar decurge din acțiunea unor elemente lipsite de simțul răspunderii, elimin pentru totdeauna din Mișcare pe Ion Dumitrescu-Borșa, Dumitrescu Zăpadă și Gheorghe Ciorogaru, împreună cu acei care au participat la acțiunea lor”. Despre numeroasele realizări ale Corpului Muncitoresc Legionar pe luna Octombrie scrie Șeful acestui Corp, Dumitru Groza, în numărul 5 din 24 Noembrie 1940 (VI), în **“Circulara Nr. 7”**, pe care o încheie cu îndemnul și reafirmarea scopului perpetuu de urmărit: *“Mereu la luptă pentru înălțarea și întărirea Patriei!”*, iar Pr. Aurel Borțan sub titlul **“Iubiți frați și dragi camarazi”**, revine cu o descriere a importanței **“Ajutorului Legionar”** și un apel necesar: *“Dragostea mea și dragostea ta camarade trebuie să se întâlnească într’o singură poruncă, **poruncă de a face binele cu vorba și fapta!**”*. O frumoasă scrisoare intitulată **“Glasul Strămoșesc” și Ardealul** o semnează țăranul moț Samuil Dan, din Mogoș-Mămăligari, jud. Alba, în care descrie cu nostalgie momentele legionare în compania Dr-ului Ion Banea, a Căpitanului Șiancu, Avocatului Făgădaru sau a poetului Valeriu Cârdu (toți pieriți în marele masacru din 1939), bucuros de reapariția **“Glasului Strămoșesc”** prin care *“sunt chemați din nou la luptă și la muncă de zidire nouă fiii Ardealului”*, glas ce *“răsună ca un clopot de alarmă al cărui dangăt străbate în lungi ecouri până departe peste dealul Feleacului, peste Cluj, peste Maramureșul lui Dragoș, peste Horodul Bistriței lui Coșbuc, unde plutesc în înaltul cerului, printre milioanele de stele, sufletele lui Banea, E. Șiancu, V. Cârdu, și a altor mucenici, cuprinzând cu privirea lor pe obijduiții Maramureșeni și pe Moții care le-au fost atât de dragi”*. Tot în acest număr găsim și interesantul reportaj despre **“Deschiderea cursurilor Institutului de Cultură Italiană din Sibiu”** pentru anul Academic 1940-1941 semnat Coresp., cu participarea autorităților de frunte și a unui numeros public, cum și alte informații de interes din municipiul Sibiu și din țară. Din numărul următor al publicației, nr. 6 cu data de 28 Noembrie, ținem să amintim: Constantin Iacob – **“Ion Banea și învățătorul”**; Pr. Ion Opriș – **“Sfânta suferință”**; Ion Blăgăilă – **“Cu Inginerul Clime, urcând Muntele suferinții”** (impresii și *“amintiri săpate adânc în inimile celor care au luptat în județul Arad”*, vara anului 1937). **“Muncind din zori...”** este titlul reportajului semnat cu inițialele G. A., care descrie plecarea din Sibiu a unui detașament de 47 studenți legionari către județul Putna, grav lovit de cutremul din 10 Noembrie, în ajutorul celor năpăstuiți din orașul Focșani, iar Gh. Vornica în **“Drumuri prin Țara legionară”**, împărtășește impresiile culese la deschiderea Facultății de Științe dela Universitatea Clujului, strămutată în Timișoara după căderea Ardealului de Nord sub cruda ocupație maghiară. Despre **“Părintele Ion Moța”**, la despărțirea de marele luptător și apostol al românismului, revista descrie ultimele clipe de reculegere în fața mormântului deschis dela Orăștie și reproduce cuvântarea de bun rămas pe care o rostește Prof. Nicolae Petrașcu în numele Mișcării Legionare și a Comandantului ei, la căpătâiul marelui dispărut: *“Părinte Moța, - spune acesta printre altele - ți-ai strâns călimările și tocul fermecat și cu dulceața seninătății dumitale, ai plecat pe drumul fără întoarcere. Ai lăsat însă între noi ceeace ai semănat. Aceasta o vom păstra-o și o vom transmite peste veacuri, adăogând la ceeace am moștenit în caseta de aur a sufletului legionar, dela fiul dumitale și dela Căpitanul nostru... Făclia aprinsă pe care ați dus-o în mâinile D-voastră, o vom transmite generațiilor, care vor veni după noi”*. Ediția numărului 8

(VI) din 5 Dec. 1940 apare în format sporit de pagini, cuprinzând o serie de articole evocatoare despre **“Personalitatea Căpitanului”** (Prof. Traian Brăileanu), semnate de Paul Gălășeanu, Dumitru Groza, C-tin Stoicănescu, Pr. Ion Sabău, Teodor Trăpcea, Pr. Nicolae Vonica, alături de însemnările care descriu **“Pioasa ceremonie a reînhumării Sfintelor oseminte ale Căpitanului, Nicadorilor și Decemvirilor la Casa Verde”** din ziua de 30 Noembrie 1940. Mai subliniem din conținut: **“Spre un alt destin”** iscălit de Augustu Dr. Maier și **“Judecata de fiecare seară”** al Prof. Dan Rădulescu, meditație la conștiință și ordine interioară a legionarului. Despre festivitățile prilejuite de aniversarea **“Zilei Studențimii”** la 10 Decembrie și însemnătatea ei în istoria studențimii române, citim în numărul 9 al publicației din data de 15 Dec. 1940, care debutează cu evocarea pe care o face Prof. Univ. P. P. Panaitescu sub titlul **“10 Decembrie 1922”**, iar după aceea - însoțite de mai multe imagini semnificative - sunt prezentate pe larg manifestările susținute în această zi la Sibiu; pe alt plan, în altă parte a revistei, citim relatarea despre sfințirea troiței ridicată în curtea închisorii Jilava, pe locul unde au fost îngropați în secret după asasinarea dela Tâncăbești Căpitanul și ceilalți legionari, eveniment marcat de prezența îndureratei soții a Căpitanului, d-na Elena Codreanu, și a unui numeros grup de legionari și legionare. Cu numărul 1 din data de 1 Ianuarie 1941, reproducând cuvintele Căpitanului rostite la aniversarea din Iunie 1937 a 10 ani dela înființarea Legiunii “Arhanghelul Mihail”, revista pășește în cel de-al 7-lea an de existență, după această dată fiind tipărite, aproape săptămânal, încă patru numere (fără includerea ediției speciale din 22 Ian. 1941), ultimul dintre acestea (5, VII) la 26 Ianuarie 1941. Nu putem încheia scurta noastră prezentare a itinerariului pe care l-a avut revista **“Glasul Strămoșesc”** și impactul ei în lumea legionară, înainte de a aminti și despre colaborarea fraților Cioran, Aurel¹⁾ și Emil, în paginile publicației, cel din urmă publicând un frumos articol cu titlul **“Profilul interior al Căpitanului”²⁾** în care ne prezintă convorbirile avute cu conducătorul Mișcării Legionare și impresiile culese în urma acestor convorbiri despre el: *“Înainte de Corneliu Codreanu, România era o Sahară populată. Cei aflați între cer și pământ n’aveau nici un conținut, decât așteptarea. Cineva trebuia să vină. Treceam cu toții prin deșertul românesc, incapabili de orice. Până și disprețul ni se părea un efort... Biata țară era o pauză vastă între un început fără măreție și un posibil vag. În noi gemea viitorul. În unul clocotea. Și el a rupt tăcerea blândă a existenței noastre și ne-a obligat să fim. Virtuțile unui neam s’au întruchipat în el... În preajma Căpitanului, nimeni nu rămânea călduț. Peste țară a trecut un fior nou. O regiune umană bântuită de esențial. Suferința devine criteriul vredniciei și moartea, al chemării. În câțiva ani, România a cunoscut o palpație tragică, a cărei intensitate ne consolează de lașitatea a o mie de ani de neistorie. Credința unui om a dat naștere unei lumi, ce lasă’n urmă tragedia antică a lui Shakespeare. Și aceasta în Balcani! Pe un plan absolut, dacă ar fi trebuit să aleg între România și Căpitan, n’as fi ezitat o clipă. După moartea lui ne-am simțit fiecare mai singuri, dar peste singurătatea noastră se ridica singurătatea României.”* (VI, Nr. 10, Sâmbătă, 25 Decembrie 1940).

Tipografia “Ghili”, Cluj. Tipografia “Vestemean”, Sibiu.

✗ Evoluția tirajului până în luna Aprilie 1937 (cf. ziarului **“Buna Vestire”**, Anul I, Nr. 60, 6 Mai 1937, în articolul **“Patru ani de luptă națională a Glasului Strămoșesc”**): *“...În 1934 numărul 1 a apărut în 1000 ex.; numărul 2 a apărut în 3000 ex.; În 1935 au apărut 16 numere cu un tiraj de 37.000 ex.; În 1936 au apărut 16 numere cu un tiraj de 110.800 ex.; În 1937 au apărut până azi 5 numere cu un tiraj de 31.500 ex. Luând în considerație că această revistă apare numai odată sau de două ori pe lună, - scrie la finele articolului autorul ce semnează cu inițialele A. C. - a putut să se bucure de un tiraj destul de frumos, nelăsând să moară ideea de conduită cu care merge **Glasul Strămoșesc**”*. Ca subsidiar: în același număr al ziarului mai sus amintit, într’un **“Bilanț”** pe care îl semnează Gabriel Bălănescu cu referință la cărțile și publicațiile legionare, acesta ținea să constate: *“...Presa legionară, astăzi, este cea mai citită. Să nu vi se pară că exagerăm, dar toate revistele legionare la un loc (cele care n’au fost încă suprimate) au un tiraj dublu decât al tuturor cotidianelor (tot la un loc) din Capitală”*.

1) _____

- Aurel Cioran a mai semnat și cu pseudonimul A. Uliță, Coresp., ș.a.

2) _____

- Textul conferinței pe care Emil Cioran a rostit-o la Radio în ziua de 27 Noembrie 1940, cu ocazia deshumării Căpitanului de la Jilava.

◆ **“ÎNĂLȚAREA”** Gazetă apărută la Sibiu. Anul I, Nr. 1, 1 Ianuarie 1941. Director: Radu Dragnea. Redactor responsabil: C. Angelescu. Colaborări: Traian Brăileanu, Aron Cotruș, Ion Barbu, Emil Cioran, Ion Costea (preș. Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat), Pr. Liviu Stan, Nicolae Petra, Emil Bulbuc, Ion Ionică, Constantin Stoicănescu, Bucur Țincu, Pr. Ilie Imbrescu, Olga Caba, Coriolan Gheție, Gabriel Bălănescu, Gh. Vornica, Pr. M. Constantinescu, ș.a. Din **“Primul cuvânt”** al publicației adresat cititorilor, reținem: *“Ziarul nostru apare sub privegherea Statului național Legionar. Acest nou Stat este ultima cucerire a poporului român după celelalte etape ale realizării ființei lui politice autonome”,* exprimându-și speranța că faza *“plinirii unității teritoriale”* care *“ne-a dobândit libertatea pe tot cuprinsul dacic, svârlind lanțurile stăpânirilor străine”,* va scutura din nou *“vremelnica apăsare a străinilor”,* recte ocupația forțată maghiară a Ardealului străvechi românesc. Tot în cuprinsul acestui prim număr distingem - alături de durerea în inimi și suferința sufletească - strigătul de alarmă cu titlul **“Ungurii au deslănțuit de Crăciun, în Ardealul ocupat, o adevărată teroare”**, subtitlul acestuia înfățișându-ne - în toată tragedia ei - drama românilor persecutați din teritoriul cedat: *“De Crăciun n’au fost îngăduite practicile tradițiilor noastre.*

Bisericile au fost închise, iar colindătorii bătuți și acuzați că fac propagandă legionară. Frații noștri s'au rugat închiși în casă, pentru triumful dreptății”, tablou rezumativ și sumbru al terorii și practicilor barbare maghiare în zona de ocupație. Mai reținem, tot din acest număr: **“Credincioșia Ardeleanului”** de Pr. Ilie I. Imbrescu; **“Legiunea, nădejdea noastră”** de Prof. Traian Brăileanu; **“Ardealul – Prusia României”** de Emil Cioran; **“Umanismul cel nou”** de Ion Barbu (reprodus din ziarul **“Axa”**, ediția de Crăciun); **“Cu gândul la părintele Moța”** de Ion Costea; **“Registrul anului 1940”** de Axente Sever Popovici (vezi și **“Legionarii și tema morții”**). Din frumosul omagiu cu titlul **“Duhul lui Ion Banea”** semnat de Bucur Țincu în pg. 3 a ziarului, ne permitem să desprindem câteva rânduri: *“Ion Banea a rămas până la sfârșit un cuceritor de oameni. Fără să vrea și fără să caute, făcea din fiecare tânăr un prieten. Fascina la el sinceritatea, veselia autentică, robustețea interioară și armonia spirituală. Sufletul echilibrat al ardeleanului cu modestia lui demnă și judecata dreaptă, tot acel spirit masiv al omului de ispravă și de încredere... Ion Banea a fost un educator și un erou al trăirii legionare. Cei care au lucrat sub comanda lui, au urmat cea mai decisivă școală a dragostei, a muncii și devotamentului legionar. În spiritul lui găsim resursele cele mai bogate ale acțiunii legionare, din care puritatea gândului, nevoia dăruirii de sine și jertfa primită cu seninătate, nu pot să lipsească. Ionel Moța a fost expresia intelectualității legionare. Ion Banea a fost indiscutabil simbolul spiritului în acțiune, și al vieții în dinamismul ei irezistibil”*. Cel de-al doilea număr al publicației apărut la 4 Ianuarie, debutează cu articolul **“A sluji Neamul”** din prima pagină pe care îl semnează Radu Dragnea: *“Am venit în Sibiu pentru prima oară la începutul anului 1919... Am revenit acum ca să facem împreună cu elita tineretii intelectuale ardelenesti acest prim ziar de dincoace de munți în Statul național legionar. N'am venit nici să ne pricopsim, nici după glorie lumească. Am venit să servim... Dat fiind ceasul de față al destinului românesc, n'am putut să nu răspund chemării...”* – scrie autorul, făcând o rugă la conștiință și exprimându-și speranța că apelul pentru salvarea țării lansat de Comandantul Legiunii, Horia Sima, va găsi în rândul lumii românești ecoul cuvenit: *“Să găsim în pragul acestui an nou un program la care să convenim cu toții..., un program care să topească disensiunile interne, amintirile apartenențelor de club, ranchiunile după căderea din pozițiile vechi... Iată porunca anului 1941: Mântuirea Patriei!”*. Rubrica de **“Gânduri și fapte culturale”** găzduiește un frumos articol semnat de Bucur Țincu sub titlul **“Arta și viața legionară”**, prin care ia apărarea “principiului libertății artistice” în statul actual, esențial creației: *“Artistul care participă la viața și tradițiile țării sale va crea în mod necesar o artă națională. Fondul lui de inspirație este în bogatele resurse ale rasei. Nu este nevoie să-i fixezi nici teme de lucru nici să-i precizezi opreliști. Naționalitatea lui este cea mai bună normă de orientare”, iar în regim naționalist “unde formele vieții sunt organice, deoarece sunt expresia marelui realități a națiunii, arta nu poate fi decât liberă, singura ei limită fiind determinată de caracterul însuși al națiunii”*. Un

interesant reportaj despre viața și credința Românilor din Ardealul cedat purtând titlul **“Trecând frontiera Clujului”** și semnat sub inițialele B.V., aduce în prim plan atmosfera de teroare care străbate întregul teritoriu aflat sub stăpânirea maghiară nou instaurată, prin *“banditismele comise”, “umilințele și ofensele”* la care sunt supuși peste tot Români. Interlocutorul gazetarului, un tânăr avocat român din Cluj, se destăinuie: *“Ne zbatem și poate uneori ne și îndoim, dar nu ne-am frânt și nu ne vom frânge nici în veac!”*. *“Și am putut constata că spune adevărul”* – scrie în continuare autorul reportajului. *“Sufletul românesc, crește și se întărește în ciuda tuturor încercărilor de intimidare”*, continuând: *“Am plecat împreună să rătăcim prin oraș. În piața Corvin mi-a arătat “Lupoaica” lipsită de gemenii sfărâmați în bucăți, căci spuneau ei cei culți: “Valahii au supt destul”, un singur act de barbarie (spunem noi) care ilustrează în mod elocvent inconștiența sălbatică în fața căreia “nu mai aveai nimic de zis” după cum se exprimă și autorul cu durere în suflet. Tot în corpul ziarului, sub semnătura “Reporter”, sunt prezentate impresiile dela **“Sărbătorirea Anului Nou la Sibiu”**, începând cu serviciul religios oficiat la Catedrala mitropolitană în prezența Î.P.S.S. Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, P.S.S. Episcopul Vasile Stan al Maramureșului, comandanți ai armatei, legionari și public, apoi recepția care a avut loc la reședința mitropolitană și la Comandamentul militar, iar la final, cuvântările participanților la solemnitate în frunte cu Î.P.S.S. Mitropolitul Bălan al Ardealului, din a cărui cuvântare și urare de An Nou, extragem: *“Nouă ni s’a pus o nouă problemă, pentru care să suferim și să muncim. Un nou ideal, strălucește înaintea noastră!... Să pășim în noul an cu și mai mare perseverență, să nu ne temem de nici un obstacol. Și-atunci sunt sigur de biruința totală”,* în credința că *“un popor întreg încheșat, într’o voință, e de nebiruit!”* Tot pe fondul sărbătoririlor sunt prezentate **“Festivitățile de Anul Nou dela Sinaia”**, fiind reproduse discursurile Regelui Mihai și gen. Ion Antonescu, alături de *“Cuvântul către țară al d-lui Horia Sima”* sub titlul **“1941 – Anul erei legionare”** desprinzând din finalul cuvântării, îndemnul său de viitor: *“La închiderea acestui mare an legionar rugăm pe Dumnezeu să dea putere și sănătate românilor de pretutindeni. Iar voi, legionari, fiți la datorie. Privirea și dragostea mea vă îmbrățișează pe toți”*. Mai semnează în cuprinsul ziarului: Axente Sever Popovici – **“Ce nu pricep unii”**; Coriolan Gheție – **“Simplă meditație”**; Dan Barbilian (fragmente reproduse din ziarul **“Buna Vestire”**), în care profesorul matematician *“aruncă o judecată retrospectivă asupra României vechi”* (art. **“Rechizitoriul unui savant legionar”**). Tot în acest număr, la rubrica economică a publicației, este reprodus și un fragment din studiul **“Scopul activității economice”** semnat de prim-redactorul săptămânalului **“Excelsior”** din București, Ion Veverca, studiu *“despre înțelesul comandamentului legionar al sărăciei”*, care *“merită să fie citit de toți aceia care se interesează de temeiurile fundamentale ale spiritualității legionare”*, ziarul reținând din acesta următoarele rânduri: *“Pentru elita legionară, trăirea în sărăcie corespunde cu idealul de jertfire pentru opera de**

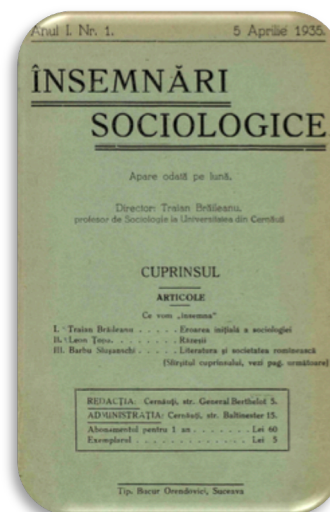
ridicare a țării și mărire a neamului. Căci – cum se poate ușor înțelege – există o hotărâtă, logică, incompatibilitate între idealul de jertfire în slujba neamului și dorința de îmbogățire, de îmbibare și lux. Nu se poate sluji în același timp, la doi stăpâni, și lui Dumnezeu și lui Maamon. Ceea ce face elita legionară să pretindă dreptul la sărăcie ca o condiție elementară a planului de viață pe care se așează, ca un suport moral pentru înălțarea idealului pe care-l servește, este condiția trăirii în climatul libertății sufletești, în mijlocul valorilor permanente care ridică pe om și-l înobilează. Pentru neamul românesc – concludă autorul – comandamentul legionar al sărăciei corespunde – în erarhia valorilor – cu principiul subordonării valorilor economice valorilor spirituale”. Cel de-al treilea număr al publicației de Duminică 5 Ianuarie 1941 (apărut probabil din eroare cu nr. 4, ținând cont de ziua apariției, vis-à-vis de nr. 2 înregistrat Sâmbătă), vine cu un răspuns semnat de redacție despre **“Ireparabilul Ungurilor”**, pe marginea faptului că *“Din partea Tisei până acolo unde ni se termină Statul deocamdată, ne vin mereu, fără întrerupre, știri grele ca plumbul peste fruntea noastră. Se spune de unii că tăcem fiindcă nu ne interesează. Aceștia – continuă **“Înălțarea”** – nu știu ce înseamnă silențiul dramelor și nu știu puterea tăcerii interimare ardelen. Alții ar vrea să ne folosim de aceleași mijloace ca ei. Să aducem în Europa legea talionului ca și cum n’ar fi destul ciardașul lor dureros de sălbatec, prelungit fără mila istoriei, care n’ar vrea să se oprească într’o viață primară. Noi am avut întotdeauna o eleganță umană față de Unguri. Și mai ales după 1918, când puteam să fim **teribili** răzvrățiți ai unui mileniu de suferințe și în deosebi a nedreptății. Fără nici o exagerare purtarea noastră cu ei a fost ca o superbă magistratură a iertării... Poate nici un popor n’ar fi făcut gestul acesta mai nobil decât toată aristocrația lor, dintr’o risipă de omenie ce ne caracterizează și dintr’o înțelegere obiectivă a rangului uman. Iar ei..., au aruncat sudălmi, neîntrecute sudălmi, și au împrăștiat furie peste oamenii aceia, ziși Valahi în mânia lor de grofi sau de grăjdari ai grofilor, peste oamenii aceia care i-au iertat în 1918... Și totuși – încheie publicația – ne cuprinde o durere umană pentru Unguri. Ei au venit zadarnic în Europa, fiindcă nu i-a părăsit Asia”*. Mai semnează: Coriolan Gheție – **“Întoarceri prin Ardeal – însemnările sbuciumărilor unui refugiat”**; **“Trista situație a muncitorilor români din Ardealul robii Ungariei”** (nesemnat); A. – **“Ungurii și lipsa de cuviință pentru adevăr”**; Axente Sever Popovici – **“Administrația și fondul moral al nației”**; Radu Dragnea – **“Sfințenie și Eroism”** (rânduri pentru legionari în timpul prigoanei); I. I. – **“Funcționarii și Miscarea Legionară”**; Al. Dima – **“Sibiul și Țara Românească”**; Rogneanu-Nepoș – **“Fiul rătăcit”** (poem); Pr. V. Guțiu – **“Muncitorul și biserica”**, ș.a.

Ultimul număr (17) editat de colectivul redacțional legionar, Vineri 24 Ianuarie, 1941. Pagina de **“Ultimă oră”** a gazetei relatează despre situația din țară în urma evenimentelor dela 21-23 Ianuarie 1941 (ca final al conflictului violent declanșat de

gen. Ion Antonescu împotriva Mișcării Legionare), fiind redat în întregime **“Cuvântul Ardealului legionar și al Uniunii naționale a studenților creștini români”** rostit la Radio de Viorel Trifa, Preș. Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români, este sintetizat **“Apelul”** din seara precedentă al Comandantului Corpului Muncitoresc Legionar, Dumitru Groza, adresat la Radio București **“către toți Români și Româncele pentru a-și păstra încrederea în Legiune și Comandantul ei”**, iar comunicatul central din capul paginii ne informează că în Ardeal și Banat e **“LINIȘTE”** și ordine desăvârșită, **“asigurate în mare parte de cadrele Gărzilor de fier”**. La 26 Ianuarie 1941, odată cu numărul 18, **“Înălțarea”** intră forțat sub controlul autorităților antonesciene pentru ca, în final, publicația să dispară din circuitul public (I, Nr. 52).

Tiparul: Kraft & Drotleff, Sibiu.

◆ **“ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE”** Director: Traian Brăileanu. Anul I, Nr. 1, 5 Aprilie 1935, Cernăuți. Editate lunar. Tipografia “Bucur Orendovici”, Suceava și Tipografia “Mitropolitul Silvestru”, Cernăuți (1935 / 1938). Principiile și ideile sociologice ale Prof. Traian Brăileanu, accentuate specific pe dimensiunea morală unde primează avântul eroic și spiritul de jertfă, drept corelație între teoria socială și cea practică, adoptate și cultivate de grupul tinerilor sociologi grupați la școala din jurul revistei, au creat o frumoasă audiență în rândul intelectualității, studențimii naționaliste și publicului românesc. Din ideile de principiu afirmate în revistă, **“cuprinse de pasiunea și de fiorul adevărului românesc și al realităților noastre sociale”** (Ion Țurcan), ținem să extragem: **“Ideea comunității românești”** de Traian Brăileanu (I, Nr. 5, August 1935). **„Din sfera teoriei pure, unde ideea comunității omenești se naște ca imagine desprinsă de condițiunile de timp și spațiu, acțiunea o atrage în câmpul înfăptuirilor practice, punând-o în contact cu substratul social concret și singular, supus determinării geografice și istorice. Din această clipă ideea devine o forță creatoare. Ea pune în mișcare ritmică și ordonată elementele sociale, indivizii, grupându-i într’o comunitate spirituală, într’o unitate însuflețită de un ideal comun”**. **“O nouă școală românească. Taberele de muncă”** de George Macrin (I, Nr. 4, Iulie 1935), în care sunt însemnate coordonatele centrale care stau la baza acestei “școli”, cu misiunea educației, disciplinei, muncii, altruismului. Studiul este continuat în numărul 5 al revistei fiind conturat **“aspectul politic”**, scopul numit, acela de **“a selecționa și verifica adevăratele valori politice din sânul organizației”**. George Macrin va reveni în nr. 7 din Octombrie 1936 prezentând **“Tabăra dela Carmen Sylva”**, urmat de Leon Țopa în numărul 8 cu **“Taberele de muncă obligatorie”**, iar mai apoi, Ion Țurcan în nr. 9 din Decembrie 1936 sub titlul **“Tabere și Șantiere”**, face un bilanț al împlinirilor taberelor legionare create în diferite puncte ale țării. Tot despre rolul acestor tabere

se pronunță și Ion Covrig Nonea care, în numărul 5 (III) din August 1937, în articolul **“Concluzii pe marginea unor încercări”** privind interdicția acestor tabere de către autorități, analizând comparativ ascendentul și importanța lor *“față de taberele de muncă obștească guvernamentale”*, legale, spune: *“În concepția legionară, rostul taberei de muncă este – în primul rând – de ordin spiritual”, o “școală”*”). În **“Elita “ascetică”** purtând semnătura Prof. Traian Brăileanu (I, Nr. 6, Sept. 1935), autorul pledează pentru crearea unei noi “elite” menită să descelereze venalitatea și corupția, și, finalmente, să salveze “prăbușirea” imanentă a Statului: *“Cunoaștem cu prisosință care sunt cauzele căderii Romanilor și care au fost cauzele măririi lor. Pentru organizația politică teoria e scurtă și precisă: o clasă politică venală și coruptă, imorală și degenerată, duce Statul la pieire. Dacă clasa noastră politică este venală și coruptă, sau este pe cale de a deveni, prăbușirea nu poate fi oprită, decît prin creierea unei noi elite disciplinate, incoruptibile, patriotice și – în condițiunile reale ale Statului nostru – ascetice”*. **“Familia și Statul”** este titlul unui amplu articol semnat de Leon Țopa în nr. 5, August 1935, în care conchide: *“Ridicarea moralei cetățenești în România trebuie să pornească de la renașterea familiei. Trebuie organizată această instituție în așa mod, încît ea să devină prima și cea mai sensibilă școală a moralității, a iubirii de patrie, a jertfei pentru binele comun”*. În numărul 7, Ion Țurcan vorbește despre **“Renașterea spiritualității românești”** prin *“mișcarea spirituală de regăsire și de realizare istorică”* care *“să descătușeze spiritul autohton oprimat, dîndu-i avînt creator”*. Tot Ion Țurcan ne prezintă în amplul articol omagial cu titlul **“Ion I. Moța și Vasile Marin în lumina scrisului și faptei lor”** (II, Nr. 11 Feb. 1937), valoarea morală a jertfei dela Majadahonda a celor doi comandanți legionari, *“o jertfă deplină prin conștiința întregă cu care a fost dată și prin înălțimea valorilor cărora a fost închinată”*, iar Vasile Băncilă expune în același temei articolul **“Semnificațiile unei jertfe și ale unei înmormîntări”**: *“În ceea ce privește legătura dintre ideie și faptă, - scrie autorul - Moța a fost deopotrivă un om de concepție și un om de acțiune. El a dovedit cu prisosință că nu există faptă mare fără ideie, și că o ideie, pentru a fi mare, trebuie să aibă caracterul faptei. Pe culmile unde arde văpaia supremă a spiritului, ideia și fapta fuzionează sau sunt cele două două aspecte ale aceluiaș meridian de trăire, două luciri ale aceleiași incandescențe, fața nevăzută și fața văzută ale minunii. În sufletul lui Moța se învolburau și se ordonau intuițiile și ideile vizionarului și își săpau făgaș adânc și transfigurator dinamismele faptei... Frumusețea maximă a sufletului lui Moța – continuă autorul - s’a vădit în puterea lui de jertfă. Dealtfel, acesta e caracterul cel mai înalt al eroismului.”*

În 1937 este consemnată și apariția propriei edituri și colecții, inaugurate prin tipărirea studiului *“Statul și comunitatea morală”* de Prof. Traian Brăileanu, tratând legătura dintre comunitatea politică și comunitatea morală. *“Acest studiu constituie, pe de-o parte, o introducere la teoria generală a comunității umane și reprezintă, pe de altă parte, după părerea noastră, cea mai clară și mai pătrunzătoare schițare a temeiurilor sociologice pe care se sprijină ideologia legionară”* – comenta Ion Țurcan în anunțul de prezentare a lucrării făcut în revistă. Ultimul număr apărut al primei serii: Anul III, Nr. 11, Februarie, 1938.

După cedarea și ocuparea Bucovinei în urma ultimatumului sovietic din Iunie 1940,

cea mai mare parte a intelectualilor bucovineni sunt nevoiți să se refugieze în România. **"Însemnările Sociologice"** reapar la București în toamna anului 1940 (Anul IV, Nr. 1, 1 Septembrie 1940), editate bilunar la tipografiile "Universul" și "Imprimeria". Ținem să distingem câteva din articolele publicate în această serie, primul număr debutând cu o evocare despre personalitatea **Prof. Nae Ionescu** semnată de unul dintre emeriții săi discipoli, tânărul filozof Vasile Băncilă: *"Nae Ionescu era un metafizician și un credincios. Vedea viața desvoltându-se cu sete în timp. Știa că timpul, și anume timpul organic, e condiția realizării vieții și că tot în timp e dată ecuația și drama luptei de mîntuire a omului..."*. Alte evocări sunt publicate în numerele viitoare ale **"Însemnărilor Sociologice"** sub pana lui Barbu Slușanschi care vorbește despre *"personalitatea lui Victor Gîrcineanu, unul din sufletele de elită, în care trăirea spiritualității creștine a culminat în realizări sublime pe plan omenesc și sufletesc"*, și unde *"latura creștină a mișcării legionare a avut în Gîrcineanu un interpret de pătrunzătoare viziune..."* (IV, Nr. 4, 15 Oct. 1940). P. I. Teodorescu, în numărul următor al revistei (IV, Nr. 5, 1 Nov. 1940), *pro memoria*, prezintă câteva amintiri scumpe despre cel ce a fost omul și cercetătorul **Dr. Ing. Eugen Ionică**: *"Ca asistent universitar și colaborator al Profesorului Paul Staehelin, a făcut un număr impresionant de lucrări științifice; unele, în colaborare; cele mai multe însă, singur. Cităm câteva dintre ele: 1. Procedeu pentru activarea cu clor a pămînturilor decolorante. 2. Desvoltarea industriilor electro-chimice. 3. Manual de lucrări practice la electro-chimie. 4. Procedee noi pentru activarea pămînturilor decolorante romînești (brevet regal). 5. Studiu comparativ asupra cîtorva caoline romînești. 6. Aplicarea galvanoplastiei nichelului și cuprului în arta grafică. 7. Metoda calorimetrică rapidă. 8. Butanul, un nou combustibil romînesc. 9. Studiu asupra denicotinizării chimice. 10. Viscosimetrul Niprex. 11. Oxidarea catalitică a amoniacului. 12. Cercetări asupra cărbunelui activ pentru măști contra gazelor de luptă"*. Revenind la numărul prim al acestei noi serii, Prof. Traian Brăileanu vorbește despre **"Principiul ordinii sociale"**, Ion Țurcan ne explică **"Legea ca instrument de guvernare"**, iar G. Racoveanu semnează articolul intitulat **"Între ecumenicitate și rațiune de Stat"**. Cu numărul 3, Traian Brăileanu publică un important studiu cu titlul **"Națiunea și Puterile sociale"**, urmat mai apoi în numărul 8 de **"Doctrina legionară și știința"**. Alte colaborări relevante în cuprinsul **"Însemnărilor Sociologice"**: Ernest Bernea – **"Mărturisiri pentru un om nou"** (IV, Nr. 3, 1 Oct. 1940); C. Atanasiu – **"Coordonatele spirituale ale legionarismului"** (IV, Nr. 4, 15 Oct. 1940); Petru Iroaie – **"Îndreptarea legii"** (IV, Nr. 4, 15 Oct. 1940); Traian Herseni – **"Concepția socială a Legiunii"** (IV, Nr. 5, 1 Nov. 1940); Liviu Stan – **"Biserica și Statul legionar"** (IV, Nr. 8, 15 Dec. 1940); Nicolae Roșu – **"Fondul spiritual al rasei"** (IV, Nr. 9, 1 Ian. 1941) – pentru a aminti numai o parte a lor. **"Revista cărților"** și **"Revista revistelor"** încheie la fiecare număr paginile publicației, împreună cu lista periodicelor primite la redacție, iar în prima serie din 1935/1938, este prezentat anual sumarul titlurilor studiilor și articolelor apărute. Ultimul număr înregistrat al revistei: Anul IV, Nr. 10, 15 Ianuarie 1941. Dintre colaboratorii care și-au adus aportul de-a lungul anilor prin cutezătoare și importante studii de profil, ținem să-i amintim pe: George Macrin, Vasile Băncilă, Traian Herseni, Leon Țopa (asistentul Prof. Traian Brăileanu la Catedra de Sociologie a Facultății de Litere din Cernăuți 1939-1940), Liviu Stan, Barbu

Slușanschi, Liviu Rusu, Radu I. Paul, Ernest Bernea, Petre P. Panaitescu, Ion Țurcan, Ion Negură, C. Narly, Alexandru Bassarab, D. C. Amzăr, Prof. univ. I. Al. Ștefanovici, și nu în ultimul rând, savanții de renume universal, profesorii Gaston Richard sau Andre Jousain.

*“Revista **Însemnări Sociologice** este axa doctrinară a Mișcării Legionare. Îndrumată de gândirea profesorului Traian Brăileanu, aduce cea mai însemnată contribuție sociologică la cunoașterea și interpretarea fenomenului legionar”* (Ziarul **“Cuvântul”**, Nr. 27, 1940).

*)—

- Credem important și ne permitem să facem o mică paranteză, prezentând impresiile mai multor Episcopi ai Bisericii Române cu privire la rostul taberelor de muncă legionare, impresii publicate în ziarul **“Brațul de Fier”** din Focșani (I, Nr. 4, Sept. 1935) sub titlul: *“Ce spun Episcopii Bisericii Române despre Legionari”*.

“Impresionat adânc de organizația tinerilor legionari, studenți, intelectuali și oameni de rând, pentru munca constructivă, pentru scăparea țării din criză și ajutorarea semenilor nevoiași, binecuvântăm cu multă însuflețire această direcție îmbrățișată de ei, implor ajutorul lui Dumnezeu spre întărirea, lărgirea și mărirea organizației legionare, care are un caracter pur creștin” (**GURIE – Mitropolit al Basarabiei**).

“O mână de tineri legionari lucrează benevol la restaurarea Arnotei lui Matei Basarab. Atâta zel și devoțiune m’au uimit. Trebuie în adevăr, jertfe și străduinți fără nume, ca să ieșim din impasul vremii. La Arnota se face adevărată robie fizică, pe care n’o poate răsplăti decât Dumnezeu. Dacă nu vom pune altfel moral în viața poporului, zădarnică ne va fi orice muncă. Eu am văzut tinerii legionari, care lucrează benevol la restaurarea Arnotei lui Matei Basarab și s’au lipit de sufletul meu. Ca dânșii sunt mulți. Să începem prin a clădi sufletește edificiul nației” (**P.S. Episcop Vartolomeu al Olteniei**).

“Dorința mea expresă este de a transforma Eparhia într’un imens arsenal de construcțiuni bisericesti prin munca Legionarilor” (**I.P.S. Episcop Visarion al Hotinului**).

Pentru a articula importanța acestei școli formative de caractere ce se dorea mimetizată la scară națională, desprindem câteva rânduri apărute în revista **“Orientări”** din Moinești condusă de Pr. Radu Crișan, ediția Iulie-August 1935:

*“Tabăra este un mic colț din România **de mâine**: muncă, cinste, voieșie, credință, dragoste, unitate, supunere, tinerețe, ordine, devotament, etc. Marele câștig intrinsec al taberei este altul; trăind în cea mai pură austeritate și elevație morală, se scoate un om **tare, imun vicilor, incoruptibil**. Nu sunt posibile și se dovedește că se poate trăi înalt, fără: lene, curvie, beție, desfățare în mâncări, furt, minciună, egoism care nu au acolo rost. Cine a trăit într’o*

tabără de muncă, cine a citit până în fund gândul căpitanului, cine s'a orientat în atmosfera morală a legionarilor **formați**, Acela poate crede în minuni ca acestea: bani lăsați în mijlocul drumului, între 250 de oameni, ca pe vremea lui Vlad Țepeș, fără ca nimeni să pună mâna pe ei, băeți și fete trăind la un loc săptămâni întregi fără ca un singur cuvânt sau gest echivoc de provocare sau de acceptare să se facă, priviri limpezi, drepte, cinstate, băeți care vorbesc ceasuri întregi **orice**, numai despre "dame" nu, când se știe că acesta-i subiectul favorit al unei anumite tinereți democratice și cultivate de tiparul iudaic, - o lume în care cearta, dușmănia, pizma, insulta, pâra, tragerea pe sfoară, chiulul național, să nu existe, aceasta e lumea nouă care se pregătește. O lume imună, incoruptibilă, din piatră, din foc și din fier, așa cum erau strămoșii noștri **legionari**, cari-au pornit de pe malurile Tibrului și-au cucerit lumea întregă. Aceștia vor să cucerească doar țara și n'au decât pilda străbunilor. Cine-i criminalul care-i mai poate opri? Care-i trădătorul destinului unui neam? Scârboasă figură ar face în **istoria neamului** oricât i-ar fi de slăvit acum numele!"

◆ **"LIBERTATEA"** (1) (foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902). Director: Protopop Ioan Moța. Orăștie (1902-1915, 1919-1930), Cleveland-Ohio (1917 - șase numere, împreună cu adaosul literar **"Foaia Interesantă"**), Cluj (1936-1938) și București (1915-1916, 1931-1932, 1940-1941). Săptămânal. După trei decenii de apariție, în 1933 (Anul XXXII, Nr. 25 din 28 Iunie), ziarul este redus la tăcere în urma prigoanei antilegionare; revine la 5 Aprilie 1936 (Anul XXXIII, Nr. 1), redacția exprimându-și în articolul **"Libertatea" - foaie verde** (Nr. 1 și Nr. 2 din 12 Aprilie) calea pe care o va urma în viitor, cu acest prilej făcând și o succintă incursiune în istoricul publicației: "Odată cu venirea primăverii acesteia, iată se înnoește și **"Libertatea"**. Își înnoește doar înfățișarea. Sufletul ei rămâne același pe care l-au cunoscut cetitorii noștri încă de acu-s 34 de ani, de când, în anul 1902, părintele Ioan Moța a întemeiat la Orăștie această foaie, împreună cu alți luptători ardeleni. An cu an **"Libertatea"** poposea în casele sătenilor și muncitorilor ardeleni (prin vechiul regat mai puțin) pentru a le aduce nu numai știri din lume și din țară, nici numai povestiri și versuri pentru petrecere și învățătură. Ci **"Libertatea"** aducea, în rândul întâi, în casele noastre, îndemnul la luptă pentru înălțarea neamului românesc, pentru lepădarea jugului strain. **"Libertatea"** era o armă de luptă împotriva stăpânirii ungurești. Ea era scrisă cu gândul de a așeza pe Români în drepturile lor de stăpâni **liberi** asupra țării lor, în care să trăiască după rânduelile românești și creștinești, iar nu după placul străinului, spre folosul lui și în duhul lui. De aceea i-s'a și dat foi numele **"Libertatea"**. În această luptă îndelungată, foaia noastră **"Libertatea"** a ajuns la o mare putere de îndrumare a poporului din satele ardelenesti. Prin anii 1914-1915 **"Libertatea"** se tipărea în 16.000 exemplare.

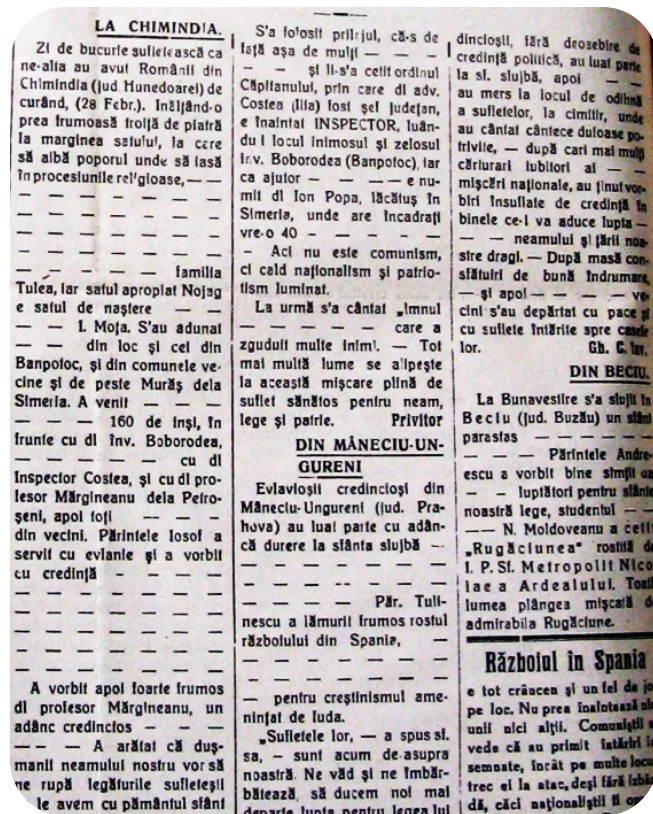

Într-o vreme apărea de două ori pe săptămână, și însoțită fiind de alte 3 foi (**“Foaia Interesantă”** pentru povestiri și învățătură; **“Bobârnacii”** pentru petrecere; și **“Tovărășia”** pentru îndrumări economice și plugărești). Astfel, pe vremea când puterea foilor noastre ajunsese la culme, plecau dela Orăștie, în fiecare săptămână, câte 50.000 până la 60.000 foi, care se răspândeau până în cel mai depărtat fund de vale, ori vârf de munte din Ardeal, ducând cu ele duh sănătos românesc și chemare vitejească la luptă împotriva străinului dușman... Pentru aceste lupte ale ei, această foaie a suferit tot felul de prigoane din partea Ungurilor, și, durere, le-a suferit mai târziu chiar din partea Românilor. Conducătorul foilor, părintele Ioan Moța, a făcut multe luni de închisoare ungurească, pentru scrisul său bărbătesc (despre închisoarea suferită de dânsul în România, să nu vorbim deocamdată). În anul 1915 foaia a fost oprită, directorul ei trebui să treacă munții în România și fu apoi condamnat la moarte de către Unguri, averea-i fu confiscată, tipografia vândută. Toată frumoasa așezare dela Orăștie fu astfel risipită, iar Ardealul fu lipsit de zecile de mii de foi care, în fiecare săptămână, bateau la ușa Românului ducându-i scântee de nădejde în învierea românească. După această risipire, **“Libertatea”** apărură în 1915 și 1916 la București, luptând alături de marii români din vechiul regat, pentru războiul de întregire. În vremurile grele din 1917 părintele Moța fu trimis de către guvernul român dela Iași, împreună cu părintele Lucaci, în America, pentru a forma legiuni de români cari să se bată în Franța, pentru desrobirea Ardealului. Foaia noastră **“Libertatea”** apărură astfel câțva timp și în Statele Unite ale Americii, la Cleveland-Ohio. Întoarsă acasă, în 1919, după ce visul unirii tuturor Românilor se împlini prin puterea și jertfa armatei vechiului regat, cât și prin jertfa de sânge a Ardelenilor și Bănățenilor în cursul veacurilor, - **“Libertatea”** nu mai cunoscă înflorirea din vremurile de robie. Bucuria întregirii și unirii tuturor Românilor într-o țară liberă, visată de atâtea veacuri, - bucuria aceasta se întunecă însă destul de repede din pricina multor păcate și otrăvuri rămase în trupul nostru românesc. În aceeași vreme, o nouă stăpânire păgână și străină își arăta colții și ne însângera tot mai mult pe noi Români: stăpânirea jidanului. Astfel, jidanii pe de o parte, iar pe de alta unii Români **necinstiți** și poftitori numai de bani, înfrății cu jidanii, - coborâră iarăși zăbranic de jale peste sufletul românesc. În fața acestei nenorociri, s’au ridicat tinerii hotărâți să desăvârșescă biruința dela 1918. Ei voiau să înnoiască sufletește această biată țară și s’o scoată din noul jug al jidovilor și al Românilor. Cititorii noștri cunosc, din cele scrise în **“Libertatea”**, toate întâmplările acestei lupte tineresti pornite de către studenți în anul 1922. Foaia noastră a sprijinit totdeauna și a lăudat aceste inimoase

și grele lupte studentești și tinerești. Anii trecură, foștii studenți și tineri luptători dela 1922, au ajuns să lărgească lupta lor, din școlile mari, întinzând-o pe tot cuprinsul țării, chemând poporul românesc la o nouă mare și grea luptă atât împotriva puterii jidovești cât și împotriva necinstei și a sărăciei în care ne-a coborât hoția și nepăsarea pentru durerile poporului. O măreață oaste verde se strânge tot mai mult în jurul omului sortit a ne fi Căpitan și care, sub oblăduirea Regelui, va da țării noastre o viață nouă. Această nouă viață va fi o viață legionară, adică o viață în care va stăpâni dreptatea românească, cinstea și aspra pedeapsă pentru cei care râvnesc să se îmbogățească din sudoarea muncitorului, sugându-i toată vlaga și tot rodul muncii lui cinstite și grele. Vedem astfel cum se apropie primăvara și pentru poporul nostru, după veacuri întregi de nedreptate și de muncă nerăsplătită. Primăvara aceasta care va înverzi în curând în toată țara, va aduce soare, căldură și rod în casa fiecărui Român. Îmbătrânită în grele lupte naționale, "Libertatea" vrea să fie și ea o foaie verde în mijlocul acestei mărețe primăveri a dreptății românești. Foaie verde care să ducă din nou în satele românești solia acestei frumoase primăveri, solia învierii noastre prin vitejia legionară. Să dea Dumnezeu ca această nouă luptă la care se alătură "Libertatea", să aibă acelaș sfârșit de biruință deplină, care l-a avut lupta dusă de noi pe vremuri pentru doborârea jugului unguresc." (Libertatea)

Printre semnatori: Gen. Cantacuzino - Grănicerul, Ion I. Moța, Vasile Militaru, Aron Cotruș, I. U. Soricu, Sofia Nădejde, Prof. Tiberiu Mităr, "Xox", Valeriu G. Sima, Valeriu Cârdu, ș.a. Dintre toate publicațiile legionare dela mijlocul anilor '30, "Libertatea" vajnicului Părinte Moța a fost supusă celei mai crude cenzuri, articole întregi fiind "forfecate", iar redacția nevoită să umple ad-hoc spațiile rămase goale, fie cu alte articole pregătite pentru viitorul număr al foii, fie cu... verticale (sancta simplicitas), în genul "Abonați-vă la gazeta Libertatea!", "Cetiți - Răspândiți - Sprijiniți

"Liniuțele orizontale" - un exemplu de felul cum arăta cenzurarea textului în cuprinsul gazetei.

'LIBERTATEA', cea mai veche gazetă pentru popor" sau liniuțe orizontale (fiecare liniuță reprezentând cuvântul interzis), ș.a.m.d.¹⁾ Un caz elocvent îl constituie articolul sub titlul **"Cernit e astăzi sufletul legionarilor..."** din 20 Septembrie 1936 (Anul XXXIII, Nr. 24 pg. 1), cu referință la desființarea taberei legionare de pe muntele Susai și a Mausoleului ostașilor români căzuți în primul război mondial a cărui piatră de temelie fusese sfințită de I.P.S.S. Mitropolitul Gurie al Basarabiei, și sacrilegiul comis de autorități când *"fără nici o trebuință, fără nici un folos, jandarmii (conduși de un maior și un căpitan) au sfărâmat cu topoarele și cu paturile de pușcă întreaga așezare a taberei. N'a mai rămas nimic, totul a fost prefăcut în țândări, nici sfintele oseminte ale ostașilor n'au fost cruțate. Iar după săvârșirea nelegiurii, plutonierul de jandarmi din Comarnic și cu alți gradați jandarmi, găsind sticle cu băutură la bufetul taberei (unde se vindea de către legionari mâncare și băuturi vizitatorilor), au adus din sat femei ușoare și s'au îmbătat, făcând orgie pe locul sfințit al risipitei tabere de pe Susai... ca să fie cu totul diavolească încheerea acestei nelegiurii..."* Deznădăjduit, pr. Ioan Moța scria în continuare: *"Avem un cuvânt, pentru ostașul ori slujbașul român dela cenzură: îl rugăm să nu ne oprească această izbucnire de durere. Fără îndoială și dânsul citind aceste grozăvii, va suferi, ca și noi, în inima sa de Român și de ostaș. Noi nu spunem că e numai decît vinovat guvernul pentru nelegiuirea săvârșită. Noi înfierăm doar pe acei cari, fără îndoială, sunt vinovați: OFIȚERII DE JANDARMI ȘI OAMENII LOR, cari au avut sălbăticia să isbească cu arma și toporul în osemintele sfinte... (urmează mai multe rânduri cenzurate prin liniuțe orizontale). Dacă cenzura ne-ar opri acest strigăt de durere, - continuă articolul - ar însemna că ea pune nelegiuirea jandarmilor în seama întregii stăpâniri a Statului, ar însemna că, apărând pe nelegiuți, solidarizează pe conducătorii țării și ai oștirii cu asemenea crime. Nădăjduim deci că cenzura își va cunoaște datoria și nu va înăbuși glasul nostru îndurerat".* Desigur, și această izbucnire de durere (cum am arătat mai devreme), a fost supusă cenzurii căreia ani de zile a trebuit să-i facă față publicația.

Remarcabile "actualitățile legionare", (rubricile **"Petrecere și învățătură"**, **"Știri din lume"** și **"Știri din țară"**. De la nr. 12 (Anul 34, 18 Martie 1937), își face apariția rubrica **"Viața legionară"** – *scrisori din toate părțile* (cenzura va interzice însăși titlul rubricii), va fi botezată... **"Viața"** cu numărul 16 (în următoarea ediție de Paști redacția o va înlocui cu... **"Viața harnicilor"** - Nr. 17-18, vezi și sinonima **"Hărnicie legionară"** din Nr. 38, 23 Sept. 1937 din aceleași considerente), reușind să revină cu titlul original la nr. 22 din 3 Iunie 1937 și nr. 23, iar cu nr. 24, 17 iunie 1937 sub titlul **"Din viața legionară"**, și iarăși la numele original **"Viața legionară"** în nr. 26 din 1 Iulie 1937 și în continuare), frumoasele reportaje fotografice în care sunt înfățișate realizările taberelor de muncă de pe întreg cuprinsul țării, comentariile privind însemnătatea acestora în formarea caracterelor, știrile diverse care privesc

activitatea organizatorică a Legiunii, și altele. Parcurgând colecția ziarului, înregistrăm sute de titluri și imagini cu notele explicative care desprind înfăptuirile legionare. Luăm câteva, la întâmplare: *Biserica ridicată de legionari în Tămășești (jud. Hunedoara); Fântâna "General Cantacuzino" din Balomir; Crucea legionarilor morți în luptă; Crucea legionarilor din Vințul-de-jos; Școală zidită de legionari în comuna Igești din jud. Storojineț (Bucovina); Altă biserică ridicată de legionari (în com. Copăcel, jud. Făgăraș)* – ca exemplu - sau notițele care descriu împliniri sau activități specifice: **Șantierul (taberul) de muncă din jud. Făgăraș înființat de legionarii Partidului "Totul pentru Țară"**: 1. În partea secetoasă a hotarului comunei Drăguș, legionarii comunei au zidit două fântâni pentru adăpatul vitelor. 2. În Sâmbăta de jos au cărat piatră și nisip, cu care au pietruit drumul ce duce la biserică. 3. În Viștea de jos au pietruit ulița din fața Bisericii și au făcut spre pădure un drum de 2 km. 4. În Voivodenii Mici au reparat acoperișul bisericii și au ridicat o Troiță. 5. În comunele Olteț, Rucăr, Hârșeni, au zidit troițe, în înălțime de 4 – 8 m. unele în mijlocul satului, altele în hotar. În Olteț a fost tăiată, și ridicată din nou. 6. În Sâmbăta de sus, au ridicat o statuie (monument) de piatră în amintirea eroilor morți în război. Sfințirea tuturor s'a făcut în sfintele sărbători ale Învierii, luând parte legionarii din toate comunele învecinate în număr de 150 – 300. Nu s'au ținut cuvântări. S'a cântat numai. Șantierul urmează a se înființa în fiecare comună, în tăcere, după trebuințele locului (XXXIII, Nr. 11, 21 Iunie 1936). Astfel de prezentări abundă în fiecare număr ce-l parcurgem, un adevărat tablou sugestiv al "hărniciei legionare" la scară națională. "Înfăptuirile legionare sunt acum atât de multe – scria Pr. Moța - încât abea dacă mai putem să le vestim cetitorilor noștri în scurte cuvinte. Sunt județe în care sunt peste 20-30 de asemenea lucrări..." (XXXIII, Nr. 17, 2 Aug. 1936). În serial, în 8 numere (17 – 24, 1937), articolele trimise spre publicare "Libertății" de eroul Ion I. Moța, prezentate sub titlul "Cei din urmă articli scrise de ION I. MOȚA pentru "Libertatea" lui dragă, de pe pământul Spaniei... - Răvașe dela Legionarii Români de pe Frontul Crucii, din Spania". Tot în serial, pe același fundal, frumoasele medalioane în care sunt înfățișați cei ce au luat parte la expediția legionară din Spania pentru a lupta contra comunismului ateu.

Seria 1940-'41, București, include colaborări diverse: Viorel Trifa (Directorul gazetei din 1940), Iridenta Moța (soția lui Ionel Moța, sora Căpitanului), Pr. Ioan Moța, Vasile Posteuca, Const. Constantiniu, Mihail Apostoleanu, C-tin Pârlea ș.a., cum și numeroși corespondenți la scară națională. În numărul 8 din data de Duminică, 1 Decembrie 1940, omagiindu-se strălucita figură a celui ce a fost Prot. Ioan Moța, întemeietorul gazetei încă de la 1902, Comandantul Mișcării Legionare, Horia Sima ține să spună la despărțirea dureroasă de acest mare Român: "Părintele Ion Moța, tatăl eroului dela Majadahonda, după o viață de sbucium și dureri, închinată Neamului Românesc, a închis ochii pentru totdeauna în Capitala României Legionare.

Prigonit sub unguri pentru credința lui naționalistă, Dumnezeu L-a învrednicit pe marele Preot al neamului nostru să cunoască și zidurile reci ale închisorilor românești și să fie lovit de cele mai cumplite dureri la o vârstă împovărată de ani. Părintele Ion Moța și-a împlinit misiunea pe acest pământ... Părinte al tuturor durerilor și răstignirilor, să ierți neamului românesc umilirile și suferințele pe care Le-ai îndurat din pricina celor înstrăinați, și, nouă, tuturor, să ne dai iertarea Ta, Părinte a lui Ionel Moța și Părinte al neamului românesc”. Continuându-se evocarea Pr. Ion Moța care și-a jertfit întreaga viață în slujba idealurilor mărețe ale neamului românesc, sub titlul **“Patriarhul neamului românesc”** semnat de Vasile Posteuca, se scrie: *“A murit părintele Protopop Ion Moța. După cincizeci de ani de luptă și de jertfe în slujba neamului, a Patriei și a lui Dumnezeu! Iată o ‘plecare’, în fața căreia trebuie să cadă în genunchi și să se cutremure, tot ce e român, tot ce va fi român de acum încolo, pe lumea aceasta. Neamurile trăesc, uneori, numai prin oamenii lor mari. Acești oameni mari, adună în ei tot ce are neamul lor mai bun pe lume: noroc, credință, dârzenie, putere de dragoste și de jertfă, înțelegere a istoriei și a durerilor celor mulți și obijduiți. Și prin aceasta, sfarmă toate zidurile din calea neamului lor, răscumpărându-i în fața lui Dumnezeu și a celorlalte neamuri, mântuirea, biruința și învierea. Unul dintre acești oameni a fost și va rămâne peste veacuri, pentru întreg neamul românesc, părintele Ion Moța”*. Mai semnează, printre alții: Viorel Trifa – **“Părinte Moța”**, Ion V. Bonta – **“Copiii Părintelui Moța”**, Ioan Opreș – **“A plecat un Apostol”**, însoțite de amplul reportaj intitulat **“Cum a fost dus la locul de veci părintele Moța”**, continuat și în numărul următor. Cu această ocazie, sub titlul **“Din scrisul Părintelui Moța”**, sunt reproduse mai multe articole ale acestuia apărute în cursul anilor în gazeta pe care a condus-o cu atâta devotament, dintre care ținem să amintim câteva: **“Este înviere? Este?”** (1913), **“E oare bine ce facem?”** (1911), **“Nu uita de azi până mâine!”** (1911). Sub acest spectru al credinței nemărginite și al hărniciei românești de care a fost animat și cuprins Pr. Ioan Moța²⁾, notăm și întocmirea frumoaselor calendare pline de povețe și lucruri trebuitoare oricărui bun Român ce au însoțit publicația an de an, dovedind prin aceasta o imensă dragoste (paternală, putem spune), pentru tot ce-i românesc și în cadru de autenticitate românească³⁾. Orice alte comentarii, credem că sunt de prisos în fața impunătoarei personalități a celui ce a fost Prot. Ioan Moța⁴⁾, adevărat viteaz și Apostol al tuturor Românilor.

❖ **Sinoptica editării în cadrul ultimei reapariții:** Anul XXXVIII, 1940, Nr. 1-11; Anul XXXIX, 1941, Nr. 1-3.

Tipografia “Libertatea”; “Libertatea” (Nouă), Orăștie; Tipografia “Astra”, Cluj; Imprimeriile “Frăția Românească” și “Universul”, București.

1) _____

- În arhivele Direcției Serviciului de Cenzură din Hunedoara existau în toamna anului 1940 peste 80 de articole interzise integral, alături de alte câteva sute de texte parțiale confiscate cuprinzând note, informații sau imagini legionare destinate publicării în perioada anilor 1936-1938. Programate totuși să vadă lumina tiparului pe parcursul anului 1941 în cuprinsul noii serii a “**Libertății**”, evenimentele care survin în Ianuarie 1941 duc la încetarea publicației, fapt ce împiedică, implicit, cunoașterea acestui fond de materiale inedite. (cf. Î.P.S.S. Arh. Valerian Trifa, *convorbire particulară*, 1983).

2) _____

- Prezentând apariția numărului 7 al ziarului “**Libertatea**” în “*Revista Revistelor*” din “**Însemnări Sociologice**” (IV, Nr. 7, 1 Dec. 1940), Leon Țopa ținea să adauge în câteva rânduri: “*Această ‘Foaie pentru săteni și muncitori întemeiată, la Orăștie în anul 1902’, a pierdut pe conducătorul ei cel atât de scump tuturor Românilor, pe părintele Ioan Moța. Libertatea pierde pe cel ce a creat-o, îngrijit-o și i-a deschis gloria. Moartea preotului Ioan Moța a produs o adâncă durere întregului neam. Familia Moța, tatăl și fiul, a dat României legionare pilde de înalt românism. Prin eroismul sfânt al lui Ionel Moța, mort în Spania, România a vorbit tuturor neamurilor și a dovedit că ea are un rost în lume. Acum când și părintele lui Ionel Moța, cel ce a pus toate străduințele sale pentru a putea trimite slovă curată sătenilor și muncitorilor, a trecut în rîndul celor drepecți, se cuvine să cinștim “Libertatea”, să îngrijim de ea. Aducem aci închinarea cea mai pioasă în fața amintirii părintelui Moța, a cărui chip ne va rămîne veșnic întipărit în suflet”.*

3) _____

- Menționăm în mod special “**Calendarul ‘Libertatea’ pe anul 1938**” care este dedicat, deopotrivă, celor doi **Comandanți ai Bunei Vestiri, Ion I. Moța și Vasile Marin**, căzuți vitejește la 13 Ianuarie 1937 la Majadahonda (Spania) cum și “**Hărniciei Legionare dela 1924-1937**”, în “*minunatul șir de fotografii a înfăptuirilor legionare, care au zidit cu mâinile lor, cu sudoarea feții lor, Cămine, Biserici, Case naționale, Case parohiale, case pentru oameni săraci, Monumente, Troițe – toate cu gândul la D-zeu și pentru mărirea Lui*” – cum se exprimă autorul, în rândurile ce însoțesc prezentarea imaginilor. A se vedea și “**Calendarul Gazetei ‘Libertatea’ pe anul de la Domnul 1941**”, întocmit sub îngrijirea lui Viorel Trifa. Editura “Proprietatea Gazetei *Libertatea*”, București, 1941 (96. pag).

4) _____

- În cadrul de realizări și înfăptuiri deosebite prin care s’a evidențiat Prot. Ioan Moța, se înscrie și construirea măreței catedrale “Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” din Orăștie, ridicată prin brațe legionare și cu participarea unei case de construcții din București, după un plan al arhitectului George Cristinel. Un număr de 13 cuiburi din jurul Orăștiei și-au adus contribuția la înălțarea majestuoasei Catedrale (din toamna anului 1936 și în tot cuprinsul anului 1937, după interzicerea taberelor legionare, munca a fost prestată sub formă de

camătă), o adevărată capodoperă arhitectonică, în timpul lucrărilor fiind consemnată și jertfa tragică a unui lucrător căzut de pe schele.

◆ **"LIBERTATEA"** (2) (*Oficiul Mișcării Legionare în Exil*) Anul I, Nr. 1, Iulie 1951, Madrid, Spania. Apare sub conducerea lui Vasile Iașinschi, cu îngrijirea unui comitet de redacție compus din Prof. Ion Protopopescu, Crișu Axente, Vladimir Petrovici, George Uscătescu, Aurel Răuță și Ciril Popovici. Considerată drept continuatoare a **"Libertății"** Părintelui Moța. Articole, comentarii politice și culturale, recenzii, știri din exil și *"din țara subjucată"*. Au semnat în coloanele gazetei: Crișu Axente, Vasile Iașinschi, Ion Protopopescu, Fl. Diaconescu, Vasile Posteuca, Ilie Vlad, Dionisie Ghermani, Ștefan Neagu, George Uscătescu, Traian Popescu (T.A.P.), Ionuț Jivan, G-ral Platon Chirnoagă, ș.a. (1951-1958)

În cuvântul de început sub titlul **"Destinul Libertății"**, făcându-se analogia titlului publicației nou apărute, se spune: *"Nu e o simplă întâmplare că am ales acestei foi numele LIBERTATEA... Pentru poporul nostru robit, libertatea întruchipează astăzi idealul aspirațiilor sale. Niciodată acest cuvânt nu a avut o rezonanță mai caldă, un înțeles mai adânc și mai adevărat. Libertatea e lozinca ce unește întreaga Românie. Sufletul neamului nostru, lovit, atacat din toate părțile de oștile urii și ale negației, se retrage în adâncurile sale de nepătruns și, depe această poziție inexpugnabilă, a libertății spirituale, pregătește ziua eliberării... LIBERTATEA nu reprezintă numai un titlu, ci pentru noi este o tradiție, un simbol și o finalitate. Lupta noastră de azi se încadrează în tradiția nesfârșitului șirag de lupte pe care Românii l-au dus pentru libertatea lor"*. Menționăm: Crișu Axente – **"Intellectualul și timpurile noi"** (I, Nr. 1, Iulie 1951), **"23 August și Basarabia"** (I, Nr. 5-6, Nov.-Dec. 1951); Vasile Posteuca¹⁾: **"Revoluția interioară"** (I, Nr. 5-6, 1951), **"Spre ziua Învierii Românești"** (II, Nr. 9-10, 1952), **"Omul Petrinic"** (II, Nr. 15-16, Sept.-Oct. 1952), **"Biruința Iisusiană"** (II, Nr. 17-18, Nov.-Dec. 1952). Despre constituirea **"Frontului Libertății"**²⁾ (ca reprezentanță politică a Legiunii în Exil), aflăm din nr. 9-10 al publicației (II, 1952), fiind prezentat și actul integral de înființare purtând data de 1 Ianuarie 1952 pe care îl semnează Comitetul inițiator compus din: Horia Sima, G-ral Platon Chirnoagă, Vasile Iașinschi, Grigore Manoilescu și Ion Protopopescu, având ca deziderat închegarea unui *"front unic al rezistenței românești"*. Din explicația cu privire la numele ales al noului for politic, cităm: *"Am dat noii acțiuni numele de "Frontul Libertății", pentru că astăzi în lume lupta se dă între libertate și tiranie. Pentru că și în țara noastră oastea menită să se măsoare cu vrăjmașul se adună sub steagul libertății. Milioane de oameni freamătă la auzul acestui cuvânt"*. Tot în numărul de față: Platon Chirnoagă – **"Momente din viața Basarabiei"**; **"Destinée du Nationalisme"**

(recenzia lucrării cu titlul de mai sus de Horia Sima apărută la Paris în editura “P. E. G.”, recenzie nesemnată, cel mai probabil avându-l ca autor pe neobositul Crișu Axente³⁾); Lucia Popovici – **“O lecție amară: Muzeul de artă veche românească din Morcote: Albert Rieder”** (din care luăm cunoștință de existența unui frumos muzeu în localitatea Morcote de pe malul lacului Lugano, “o comoară”, și “minune scăpată de jaf și prăpăd... unică în lumea toată” (în condițiile ateismului devastator din țară), creația elvețianului Albert Rieder, “*prinos pe care acest străin l-a adus Țării Românești!*”; la antipod, găsim retorica amară pe care autoarea o constată la mulți români din exil, din nefericire ieșiți din cadrul de trăire și manifestare românească, constatare și întrebare pe care le-o adresează la final: “*Să coboare acum fiecare român, în adâncul sufletului său și să se întrebe: ce face pentru țara sa?... Lecția e amară! Rămâne acum ca fiecare în spațiul lăuntric al sufletului său, să spele sau să nu spele această amărăciune*”. Mai notăm: Vasile Posteuca – **“Spărgătorii Cortinei de Fier”** (III, Nr. 27-28, Nov.-Dec. 1953) cu privire la sensul și înțelesul jertfei supreme a legionarilor parașutați⁴⁾ în țară să lupte împotriva comunismului “*pentru neamul subjugat și încătușat robiei și genocidului*”, adevărat “*rug de jertfă pilduitoare aprinsă în inima neamului*”, în sentimentul legitim de măreție al faptei lor, autorul scriind: “*Îmi arde’n gene lacrima unei sfinte mândrii. Acea că neamului nostru i-a fost dat să înscrie în istorie acest moment de înaltă semnificație. Cu asemenea feciori și fapte, neamul românesc n’are de ce să se mai teamă de moarte*”. În aceeași ediție este publicat în traducere articolul intitulat **“Treisprezece Eroii Români”** pe care îl semnează J. L. Gomez Tello (apărut în ziarul “Arriba” din 8 Noembrie 1953), articol de la finele căruia ținem să extragem: “*Au fost torturați timp de două luni, - scrie acesta - judecați în două zile și împușcați în zorii unei zile în apropierea Dunărei roșii. Au avut încă timp de a privi o stea și a descoperi că moartea lor nu va fi inutilă și că dela Nistru și până în Carpați s’au înălțat rugăciuni pentru ei*”. O mică relatare de la așezarea pietrei fundamentale a Căminului Cultural Moța-Marin dela Aravaca, Madrid, găsim în numărul 37-38 (IV, Nov.-Dec. 1954), împreună cu **Actul de Fundare** al acestei instituții: “*Astăzi, în anul dela Cristos, una mie nouă sute cincizeci și patru, luna Noembrie, ziua douăzeci și cinci, în Spania, fiind Șef al Statului și Generalisim al Forțelor Terestre, Marine și Aeriene Excelența Sa, Francisco Franco de Bahamonde și Primar al Madridului, Excelența Sa D. Jose Finat și Escriva de Romani, Conte de Mayalde, de față fiind cei mai jos semnați, s’a pus în Aravaca din Castilia Nouă a Spaniei, piatra fundamentală a acestui lăcaș Căminul Cultural Moța-Marin întru credința pentru Cristos, întru dragoste pentru Neam și Țară; întru preamărirea jertfei lui Moța și Marin, căzuți la Majadahonda la 13 Ianuarie 1937, în luptă contra comunismului; întru strângerea prieteniei dintre Spania și România; întru promovarea cunoașterii de către Români a civilizației hispanice. Acest Cămin, modest, se ridică din obolul greu agonisit al legionarilor împrăștiați pe fața întregului pământ și al prietenilor înțelegători, care ne-au ajutat să ducem la îndeplinire gândul nostru*

închinat Patriei înlănțuite. Așezatu-s'a piatra fundamentală și pergamentul acestui act în colțul din dreapta dela intrarea în acest locaș, a cărui lucrare s'a început la douăzeci și cinci Octombrie una mie nouă sute cincizeci și patru. Așa să ne ajute Dumnezeu!". Sunt prezentate cu această ocazie două imagini de la solemnitatea manifestării, împreună cu o planșe schițată a înfățișării clădirii la finele lucrărilor în viziunea și concepția arhitectului, iar în numerele următoare de până la finele anului 1955, noile imagini reproduse ne arată stadiul avansat al acestor lucrări de construcție. *Basarabia și Bucovina* este tema centrală a nr. 47-48 (V) din Ianuarie-Aprilie 1956, raptul incorigibil al celor două provincii românești fiind denunțat cu toată vigoarea și contestat prin numeroase documente și hărți istorice care atestă continuitatea milenară a poporului român în aceste teritorii (pornind încă dela regatul dac al regelui Burebista), cum și un istoric al răpirii celor două provincii: Bucovina, în 1775, prin târgul dintre Turci și Austrieci, iar Basarabia, la 1812, anexată samavolnic de Țarul Alexis I al Rusiei. Alte hărți înfățișează teritoriul Moldovei de la 1856 când, în urma convenției dela Paris, Rusia este silită să restituie Moldovei partea de sud a Basarabiei cu județele Cahul, Ismail și Cetatea Albă, alta (din 1878), ne prezintă granițele după re-anexarea lașă a acestor teritorii de către Rusia urmând războiului ruso-turc de la 1877. Urmează harta României Mari dela 1918 când, prin votul "Sfatului Țării" de la 27 Martie și prin cel al Dietei de la 28 Noembrie, Basarabia și Bucovina revin la patria mamă, refăcându-se astfel în granițele ei etnice, iar un ultim clișeu ne dezvăluie hotarele României ciuntite din Iunie 1940, când în mod samavolnic Basarabia, Bucovina și nordul Herței sunt acaparate de colosul bolșevic în urma acordului secret germano-sovietic. **"Legământ cu Basarabii"** este titlul articolului de confluență pe care îl semnează în coloanele ziarului Vasile Posteuca, rânduri din care rezidă încrederea nestrămutată în dreptatea cauzei românești și a luptei neîncetate pentru revendicarea acestor vechi pământuri, până la dreptatea finală de peste ani: *"Peste mormintele noastre, visul întregirii românești va întâlni cu toate splendorile lui generația, care-l va merita cel mai deplin. Și ora acelei mărețe învieri ne va răsplăti și ne va aduna acasă pe toți câți am crezut și-am luptat până la urmă pentru biruința dreptății românești..."*. Nu mai puțin important este numărul omagial din 13 Ianuarie 1957, predilect în lb. spaniolă, cu ocazia împlinirii a douăzeci de ani dela moartea eroilor Moța – Marin cu subtitlul generic *"13 de enero de 1937 – En el vigésimo aniversario de la muerte de Motza y Marin – 13 de enero de 1957"*. Semnează în cele zece pagini ale ediției autori spanioli și români, alături de numeroase instantaneie fotografice care surprind desfășurarea festivităților dela Majadahonda în onoarea celor doi, însoțite de un text introductiv în care se specifică: *"Ei nu mai aparțin astăzi unei grupări politice – oricare ar fi ea – ei sunt astăzi ai Neamului întreg. Neamul întreg găsește, trebuie să găsească în exemplul lor, îndemnul de a renunța la deșertăciunile lumești, de a se îndrepta pe drumul sacrificiului"*. Subliniem din contribuții: Victor de la Serna –

“Profesion de Amistad a los veinte anos”; Prof. Ion Protopopescu – *“La Verdad”*; George Uscătescu – *“Nueva perspectiva de un sacrificio”*; G. Racoveanu – *“Recuerdos de Motza”*; Lucian Popa – *“Historicidad de Ion Motza”*; Vasile Posteuca – *“Nuestras propias cenizas”*; Vasile Iașinski – *“Los visionarios”*; Jose Maria Castraviejo – *“Ascension - Amplius munda me”* (versuri purtând data 29-XI-1940). În traducere spaniolă sunt publicate fragmente importante din scrisorile lui Ion Moța trimise părinților săi (preluate din lucrarea *“Testamentul lui Ion Moța”*), un capitol intitulat *“El Asalto”* purtând semnătura lui Nicolae Totu din volumul *“Crucificații – Zile trăite pe frontul spaniol”*, toate acestea completate cu două scurte prezentări biografice din viața și activitatea eroilor. La pag. 7, singurul articol în lb. română din această ediție purtând titlul *“Ion Moța – Vasile Marin”* (nesemnat, cel mai probabil avându-l ca autor pe Vasile Iașinski), alături de trei imagini date *13 Ianuarie 1948* în care sunt surprinse lucrările de ridicare a crucii de piatră la locul jertfei celor doi martiri. La fel de semnificativ este și nr. 53-56 (VI) din Aprilie-Iunie, 1957, dedicat în cea mai mare parte aniversării a *“30 de ani de la întemeierea Legiunii”*. Este, de altfel, chiar titlul editorialului pe care îl semnează Ion Protopopescu, în care face istoricul luptei începute de Corneliu Codreanu în primăvara anului 1919 cu scopul de *“apărare împotriva comunismului”*, iar data de 24 Iunie 1927 cu înființarea *“Legiunii Arhanghelului Mihail”*, când se începe organizarea *“pentru a (se) realiza revoluția de salvare a neamului”*, în primul rând prin *“revoluția interioară de regenerare a omului”*, aceasta fiind *“piatra unghiulară”* dela care se pornește: *“Omul, nu programul politic..., un om nou cu calități de erou”*. Ne rețin atenția încă două studii sincronizate, prin amploarea și tratarea evenimentului. Primul se intitulează *“În față cu adevărul”* de Vasile Iașinski⁵⁾, care, la rândul său, ține să evidențieze valoarea și importanța principiilor de la care a pornit Legiunea și prin care își călăuzește definitiv existența: *“O puternică credință crștină și o nemărginită dragoste de neam, corectitudinea sufletească, ca expresie a sentimentului de onoare și unirea ca premiză a succesului, sunt cei patru stâlpi dintru început ai Școlii întemeiată de Corneliu Zelea Codreanu, cu gândul să statornicească “domnia spiritului și a valorilor morale”*. Cel de-al doilea studiu poartă semnătura lui Ștefan Neagu, sub titlul *“Studentimea Română – Seismograf al Neamului”*, în care autorul ține să marcheze parcursul luptei tineretului universitar după primul război mondial, subliniind *“faptul că fenomenul legionar a luat ființă în sânul vieții universitare, conturându-se și lămurindu-se din dureroasele frământări ale tineretului studios...”*, iar *“cinstirea Studentimii române, cu acest prilej al împlinirii a trei decenii dela înființarea Legiunii, merită reînvierea chipului și gândului ‘celui dintâi student’, Căpitanul..., personalitatea și mesajul lui coincidând cu răscrucea istorică a generației noastre”*. Mai notăm: Vasile Posteuca – *“Mărturii iconare”*; G. Racoveanu – *“Cufărașul dela Furnicoși”*; *“La Roumanie et la Nation Roumaine dans le Sud-Est europeen”* (cu date statistice despre românii care trăiesc sub ocupație sovietică în

nord-estul frontierelor românești, cei din Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Albania și Grecia, având ca bază două lucrări documentate și valoroase: *“La Roumanie Pays latin”* de Romulus Seișanu și *“Les Macedo-Roumains”* de Th. Capidan), fiind reprodusă cu această ocazie și o hartă care înfățișează întinderea elementului românesc în aceste spații. Ca ultim aspect de expunere a publicației, ne oprim asupra ediției care încheie activitatea în exil a acestei tribune, după șapte ani de apariție (VII, Nr. 57, Septembrie 1958): **“Dialogul cu Țara”** se intitulează articolul central pe care îl semnează Ștefan Neagu în prima pagină a ziarului, stare de alarmă prin care se adresează exilului românesc cu privire la manevrele regimului comunist dela București și metodele întrebuintate de regim în încercarea sa de neutralizare și decimare a opoziției din exil, subliniind că *“sunt multe și nespuse de mișelnice, în ticluiala și fondul lor, capcanele cu care Cominternul și Desinformul ne vânează și vrea să ne ucidă pe noi, refugiații politici, dela 1945 încoace. Întâi - scrie autorul - a fost Campania compromiterii și demiterii din funcția noastră naturală de ambasadori politici. Ordinul prins în Belgia în 1948, dat către agenții din apus, spunea că ținta imediată a muncii lor trebuie să fie izgonirea intelectualilor dela conducerea comunităților românești, și apoi compromiterea prin orice mijloace a noțiunii de refugiat. Această țintă a fost în parte ajunsă... Această operă de înlocuire a exilului și de compromitere a lui – mai scrie el - a fost ajutată prin lansarea masivă a agenților din țară (prin Ungaria, Jugoslavia, Israel, etc.)”* și *“strecurarea lor în Vest... Altă tactică dată exilului românesc, pentru a-l face instrument politruc, a fost schimbarea tacticei față de Biserică. Conștienți că nu pot câștiga țările invadate, martirizând instituția creștină, au întreprins politica satanică a supleței, a coruperii în timp și a dărâmării pe dinăuntru... Așa s’a ajuns că azi atâția lupi stau ‘smeriți’ în pielea de oaie a credinciosului creștin lângă altare și’n coastele preoților... Și acum – se spune în continuarea articolului – ultima lovitură a satanei, dialogul cu Tara. O nouă nadă, cu aromă de dor și de ispită spirituală... De ce fel de dialog mai e vorba? Să discutăm cu cei ‘trimiși’ de patronii ruși dela București... Adevăratul dialog cu țara există: viața noastră exemplară, dârzenia noastră pe poziție, incandescența verbului cu care ne angajăm într’un dialog transcendent pentru ajutorul lui Dumnezeu, dela care ne va veni deslegarea. Să nu se înșele nimeni nici să nu uite...”* - ține să mai transmită autorul replica necesară a exilului și poziția fermă față de un astfel de “dialog”. Tot din cuprinsul acestui ultim număr consemnăm și **“Declarația-protest a Românilor din Brazilia”** (reprezentați prin “Casa Română” din Rio de Janeiro și Sao Paulo - întruniți pentru a comemora 10 Mai – ziua națională a României), *“împotriva acceptării coexistenței pacifice între Occident și Blocul comunist..., împotriva statu-quo-ului din țările de dincolo de Cortina de fier”* pe care îl consideră *“un act de crimă și înaltă trădare la adresa umanității”*, cerându-se expres ca în cazul unei astfel de conferințe la înalt nivel, în ordinea de zi *“să figureze în mod sigur problema statutului politic al popoarelor de dincolo de cortina de fier”* încătușate sub robia sovietică. Alte

știri, articole politice diverse privind relațiile încordate dintre Est și Vest sau note marginale pe seama evenimentelor politice internaționale sau din exil, încheie sumarul ediției.

Tipografia “Rivadeneyra, S. A.” – Madrid.

1) _____

- Credem necesar să ne exprimăm opinia în privința articolelor publicate de Vasile Posteuca și răspândite cu precădere în presa legionară a exilului, cu atât mai mult cu cât ele reprezintă adevărate punți de cunoaștere și înțelegere a omului de cultură și a luptătorului care și-a jertfit întreaga viață în sprijinul neamului românesc, în durere și suspin permanent la rănilor abătute pe trupul crucificat al țării. Considerăm imperios că întregirea lor într'un viitor volum antologic ar fi mai mult decât un act necesar de restituție pe care i-l datorăm - spre dreptă slavă -, atât marelui Român care a combătut din toate puterile ființei lui impostura și fărâdelegile ateismului comunist, cât și marelui legionar și luptător naționalist care a fost Vasile Posteuca, iconarul bucovinean rămas până la moarte înfrățit și credincios idealurilor spirituale și legămintelor sacre de la care nu a abjurat niciodată, un adevărat exemplu de urmat pentru generațiile prezente și viitoare.

2) _____

- Vezi și declarațiile speciale făcute de Horia Sima revistei “**Însemnări**” din Argentina (I, Nr. 11, Sept. 1952) cu privire la constituirea **Frontului Libertății**, cum și comentariile adiționale din articolul intitulat “**Primul obiectiv: ELIBERAREA**” semnat de Lucian Furdui, apărut în numărul următor al aceleiași reviste.

3) _____

- Bolnav și în suferință, Crișu Axente se stinge din viață în plină putere a creației, la 21 Februarie 1953. Numărul 19-20 al gazetei “**Libertatea**” (III, Ian.-Feb. 1953) pentru care atât s'a jertfit și la care a scris până în ultimul moment de luciditate, chinuit de boala nemiloasă, împărtășește fraților din exil pierderea dureroasă a Dr-ului Crișu Axente, portretul vieții și activității acestuia apărând în ediția următoare a ziarului, alături de versurile intitulate “**Gânduri**” pe care N. S. Govora le dedică ilustrului dispărut (III, Nr. 21-22, Martie-Aprilie, 1953) - vezi și nota de subsol în privința lui Crișu Axente la prezentarea ziarului “**Axa**” din lucrarea de față.

4) _____

- Pentru alte amănunte despre procesul legionarilor parașutați în România care a avut loc la București în Octombrie 1953, alături de scurte note biografice ale acestora sau articole care înfierează rechizitoriul completului de judecată al tribunalului militar obedient sistemului criminal comunist, vezi lucrarea “**Procesul Legionar din România**”, Colecția “*Omul Nou*”, Miami Beach, 1983.

5) _____

- Studiu publicat și în format de broșură, Editura “Libertatea”, Madrid, 1957.

◆ **"PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC"** (1) (*organ al Legiunii "Arhanghelul Mihail" pentru apărarea pământului strămoșesc*). Director: Corneliu Zelea Codreanu. Anul I, Nr. 1, 1 August 1927, Iași. Apariție bimensuală. Foaie de educație legionară, organizare și informații. Primul număr al revistei debutează cu o adevărată *mărturisire de credință* a celor cinci fondatori ai Legiunii, care în 12 puncte expun în articolul prim cu titlul **"Pământul Strămoșesc"**, rostul de luptă al noii organizații și rolul de viitor al publicației: *"O! Pământ al strămoșilor! De mila ta noi plângem. Vorbește. Noi te-am mai ascultat odată și ți-am jurat credință: ori te vom scoate din robie, ori vom muri în luptă. Iată ce ne face să eșim azi din tăcerea noastră – așa de lungă și poate de mulți neînțeleasă, - și să vorbim"*. Pe frontispiciu, este reproducă icoana Arhanghelului Mihail, însoțită de motto-ul: *"Spre inimile cele necurate care vin întru preacurata casă a lui Dumnezeu, - fără milă întind sabia mea"*, cu lămurirea: *"Cuvinte ce se află pe icoana Sf. Arhang. Mihail din Biserica Încoronării dela Alba-Iulia"*; flancată simetric, în partea dreaptă a icoanei, o strofă înălțătoare din poezia lui Gh. Coșbuc, **"Decebal către Popor"**: *"Din zei de-am fi scoborîtori, / C'o moarte tot suntem datori, / Tot una e dac'ai murit / Flăcău ori moș îngâbovit, / Dar nu-i tot una leu să mori / Ori câne 'nlănțuit!"*, fără echivoc, un adevărat postulat al determinării afirmate și confirmate în timp. Tot în acest număr, pe coperta interioară cuprinzând anunțurile administrative ale revistei, ni se precizează că sediul acesteia se găsește la Căminul Cultural Creștin din Iași, iar revista **"Pământul Strămoșesc"** apare în continuarea ziarului **"Spada" dela Focșani** editat sub egida conducătorilor studențimii române. Numărul 2 al revistei din data de 15 August 1927, ne prezintă succint sub titlul **"Legiunea "Arhanghelul Mihail"**, prerogativele constituante ale noii organizații și devizele ei imperative: **"credință, muncă, ordine, erarhie, disciplină"**, **"încurajând Binele și Dreptatea"**, **"tinerețea sufletului...**, **curățenia în viață, avântul și desinteresarea"**, permanent cu **"fața la dușman"**, o **"școală a Dreptății"**, având ca bază, fără ambivalență, **"fapta, nu vorba!"**, la capătul acestei școli stând **"o Românie nouă, pe care tot Românul o așteaptă... în cadrul Moralei, al Dreptului și al Legii..."**. În numărul 3 apărut la 1 Septembrie 1927, Ion I. Moța semnează un articol mai larg, dimensionat de propunerea **"jupânului-lord"** Rothermere din Anglia care – ne spune autorul – **"de curând, prin ziarele sale, a început a cere cu mare grabă, refacerea Ungariei-Mari"**. Titlul articolului: **"O vorbă ardelenescă pentru 'lordul' Rothermere – 'Ungaria Mare' și planurile jidănești"**, spune dela sine despre atitudinea autorului vis-à-vis

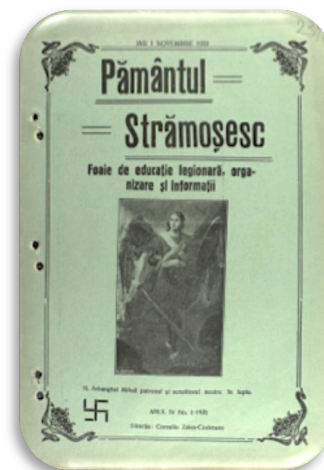

de cererile aberante ale lordului englez, expunându-le drept un plan mai vast al conspirației sioniste urmărind destabilizarea țărilor din jur și *“frăția popoarelor creștine”*, fiind speriată de ascensiunea mișcărilor antisemite și încercarea *“de înțelegeri internaționale pentru rezolvarea problemei jidănești”* în Europa. Articolul nu face altceva decât să dea un răspuns adecvat obrăzniciei *“jupânului”* nostru englez-galițian, I. Moța folosind prilejul cu această ocazie de a se adresa legitim vecinilor noștri de la vest: *“Cât despre Ungurii ce se sbat încă între aventură și seriozitate, îi întrebăm doar atât: cred ei cu adevărat, în adâncul conștiinței lor, că Ungaria veche, acel Stat ce a isbutit a ține sub stăpânirea ungară 6 națiuni străine numai grație împrejurărilor istorice speciale ale evului mediu, în care nu avea nici un rol și nici o putere idea națională, cred ei că această Ungarie veche, va mai putea fi refăcută azi, înfrângând hotărârea tuturor acestor națiuni de a-și apăra dreptul naționalității și pământul lor?”* Cu numărul următor (4) din 15 Septembrie 1927 și în continuare, purtând semnătura celor cinci fondatori, este schițată **“Organizarea Legiunii ‘Arhanghelul Mihail’**, fiind prezentate cele 4 secții ale Legiunii și scopurile lor: *secția tinerimii, secția de protecție, secția de ajutor a femeilor române și secția internațională*, continuare firească a fundamentării organizatorice a principiilor de bază expuse în cel de-al doilea număr al revistei. După numărul 24 din Decembrie (II, 1928), publicația își întrerupe activitatea. În pagina ultimă din această ediție (tipărită probabil la 4 Ianuarie 1929), citim un important comunicat adresat legionarilor: *“Conformați-vă directivelor pe care le-ați primit. Pregătiți-vă în vederea ofensivei care va începe. Purtați pretutindeni, prin mijlocul luptătorilor din mișcare, cuvântul nostru de îmbărbătare și de tărie. În curând ne vom ridica împreună, cu mai mare putere ca niciodată, deasupra vrăjmașului triumfător și obraznic. Trăiască Legiunea. Trăiască soldații ei”* – se încheie anticipativ comunicatul amintit. Revenind la 15 Iunie 1929 (III, Nr. 1), sub titlul **“Criza Financiară, Legiunea și abonații ‘Pământului Strămoșesc’**, este explicată absența publicației: *“...După consfătuirea dela 3-4 Ianuar (1929, N.N.), când ne opriserăm mai bine de 2 ore tăcuți în fața nevoilor de azi, am luat hotărârea ca, în mod ușor și nu prea bătător la ochi, să amânăm câteva luni, pe timpul crizei financiare, apariția revistei. Întocmai ca niște drumeți cari, apucați de viscol s’ar opri puțin din drum pentru binele lor și al scopului pe care îl urmăresc”*. Urmează o nouă perioadă de absență până la 10 Martie 1930 (IV, Nr. 1), când tipărirea este preluată de legionarii focșăneni, aceștia luându-și *“greaua dar în acelaș timp frumoasa sarcină de a scoate gazeta”*, aducând *“mulțumiri Părintelui Moța, căruia în cea mai mare parte i s’a datorat apariția regulată timp de doi ani”* (vezi pg. 2, art. intitulat **“Părintelui Moța”**). Aceleași

Ediția Focsani

aprecieri întâlnim și în prima pagină a gazetei sub titlul **“Mulțumire Părintelui Ion Moța”**, semnat de această dată de colaboratorii acesteia, în care se spune: *“Astăzi când ‘Pământul Strămoșesc’ părăsește cuibul dela Orăștie, în care s’a născut și a trait 2 ani, cu strângere de inimă, noi toți, cei care am colaborat la el, părăsim acest cuib, fără de care nu ne-am fi putut naște și nu am fi putut trăi. Cuibul acesta este Tipografia ‘Libertatea’ a Părintelui Ion Moța, care, ca un adevărat părinte, ne-a dat hrană materială atunci când eram amenințați să murim, ne-a încurajat și sfătuit în ceasuri grele, ne-a mângâiat atuncea când am fost loviți. Ne-a apărat. Și acum când părăsim cuibul părintesc, pentru a ne duce pe căile necunoscute ale destinului, mulțumim Părintelui Moța pentru tot ce ne-a făcut, rugându-l să ne ierte pentru toate supărările pe care i le-am pricinuit, mai ales din cauza sărăciei noastre. Plecăm și rămânem datori. Cu ajutorul lui Dumnezeu ne vom achita. Iar voi, Legionari, care veți învinge mâine în țara aceasta, împlinind idealurile ei cele mari, să nu uitați cuibul de la Orăștie și pe Părintele Moța”*. Tot în această pagină, în fruntariul intitulat **“Reapărem. Colț de stâncă”**, Ion I. Moța ține să precizeze cititorilor: *“Zilele de năpastă sufletească și materială ne-au acoperit de o bucată de vreme cu valul lor de șubredă spumă, iar cei ce ne vor pe cât mai curând moartea s’au bucurat – crezându-ne înghițiți de adâncurile neînțelese. Spada Legiunii apare astăzi, din nou, prin slovă scrisă, după ce de altfel nu se odihniase nici până acum în tăcerea care nu însemnează desarmare nici înfrângere...”* După nr. 8 din data de 1 Ianuarie 1931, se produce o nouă întrerupere care durează până la 1 Noembrie 1932 (IV, Nr. 1), când se începe publicarea gazetei la tipografia Căminului Cultural Creștin din Iași. Semnalăm din cuprinsul acestei ediții, în prim plan, apelul pe care Corneliu Codreanu îl adresează **“legionarilor din toată țara”**, în care expune ideile renovatoare și aspirațiile pe care le urmărește Legiunea pentru destinul poporului român, ostracizat de cupiditatea parlamentarilor democrați, fiind enumerate la final nouă cereri de asanare adresate guvernului *“ca măsuri de salvare imediată”*, între care *“pedeapsa cu moartea pentru manipulatorii frauduloși ai banului public”*, *“confiscarea averilor acumulate prin furt și prin fraudă”* și desființarea prin lege a *“hrubelor masonice”* de pe teritoriul României conspiratoare împotriva *“intereselor românești”*. Mai semnează în cuprins: Radu Mironovici - **“În atenția țăranilor și muncitorilor creștini”** (la rubrica de **“Întrebări și răspunsuri”**); Ion Banea - **“8 Noembrie, Ziua Sfinților Arhangheli Mihail si Gavril”**, *“voevozi ai oștilor îngerești”*; Dr. Augustin Bidianu - **“Păcatele patidelor politice”**; Ion I. Moța - **“Stăpânirea furtunei”** (în care este articulată ideia unei *“schimbări radicale”* ca *“voință invincibilă a marilor masse complet descurajate și lipsite de încredere față de actuala ordine”*);

Corneliu Georgescu – *“Cu prilejul schimbării de guvern”* (sinoptic, în trei puncte, cadrul în care “Garda de Fier” consideră “că ar trebui gospodărită Țara”, cu o “cârmuire statornică și dreaptă, scuturată de jugul politicianismului”), ș.a. Semnează versuri: A. G. Delafântânele – *“Tutova”* (în amintirea luptelor date aici de către Legionari în Februarie, Martie și Aprilie 1932, “în urma cărora toate forțele politicianilor coalizate au fost înfrânte de către “Garda de Fier”), și studenta legionară Viorica Lăzărescu cu poezia *“Pământul nostru”*, de frumoasă rezonanță: *“Pământul nostru-i cel mai sfânt tezaur / Pe care din strămoși l-am moștenit; / Din el se’nalță holdele de aur / Și stâncele bătrâne de granit”*... La 1 Decembrie apare cel de-al doilea număr în care se relatează despre *“sărbătorirea zilei de 8 Nov. 1932, la Iași”*, cu ocazia împlinirii a “cinci ani de existență” a Legiunii, este publicată *“Declarația Șefului Gărzii de Fer la Mesaj”* din August 1932, sunt prezentate mai multe dispoziții către legionarii din Capitală, *“Ordinul Nr. 1 privitor la organizare”* semnat de Corneliu Z. Codreanu, și sunt conturate în principiu cele cinci legi fundamentale după care se conduce cuibul: *“legea secretului, legea educației, legea muncii, legea disciplinei și legea ajutorului reciproc”* (*“Cum se organizează un cuib”*), alături de două articole care se adresează *“surorilor legiunii”* intitulate *“Femei și fete române”*, iscălit de studentul legionar Valentin Măcrineanu și *“Românca cea nouă”* sub semnătura lui A. Măgură. Anul ce urmează, 1933 (V al publicației), pleacă dela numărul 1 purtând data de 1 Ianuarie, în cursul acestui an tipărindu-se, dealtfel, doar în patru numere, ultimul dintre ele cu data de 9 Aprilie. Toate aceste întreruperi au fost condiționate de numeroase împrejurări nefavorabile, fie ele de necesități stringente (cum ar fi litigiul în privința Căminului Cultural Creștin unde era sediul revistei), marile dificultăți financiare ori cele întronate de condițiile politice adverse ale vremii, după cum s’a văzut. Dintre colaboratorii constanți ai publicației, semnalăm în primul rând pe cei cinci fondatori ai Legiunii în frunte cu Corneliu Z. Codreanu, Ion I. Moța, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici și Ilie Gârneață, urmați de Ion Banea (pentru un timp redactor-șef), Nicolae Totu, Gh. Clime, Iustin Ilieșu, Ioan Blănaru, Monahia Zenadia Racliș, Al. Butnaru, V. I. Onofrei, Hristache Solomon, I. Butnaru, Ștefan Anastasescu, Ion Sava și mulți alții.

Tipografia “LIBERTATEA”, Orăștie (cu excepția primelor numere apărute aici, revista s’a *bucurat* aproape constant de cenzura pretorului plasei Orăștie, Damian Petru); Tipografia “Cartea Putnei”, Focșani; Tipografia “Căminul Cultural Creștin”, Iași.

După șapte ani de întrerupere, cea de-a doua serie a revistei începe la 8 Noembrie 1940 (Anul XIII, Nr. 1), de ziua *Sf. Arhanghel Mihail, patronul Legiunii*: *“Reapărem în Iașul tinereții noastre, al idealurilor, al luptelor și suferințelor, a biruințelor și*

durerilor noastre de odinioară. Reapărem după 13 ani de lupte, de prigoane... Revenim în Iași, sub comanda lui Horia Sima*) și nu vom mai pleca. "Pământul Strămoșesc" va rămâne mereu în cetatea legionarismului, va lupta mereu de aici împotriva puhoiului de dușmani și va căuta să facă din fiecare colțișor al Iașului un sanctuar și din fiecare casă înstreinată un cuib de credință în neam și în legiune" (Corneliu Georgescu – "După 13 ani"). Sunt reproduse cu această ocazie mai multe articole tipărite în numărul 8 al revistei "Pământul Strămoșesc" din data de 8 Nov. 1927, începând cu relatările consemnate sub titlul "Ziua Legiunii la Iași" despre "legământul celor dintâi Legionari" și solemnitatea înmânării săcușorului cu țărână sfântă, rugăciunea și legământul solemn al acestora, articolul de largă cugetare și simțire creștină semnat de Ion I. Moța cu titlul "La icoană!", frumosul îndemn semnat de Corneliu Codreanu, "E ceasul vostru: veniți!", pentru a ne rezuma doar la câteva dintre cele reluate în acest prim număr al noii serii.

Imprimeriile "Cuvântul", S.A.R. București.

*)

- Vezi și "Iașii - orașul Mișcării Legionare, 8 Noembrie 1940" de Horia Sima. Imprimeriile "Cuvântul", București, 1940 (23 pg.).

◆ "PĂMÂNTUL STRĂMOȘESC" (2) (serie nouă) Director: Prof. Dumitru Găzdaru. Anul I, Nr. 1, 20 Mai 1974, Buenos Aires. Secretariatul și Administrația: Nicolae Șeitan și I. V. Petre. În memoria lui Ilie Gârneață. Paginile comemorative sunt iscălite în ordine de: N. Șeitan - "Bădia Ilie Gârneață"; C-tin Papanace - "Ilie Gârneață, Crâmpei de amintiri"; Vasile Iașinschi - "Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac"; Dorina Gabor - "Prima și ultima întâlnire cu Ilie Gârneață", precedate de o "Notă" pe care o semnează Dumitru Găzdaru (D.G.) în care expune, schematic, în patru puncte, ideile generale care stau la baza tipăririi acestei noi serii. Pe scurt, acesta precizează: "1. Nu inițiem o publicație periodică nouă, ci o continuăm pe aceea fondată de Căpitan în 1927..."; "2. Sub conducerea Căpitanului și apoi a lui Ilie Gârneață Pământul Strămoșesc a avut caracter de publicație oficială. Noi astăzi nu putem avea un oficios legionar și cu atât mai puțin o publicație oficială legionară... Voi considera însă Pământul Strămoșesc o publicație legionară..."; "3. Pământul Strămoșesc va fi revistă, nu gazetă..., revistă de studii documentare, de doctrină, de serioasă cultură românească, de luptă națională...". În ultimul punct împărtășit de Prof. Dumitru Găzdaru în introducerea sa, între altele, ține să ne asigure că: "Vom ocoli polemica în capitolele constructive ale scrisului nostru, apelând

la ea numai în cazuri de extremă necesitate: nicio construcție nu se trasează fără o prealabilă curățenie a terenului...” Cu acestea spuse, după paginile comemorative ale celor amintiți mai sus, încă neliniștit de trecut, D. Găzdaru se năpustește (în nu mai puțin de 15 pagini) asupra Comandantului Mișcării Legionare, Horia Sima, pe seama unui articol evocativ al acestuia intitulat **“La un an dela moartea lui Ilie Gârneață”**, articol publicat în *Curierul Informativ al Mișcării Legionare* dela Madrid **“Țara și Exilul”** pe lunile Mai - Iunie 1972. Articolul de intrigă polemică pe care îl semnează D. Găzdaru (dela pg. 29 până la pg. 44), se intitulează **“Omagiu profanator”** și este, spre necinstea autorului, un adevărat dezmaț de invective ieftine, de acuzații infamante, gratuite și de distorsionări abracadabrante, cumul al eșecului capitular și neputinței ce se înregistrează în tabăra minisculei dizidențe legionare, în război permanent cu trecutul și cu șefia Legiunii, ca Don Quijote. Este doar preludiul unui accelerat șir de atacuri ce se vor continua, caracterizând "tonul" revistei pe întregul parcurs al acestei noi serii. Notăm, la rubrica literară: **“Cântec Martirial”** de Ion Țolescu (versuri dedicate lui Corneliu Codreanu, titlul omonim al vol. de mai târziu publicat de poet la Madrid, în 1977). Cel de-al doilea număr din seria P. S., apărut în anul 1975, cuprinde primele două părți ale importantului studiu semnat de D. Găzdaru intitulat **“Limba și Nația”** (fiind analizate *“elementele care compun Nația: Rasa, Teritoriul, Conștiința, Limba”* și *“Raporturile dintre limbă și celelalte componente ale Nației”*, studiu pe care îl va încheia în numărul următor cu prezentarea ultimelor trei părți), amintirile lui Vasile Iașinschi intitulate **“În lagăr la Vaslui după asasinarea Căpitanului”**, cele semnate de P. Niculae în care descrie **“Ultimele zile din viața Nicoletei”**, iar Ion Țolescu continuă la rubrica literară **“Cântecul Martirial”** (versurile din această ediție fiind dedicate Nicoletei Nicolescu, Bădiței Gh. Istrate și Miti Dumitrescu). Nu lipsesc nici din numărul de față insinuările și atacurile incontrollabile pe care le face D. Găzdaru la rubrica de **Note și Comentarii**, deznădăjduit tot mai mult, se pare, de impotența taberei dizidente și de ecoul nefavorabil cu care exilul românesc a primit comentariile sale acide și puțin protocolare unui om de știință. Numărul 3 se prezintă și el în nota caracteristică de-acum, a tonului de beligeranță exacerbată, câteva din excepțiile demne de subliniat fiind la rubrica de **“Amintiri și Documente Legionare”**: Nicolae Șeitan – **“Tabăra de muncă dela Carmen Sylva”** și P. Niculae – **“La Siguranță”**, urmate la secția literară de ciclul în versuri al poetului Ion Țolescu, **“Cântec Martirial”**. Numărul 4 (1978) al noii serii (1977-78), *Volum jubiliar, Semicentenarul Mișcării Legionare, 1927-1977*. Iscălesc: Vasile Iașinschi – **“Dela Căpitan purcede gândul”** (o proiectare a Legiunii Arhanghelul Mihail și caracteristicilor ei fundamentale pe *“calea acțiunii pentru mântuirea Neamului Românesc cu fapte frumoase și jertfe grele”*); C-tin Papanace – **“Evoluția M. L. după arestarea și asasinarea Căpitanului. Cazul Horia Sima”** (în care întreține și încearcă să justifice ideea schismei produse în sânul Legiunii); Stelian Stănicel – **“Corneliu Zelea Codreanu, portret”** (caracterizările

autorului asupra personalității Căpitanului, cu adăugarea mai multor mărturii scrise rămase dela Puiu Gârcineanu, Ion Banea, Iordache Nicoară și Gh. Racoveanu); N. Arnăutu – **“În preajma Căpitanului”**; Petre Vălimăreanu – **“Domnul Inginer”** (in memoriam, Cdt. Leg. Ing. Gheorghe Clime *“căzut pentru Căpitan și Legiune, în zorii zilei de 22 Septembrie 1939, în curtea închisorii din Râmnicu Sărat”*). Sunt continuate și în acest număr atacurile caracteristice la adresa lui Horia Sima și a conducerii Mișcării Legionare pe care le face D. Găzdaru într’o prezentare referitoare la Prof. Traian Brăileanu care, (prin grija autorului nostru), ajunge în postura de... **victimă** a guvernului legionar din 1940. Ultima editare, vol. 5 din 1979, cuprinde în întregime, postum, memoriile¹⁾ Cdt. Leg. Ing. Virgil Ionescu (1892-1966), încheiate de **“Notele marginale”** la aceste memorii pe care le face D. Găzdaru, în psihoza caracteristică de patimă și defăimare a lui Horia Sima, subtilizând zvonurile drept adevăruri, cum ar fi ridicola aberație că *“s’a ajuns la înscăunarea lui Sima prin intervenția nerusinată și nocivă a lui Carol, a Lupeascăi, Urdăreanu și Moruzov”*. Astăzi, arhivele dezgropate după atâția ani, infirmă cu totul acuzațiile care s’au țesut și întreținut în chip imbecil, multe din acestea provenite chiar din surse comuniste speculative asupra cărora D. G. nu păstrează absolut nici o rezervă și le folosește în argumentările sale: Mihai Stoian, *“Moartea unui savant: N. Iorga”*, ed. 2-a, Buc. 1976, M. Fătu – I. Spălățelu, *“Garda de fier, organizație teroristă de tip fascist”*, Ed. Politică, Buc. 1971²⁾ (la pg. 69 din vol. 4 al P. Str., ’77-’78) ori pg. 71 în care utilizează o frază *de șoc* dintr’o filă-jurnal a lui... N.D. Cocea cu data de 29 Mai 1940, sau o așa zisă *“mărturie trimisă la Secretariatul Pământului Strămoșesc cu data New York, 20 Aprilie 1978”*, rezumându-se să ne informeze că... *“încă nu suntem autorizați să publicăm detalii referitoare la proveniența ei”* (vol. 5, 1979, pg. 200), desigur, o anonimă dintre cele utilizate de securitate pentru intoxicarea exilului. Se pare că, mult trâmbițata *“ocolire a polemicii”* anunțată cu atâta emfază la reapariția noii serii în punctul 4, combinată și proteguită în folosire apoi de *“extrema necesitate”*, n’a fost decât un pretext ticluit abil de reînnoire a atacurilor³⁾ pentru *“curățenia terenului”* și ultimă zvâcnire a taberei dizidente, înainte de compromisul fatal al acceptării actului mârșav dela 23 August prin aderarea la un organism din exil care considera fatidica zi ca un act de... eliberare și o serba ca atare. Adevărata Mișcare Legionară sub conducerea lui Horia Sima, nu a avut nevoie în reprezentare de astfel de resorturi quasi-legitime și disputabile, organisme politice compromise, **forța** acesteia fiind, în substanță, **forța inegalabilă a întregului și adevăratului exil românesc anticomunist**, recunoscută ca atare și temută în permanență de regimul comunist samavolnic împotriva căruia a luptat. Din păcate, cu citările pe care le face din aceste surse speculative în încercarea sa de compromitere a lui H. S. sub mantia pretinsului *spirit de solvare* a problemelor interne din cadrul conducerii M.L., Prof. D.G. creează un prejudiciu moral și face un deserviciu Mișcării Legionare dând astfel credit și legitimitate calomniilor și falsurilor asociate și prezentate în aceste lucrări.

1) _____

- Vezi în acest context și editorialul semnat de Traian Popescu apărut în revista **“Carpații”** din Madrid (XXIV-XXV, Nr. 17/18, Mai-Iulie 1979) sub titlul **“Memoriile Comandantului Legionar Virgil Ionescu”**, care pune în discuție posibilele intervenții în text ale Prof. Găzdaru și, implicit, veridicitatea afirmațiilor și integritatea memoriilor publicate. Autorul afirmă în presupunerile sale că memoriile *“amplu comentate (N.N. – de D. Găzdaru), retușate probabil și pregătite pentru satisfacerea dorinței comune ponegrirea Comandantului prin toate mijloacele”*, au fost publicate *“douăzeci și patru de ani mai târziu schimonosind prin interpolările anti-simiste, o lucrare care realmente putea complecta documentarea asupra trecutului Legiunii”*.

2) _____

- Caracterul și rolul acestor maculaturi se identifica precis cu scopul de defăimare maximă a Mișcării. În volumul manuscris *“Istoria Mișcării Legionare”* publicat pe site-ul miscarea.net, la pg. 210-211, în capitolul intitulat *“Guvernarea mixtă Antonescu – Mișcarea Legionară”*, autorul acestuia, Av. Alexandru Vergatti, descrie cu un exemplu elocvent proveniența și calitatea acestor surse preluate și folosite ilustrativ spre ponegrire în lucrarea sus amintită: *“Mișcarea Legionară, mișcare revoluționară, promovată și amplificată de marile probleme sociale și naționale românești, nerezolvate de oligarhie în cei 80 ani de guvernare, a fost inclusă într’o acțiune de guvernare care a durat patru luni și jumătate în condiții absolut ingrate. Ea trebuia să facă față – după ani de zile de persecuție morală și fizică – reorganizării cadrelor sale. Problema nu ar fi fost nerezolvabilă, dacă cei doi parteneri ar fi fost de bună credință. Din volumele publicate de G. Barbul – fostul secretar al lui Ion Antonescu – și Matatias Carp, secretar general al Uniunii Evreilor Români în perioada 1940-1944, reiese în mod clar că Antonescu nu a fost de bună credință în alianța sa cu legionarii și el a urmărit permanent fie să preia șefia Mișcării Legionare, fie să izgonească din guvern Mișcarea în condiții atât de penibile încât aceasta să fie ulterior dezavuată de cei mai buni Români. De aceea activitatea Mișcării în timpul guvernării – mai scrie acesta – nu poate fi analizată considerând cei doi colaboratori de bună credință. Mihai Antonescu a dispus (în 1940 N.N.) înființarea unei comisii speciale la Ministerul Justiției prezidată de un comunist notoriu, Traian Broșteanu, care ulterior, în timpul regimului comunist a fost utilizat în alte servicii de încredere de către comuniști. Această comisie aduna toate reclamațiile făcute de Evrei și de alți cetățeni care se considerau lezați de unele acțiuni legionare. Conform sistemului utilizat permanent de oligarhie, majoritatea documentelor colectate de această comisie erau sau false sau ‘amplificate’ – cifrele reale fiind deformate de comisie. Ele au fost folosite, după lovitura de stat pentru a se ilustra necesitatea acestei lovituri de stat; au fost folosite de reprezentanții oligarhiei, fugiți peste graniță; și sunt folosite de regimul comunist român pentru a calomnia Mișcarea Legionară...”*.

3) _____

- Pe seama acestor atacuri, vezi și editorialul - judicios argumentat - pe care-l semnează Traian Popescu cu titlul **“Asasinarea Căpitanului”** apărut în revista **“Carpații”** de la Madrid cu Nr. 18 (Anul XXII), Octombrie 1978.

◆ **"RÂNDUIALA"** (*arhivă de gând și faptă românească*). Director: Dumitru C. Amzăr. Anul I, Nr. 1, Ianuarie - Martie 1935, București. Apariție trimestrială. Această revistă de nou duh românesc a numărat printre redactorii ei nume dintre cele mai cunoscute: Ernest Bernea, Radu Gyr, Ion I. Ionică, Eugen I. Ionică, Ion Samarineanu, Ion Covrig-Nonea, Vasile Băncilă, Haig Acterian, V. P. Gârcineanu, Lucian Blaga, Mihail Polihroniade, Aron Cotruș, Pr. Ion Dumitrescu-Borșa, Iulian Vesper, Dinu Buzdugan, Dimitrie Cuclin, Horia Ursu, Gheorghe Brânzănescu, Nicolae Crișan, ș.a. Coperta revistei: Mac Constantinescu. Gravuri și desene: Al. Bassarab, Rudolf Rybiczka. *"În planul de lucru al revistei vin întâi cercetările privitoare la problemele cugetului și vieții românești, de azi și din trecut; urmează apoi înfățișări de oameni și locuri, în care suflul vieții noastre s'a ntrupat în chipuri și icoane de neștearsă recunoștință și de nepieritor îndemn pentru vremurile următoare; iar în al treilea rând, cronica își propune să judece locurile și întâmplările vieții de azi după nevoile acestei vieți și după măsura în care eforturile ei isbutesc să fie adevărate înfăptuiri românești"* – ne lămurește redacția în rândurile de deschidere cu titlul **"O arhivă de gând și faptă românească"**. **"Gând și Cuvânt"** se intitulează cercetarea directorului revistei Dumitru C. Amzăr, *"gânduri închinare în dragoste și recunoștință profesorului Nae Ionescu din partea fostului elev"*, tratând legătura *"dintre gând și cuvânt cu specială privire la limba și cugetarea românească"*, pornind dela Gheorghe Lazăr ca prim profesor român de filosofie, la semnalele de alarmă pe care le adresa Titu Maiorescu cu privire la tinerii filosofi români și importul de cuvinte străine tot mai pronunțat din lucrările acestora, împrumut sau *"rătăciri"* deloc benefice *"complexului de înțelesuri și de simțiri"* (Maiorescu) *"după firea cugetului și graiului românesc"* - cum remarcă autorul - și până la Nae Ionescu, după care tineretul de azi *"trebuie să-și creieze singur cadrul de lucru, perspectivele și 'formulele' sintetice de care are nevoie pentru a-și putea orienta munca de cercetare"*. **"Tudor Vladimirescu - Gândul și fapta românească"**¹⁾ este titlul expunerii semnate de Ernest Bernea cu privire la revoluționarul român, **"Domnul Tudor"**, pornit la 1821 în fruntea cetelor de asupriți să înlăture clasa conducătoare înstrăinată, iar *"dacă Tudor a murit părăsit de toți ai săi nu a avut moarte zadarnică. Nu, căci sunt morți care lasă vie în urmă fapta lor și a căror putere crește și se răspândește peste veacuri. Așa a fost Tudor... De aceea Tudor a însemnat cu deosebire, momentul istoric al deșteptării conștiinței naționale. El a ridicat elementul românesc pe primul plan și a semănat în sufletul urmasilor săi conștiința și mândria românească... Tudor a fost omul care, în vremea lui, a întruchipat conștiința și virtutea românească adevărată, rămânând astfel peste veacuri un ctitor și un oblăduitor al sufletului nostru național."*

“Țară și Țări” se numește amplul studiu al tânărului sociolog Ion I. Ionică²⁾ publicat în cel de-al doilea număr al revistei, în care sunt precizate – în prim plan – aspectele de cercetare a zonelor sau regiunilor care s’au păstrat în *aluatul originar* din punct de vedere al specificului cultural, folcloric sau etnografic, prin care se distanțează de “centralismul” și școala lui D. Gusti și aspectul său definit de cercetare monografică: *“Viața provincială duce prin chiar finalitatea sa la planul vieții naționale: Țările (aici în înțelesul de ținut) pentru noi îndrumă spre Țară... Țările presupun țara. Ele sunt moduri ale aceleiași vieți românești care ne învăluie. Dar, cum la baza variațiilor geografice ale țării noastre stă unitatea pământului românesc, așa la temelia lui etnică și morală stă Țara”*. La finele studiului său, Ion I. Ionică³⁾, precizându-și punctul de vedere asupra condițiilor de cunoaștere a ținuturilor (**“țărilelor”**), explică: *“În primul rând stă cercetarea realităților românești în organizările lor naturale, de unde vom avea de desprins și de ridicat legea după care se desfășoară viața noastră pământească. Aceasta ne îndrumă să încheem paginile de față prin mărturia necesității unei cercetări sistematice a viețelor regionale românești în cadrul țărilor tradiționale. În instituirea acestor studii, aci vedem unul din rosturile muncii pe care ne-o propunem”*.

Cel de-al treilea număr pe lunile Iulie - Septembrie se deschide cu un amplu studiu al lui Ernest Bernea intitulat **“Tradiție și Revoluție”**, prin care analizează stările de fapt ale revoluțiilor (care trebuie să fie “înnoitoare”, cu “scop de îndreptare a stărilor de fapt”, dar care să păstreze tradiția, “legătura cu trecutul” ca “totalitate a bunurilor câștigate și experiențelor continuu verificate în viața unui popor”). Despre **“Horia”** (la împlinirea a 150 ani dela “martiriul din Alba-Iulia”), scrie Ion. I. Ionică care ne spune: *“Pentru noi puterea sa și viața peste veac a faptei moșului iobag stă în smerenia lui, în supunerea desăvârșită poruncii momentului istoric al neamului său. El cel dintâiu a înțeles-o, el cel dintâiu a dus-o la faptă. De aci din împărtășania țăranului din Albac cu duhul strămoșilor morți în pământul atunci înstreinat al Ardealului, se ridică elementele tăriei sale, împotriva cărei întâmplările schimbătoare ale vieții nu mai pot nimic”*. Din numărul următor al revistei (vol. I, nr. 4, 1935), ne reține atenția, în primul rând, articolul cu titlul **“Începutul sforțării proprii - gânduri și străduinți ale tineretului de azi”** semnat de Dumitru Cristian Amzăr, privind sensul și modul de împlinire pe care îl urmărește tineretul naționalist: *“A rosti gânduri în vorbă și faptă proprie – e singura cale care ne stă la îndemână, pentru a ne afla pe noi înșine, pentru a fi și a ne mișca în lume, printre alții și cu alții, dar prin noi înșine. Cine înțelege prin propria lui cercetare: ce sânt, cum sunt rânduite și ce vor lucrurile acestei lumi, și cine din și prin proprie vrednicie săvârșește tot ce întreprinde, acela singur, om sau popor isbutește să devină ceea ce a fost rânduit să ajungă, înlăuntrul întregului acestei lumi, dintru începutul nepătruns a tot ce-a fost să fie. Fără încordarea creatoare a sforțării proprii, viața noastră și rostul ei în lume se abat dela firea și rânduiala lor înlăuntrul rânduelii celei mari a lumii însăși, încercându-se astfel cu păcatul cel mai apăsător și neiertat: al rătăcirii și pierzării de sine... Pentru o nouă*

educație, pentru adevărata educație a societății românești – se pronunță în continuare autorul – este nevoie de o nouă școală, de o altă pregătire pentru viață, în alte instituții, străbătute de alt duh. Noua educație, legionară, se face într-o școală nouă: școala faptei, a luptei, a efortului propriu... Tineretul de azi luptă, așadar. Pentru creierea unui nou om românesc, dar nu în absolut și în abstract, ci omul momentului istoric de azi, omul cerut de nevoile societății românești din vremea noastră, pentru care noul tineret are o adâncă înțelegere istorică... Noua educație e singura care poate săvârși în sufletul românesc de azi prefacerea de care acesta are nevoie". Tot în cuprinsul acestui număr, avându-l ca autor pe tânărul filozof Vasile Băncilă, vede lumina tiparului prima parte a expozeului privind **"Sensul culturii și 'culturalizarea' satelor"**, stabilind ca aspect esențial *"metoda proprie de promovare"* a culturalizării în mediul enunțat și considerentele de care trebuie ținut seamă (continuat în vol. II, nr. 4 și 5, 1937); Ing. G. Nicolau-Bârlad – **"Satul Românesc – Ce este față de ceea ce poate fi"** (fondul studiului analizează structura etnică a mediului rural, vitalitatea neamului românesc în mediul rural, nivelul de viață, posibilitățile de ridicare a acestui nivel ori cele de sistematizare rurală, pentru a reliefa doar o parte a subtitlurilor care însoțesc lucrarea, vol. I, nr. 4, 1935); Ernest Bernea – **"Avram Iancu"**: *"Adânc prin suferință, viu prin legătura sa cu viața și oamenii, el s'a ridicat la luptă dintr'un puternic instinct și dintr'o îndreptățită nevoie de a trăi a neamului. Nimic artificial, nimic voit din prea multă socoteală, fapta sa a purces întotdeauna dintr'un ales simț al vieții și al istoriei, din ființa comunității căreia aparținea și pe care o simțea cuprinsă întreagă în sufletul său... Pentru noi numele lui Avram Iancu este întruparea unei răspântii istorice. Pomenindu-l alături de Horia și Tudor, sporim comoara sufletului nostru cu o nouă învățătură pentru îndrumarea și creșterea energiei naționale"* – încheie autorul rândurile sale (vol. I, nr. 4, 1935).

Cu vol. II, numărul 1-4, 1937, **"Rânduiala"** își deschide paginile cu vestea tragică și copleșitoare a morții legionarilor Moța și Marin pe câmpiile însângerate ale Spaniei, căroră ține să le aducă un frumos prinos de închinare și slavă: *"Un duh de jertfă și biruință a suflat peste noi. La porțile Madridului, Ion. I. Moța și Vasile Marin au căzut luptând în armatele luminii pentru sfințirea neamului întru Hristos. Ei, cei mai buni din viața tânără a acestei Țări, ei, cei mai darnici pentru ea! În ochii lor lumina vizionară s'a stins cuprinsă de negurile morții, topind, într'un ultim fior, chipurile dragi și icoana țării cu brazii ce urcă spre cer. Mâinile lor s'au abătut încleștându-se pe pământul rece al Spaniei îndepărtate... Ci săculețul cu țărână din țărâna Țării va fi fost singura căldură trupului lor sfâșiat. ...Și inima noastră îi plânge, dar sufletul îi slăvește. Căci sufletul învață lângă ei ucenicia la o nouă viață, ale cărei orizonturi le bănuiau abia visurile noastre cele mai îndrăznețe de mărire. Ion I. Moța și Vasile Marin au murit pentru noi, pentru răscumpărarea noastră."* (**"Lui Moța și Marin închinare"**). Tot în acest număr al revistei, Mihail Polihroniade semnează studiul

mai larg privind **“Politica externă a României”**, tipărit și în colecția publicației (mai apoi reeditat de altfel în numeroase ediții și de alte edituri), studiu în care politologul legionar dezvoltă regimul alianțelor politice ale României în cadrul tratatelor politice europene, analizează *“imperialismele existente”* de care trebuie să se țină seamă și atitudinea pe care trebuie s’o adopte România în acest context, definind trei opțiuni sau – cum se exprimă autorul – cele trei căi ce *“ne sunt deschise: a) lupta împotriva imperialismului Italian și german; b) alăturarea de Roma și Berlin; c) neutralitate”*, concludând că *“politica externă românească... trebuie să rezolve două probleme esențiale: 1) în cazul unei conflagrațiuni generale să nu fie de partea învingătorilor spre a îngădui pretențiunilor ungare și bulgare să se valorifice și 2) atitudinea și apărarea față de Rusia”*, opinând că *“cea mai bună soluție este neutralitatea României în orice conflict european atâta timp cât interesele ei vitale nu sunt în joc”* și evitarea *“din răspuțeri”* a alianței cu Rusia comunistă. Prolific, nelipsit nici din această ediție a revistei, la apariția lucrării **“Pentru Legionari”** de C. Z. Codreanu, Ernest Bernea ține s’o prezinte în câteva rânduri cititorilor: *“Cartea Căpitanului cade despicător și drept pentru a năruți tendința sufletului românesc care rătăcește pe culmile înalte dar și uscate ale raționalismului. Această carte este deci în primul rând o carte de educație intelectuală. Din ea se desprinde limpede, pentru omul adânc văzător, ce înseamnă a gândi viu, sau mai precis, ce înseamnă a gândi. În ea găsim gândirea ca pe o funcțiune a vieții. Cuprinsul său pornește firesc ca apa unui izvor care țâșnește dintre stânci: pur și plin de darul vieții”* (art. **“Cartea unui început de veac”**).

Numărul 5 (vol. II) al publicației tipărit la 26 Iunie 1937, la *“zece ani de Mișcare Legionară”*, pornește cu articolul **“Căpitanul întregului neam”** pe care îl iscălește Dumitru-Cristian Amzăr, Căpitanul pe care *“îl chiamă astăzi cugetul românesc de pretutindeni”*, predestinat istoriei și *“destinului românesc”*, iar Vasile Băncilă încheie ciclul său despre **“Sensul culturii și ‘culturalizarea’ satelor”**, problema țărănească și remediile *“de valorificare spirituală a satelor”* prin crearea unui *“sistem de condiționări necesare”* respectându-se în primul rând viziunea țărănească fără de care *“nu poate fi destin românesc”*, Statul, viața și cultura noastră *“raportându-se în primul rând la această lume țărănească”*.

În cel de-al 8-lea caiet (vol. II, 1937), la pierderea tragică a viteazului General Cantacuzino, Ernest Bernea ne împărtășește câteva gânduri de recunoștință despre cel ce a fost **“Generalul”** Legiunii: *“Ceeace căpăta însă o expresie desăvârșită în ținuta interioară a acestui mare luptător și om, era sentimentul demnității, al mândriei și al distincției. Generalul era un aristocrat adevărat. Nu era numai un aristocrat de neam ci și unul de spirit. Felul său de a fi, stilul său de viață, erau dominate de această însușire. Întotdeauna, dar mai ales în momentele de grea încercare, el apărea ca un*

om ales, cu simțul tuturor nuanțelor și frumusețelor ținutei aristocrate”. Tot despre legionarul general ne vorbește și Ion Antoniu în rândurile sale intitulate **“În cumpăna istoriei”**, ca un *“om care înțelegea să spună lucrurilor pe nume. Totdeauna categoric în atitudini – necunoscând echivocul – cu riscurile cele mai mari, niciodată nu ocolea adevărul”*. Un interesant articol semnează în acest număr Dimitrie Cuclin despre **“Muzica românească în funcție de muzica universală”**, prin care ne definește în primul rând *ce este* în înțelesul ei muzica, urmărind evoluția acesteia de-a rândul veacurilor și rolul ei fundamental ca *instrument* educativ, cu speranța că și muzica românească *“amplificându-se” și înălțându-se* își va afla *“rodirea, viața și mărețul rost ce ușor i se poate profeti”*.

Numărul 9-10 (vol. II, 1937) debutează cu articolul semnat de Ernest Bernea sub titlul **“Economia Legionară sau întâietatea omului”**, preambul la un studiu de valoare iscălit de Ion Veverca despre **“Economia Românească”**, urmat de cel al lui Ion Covrig Nonea care analizează **“Mișcarea Legionară și minoritățile”**, relație în care *“e necesară o schimbare de atitudine în sufletul minoritarilor, dirijată de dorința sinceră a colaborării cu Românii. Care, odată operată în suflete, va duce la recunoașterea drepturilor noastre de stăpâni pe destinele acestei țări, cu toate consecințele ce incumbă aceste drepturi, și fixarea adevăratei poziții a lor în angrenajul statului român”*, iar nu *“permițându-și atitudini arogante și disprețuitoare față de statul care-i găzduiește și-i hrănește... Pentru aceasta însă, -continuă autorul – pentru ca să se ajungă la o asemenea răsturnare, favorabilă nouă, în mentalitatea minoritarilor, Românii, și în special conducătorii vieții românești, trebuie să dea dovadă de mult tact și simț de dreptate în raporturile cu minoritarii. Trebuie să se dea dovadă de acel simț de echitate care cinstește pe acei care îl au. Și Legiunea, prin șeful ei, când și-a fixat poziția față de minoritari, a lăsat să se înțeleagă simțul de dreptate ce o animă.”*

Pe lângă studiile de amploare, profunde și bine documentate din largul publicației, se desprinde și rubrica bogată de **“Însemnări”** prețioase tratând critic lucrările de știință, filosofie, literatură, teatru, muzică, cultură și educație, și nu în ultimul rând revistele și ziarele care se conturează din peisajul timpului. Important de semnalat faptul că în colecția editurii **“Rânduiala”** au văzut lumina tiparului merituosele studii de analize privind: *“Tineretul și politica”* (E. Bernea), *“Naționalismul Tineretului”* (D. C. Amzăr), *“Tineretul și politica externă”* (M. Polihroniade), poemul *“Țară”* de Aron Cotruș, *“Horia”* de Ion I. Ionică (ciclul *Oameni și locuri*), *“Gânduri pentru Țară nouă”* și *“Cartea Căpitanilor”* (E. Bernea), *“Suflet și Gând”* (Ion Veverca), *“Din lumea legionară”* (V. P. Gârcineanu), studii omogene care *“vor putea fi consultate oricând cu real folos, ele oglindind spiritualitatea legionară în tot ce are*

mai dinamic și mai semnificativ" – după cum preciza ziarul "**Cuvântul**" în nr. 27 (serie nouă) din 1940.

Ultimul număr al "**Rânduieții**" (vol. III, caetul 1, 1938) tipărit în Aprilie 1938, în plină instituire a macabrei dictaturi carliste și prigonire a Legiunii, "subțiată" de numele principalilor colaboratori care iau calea temnițelor și lagărelor nou înființate, este și ultima zăcănire a unei publicații fecunde, dedicată de-a rândul anilor analizei problemelor românești de la nivelul cel mai înalt al cunoașterii, rămânând până astăzi un adevărat filon orientativ de cercetare și interpretare, simbioză a laturilor complexe de spiritualitate și ideologie legionară.

Componența "**Cercului Rânduiala**" expusă în vol. 4 (I), 1935: Dumitru C. Amzăr, Alexandru Bassarab, Vasile Băncilă, Ion Belgea, Ernest Bernea, Nicolae N. Brânzeu, Ion Conea, Mac Constantinescu, Ion Creangă, Nicolae Crișan, Constantin Floru, Puiu Gârcineanu, Liliana Grigorescu, Radu Gyr, Ion I. Ionică, Eugen I. Ionică, G. Nicolau-Bârlad, Mihail Orleanu, Valeriu Papahagi, N. M. Popp, Gheorghe Racoveanu, Victor Rădulescu-Pogoneanu, Ion Samarineanu, Emil Turdeanu, Haralambie Ungureanu.

Tipografia "BUCOVINA" I. E. Torouțiu, București.

1) _____

- "**Tudor**", capitol inclus în lucrarea "**Cartea Căpitanilor**" apărută în colecția "Rânduiala", alături de alte două expuneri publicate în revistă cu privire la "**Horia**" (Vasile Ursu Nicola, conducătorul răscoalei țărănești din Transilvania de la 1784) și "**Avram Iancu**", conducătorul moșilor de la 1848-'49, cunoscut și sub renumele de "Craiu Munților".

2) _____

- Vezi și ampla lucrare de referință a lui Ion I. Ionică: "**Dealul Mohului. Ceremonia agrară a cununii în Țara Oltului**", Tipografia "Bucovina" I. E. Torouțiu, București, 1943 (ediția tipărită a tezei de doctorat a autorului nostru susținută în anul 1940).

3) _____

- Se impun câteva precizări în privința lui Ion I. Ionică, mai ales că datele referente la biografia tânărului sociolog și etnolog, chiar după 1989, au omis cuprinderea apartenenței și formației sale politice, aceasta cu atât mai mult cu cât fratele său mai mare, eminentul Dr. Ing. Eugen Ionică, cade victimă a pogromului din 21-22 Septembrie 1939, când sute de legionari de pe întreg cuprinsul țării sunt asasinați în chip bestial din ordinul camarilei. Născut la Zărnești, în 26 Iunie 1907, tânărul Ion I. Ionică urmează școala primară din localitate, după terminarea acesteia înscriindu-se la Liceul "Andrei Șaguna" din Brașov pe care îl urmează în primii ani, mai apoi transferându-se la Liceul "Gheorghe Lazăr" din Sibiu unde se găsea ca elev fratele său mai mare, Eugen, și unde își termină studiile liceale în anul 1926. În toamna aceluiași an, Ion I. Ionică devine student al Facultății de Litere și Filosofie. Interesat spre sociologie, în 1929 ia parte la cercetările monografice de la Drăguș în cadrul echipelor studențești, cercetări pe care le va continua în cursul anilor următori și în alte

zone ale țării. Se înscrie la Facultatea de Drept din București pe care o absolvă în 1932 obținând titlul de avocat. Urmează și cursuri de pedagogie, ajungând să predea filosofie și limba română la liceul "Andrei Șaguna" din Brașov unde se stabilește temporar. Călătorii de studii în Franța unde, sub tutela etnologului Marcel Mauss, se înscrie pentru susținerea doctoratului. După Ianuarie 1941 și noua prigoană antilegionară, Ion I. Ionică se refugiază în Germania. După actul trădător dela 23 August 1944, ocuparea României de către trupele bolșevice și formarea în exil a Guvernului Național dela Viena condus de Horia Sima, ocupă postul de reprezentant al acestui Guvern în Croația (vezi C. Mohanu – *"Ion I. Ionică, elemente biografice"* în **"Dealul Mohului"**, Ed. Minerva 1996). Moare, în împrejurări încă neelucidate, încercând să treacă munții în Italia, în Decembrie 1945 sau Ianuarie 1946. Câteva consemnări pe seama acestui fapt, le găsim totuși într'unul din volumele memorialistice scrise de Horia Sima: *"Pe Ion Ionică l-am întâlnit la Innsbruck înaintea Crăciunului, tocmai când mă pregăteam să trec munții în Italia. În camera lui mobilată, am dormit câteva nopți. Cum am povestit mai înainte, cu Crivăț, Borobaru și Mailat, am trecut munții pe la pasul Brennero îndată după Crăciun. Nu știu în ce împrejurări Ion Ionică s'a întâlnit la Innsbruck cu Ministrul Vladimir Cristi și au plănuit împreună trecerea în Italia. Din câte am aflat mai târziu, destul de vag, au dat peste o călăuză de origine croată, care și-a luat angajamentul să-i treacă în Italia, pentru o anumită sumă de bani și pentru țigări. Însoțiți de această călăuză, - scrie în continuare Horia Sima - au pornit peste munți în Italia, nu știu dacă pe la Brennero sau prin altă parte, și, din acel moment, nu s'a mai știut nimic de soarta lor. În Italia nu au ajuns niciodată și nici nu s'au aflat trupurile lor pe undeva. Probabil că au fost uciși de călăuză, care i-a omorât pentru a-i jefui. Trupurile lor le-a azvârlit undeva într'o prăpastie și așa se explică lipsa oricărei urme de la ei"* (Horia Sima – **"Guvernul Național Român dela Viena"**, Editura "Mișcării Legionare", pg. 239-240, Madrid, 1993).

◆ **"ROMÂNIA CREȘTINĂ"** (*"Organ al Sindicatului Ziaristilor Creștini din Basarabia"*). Complementar, cu precizarea că este: *"Tribună de Luptă Naționalistă – Creștină"* și *"Apare sub conducerea unui Comitet"*. De la Nr. 9, 15 Iulie 1935, ca Director nominal: Sergiu Florescu (Președintele Sindicatului). Anul I, Nr. 1, 24 Martie 1935, Chișinău. Inițial cu apariție la fiecare 10 zile, mai apoi bilunară, iar de la 1 Oct. 1935 săptămânală, cu un tiraj de 11.000 exemplare. De la Nr. 13 (I), 15 Septembrie: *"Tribună de Luptă Naționalistă - Creștină"*, iar de la Nr. 16 (I), 17 Octombrie, cu adaosul în subtitlu de *"Tribună Independentă de Luptă Naționalistă – Creștină"*.

*"Ajutați-ne, frați români, să mergem înainte – scrie încă dela primele rânduri Sergiu Florescu: să realizăm acea unitate românească, care să ne dea dreptul să spunem că **România este Românească și Creștină!**"*. *"În jurul acestui steag - subliniază la rândul său Sindicatul Ziaristilor Creștini din Basarabia în apelul din prima pagină adresat cititorilor - chemăm pe oricine care a pronunțat primul cuvânt 'mamă' în limba românească și s'a botezat în credința Dumnezeului străbunilor noștri, care până astăzi au rămas păstrători credincioși ai sufletului, limbei, datinelor, idealului și credinței noastre*

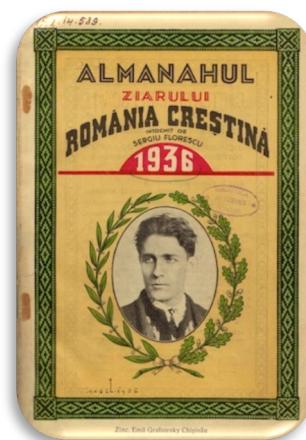
curat românești” (“**Ce vrem?**”).

Redactori: C-tin Pârlea, Cicerone Mucenic, Dr. Ion Cantacuzino, Nicolae Roșu, C-tin Gane, Nicu Iancu-Păltinișanu, Prof. Sima Simulescu, Traian Cotigă, Sergiu Florescu (pseud. Sergiu Delanistru, S. Croncănel, Omul Verde, S. F. Bucovineanu, S. Arcașu, Țepeluș ?), Leon Bossie, Col. Ion Diaconescu, Viorel D. Trifa (membru activ al “Sindicatului ziaristilor din Basarabia”, delegat să reprezinte ziarul în tot Ardealul), Sergiu Roșca, Gh. Al. Arghiropol (Preș. Centrului Studențesc Chișinău), C-tin I. Goga, Valeriu Cârdu, Victor P. Gârcineanu, Gh. I. Dimitriu, Radu Gyr, Nicolae Totu, Fluor Dan Rădulescu, Ion Diaconescu (ziarist desemnat să reprezinte ziarul în calitate de redactor pentru Capitală și jud. Ilfov, din Sept. 1937), Vasile Teodorescu, Pr. Emilian Cucuetu, Octavian Cerchez, cum și numeroși corespondenți la scară națională. În cadru propriu, *Biblioteca și Editura Ziarului “România Creștină”* conduse de Sergiu Florescu, în care s’au publicat mai multe broșuri de cunoaștere destinate publicului sau tineretului legionar din Basarabia (vezi, spre exemplu, “**Îndreptar juridic pentru legionari**”, 1935 – mai târziu reprodus și în nr. 50 al ziarului din Ianuarie 1938, “**Acțiunile subversive ale evreilor din România**” sau “**Rolul evreilor în Revoluția Rusă**” din același an întocmite de Sergiu Florescu, chiar dacă nu toate au purtat antetul propriu al editurii), ș.a.

*“Dacă **Revista Mea** este cea mai bună revistă de doctrină legionară, **România Creștină** este cea mai curajoasă, cea mai citită și răspândită, cea mai bine redactată și cea mai bine informată tribună independentă de luptă naționalistă-creștină...”* – opina Filotea Dumbrava în “*Bibilografia publicațiilor periodice*” apărută în revista *femenină* “**Flori de crin**” condusă de preotul unit Teofil A. Bălibanu din Șimleul-Silvaniei (V, Nr. 4, Aprilie 1936).

Interzis de cenzură*) la 1 Mai 1936, ziarul reușește să revină în arena luptei – urmare a numeroaselor apeluri de legalizare – abia la 12 Septembrie 1937, purtând de-acum subtitlul de “*tribună naționalistă scrisă cu duh legionar*”. Într’un anunț prealabil trimis de Sergiu Florescu ziarului “**Buna Vestire**”, publicat în nr. 135 din 10 August 1937 sub titlul *Reapare ziarul “România Creștină”*, citim în primele rânduri: “*D. Sergiu Florescu, redactorul nostru pentru Basarabia și directorul ziarului “România Creștină”, ne roagă să publicăm următoarele: Dragi camarazi, vă aduc o veste îmbucurătoare: După 15 luni de suspendare, Ministerul de Interne (cu adresa Nr. 524 din 29 Iulie 1937) îmi face cunoscut că mi-a aprobat cererea de reparație a ziarului “România Creștină”*. Desigur, în fața acestei rezoluții favorabile, S. Florescu nu-și putea ascunde bucuria, împărtășind-o imediat cercurilor legionare și publicului cititor, dar și ca o balanță sau garanție că ministerul nu o va revoca și se va ține de cuvânt – o practică obișnuită în acele zile când cenzura își putea schimba de la o zi la alta atitudinea. În articolul din prima pagină a acestui număr semnat de Traian Cotigă intitulat “**Reparația României Creștine**” (III, Nr. 44), acesta ține să clarifice cititorilor: “**România Creștină reapare după o întrerupere pe care nu ea a dorit-o. La care alții au forțat-o. Vina o purtăm noi. Pentru că am socotit că este bine și**

cinstit a spune adevărului pe nume... Noi am crezut și credem și acum, că nu trebuie să facem din gazetărie un prilej de târguială negustorească, ci să fim purtătorii de cuvânt ai durerilor neamului nostru românesc și, necruțatori față de dușmani, să le rupem masca de pe față. Născuți și crescuți din pământ românesc, auzim chemarea pământului acestuia și-i tălmăcim în vorbe suferințele lui. Și, în acelaș timp, facem spovedanie cinstită de tot ceea ce credem, de tot ceea ce gândim, arătând românimei drumul aspru, dar drept și luminos al mântuirii sale". La rândul-i, comentând motivele care au redus la tăcere gazeta în noua rubrică din pag. 3 intitulată **"Viața Legionară – Credință, Luptă, Sacrificii"**, în răspunsul său adresat celor care au ținut să-și exprime bucuria și să felicite reparația iminentă anunțată prin ziarul **"Buna Vestire"**, Sergiu Florescu înfățișează împrejurările petrecute, cu câteva amănunte relevante: *"La 1 Mai 1936, - scrie acesta - fără nici un motiv legal, ministerul de interne a dispus suspendarea **"României Creștine"** – 'până la noi dispozițiuni'. Toate protestele și intervențiile făcute, pentru a se intra în legalitate, au răsunat în pustiu... La ultima cerere de reparație – din vre-o 15-20 de cereri repetate lunar – ministerul de interne, cu adresa Nr. 524 din 29 Iulie 1937" răspunzând în final, "că s'a aprobat reparația".*

*"După doi ani de nedreaptă suspendare, - scria ziarul **"Omul Nou"** din Brăila – săptămânalul **"România Creștină"** al neobositului român și publicist Sergiu Florescu – a reapărut. Foaia aceasta are mulți adversari și tot atâți prieteni. Primul număr, apărut după abuziva suspendare, condensat, grav, viu, verde și bogat, este o desăvârșire. Urăm, camaradului Sergiu Florescu, biruință în lupta grea pe care a pornit-o în Basarabia, pentru învierea românismului" – ținea să sublinieze în salutul său de întâmpinare Stere Mihalexe, directorul ziarului brăilean.*

Consemnăm și adaosul de noi spații introduse în corpul ziarului, primul dintre ele intitulat **"Slovă Legionară"**, de promovare a literaturii și publicațiilor legionare, cel de-al doilea sub titlul **"Însemnări în cartea verde"**, cu menirea de a expune fărădelegile autorităților îndreptate împotriva legionarilor: *"Legionarii să nu uite numele acelora ce, nesocotind legile țării, deslănțue prigoană contra lor!"*, îndemnându-i ca să aducă la cunoștința justiției toate nelegiuirile înregistrate. Astfel de abuzuri, deosebit de numeroase pe întreg cuprinsul țării, vor fi prezentate mai pe larg și în alte pagini ale ziarului, provenite din depeșele corespondenților primite la redacție, atenționați asupra condițiilor pe care astfel de informații trebuie să le întrunească în vederea publicării: *"Nu publicăm decât articole, scrise pe bază de fapte concrete. Acuzațiile vagi, lipsite de date precise, nu-și au locul în ziarul nostru"* (III, Nr. 46, 27 Sept. 1937, **"Informațiuni"**).

Deși trecut prin serviciul cenzurii și autorizată publicarea și răspândirea acestuia la scară națională, **"România Creștină"** va întâmpina obstacole la fiecare nouă ediție, un exemplu elocvent în această privință fiind însăși protestele pline de indignare

adresate autorităților de directorul ziarului, Sergiu Florescu. Într'unul dintre ele, făcut public sub titlul **Confiscarea "României Creștine"** și apărut în prima pagină a ziarului cu numărul de mai sus, citim: *"Duminică 19 crt., din ordinul ministerului de interne, organele polițienești au confiscat ziarul 'România Creștină' (Nr. 45) – în mai multe localități din țară. Față de acest abuz – se scrie în continuare – directorul ziarului nostru a trimis d-lui ministru Ion Inculeț următoarea telegramă: 'Domnului ministru Ion Inculeț, str. G-ral Cristescu 6, București. Autoritățile polițienești din țară au confiscat astăzi ziarul România Creștină. Întrucât ziarul avea aprobarea cenzurei, protestez cu toată energia mea de legionar contra acestei noi nedreptăți ce mi se face. Ce aveți cu mine, domnule Inculeț, de-mi faceți atâta rău? Cinsprezece luni ați ținut ziarul suspendat, iar când abia am început să reapar, procedați la confiscare – pentru a-mi creia pagube morale și materiale? Dece nu aveți aceeași atitudine și față de presa jidovească? Semnat: Sergiu Florescu, dir. ziarului 'România Creștină' – Chișinău".* "În urma acestei telegrame - continuă redacția comentariul său – ministerul de interne a revenit asupra confiscării, restituind ziarele ridicate de poliție, iar d. Mihail Voia, prefectul jud. Lăpușna, - nu știm din al cui ordin – a cerut scuze d-lui director al ziarului, regretând cele întâmplate. Bine, dar cine plătește paguba? La tipografie plătim bani, nu 'scuze' – oricât de oficiale ar fi aceste scuze! Doamne, Dumnezeule, oare în ce țară trăim!?" – se încheie comentariul plină de revoltă în urma celor întâmplate. Un interesant studiu în trei părți despre **"Cum trebuie înțeleasă Dreptatea socială?"** semnează Gh. D. Orșoveanu în parcursul nr. 45, 47 și 48, concentrat asupra diferențelor care caracterizează Mișcarea Legionară în opoziție cu *"individualismul democratic"* al partidelor și neajunsurile acestuia, sau cu dogmatismul de esență comunistă, arătând că *"Mișcarea Legionară pune neamul mai presus de individ"* și că *"acest Neam Român este pe primul plan al preocupărilor legionare"*, principiu definit de însuși C. Codreanu în cartea sa **"Pentru legionari"** când se exprimă cu privire la *"dreptatea legionarului în cadrul dreptății neamului"*. În planul moral-creștin, arată autorul, *"Legionarii sunt pentru dreptatea socială creștină. Dumnezeu este în centrul preocupării lor, toată activitatea lor desfășurându-se în funcție de existența lui Dumnezeu și a poruncilor sale..."*, iar sistemul de inegalități și *"nedreptăți sociale, Mișcarea Legionară, bazată pe omul nou al credinței, al muncii și al jertfei"*, îl va dărâma, *"căci dacă trebuie să se respecte dreptul fiecărui cetățean la muncă, în schimb nu se poate tolera supravaloarea muncii pentru a primi câștiguri nemeritate"*. Tot de la nr. 45 din 19 Sept. și în continuare, sunt însemnate problemele muncitorimii și țărănimii, cadrul optim de tratare și soluționare a acestor probleme din perspectiva Legiunii, extrase din broșura recent apărută **"Mișcarea Legionară și Muncitorimea"** de Traian Herseni, iar Cicerone Mucenic, citându-l la loc de frunte pe Aurel O. Popovici: *"Naționalismul este un rang de nobleță, o treaptă de nobleță pe scara culturii"*, va fi prezent mai apoi în decursul mai multor numere cu expozeul **"Legiunea și învățătorii"** (III, 57, 12 Dec. 1937 – IV, 60, 2 Ian. 1938) publicat inițial în revista **"Însemnări Sociologice"** din Cernăuți (III, Nr. 8, Nov. 1937), despre dezavantajele sistemului de predare în școlile românești și implicațiile negative asupra educației elevilor.

A se vedea și **"Almanahul ziarului România Creștină - 1936"** întocmit de Sergiu Florescu, cu numeroase imagini din taberele legionare de muncă din Basarabia și

din alte părți ale țării, apărut la zincografia "Emil Grabovsky" din Chișinău, 1935; la fel, "**Calendarul de perete al ziarului România Creștină**" (pe anul 1938), apărut la mijlocul lunii Decembrie 1937.

❖ **Sinoptica editării:** Anul I, 1935, Nr. 1-25; Anul II, 1936, Nr. 26-43; Anul III, 1937, Nr. 44-59; Anul IV, 1938, Nr. 60-65.

"Tiparul Moldovenesc", Tipografia "Presa Bună" și Tipografia "Uniunii Clericilor Ortodocși din Basarabia" – Chișinău.

*)_____

- Vezi și anunțul din nr. 15 (I, pg. 4, 10 Octombrie 1935) intitulat "**Operația cenzurii**", care înștiințează următoarele: "*Cititorii și colaboratorii ziarului nostru sunt rugați să ne scuze că anumite articole nu au înțelesul cuvenit. Aceasta nu e vina noastră, ci a cenzurii care ne 'operează' fără milă*". Este de fapt începutul unei cenzuri acerbe, manifestată la final prin însăși interzicerea publicației. În nr. 16 al ziarului (I) din 17 Oct. 1935, adresându-se la rubrica de corespondență a redacției din ultima pagină unui legionar care își exprima dorința de colaborare (Al. Aldea-Fruntaș din Craiova), redacția ținea să-l avertizeze: "*Puteți trimite articole de educație legionară. Evitați a scrie 'Căpitan' sau 'Legionar', nu ne permite cenzura*". Cum vom observa în continuare (sau chiar în numărul amintit mai sus), editorialul ziarului sub titlul "**Anarhie național-țărănistă**" va fi *forfecat* în cel mai grosolan mod cu putință, devenind completamente ilizibil. Pe seama acestei stări reprobabile va scrie Constantin I. Goga în ediția următoare a publicației, în articolul din prima pagină pe care-l intitulează "**Cuvântul care înspăimântă**" (I, Nr. 17, 27 Oct. 1935), în care își exprimă indignarea și biciuiește exercitarea arbitrară a cenzurii: "*Cuvântul care înspăimântă... Zămislit a fost în sufletul oastei verzi. Strigat a fost prin tulnicile sufletului, de purtătorii crezurilor sfinte. Dăruit a fost unui **fiu al codrului**, care pe culmea vremii, ca feții din povești s'a ridicat... Cuvântul care înspăimântă dușmanii, e cuvântul pe care noi n'avem voie să-l strigăm... Harapnicul stăpânirii se va înfășura după trupul celui care va cuteza să-l spună iobagului român... Cuvântul care înspăimântă pe hingherii naționalismului trebuie scos din inimi și spânzurat la intrarea cluburilor liberale, ca trofeu al 'marilor' victorii politicianiste. O lume întreagă de saltimbanci se războește cu un cuvânt... Numele Conducătorului (cenzurat – N.N. Legiunii) spuneți-l în șoaptă, în tăcere de cămin, în umbra de icoană, în fața altarului, pe uliți de sate pustii, sub cetini de codrii... Când nu mai aveți putere, lăsați-l cu jurământ celor din jur, ca să-l strige mai departe...*", încheind cu îndrăzneală și sarcasm plin de subînțeles: "*Trăiască cine știm noi!... Trăiască cel pe care noi îl iubim!... Trăiască România pe care noi o dorim!...*". Cenzura nu se va limita în viitor doar la cele două cuvinte amintite mai sus, ci va folosi un întreg arsenal de pretexte pentru suprimarea oricăror opinii ce ar fi lezat așa zisa "ordine de stat".

◆ **"ȚARA ȘIPENIȚULUI"** (*revistă de cultură și luptă națională - organ al Societății cultural-naționale "Țara Șipenițului"*). An I, Nr. 1, Iulie 1936, Cernăuți. Redacția și Administrația: Cuciurul-Mare, Hadilău, Cernăuți și Stăuceni, jud. Cernăuți, Bucovina. Apare odată la două luni. În **"Cuvântul înainte"** al primului număr, parafrazând îmbărbătoarele cuvinte ale părintelui naționalismului românesc, Mihail Eminescu: **"Fiți Români! Români și iar Români!"**, revista se angajează să facă *"operă de românism și de afirmare a lui"*, să dezbată *"problemele locale"* și să înfățișeze bogatul și inegalabilul tezaur etnografic local, *"intrând cât mai adânc în realitățile acestei regiuni"*, cu credința exprimată *"că numai cunoscându-ne pe noi înșine, în adevăratele noastre realități naționale, ne putem găsi orientarea adecvată sufletului nostru și ne putem fixa stilul nostru propriu de viață"*. Redactori: Pompei Atanasiu, Cicerone Mucenic, Constantin Iacob. Printre colaboratori: Prof. Traian Brăileanu, Mircea Streinul, Vasile Posteuca, C. Loghin, Teofil Lianu, Dragoș Vitencu, G. Drumur, Erast Hostiuc, Leon Țară, Const. Iacob, Liviu Rusu, Teodor Bălan, Ovidiu Țopa, Rudolf Rybiczka (gravuri), ș.a. Remarcăm din primul număr al publicației: **"Țara Șipenițului"**, un scurt și lămuritor istoric pe care-l semnează Teodor Bălan despre această *"țară românească, creiată de Români și locuită pe vremuri de Români"* la începutul secolului al XIV-lea, de pe ale cărei meleaguri s'au ridicat Mușatinii și *"o serie de iluștri bărbați, vestiți în războaie și cumpătați în timp de pace"*. **"Românismul din nordul județului Cernăuți"** este titlul articolului iscălit de Ovidiu Țopa, care se preocupă de *"românitatea pământului din nordul Bucovinei și despre rutenizarea Românilor din această regiune"*, luând ca bază, în special, lucrarea preotului Dimitrie Țopa **"Românismul din Nordul Bucovinei"**, același autor creionând și figura marelui și dârzului Român **"Dionisie Bejan"**, ca *"unul din cei mai de seamă clerici ai arhiepiscopiei cernăuțene"* care *"a condus timp de 30 de ani lupta pentru trezirea elementului românesc, rutenizat ca limbă, din nordul Bucovinei"*. Despre **"Bucovinism și românism"** scrie Mihail Cungrea, avertizând că *"elementul cel mai periculos în Bucovina sunt ucrainenii, pentru că ei sunt agitați de un ideal național și deci fanatici"*, adevăr puțin surprinzător, confirmat decade mai târziu prin constituirea Ucrainei și încorporarea Bucovinei în componența ei, grație și lașității conducătorilor României din acel timp care au acceptat fără nici un fel de crâcnire raptul produs. Câteva **"Însemnări pe marginea realității"** semnează Pompei Atanasiu care înfățișează cu durere *"nepăsarea dusă uneori până la tembelism, individualism anarhic și mai ales lipsă de conștiință publică, de respect pentru bunul social"* a unora, datorate *"autorității"* puțin interesată de îndreptare, fiind ea însăși *"surpată la temelii ei"*. Tot din cuprinsul acestui prim număr ținem să subliniem rândurile pe care le semnează Liviu Rusu despre **"O problemă de educație muzicală neglijată"**, educație *"care*

trebuie să se întemeieze pe un *ethos* românesc al muzicii și să pornească dela cele mai umile forme de manifestare artistică populară, dela genurile muzicale ale poporului”, Dragoș Vitencu analizează în rândurile sale raporturile de viitor dintre **“Noi și Ucraina Mare”**,¹⁾ Pr. Erast Hostiuc descrie **“Schitul Zamoștea 1722 - 1783”** de pe teritoriul satului cu același nume, iar Constantin Iacob se preocupă în articolul **“Grădini de copii”** de *“rolul național, pe care școala trebuie să-l aibă în Bucovina”*, el îngrijindu-se și de bogatele **“Note Mărunte”** dela finele publicației, alături de Mircea Streinul și Pompiliu Atanasiu care se ocupă de rubrica de **“Cărți și Reviste”**.

Cel de-al doilea număr al revistei apărut pe lunile Septembrie - Octombrie 1936, expune în același ritm elementele de cunoaștere ale Țării Șipenițului, Pr. Erast Hostiuc în notele sale monografice înfățișându-ne **“Sate și biserici din Bucovina de peste Prut”**, I. Vasiliță ne prezintă câteva date **“Din trecutul satului Răpujineț”**, iar L. Țopa descrie **“Românismul din Nordul Bucovinei”**, din lucrarea *“Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta Bucovină”*²⁾ a lui Dimitrie Țopa. Despre **“Secolul unității naționale”** vorbește L. Țară, care decalează în expunerea sa trei momente distinctivă care au dus la destrămarea spiritului secolului al nouăsprezecelea: în primul rând *“concepția determinismului economic”*, excrescența *“spiritului raționalist”*, cel de-al doilea moment *“războiul mondial ca prilej de mari experiențe psihologice, politice și spirituale”*, iar cel de-al treilea provenit din *“criza morală și economică”* de după război. Autorul, purcede să ne prezinte caracteristica *“noii așezări de lucruri, cea din secolul al XX-lea”*: *“Secolul unității naționale, – spune el – însemnează așezarea fiecărui popor la locul său cu demnitate și prestigiu, printr’o ordonată și autoritară manifestare a fiecărui stat. Autoritară, întrucât apărarea a ceea ce-ți mai drag, aceea ce-ți dă un rost în lume, însemnează angajare solemnă pe viață și pe moarte”*, adăugând că *“nimic nu ne îngăduie poziția de indiferență, de așteptare... România – mai spune el - n’a intrat încă în secolul unității naționale. Toate manifestările ei de fond, viața culturală superioară, academică, elanul tineretului, situația economică precară, în sfârșit, ca o umbră ce torturează, starea morală decăzută, toate, duc spre o profundă schimbare”*, sunt tot atâtea motive de îndeplinire: *“Este timpul suprem să pășim spre înfăptuirea unui Stat românesc puternic și temut, ridicat pe o solidaritate indestructibilă, creatoare de valori culturale superioare!”*. Tot în această ediție, Cicerone Mucenic publică nuvela cu titlul **“Mitul”**, iar Mircea Streinul nuvela **“Singurătate”** pe care o dedică preotului C. R. Crișan, sunt publicate versuri semnate de George Drumur, Teofil Lianu, Octav Sargețiu, Neculai Pavel, Marin Dogaru, George Chlopină și Mircea Streinul. Pompei Atanasiu reia sub titlul **“Pe marginea școlii primare din Bucovina”** problema școlii românești din această provincie dezbătută și de Constantin Iacob în numărul anterior al publicației, ocupându-se și de rubrica **“Note Mărunte”** împreună cu ultimul menționat mai sus, C. Iacob. **“Cărți și Reviste”**, interesanta rubrică îngrijită de-acum

În cea mai mare parte de Mircea Streinul, aduce frumoase elogii presei naționaliste și românești, accentuând importanța și valoarea ei culturală, ia atitudine și se războiește cu cea de stânga gen *“Cuvântul liber”* care – așa cum cum ne explică autorul – *“și-a încheiat apariția ca revistă socială, literară etc. Reapare, însă, ca monitor pentru Moscova și servește la împachetatul galoșilor lui Blumenfeld”*, considerându-le din această perspectivă, ca ziare sau *“reviste complet inutile și pe care nici un Român n’ar trebui să le citească”*.

Numărul 3 al publicației din Noembrie – Decembrie 1936, pornește cu un important studiu al Prof. Traian Brăileanu intitulat ***“Cheia de boltă pentru o filosofie a comunității românești”***, în care este amplificată necesitatea unei filosofii proprii naționalismului românesc, și *“fiecare Român în luptă pentru salvarea comunității românești trebuie să-și facă examenul de conștiință, să reflecteze asupra lumii și vieții și să-și dea seama de rolul său în comunitatea de care e legat. Dela conștiința proprie trebuie să pornesc, căci ea îmi pune întrebări, ea mă îndeamnă să mă consider ca ceva unic în lume, ca valoare absolută și scop suprem, toate celelalte nefiind decât mijloace pentru desăvârșirea personalității și libertății mele”*. Câteva precizări deosebit de importante face C. Loghin în articolul ***“Jurnaliști bucovineni”***, din care aflăm că *“cea dintâi publicație românească cu caracter periodic a fost scrisă de un bucovinean, Toader Racocca; fiu de răzeși din Carapciu pe Ceremuș, lansează încă în anul 1817 o ‘înștiințare pentru gazete românești’, anunțând că vrea să publice un ziar cu știri din diferite țări și ‘cu toate învățăturile tălmăcite pe românie, începând dela gramatică până la teologie’. Și de fapt această publicație sub numele de Crestomatec Românesc a și apărut în anul 1820, deci cu aproape un deceniu înainte de Curierul Românesc a lui Heliade Rădulescu și Albina Românească a lui Asachi, pe care le considerăm ca cele dintâi ziare românești”*. Autorul parcurge cadrul de evoluție al presei românești din Bucovina, însemnătatea ei în viața Românilor din această provincie căzută sub monarhia austriacă și eforturile susținute ale jurnaliștilor bucovineni cum ar fi Iraclie Porumbescu, cei trei frați Hurmuzachi, Ir. Porumbescu sau Aron Pumnul, și până la cei din urmă, înainte de primul război mondial: Pr. C. Morariu, Pr. Atanasie Gherman, Iorgu Toma, Prof. G. Tofan sau Prof. I. Grămadă. ***“Fântâna cu pandur”*** se numește frumoasa baladă pe care o semnează Radu Gyr în acest număr al publicației, alături de versurile lui Aurel Marin dedicate *“prietenului Mircea Streinul”* intitulate ***“Scrisoarea din munți”***, Yvonne Rossignon cu ***“Matinală”***, Paul I. Pătrașcu, ***“Sufletul”***, sau fragmentul din ***“Cântecul de durere și bucurie al aurului sub mâinile meșterului”***, versuri pe care Mircea Streinul le dedică *“Domnului Dr. N.*

Roșu”. **“Sub spânzurătoare”** este titlul emoționantei povestiri al cărei autor este Mircea Streinul, eroul dramei fiind Ion Aluion³⁾, tânărul de “cin’sprezece anișori”: *“Băiatul sughița și tot da din mâinile, care îi atârnavă ca niște cioturi. Fu împins sub spânzurătoare și Schachmann îi rupse gulerul cămășii. – L-au sfărmat în bătaie păgânii... - Ssst! – și iar amuțiră oamenii de frica wachmeisterului, care dăduse ordin să se ‘noade lațul... Wachmeisterul dispuse să se pună lațul. Un cerșitor, ales pentru funcția de călău, se conformă... Ion Aluion nu era vinovat, așa că preotul crezu de cuviință să nu se roage pentru iertarea copilului... Rana de sub fruntea lui Ion se deschide de tot la punerea ștreangului. Sângele curge peste cămașă. Trandafirii roșii ai vieții înfloresc sub spânzurătoarea asta și sub cerul, pe care plutește soarele de argint, lunecător peste veșnicii albastre. Băiatul este urcat pe scăunel. Vrea să țipe, însă mândria îl împiedică. Lacrimile i se revarsă de sub pleoape. ‘Dar de ce plâng? De ce nu mă stăpânesc?’ E cu totul liniștit. Cer mult deasupra. Oamenii aici. ‘Dumnezeu, acolo sus’. Șapte jandarmi. Honig plânge. Paraschiva, Părintele Avacum, părintele Gavriil, domnul director Ioniță Nimeni. Dreher se strâmbă. ‘Cum tac...’ O babă își face cruce. ‘Mâne ar fi trebuit să mă duc în câmp...’ Mâne... Un zâmbet îl luminează. ‘Mama, unde-i mama?’ Îl dor picioarele. Îi vine să se lase jos... Să se lase jos... ‘Nu! Căci asta ar însemna să-mi iau singur viața...’ Honig își șterge lacrimile... Soarele îi arde fruntea, amortindu-i-o plăcut... I se face cald. Uitând că mâinile i s’ legate, vrea să-și usuce fruntea. Sgomotele au murit. Par’c’a dat o apă măloasă peste ele, stingându-le. Așteptarea nu va mai dura mult... Acuma? Acuma?... ‘Dreher face semn... Face semn... Face semn...’ - O ! Ooo... ‘Sângele... sângele... strânge-al naibei... Oamenii... oamenii... Nu doare... nu doare... moartea nu doare... Dar s’a rupt ceva... s’a rupt...’ Dealurile, oamenii, cerul – totul s’a prăbușit. Limba lui Ion atârnavă. Ochiul cel sănătos îi iese din orbită. Mâinile i se chircesc, ca arse. ‘Moartea nu doare... acuma leșin... acuma... a...’ Dreher se agită: - Gata ? – Păi deabia a’nceput să moară, - se răstește un om de lângă dânsul. Tăcere. Toți așteaptă. Părintele Avacum și părintele Gavriil se roagă în gând. Sătenii, unul câte unul, își ridică pălăria...”*

“Cartea Legionarilor” se intitulează rândurile pe care le semnează Pompei Atanasiu despre lucrarea nou apărută **“Pentru Legionari”** al cărei autor este Corneliu Zelea Codreanu, “o carte de iluminare lăuntrică”, din care răzbate “o credință așa de sinceră, încât te simți mișcat, răscolit până’n adâncul sufletului”. Se continuă și în această ediție despre **“Românismul din Nordul Bucovinei”**, iar Ovid Țopa se ocupă de **“Notele Mărunte”**, în care vorbește despre noile statute ale societății Mazililor și Răzeșilor moldoveni din Cernăuți, despre comemorarea prof. univ. Ioan al lui Gheorghe Sbiera, “vrednicul Român care a fost și profesorul lui Mihai Eminescu” (la 20 de ani dela moartea lui), urmat de Constantin Iacob și Vasile Posteuca, cel din urmă despre sărbătorirea zilei de **“10 Decembrie”** pe care a făcut-o studențimea cernăuțeană, într’o atmosferă de mare entuziasm și simțire românească. **“Cronice”**-le, sub semnătura lui Mircea Streinul, mult mai substanțiale de această dată, alături de rubrica **“Reviste și Ziare”**,

pe care o co-semnează împreună cu Cicerone Mucenic și Leon Țopa, întregesc bogat conținutul acestei ediții a publicației. În cadru simplu, de apreciere, este prezentată succinct presa naționalistă și românească: **“Gând Românesc”** (Cluj), **“Pagini Literare”** (Turda), **“Orientări”** (Moinești), **“Brațul de fier”** (Focșani), **“Libertatea”** (Orăștie), **“Glasul Strămoșesc”** (Cluj), **“Ogorul”** și altele. Ritmul accelerant al presei comuniste care ia proporții de-a dreptul neîngăduite publicând volume de maculatură insalubră, așa cum este cazul lui N. D. Cocea, nu scapă atenției lui Mircea Streinul: *“Am citit de curând “Nea Nae”, de N. D. Cocea. N’am văzut ceva mai scârbos, mai libidinos, mai bestial și mai vinovat ca manualul de pervertiri al canaliei N. D. Cocea, care ar trebui, să înfunde pe viață pușcăria... Porcina “Nea Nae” trebuie arsă, iar editorul ei, jidovul Ocneanu dela “Alcaly” dat în judecată pentru atentat la bunele moravuri”*. Tot pe terenul deștelenirii, Mircea Streinul ia atitudine hotărâtă față de cei pervertiți în *“haznalele comunistofile”*, cum ar fi *“cocina jidovească și agramată, care e “Rampa” incultului Scarlat Froda”*, în care *“se bălăcește, pe lângă diverși Andrei-Tudori cu beșlag pe creieri, individul Vlaicu Bârna”*, care *“își permite să-l înjure pe George Drumur”*, merituosul poet bucovinean. Desigur, V. B. este unul și același care, peste ani, devenea simbriaș al proletcultismului comunist...

Ultimul număr al revistei (II, Nr. 1-2, Ianuarie - Aprilie 1937), închinat în parte jertfei mărețe dela Majadahonda a legionarilor Ion I. Moța și Vasile Marin, cuprinde două articole de reflexie semnate de Ion I. Moța: **“Binefacerea învierii”** și **“Esențialul”** (reproduse din volumul **“Cranii de lemn”** de Ion I. Moța), iar Cicerone Mucenic ține să sublinieze însemnătatea jertfei celor doi eroi pentru întreaga generație naționalistă în articolul **“Pământ și cer”**: *“Sufletul vostru a ridicat un curcubeu din câmpul dela Majadahonda și până la vetrele noastre și pe scările lui voi vă plimbați ca niște arhangheli ai mântuirii omenеști... Crucea jertfei voastre ne-a răscolit tina ce începe a crăpa. Și când lujerul verde al sufletului va ieși din ea, voi vă veți scoborî pe treptele cele mai de jos ale curcubeului și’n cântările de biruință ale Neamului, ne veți binecuvânta. Ajutați-ne și nouă să purcedem în legendă, Ionel Moța și Vasile Marin.”* Tot despre taina sacrificiului de la Majadahonda se exprimă și Pompei Atanasiu în rândurile pe care le intitulează **“Cavalerii Crucii”**, iar Prof. Traian Brăileanu, într’un studiu intitulat **“În căutarea sufletului”**, tratează filosofic problema **“Eului propriu”** în care explică despre nevoia de reformare în gândire, într’un nou cadru psihologic, accentuat esențial pe **“amplificarea Eului”** de substanță spirituală, iar nu materială, înțelegându-se că *“ea nu poate fi”*, și nu trebuie a fi doar *“o psihologie experimentală”*. Din ansamblul de reprezentanți ai filozofiei moderne, autorul se oprește cu precădere la Pascal, singurul **“reprezentant autentic”** care *“ne-ar fi dat cheia pentru constituirea unei adevărate psihologii, a unei științe a sufletului cu metode de cercetare potrivite obiectului”*, și se pronunță că *“moștenirea lui Descartes apasă încă greu asupra științei moderne”*, ducând direct la materialism

“prin neglijarea” în interpretare și a “substanței spirituale”. “Cunoașterea spiritului e cel puțin tot așa de necesară ca și cea a materiei. Noi pretindem să demonstrăm că e mai necesară, deoarece fără de ea cunoașterea materiei rămâne fără înțeles, iar, în aplicațiunile practice, ea devine primejdioasă, amenințând să ucidă în noi spiritul, să ne arunce în beznă și pieire eternă. Trebuie să pornim în căutarea și cunoașterea lui Dumnezeu. Iar începutul drumului este în noi înșine, în cunoașterea Eului, în încercarea de a desprinde ceea ce e spirit în noi, de ceea ce aparține naturii, materiei. Dumnezeu e în afară de noi și mai presus de noi... Noi vom încerca să găsim elemente pe care ne putem sprijini pentru a urca spre cunoașterea Eului și de aci spre cunoașterea lui Dumnezeu, a spiritului pur” – încheie rândurile sale Prof. Traian Brăileanu. Alte articole de relevanță semnează Prof. Nae Ionescu, care trage un semnal de alarmă sub titlul “**Primejdia celor de pe urmă**”, avertisment de prezervare a naționalismului autentic “care – dialectic sau prin simpla afirmație a faptei – a isbutit să se formuleze”, dar a cărui izbândă este “foarte primejdioasă”, primejdia venind de la “calitatea noilor aderente”, explicând necesitatea identificării și trierii lor (publicat și în “**Iconar**”, I, Nr. 4, 1935), C. Narly vorbește “**Despre valorare**”, funcțiile valorării, valorizarea conformistă, conformismul social etc., Pr. Erast Hostiuc prezintă în continuare cea de-a doua parte a studiului său despre “**Sate și Biserici din Bucovina de peste Prut**”, Vasile Posteuca explică despre “**Ion Creangă în rumânism**”, ale cărui slove “vibrează la unison cu sufletul rumânesc” (cu ocazia împlinirii a o sută de ani dela nașterea sa), iar C. Loghin se oprește asupra relației dintre “**N. Iorga și Bucovina**”, descriind eforturile și activitatea profesorului în sprijinul realipirii Țării de Sus, reflectate prin scrierile și operele acestuia, meritele sale fiind incontestabile “în pregătirea spiritelor pentru Unirea Bucovinei cu România” – după cum se exprimă autorul la finele articolului.

Un proiectat număr (5), având colaborarea lui Nicolae Totu, Ion Băleanu, George Drumur, Gh. Antonovici și Vasile I. Posteuca, aflat “sub tipar” (cel puțin așa ne informează Mircea Streinu în ziarul “**Buna Vestire**” cu Nr. 150 din 27 Aug. 1937), n’a mai reușit să apară de sub teascuri⁴⁾, încheindu-se astfel și ciclul de existență al acestei reviste importante în cadrul cultural de manifestare a Bucovinei.

Tipografia “Mitropolitul Silvestru” – Cernăuți.

1)___

- În cadru suplimentar, vezi și lucrarea aceluiași autor cu titlul “**Când dai nas lui Ivan... - Mic tratat despre ucrainomanie**”. Editura “Societății Mazililor și Răzășilor Bucovineni”, Cernăuți, 1934. Tipografia “Mitropolitul Silvestru”.

2)___

- Preotul Dimitrie Țopa: “**Românismul în regiunea dintre Prut și Nistru din fosta**

Bucovina". Cernăuți, 1927. Editura "Casei Școalelor", București, 1928. Tipografia "Ion C. Văcărescu".

3)___

- Inspirată de o tragică întâmplare adevărată petrecută în com. Cuciurul-Mare în timpul primului război mondial (prima parte a povestirii apărută în revista "**Iconar**" din Cernăuți, Anul I, Nr. 11, Iulie 1936 sub titlul "**Drumul spre moarte**"; vezi și rubrica de "Însemnări" a aceluiași număr pe seama acestui caz din care extragem cele de mai jos: "*Se-apropie al douăzecelea an de când, în comuna Cuciurul-Mare (satul nostru legionar, în pofida unor anumiți sfertodocti preținși intelectuali, care turbă când aud cântecele sfinte ale rumâniei), a fost spânzurat 'pentru spionaj' (!!!) un copil de 15 ani. Bruta care l-a condamnat la moarte era jandarm și numele bestiei e Drescher. Această fiară... trăiește în liniște (primind și pensie?) la Brăila sau Galați, încă n'a fost spânzurată. Ar fi de datorita autorităților – se spune în încheiere – să se intereseze de data exactă a morții copilului, spre a-l comemora în cadrul unui parastas, măcar!*"; a se vedea și articolul "**Copilul și spânzurătoarea**" din ziarul "**Buna Vestire**", Anul I, Nr. 40 din 8 Aprilie 1937 sub semnătura lui Mircea Streinul), cum și romanul "*Ion Aluion*" de mai târziu al acestuia tipărit în anul 1938 la Editura "Mitropolitul Silvestru" din Cernăuți (aflat în pregătire după cum vedem încă de la mijlocul anului 1936, anunțat să apară cu titlul "**Luptă împotriva visului**").

4)___

- Câteva luni mai târziu, conform unei mențiuni pe care o semnează tot M. Streinul în ziarul "Buna Vestire", (I), Nr. 235 din 7 Decembrie 1937, aflăm: "*Țara Șipenițului și-a amânat apariția, aceasta pentru că d. Pompei Atanasiu a fost eliminat din învățământ pentru... activitate subversivă (datorită d-lui P. Atanasiu – continuă nota – s'a renovat complet o școală primară...!)*"

◆ **"VREMEA"** Director: Vladimir Donescu. Redactor-șef: Arșavir Acterian. Săptămânal. Anul I, Nr. 1, 1928, București. După 1938 și 10 ani de apariție regulată, sub presiunea camarilei dictatoriale instituite, revista este obligată la tăcere. Revine după instaurarea Statului Național Legionar în toamna anului 1940 (Anul XII, Nr. 569, 15 Septembrie). Au semnat în paginile ei, de-a lungul anilor, o întreagă pleiadă de intelectuali cunoscuți sau reprezentanți ai tinerei generații: Constantin Noica, Prof. Nae Ionescu, Mihail Polihroniade (a funcționat și ca secretar de redacție între anii 1928-1931), Radu Gyr, C. A. Donescu, Emil Botta, Mircea Eliade¹⁾, Haig Acterian (redactând pagina de cronici dramatice a revistei), Arșavir Acterian, Ștefan Ion Gheorghe, Luca Dumitrescu, Emil Cioran, Ștefan Mihail Gheorghe, Nicolae Totu, Vera N. Totu, Alexandru Bassarab (grafică), Horia Stamatou, Octav Șuluțiu, Mircea Streinul, Ion Anestin (grafică), C. Delaturtucaia, Mircea Mateescu, Ion Frunzetti, ș.a. Un număr deosebit de semnificativ este cel reunit sub

ciclul **“Pătimirile Românilor – Îndelungata noastră pătimire”** (ediția de Paști, 1938), ilustrat în fruntea paginilor cu o superbă frescă istorică realizată de pictorul Alexandru Bassarab, o adevărată introspecție în istoria zbuciumată plină de glorie și suferinți a poporului român de-a lungul veacurilor. *“Încercăm să înfățișăm icoane sfinte ale trecutului nostru, figurile mărețe ale celor ce au știut să se jertfească pentru neam, epopeia strălucită a virtuților acestui popor... Ne împrăștiăm în suflet pătimirile îndurate, întreaga jertfă a românismului, să ne cunoaștem cât mai mult trecutul, pentru a trăi clipele de față cu conștiința deplină a răspunderii ce apasă asupra generațiilor de azi”* - scrie V. Donescu în rândurile de început ale revistei. Subliniem din bogatul sumar al acestui număr: **“Răstignirea românismului”** de Ștefan Mihail Lazăr, **“Ardealul în credință și dureri”** de I. Cristofor Dancu, **“Sensul pătimirilor românești”** de Aurel Călinescu, **“Imperialismul dac sub Burebista și Decebal”** de Arșavir Acterian, **“Martiriul lui Constantin Brâncoveanu”** de Horia Stamatu, iar Prof. Nae Ionescu semnează **“Din lupta pentru Învierea Neamului”**. În continuare, Horia I. C. Ursu înfățișează sub titlul sugestiv **“O pagină de glorie și pătimire”** momentele de înălțare a Voevodului Ion Vodă cel Cumplit, căderea și suferințele acestuia, Octav Șuluțiu vorbește despre **“Pătimirile lui Gheorghe Șincai”**, Mircea Streinul prezintă **“Bucovina în robie”**, C. A. Donescu arată despre **“Viața de chin a Românilor”**, Barbu Theodorescu explică **“Jertfa cea mare dela Valea Albă”**, iar Constantin Noica scrie despre **“Ce pătimește filozoful român”**, pentru a însuma doar o parte a titlurilor desemnate din acest ciclu istoric. Rezumat tematic sub titlul **“România Eroică”²⁾**, numărul special apărut de Crăciun 1938, la împlinirea a douăzeci de ani dela Unirea cea Mare din 1918, răspunzând noilor agitații și uneltiri ale maghiarilor pe tema Transilvaniei, *“permanenții noștri dușmani”* care *“stau din nou cu ochii ațintiți spre pământul sfânt al nației românești”* și *“se gândesc din nou la crotopirea pământului românesc”* după cum se exprimă Vl. Donescu, **“Vremea”** ține – pe această latură - să precizeze punctul de vedere românesc pe seama adevărului istoric, și nu numai. Scriu în acest sens: C-tin Noica – **“Cei cari au supraviețuit Unirii”** (considerații pe marginea aspectelor conflictuale dintre generația înfăptuitoare a întregirii și tineretul românesc, cu reproșul că vina vechii generații a fost lipsa puterii de înfăptuire în cadru colectiv și a unei *“Românie a sufletelor”*); Ion Botaș – **“Unire juridică și Unire sufletească”**; C. Delaturtucaia – **“Cine a cucerit Ardealul?”** (câteva amintiri din campania dezrobirii Ardealului strămoșesc); C. A. Donescu – **“Lupta pentru unirea Principatelor”**; Costin I. Murgescu – **“O pagină eroică a Ardealului – Prefața Unirii – Procesul Memorandum-ului”** (fiind arătate împrejurările și atmosfera în care a avut loc procesul patrioților Români, umilirile și înjosirile nedrepte aduse Memorandiștilor, invectivele grobiene proferate împotriva rasei Românilor, cu câteva extrase din cuvântul final de apărare al Dr. I. Rațiu care, în

vacarmul de insulte ale acuzatorilor maghiari, ținea să precizeze cu mare curaj: *“Exclusivismul de rasă a declarat războiul de exterminare limbii și națiunii noastre... Nu ne rămâne decât să denunțăm în fața întregii lumi civilizate sistemul asupritor care tinde să ne răpească ceea ce un popor are mai scump: limba și naționalitatea. **Iată de ce noi nu mai suntem acuzați, ci acuzatori...** Sunteți stăpânii persoanei noastre fizice, – încheia doctorul Rațiu – dar ceea ce vă scapă este conștiința noastră care este conștiința poporului român”*; Ion Ursu – *“**Lupta Ardealului pentru intrarea României în acțiune**”* (memorii inedite, cu o trecere în revistă asupra alianțelor și înțelegerilor dinaintea primului război mondial încheiate de România); Horia I. Ursu – *“**Contribuții la marea Unire – Voluntarii Ardeleni în Italia**”* (un sumar istoric despre constituirea Legiunii Române de voluntari porniți să lupte împotriva trupelor austro-ungare la finele primului război mondial); Arșavir Acterian – *“**Cărturarii în luptă pentru Unire – Cântarea României**”* (este vorba, în prim plan, de Alexandru (Alec) Russo și nemuritorul său poem *“**Cântarea României**”* care – ne spune autorul articolului – *“oglindește toată cazna, credința și înflăcărarea ce le-au trăit Românii dealungul veacurilor de lupte pentru Unire”, o “cutremurătoare mărturie de credință a unui român care-și iubește cu neostoită pasiune țara”, înălțătoare “doină și cântec de vitejie, bici de foc și cântare de biruință”. “Cinge-ți coapsa, țară română...și-ți întărește inima...” scria la finele poemului *“**Cântarea României**”* Alec Russo. *“Iată – încheie frumoasele-i rânduri Ar. Acterian - care erau gândurile generației pasoptiste exprimate de unul din cei mai inspirați reprezentanți ai săi”*; Ion Băleanu – *“**Voevodul pătimirii, Brâncoveanu Constantin**”* (complexul împrejurărilor morții apoteotice a Domnitorului român, *“lăsând pecete pe veacuri exemplul lui martiric pentru o credință nestrămutată”*); Șt. Mihail Lazăr – *“**Românii de peste hotare**”* (date statistice cuprinzând numărul celor 2 milioane și jumătate de Români, așezarea și răspândirea lor în teritoriile limitrofe³⁾); George Pantelie – *“**În drum cu bănațenii spre Unire**”*. Alte semnalări: “Cezar Flamură – *“**Trifoliul Hurmuzachi**”*; N. Davidescu – *“**Între Româniism și Ortodoxie**”*; N.C. Angelescu – *“**Un erou al pământului: Tudor Vladimirescu**”*; L. Popovici – *“**Tradiție bizantină și Româniism**”*; Dumitru Gherasi – *“**Românii Macedoneni**”*, cum și mai multe schițe, nuvele sau fragmente de roman pe care le semnează în cuprinsul revistei: Mircea Eliade – *“**Nuntă în cer**”* (fragment din lucrarea cu același titlu); Iulian Vesper – *“**Omorârea lui Mihai Viteazul**”* (fiind narate ultimele 7 luni de viață ale viteazului Domn, primul unificator al celor trei țări române, cuprinzând vizita voevodului la împăratul Rudolf al II-lea în prima parte a anului 1601, șederea sa la Praga la invitația Arhiducelui Maximilian, victorioasa luptă asupra lui Sigismund Bathori de la Gorăslău, trădarea lui Basta și mișelnica omorîre la Câmpia Turzii de la 9 August 1601); Cristofor Dancu – *“**Un erou al sufletului ardelean: Sofronie dela Cioara**”*; Alexandru Predescu – *“**În satul vracilor**”*; N. Papadopol – *“**Spovedanie**”*, sau, prin realismul ei, dramatica și zguduitoarea schiță *“**Nicoară Potcoavă**”* de Ion*

Anestin, *“Nicoară, căpitan de oaste căzăcească și Voivod moldovenesc”*, viteaz comandant de oști, întemnițat și ucis cu sabia, cu accente istorice din vremea Măriei Sale Ion Vodă și a lui Ștefan-Crai “Bathory”, ajuns *“slugă a Turcilor”* cu *“toată liota de boeri cu suflet de muieri!”*. Serviciul de cenzură intervine și scoate pasajul în care este descrisă scena întemnițării nedrepte a lui Nicoară Potcoavă, cu similarități frapante legate de cea a lui Corneliu Codreanu. Este ultima ediție din această primă serie, în care întâlnim numele atâtor iluștri colaboratori, osândiți apoi și ei la tăcere în cea mai mare parte, în valul de măsuri represive exercitate de dictatura ce se consolida și încerca să se mențină chiar prin lichidarea brutală a adversarilor politici.

După aproape doi ani de tăcere, la 13 Septembrie 1940, **“Vreamea”** reapare la București, cu nou avânt, deschizându-și coloanele cu articolul de profundă semnificație **“Ce înseamnă biruința: Legiunea luptă, suferă și învie”** pe care îl semnează Constantin Noica, iar Arșavir Acterian tratează sintetic *juxta causa “Biruință în Dumnezeu”*; ca *memoriam*, sunt publicate numele celor căzuți în crezul Legiunii (și Doamne, sunt așa de multe, abia încăpând pe o întreagă pagină! – **“Prezent!”** / **“Vreamea închină acest număr special uneia din dramele fără seaman ce au avut loc în timpul suspendării sale... Primul gând al nostru – după doi ani – se îndreaptă, cu toată smerenia, către cei ce, într’o inumană tensiune și cu o singulară putere de jertfă, s’au luptat pentru izbăvirea acestui neam”**. Ca aspect de orientare, crezul exprimat se va adânci în duhul nou de transfigurare legionară și eroică până la deznodământul din Ianuarie 1941. Dispare în anul 1944 alături de multe alte publicații românești din cauza condițiilor politice nou instaurate...

Tipografia “Vreamea”, București.

1) _____

- Articole (în mare parte) exponențiale despre naționalismul românesc al Mișcării Legionare. Vezi: *“Mircea Eliade – Articole publicate în revista Vreamea”* la adresa: <http://www.miscarea.net/revista-vreamea.htm> sau *“Mircea Eliade - Articole din presa legionară”* la adresa: <http://www.miscarea.net/mircea-eliade-presa-legionara3.htm>

2) _____

- Vezi și Colecția *“România eroică”*, *“Martirii Creștinismului”* sau celelalte apărute sub auspiciile editurii **“Vreamea”**; în același sens, fondul bibliotecii cu titlul omonim.

3) _____

- Din datele prezentate, împărțirea rezultată clasifică existența în Ungaria a 250.000 de Români, în Cehoslovacia (20.000), Ucraina (1.200.000), Iugoslavia, Banatul iugoslav (150.000) și Timocul iugoslav (300.000), Macedonia iugoslavă (50.000), Bulgaria, Timocul bulgăresc (120.000), Macedonia bulgărească (30.000), Grecia (Macedonia, 200.000), Albania (150.000), Italia (Istria, 3.000).

SFÂRȘIT

DE ACELAȘI AUTOR:

- ♦ “Bibliografia operelor autorilor legionari”. Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1993.
- ♦ “Presa Legionară - Publicații”. Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1993 / 2017.
- ♦ “În cumpăna vremii” (scurte nuvele). Colecția “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1994.
- ♦ “VICTOR CORBUȚ - în pas cu noi”. Colecția “**Omul Nou**”, Hallandale, Florida, 1995.
- ♦ “Crâmpie de viață – În pădurea cu fiare sălbatice” (vol. I – II). Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1995 - 1996.
- ♦ “Martirii ne veghează din ceruri” (vol. I). Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1997. Vol. II (în pregătire).
- ♦ “Snop de vise” (versuri). Colecția “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 1997.
- ♦ “Crăciun în Exil” (mică antologie a celor mai frumoase versuri de Crăciun publicate în Exil). Colecția “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 2014.
- ♦ “De ici, de colo...” - antologie de versuri legionare (Vol. I – III). Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 2018.
- ♦ “Sărbătorile Crăciunului și Anului Nou Reflectate în Presa Naționalistă” – Antologie în texte și versuri. Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 2018.
- ♦ “Sărbătorile Pascale în Presa Naționalistă” – culegeri de texte și versuri. Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 2018.
- ♦ “Articole din Presa Legionară” – culegeri (Vol. I – II). Editura “**Libertatea**”, Jacksonville, Florida, 2019 / 2020.

- ♦ “Din arhiva Traian Golea” (fotomontaj). Editura “*Libertatea*”, Jacksonville, Florida, 2020.

Ediții îngrijite:

- ♦ “Acuzat, martor, apărător în procesul vieții mele” de Dumitru Banea. Colecția “*Omul Nou*”, Miami Beach, Florida 1994.
- ♦ “Rezistența în Munții Brașovului” de Petre Baicu. Colecția “*Omul Nou*”, Hallandale, Florida, 1994.
- ♦ “Cărticică de cântece” (legionare). Editura “*Libertatea*”, Jacksonville, Florida, 1995.
- ♦ “Jurnal numai pentru mine” de Niță Ghimbășanu (I, caietele 1-2); în lucru, caietele 3-4. Colecția “*Libertatea*”, Jacksonville, Florida, 1997.

Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare, București, Septembrie 1940.

Corneliu Zelea Codreanu, *Căpitanul*
**Bust în lut de Marius Bulgăreanu, distrus de autoritățile carliste în timpul mării prigoane din
1938 - 1940.**

